

NARODNA BANKA
HRVATSKE

*Godišnje
izvješće*

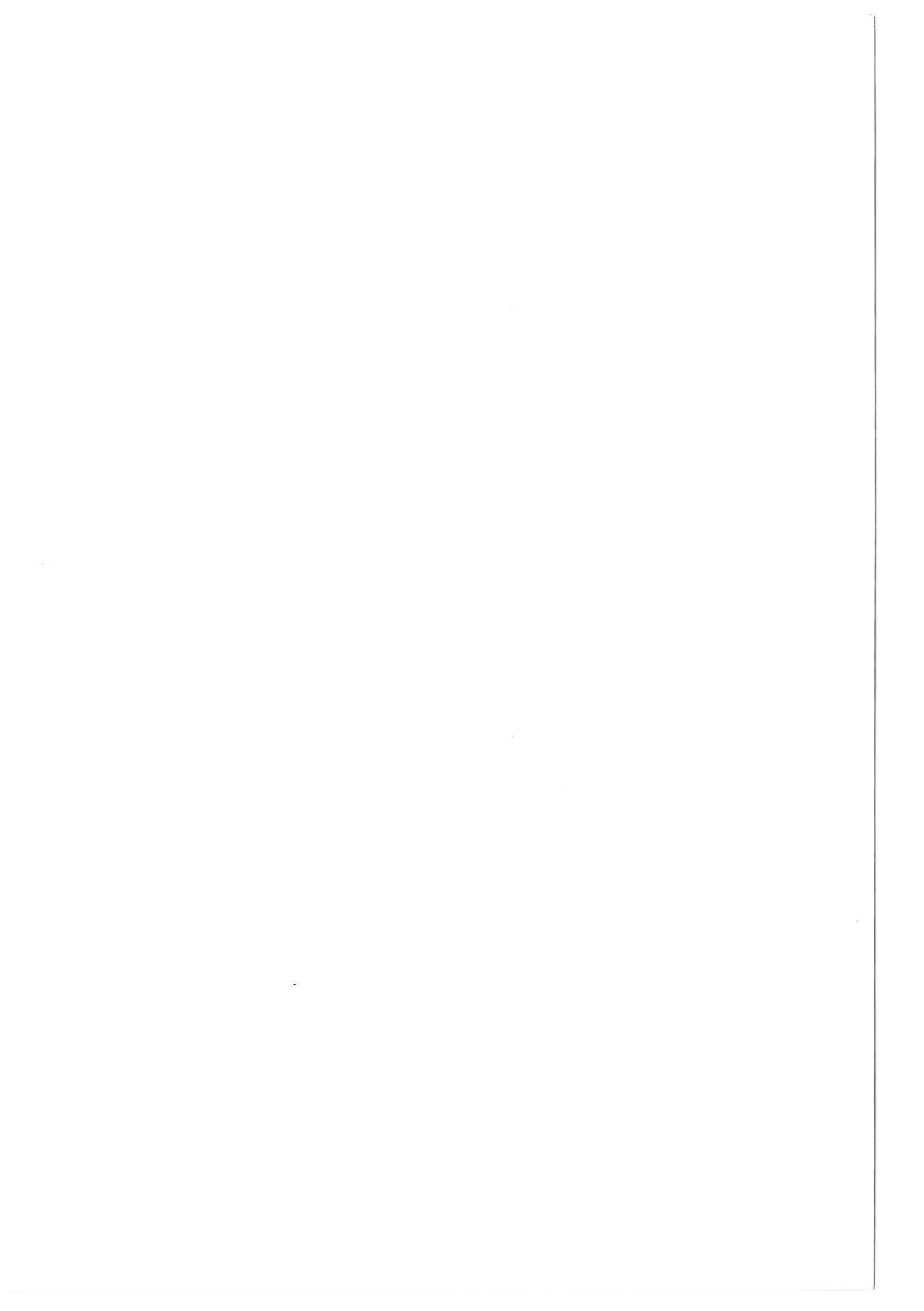

1996.

NARODNA BANKA HRVATSKE

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
ZA 1996.

SADRŽAJ

Predgovor Guvernera Narodne banke Hrvatske

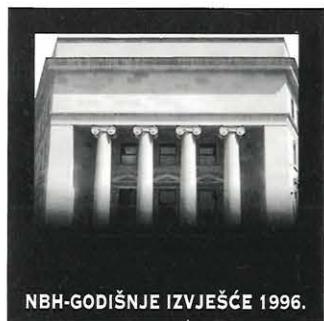
5

I. Makroekonomika kretanja u 1996. godini	11
1.1. Međunarodno gospodarsko okruženje u 1996. godini	13
1.1.1. Nepovoljna kretanja BDP-a	13
1.1.2. Povoljan trend stabilnosti cijena	13
1.1.3. Fiskalni deficiti	14
1.1.4. Eksterna pozicija tranzicijskih zemalja	15
1.1.5. Devizno tržište	16
1.1.6. Financijski tokovi u tranzicijske zemlje	17
1.2. Opća obilježja hrvatskog gospodarstva u 1996. godini	19
1.2.1. Ponuda novca i međunarodne pričuve	20
1.2.2. Tečaj i agregatna razina cijena	23
1.2.3. Kamatne stope	26
1.2.4. Platna bilanca	30
1.2.5. Industrijska proizvodnja i investicije	33
1.2.6. Nadnlice i zaposlenost	34
1.2.7. Državni proračun	36
1.3. Aktualne dvojbe o monetarnoj politici	39
1.3.1. O dosezima sanacije banaka	39
1.3.2. Koliko je Hrvatska zadužena u inozemstvu?	41
II. Monetarna politika u 1996. godini	45
2.1. Monetarni i kreditni agregati	47
2.1.1. Kretanje ukupnih likvidnih sredstava	49
2.1.2. Primarni novac	51
2.2. Odnosi s državom	54
2.3. Odnosi s poslovnim bankama	54
2.4. Kamatne stope Narodne banke Hrvatske	57
2.5. Intervencije na deviznom tržištu i upravljanje međunarodnim pričuvama	57
III. Međunarodni odnosi	59
3.1. Suradnja Hrvatske s međunarodnim financijskim i drugim institucijama	61
3.1.1. Međunarodne novčarske institucije	61
3.1.2. Međunarodne kreditne institucije	63
3.1.3. Suradnja Hrvatske s drugim međunarodnim institucijama	64
3.2. Odnosi s inozemnim bankama	65
3.3. Reguliranje vanjskog duga Republike Hrvatske	66
3.4. Platni promet s inozemstvom	67
IV. Bankovni sustav u Republici Hrvatskoj	69
4.1. Struktura izvora sredstava banaka	71
4.2. Struktura aktive banaka u Republici Hrvatskoj	73
4.3. Analiza kapitala banaka	74
4.4. Analiza kvalitete aktive banaka	74
4.5. Ograničenja koja smanjuju kreditni rizik	75

4.5.1. Veliki kredit i najveći kredit	75
4.5.2. Krediti dani dioničarima, odnosno vlasnicima poslovnih udjela koji imaju više od 5% dionica i krediti članovima uprave i nadzornog odbora	76
4.5.3. Ukupni iznos svih kredita i drugih potraživanja te preuzimanje obveza prema jednom zajmoprimcu	76
4.5.4. Koeficijent ulaganja u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnih prostorija	76
4.5.5. Koeficijent ukupnih ulaganja u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnog prostora te vlasničke uloge u bankama i drugim trgovачkim društvima	76
4.6. Analiza dobiti banaka	77
4.7. Štedionice	77
4.8. Nadzor i kontrola	81
V. Poslovanje trezora	83
5.1. Kretanje gotovine	85
5.2. Prigodni novac	85
VI. Organizacija, upravljanje i ljudski potencijal	87
6.1. Savjet Narodne banke Hrvatske	89
6.2. Interna kontrola	90
6.3. Organizacija i informatizacija	91
6.4. Poslovanje platnog prometa	93
6.5. Pravni poslovi	94
6.6. Kadrovi	95
6.6.1. Stipendiranje	95
6.6.2. Obrazovanje i stručno usavršavanje zaposlenih	96
6.6.3. Plaće zaposlenih	97
VII. Financijsko izvješće: godišnji obračun Narodne banke Hrvatske za 1996. godinu	99
7.1. Prihodi	102
7.1.1. Aktivne kamate	102
7.1.2. Ostali prihodi	103
7.2. Rashodi	103
7.2.1. Pasivne kamate	104
7.2.2. Troškovi	105
7.2.3. Izdvojena sredstva	106
7.3. Višak prihoda nad rashodima	106
Rukovodstvo i članovi Savjeta Narodne banke Hrvatske	107
Unutrašnji ustroj Narodne banke Hrvatske	111
Lista banaka	113
Lista štedionica	125
Statistički dodatak	129

PREDGOVOR

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

Velika mi je čast i zadovoljstvo visokom domu, hrvatskom Saboru, u ulozi guvernera Narodne banke Hrvatske predložiti na usvajanje Godišnje izvješće Narodne banke Hrvatske za 1996. godinu. Time središnja hrvatska banka ispunjava svoju zakonsku obvezu (članak 8. Zakona o Narodnoj banci Hrvatske) izvješćivanje Sabora o svojim aktivnostima i cjelokupnom poslovanju. U predgovoru nastojat ću prvo istaći temeljne odlike protekle godine na koju se Izvješće i odnosi, a zatim se osvrnuti na budućnost.

Godina 1996. ostat će u gospodarskoj povijesti zabilježena po nekoliko značajnih dogadaja. Radi se o godini kada je prvi put u posljednjih gotovo dva desetljeća zabilježena značajna stopa gospodarskog rasta u Hrvatskoj. Procjenjuje se da je bruto domaći proizvod (BDP) porastao u realnom iznosu oko 6-7 posto. Uz to, Hrvatska je uspjela zadržati laskavi pridjev tranzicijske zemlje s najnižom inflacijom. U 1996. godini ona je čak bila nešto niža od vrlo uspješne 1995., te je rast cijena na malo bio 3,4 posto, a rast cijena proizvođača tek 2 posto. Sjetimo se da je Stabilizacijski program uveden u listopadu 1993. godine, dakle, uskoro će biti obilježene pune četiri godine stabilnosti cijena. Gotovo uravnotežen proračun konsolidirane središnje države u 1996. godini, uz deficit od 0,19 posto BDP-a, nedvojbeno je značajno pridonio ukupnim stabilizacijskim kretanjima u Hrvatskoj.

Drugo, zadržana je ne samo unutrašnja, već i vanjska stabilnost gospodarstva, što je od osobitog značenja za malu, otvorenu zemlju. Nastavljena je stabilnost tečaja domaće valute - kune prema njemačkoj marki, valuti koja de facto predstavlja stožernu točku europskog novčanog sustava. Varijacije tečaja kune u rasponu od +/- 3 posto prema DEM svakako su odraz stabilnosti ukupnog gospodarstva. Pored toga nastavljen je trend brzog rasta međunarodnih pričuva za 419 milijuna US \$ (odnosno 22 posto u godini dana) čime su one dosegle razinu od 2,3 milijarde US \$ koncem 1996. godine. Deficit tekućeg računa od 1,4 milijarde US \$ bio je značajan (oko 7 posto BDP-a), ali manji od deficita 1995. godine.

Prošla godina sigurno će ostati zapamćena i po tome da smo definitivno završili raščišćavanje pitanja razdiobe vanjskog duga bivše Jugoslavije. Podsjetimo se da je u ožujku 1995. godine postignut važan sporazum sa zemljama-vjerovnicama, članicama Pariškog kluba. Ugovor s Londonskim klubom (poslovnim bankama-vjerovnicama) zaključen je koncem srpnja 1996. godine. Tako je krajem 1996. godine ukupni vanjski dug Hrvatske iznosio 4,8 milijardi US \$, odnosno tek četvrtinu našeg BDP-a. I ostali indikatori stupnja zaduženosti zemlje, kao što je očekivani omjer servisiranja duga (oko 10%) nalaze se u granicama vrlo niske vanjske zaduženosti zemlje. Prema tome, nema straha od pretjerane vanjske zaduženosti, no valja imati na umu nužnost opreza prilikom dodatnog vanjskog zaduzivanja u budućnosti.

Godina 1996. ostati će zapamćena i po dobivanju tzv. kreditne ocjene zemlje od strane uglednih međunarodnih kuća. Vrlo je značajno za zemlju da je u prvom pristupu kreditnim agencijama dobila vrlo povoljnu ocjenu rizičnosti kojom se preporučuje ulaganje u Hrvatsku.

Treće, 1996. godinu svakako je obilježio postupak sanacije četiri velike banke i posljedično značajan pad kamatnih stopa. Tako je do sada otpočeo postupak sanacije i restrukturiranja u: Slavonskoj banci d.d. Osijek (čija je sanacija počela listopada 1995. godine), zatim Riječkoj banci d.d. Rijeka i Splitskoj banci d.d. Split sanacija kojih je započela u travnju 1996. godine i konačno najvećoj hrvatskoj banci, Privrednoj banci d.d. Zagreb kod koje je sanacija pokrenuta u prosincu 1996.

godine. Valja voditi računa da su koncem 1995. godine te četiri banke predstavljale preko 40 posto hrvatskog bankarstva (mjereno prema bilančnoj sumi).

Tijekom 1996. godine realne kamatne stope bile su vrlo visoke. Uzroci takvih kama-
ta su ponajprije strukturne prirode. Stoga je kao posljedica sanacije spomenutih ba-
naka došlo i do snažnog trenda pada kamatnih stopa. Kamate na tržištu novca su
pale na trećinu (od preko 30 na oko 10 posto), aktivne kamate poslovnih banaka su
prepolovljene, a sve kamate središnje banke su jednoznamenkaste. I dalje je ocjena
da su realne kamatne stope u usporedbi s razvijenim zemljama vrlo visoke. Moramo
biti svjesni da će se kamatne stope u budućnosti smanjivati onom brzinom kojom se
obavlja proces restrukturiranja (odnosno smanjenja troškova) i banaka i poduzeća.
Novčana politika može relativno malo učiniti u dalnjem smanjenju kamatnih
stopa.

Četvrta odlika 1996. godine vezana je uz temeljnu aktivnost središnje banke. U
pogledu novčanih kretanja u 1996. godini nastavio se trend vrlo brze remonetizaci-
je, odnosno preciznije povratne supstitucije stranog novca u domaći koji je započeo
Stabilizacijskim programom. Tako je primarni novac povećan u 1996. godini za
30 posto, novčana masa za 38 posto, a ukupna likvidna sredstva za čak
50 posto. O brzini povratne supstitucije u uvjetima stabilnosti govori podatak da je
novčana masa koncem 1996. godine bila 3,5 puta veća od one koncem 1993. godine,
a primarni je novac u tom razdoblju učetverostručen. Temeljni način porasta pri-
marnog novca bile su intervencije središnje banke na deviznom tržištu. Koncem
1996. godine potraživanja središnje banke prema inozemstvu iznosila su 98 %
ukupne aktive središnje hrvatske banke.

Jednom rečenicom, 1996. godina bila je godina nastavka makroekonomiske stabilnos-
ti, ubrzanja strukturnih reformi (posebice u bankarstvu), jačanja međunarodne
gospodarske afirmacije Hrvatske, uz zadržavanje temeljnih odlika dosadašnje nov-
čane politike.

Što se može nazrijeti iz pogleda u budućnost? Namjera mi je samo istaknuti dvije
grupe čimbenika o kojima ćemo sigurno morati voditi više računa u budućnosti, a to
su: sve veća integriranost Hrvatske u svjetske financijske tokove i jačanje stabilnos-
ti financijskog sustava.

Prva činjenica koju moramo imati na umu jest da se Hrvatska sve više integrira u
svjetske financijske tokove. Treba redovito ponavljati podatak kako već sada oko dvi-
je trećine našeg robnog uvoza i izvoza razmjenjujemo sa zemljama EU-a. Stoga
moramo odlučnije prihvatići europske standarde posebice u financijskom poslova-
nju. Naši bi prioriteti trebali biti: WTO, CEFTA, EU, odnosno Europska novčana
unija.

Integracija u svjetske tokove za zemlju ima niz pozitivnih elemenata, no sadržava i
odredene opasnosti. Naime, u otvorenom gospodarstvu nisu sve varijable koje ut-
ječu na stabilnost endogene. Primjerice, moramo biti svjesni činjenice da Hrvatska
postaje sve zanimljivijom stranim ulagačima. Tu valja uključiti i one koji traže
isključivo brzu zaradu, odnosno koji će se na najmanji nepovoljni pokazatelj povući
iz zemlje (primjeri Meksika i Češke). Zapravo skrećem pozornost na činjenicu da u
svojim razmišljanjima ne možemo eliminirati mogućnost jačanja kratkoročnih kap-
italnih priljeva, a niti špekulativne napade na domaću valutu. Nadalje, moramo biti
svjesni trendova i zbivanja na svjetskoj financijskoj sceni koju posljednjih petnaes-
tak godina oslikavaju četiri temeljne odlike:

- snažan porast obujma finansijskih transakcija kako po broju transakcija, tako i po njihovoj pojedinačnoj vrijednosti (obujam transakcija u platnom prometu raste redovito nekoliko puta brže od rasta BDP-a),
- globalizacija svjetskih finansijskih tokova (koju mjerimo time što međunarodne transakcije rastu 10 do 20 puta brže od domaćih),
- brojne inovacije koje imaju dva temeljna oblika: prvo, pojava novih finansijskih instrumenata (tzv. izvedenice/derivatives) i drugo nova tehnološka rješenja koja omogućuju drugačije (učinkovitije) odvijanje finansijskih transakcija (računala velike moći, telekomunikacije i sl.) i
- liberalizacija, odnosno deregulacija finansijskih tokova. Snažna orijentacija tržišnim mehanizmima zamijećena je u cijelom svijetu.

Svjetsko okruženje ne možemo izmijeniti, već mu se samo prilagodavati.

Druga neizbjegljiva činjenica o kojoj treba voditi računa u budućnosti jest da se novčanim vlastima (pored makroekonomiske stabilnosti) pridaje važna uloga nadziranja i održanja stabilnosti finansijskog sustava. U poslovnom svijetu razvijenih tržišnih gospodarstava rizik uvijek postoji. Na žalost, socijalizam nije vrednovao rizik, odnosno njegov je trošak bio socijaliziran. Na mikrorazini umijeće je poslovanja znati rizikom upravljati, a na makrorazini treba spriječiti da mikrošok ne dovede u opasnost ukupni sustav (tzv. domino učinak). To se posebice odnosi na banke. Ne smije se zaboraviti da su banke specifične institucije unutar tržišnog gospodarstva, jer posluju tudim novcem - depozitima stanovništva i poduzeća i stoga ih se u svim gospodarstvima posebno nadzire. S druge strane nadzor nad bankama nije niti može biti zamjena za tržišnu disciplinu. Pretjerani nadzor i regulacija koče zdravu poduzetničku inicijativu. Svaka regulacija ima svoj visoki trošak. Država je skupa ne samo kada ubire visoke poreze, već i kada donosi veliki broj propisa.

Deregulacija je dovela do još jedne zanimljive pojave, a to je nestajanje razlika između pojedinih finansijskih institucija. Time se tržišta depozitnih institucija (bankarskih usluga prikupljanja štednje i davanja kredita), kapitalna tržišta (investicijske banke i burze) i tržišta usluga dugoročne, ugovorne štednje (mitovinski fondovi i osiguravajuća društva) sve više isprepliću i sve je teže naći jasnu razliku među tim institucijama. Danas se sve više rabi pojam "finansijskog supermarketa". Tim se ispreplitanjem znatno otežava učinkovit nadzor nad finansijskim sustavom. Stoga u budućnosti valja uložiti dodatne napore kako bi se nastojalo spriječiti pojave sustavnog rizika u finansijskom sustavu u Hrvatskoj, odnosno minimizirati troškove mogućih bankarskih kriza.

U posljednjih se petnaestak godina od 180 zemalja članica MMF-a u preko 130 dogodila ozbiljna bankarska kriza, a gotovo niti jedna zemlja u tranziciji nije ju izbjegla. Hrvatska je svoju veliku bankarsku krizu već imala. Prvo, raspadom Jugoslavije 1991. godine došlo je do blokade deviznih štednih uloga građana (odnosno stvaranja javnog duga). Drugo, država je izdavala tzv. velike obveznice (dodatajni javni dug) i konačno je došlo do sanacije četiri velike banke. Dosadašnji kumulativni trošak za porezne obveznike sanacije bankarskog sustava od 1991. godine do danas može se procijeniti na čak trideset posto BDP-a. Na žalost, to ne znači da je država time imuna od problema u bankarstvu u budućnosti. Nadzor nad bankama može smanjiti vjerojatnost pojave krize, ali ga nikada ne može eliminirati. U Hrvatskoj koncem 1996. godine postoji gotovo stotinu depozitnih institucija. Stoga treba što jasnije definirati pravila izlaska s bankarskog tržišta.

PREDGOVOR GUVERNERA NARODNE BANKE HRVATSKE

S tim u vezi više pažnje zaslužuje reforma platnog prometa. Porast obujma finansijskih transakcija je utjecao na to da danas u svijetu promet u platnom sustavu nekoliko puta premašuje vrijednost BDP-a. U slučaju susjedne nam Italije godišnji je ukupni platni promet 30 puta veći od godišnje vrijednosti BDP-a, a u slučaju Japana ta brojka doseže čak 100 puta veću vrijednost. Time se na platne sustave pojedinih zemalja stavljuju sasvim drugačiji zahtjevi nego u prošlosti. To implicira da će se i naš platni promet u budućnosti morati naglo mijenjati. Lako je utvrditi kako je platni promet nedvojbeno iznimno značajan dio ukupne financijske infrastrukture te rizik platnog prometa nije zanemarivo. Djelovanje platnog sustava utječe na financijsko posredništvo i na novčanu politiku, a time i na učinkovitost ukupnog gospodarskog sustava.

Valja naglasiti da su u posljednjih nekoliko godina postavljeni temelji djelovanja i institucionalnog ustroja platnog prometa u Hrvatskoj. Prema tim temeljima nositelji platnog prometa su depozitne institucije: središnja banka i poslovne banke (uključivo štedionice). Dakle, depozitne institucije vode račune poslovnih subjekata, dok bi međubankarski obračun obavljali Nacionalni klijinški sustav i Sustav velikih plaćanja (smješten u središnjoj banci). Provedbom navedenih načela u praksi učinili bismo naš sustav platnog prometa kompatibilnim onima u razvijenim tržišnim gospodarstvima i time povećali učinkovitost platnog sustava, napravili daljnju modernizaciju novčane politike i povećanje učinkovitosti ukupnog gospodarskog sustava.

I na kraju ponovimo da je temelj uspješnog gospodarstva, a jamačno i nacionalni ponos, stabilan novac. Nema zdravog gospodarstva bez zdrave valute. Tako je bilo i u dalekoj prošlosti. U Firenci je pred 750 godina (1252.) iskovan prvi zlatni novac srednjeg vijeka - fiorino d'oro. To je značilo prekretnicu u prelasku Zapadnog svijeta na zlatni standard. Današnje povijesne knjige o tom novcu kažu da je zbog visoke kvalitete bio prihvaćan na svim tržištima i to bez okolišanja, da je postao opća mjeru vrijednosti i da je omogućio dodatni poticaj razvitku trgovine. Bilo bi vrlo lijepo kada bi neke buduće povijesne knjige o našoj, hrvatskoj valuti - kuni pisale na sličan način.

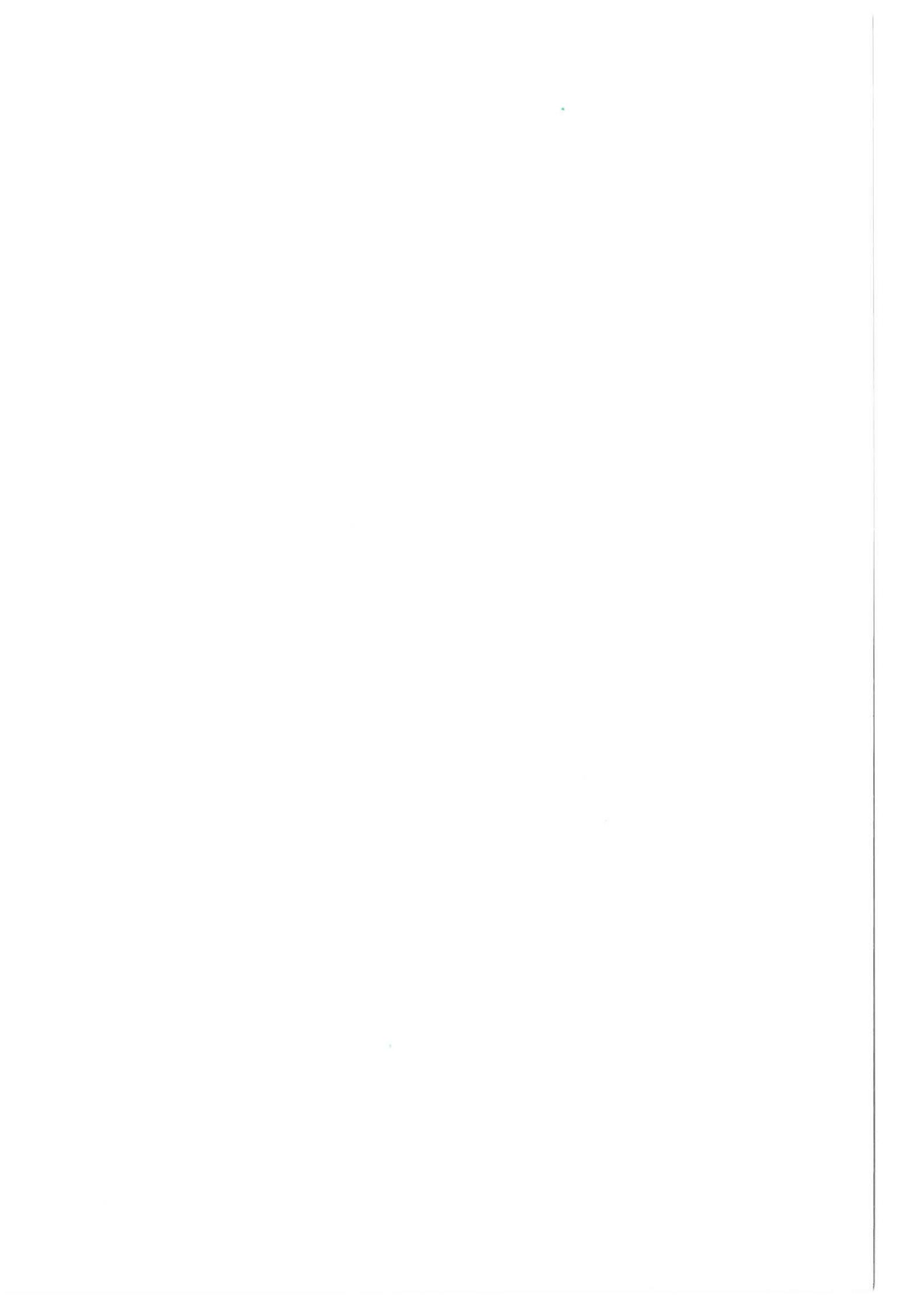
Marko Škreb
Guverner i Predsjednik Savjeta Narodne banke Hrvatske
26. svibnja 1997.

I. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 1996. GODINI

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

I.I.

Međunarodno gospodarsko okruženje u 1996. godini

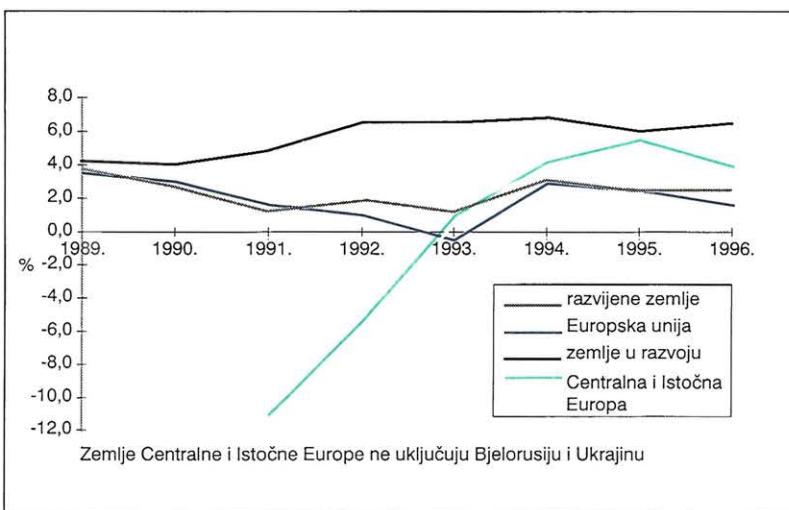
I.I.I.

Nepovoljna kretanja BDP-a

Rast gospodarstva koji su najvažniji partneri Hrvatske se u 1996. godini usporio. Hrvatska ostvaruje preko polovice vanjskotrgovinske razmjene sa zemljama EU i oko trećine s tranzicijskim zemljama. Oba glavna trgovinska partnera Hrvatske zabilježila su značajan pad stopa ekonomske aktivnosti.

Slika I.I.

REALNI BRUTO
DOMAĆI PROIZVOD
godišnji promjene

Godišnja stopa rasta BDP-a u EU pala je s 2,5 posto 1995. godine na svega 1,6 posto 1996. godine, čime je nastavljeno i produbljeno recesjsko razdoblje u području s kojim ostvarujemo daleko najviše razmjene. U tranzicijskim zemljama je, također, došlo do pada stopa rasta u odnosu na 1995. godinu, čime je u tim zemljama prvi put od početka devedesetih godina prekinut proces kontinuiranog povećanja stopa rasta BDP-a (odnosno smanjenja negativnih stopa rasta). Visoke stope rasta ostvarene u zemljama u razvoju, novoindustrializiranim azijskim zemljama i Japanu nisu mogle kompenzirati nepovoljne učinke recesije u EU i tranzicijskim zemljama na naše gospodarstvo zbog niskog pondera tih zemalja u ekonomskoj razmjeni s Hrvatskom.

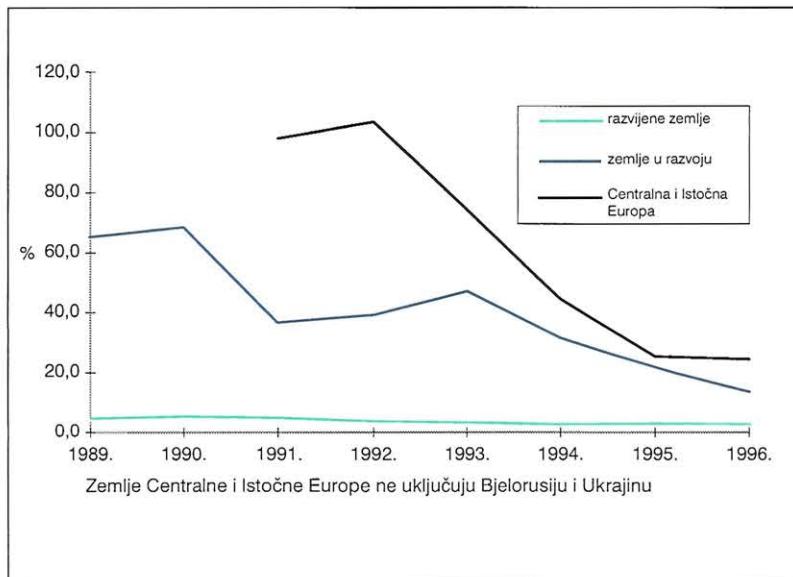
I.I.2.

Povoljan trend stabilnosti cijena

Već nekoliko godina prisutan je trend kontinuiranog smanjenja inflacije u svijetu. Iako sigurno nije vrijeme za proglašavanje definitivnog kraja inflacije, kako su neki okarakterizirali proteklo razdoblje, u ovom trenutku je stabilnost cijena u svijetu na zavidnoj razini. Na takvu situaciju presudno su utjecala dva čimbenika: prvo, da je napokon ne samo među ekonomskim stručnjacima već i među političarima opće prihvaćeno načelo da inflacija nije dobra za rast i, drugo, proces ubrzane globalizacije svjetskog gospodarstva koje povećava konkurenčijske pritiske i otežava povećanje cijena na lokalnim tržištima. Takav razvoj događaja, naravno, pogoduje i održavanju stabilnosti cijena u Hrvatskoj.

Slika I.2.

PROSJEČNA GODIŠNJA STOPA INFLACIJE ZA GRUPE ZEMALJA

Inflacija se u razvijenim zemljama dalje smanjila s ionako niske razine od 2,3 posto 1995. godine na svega 2 posto 1996. što centralni bankari često smatraju nultom inflacijom jer smatra se da je statistika u razvijenim zemljama pristrana u mjerenu rasta cijena upravo za oko 2 posto (na više). To bi, dakle, značilo da u razvijenim zemljama inflacije prošle godine praktički nije bilo.

I u zemljama u razvoju nastavio se trend smanjivanja stopa rasta cijena. Inflacija je pala s 21,3 posto 1995. godine na 13,1 posto 1996., a 1997. godine očekuje se da zemlje u razvoju spuste prosječnu stopu inflacije u sferu jednoznamenkastih brojeva. U tranzicijskim se zemljama, međutim, brzo smanjenje stopa inflacije usporilo. To odražava s jedne strane (poznati) problem naprednih tranzicijskih zemalja da značajnije smanje inflaciju nakon što je jednom dostignuta relativno niska stopa porasta cijena u rasponu od nekih 8 do 20 posto na godišnjoj razini, a s druge, prve značajne tranzicijske neuspjehu u Bugarskoj i Albaniji.

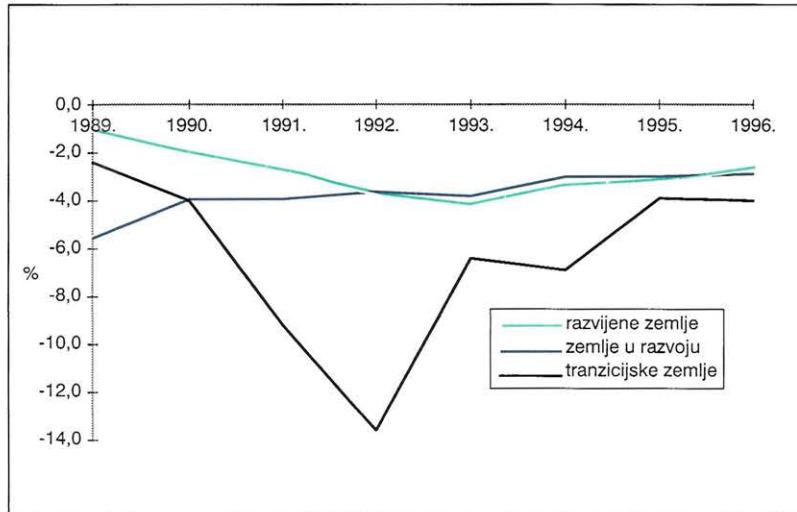
I.1.3.

Fiskalni deficit

I u razvijenim zemljama i u zemljama u razvoju fiskalni deficit se u 1996. u prosjeku nalazio ispod Maastrichtske granice od 3%. Paradoksalno (ili ne) upravo one zemlje na koje se ta granica odnosi kao kvalificirajući prag za ulazak u EMU ostvarile su najviše deficite. U Njemačkoj deficit je iznosio 3,8 , u Francuskoj 4,1, u Italiji 6,8 i u V. Britaniji 4,4. posto BDP-a. To odražava nesretnu okolnost da su se zemlje EU-a upravo u trenutku potrebe da postignu stupanj makroekonomske stabilnosti neophodan za uspješan start monetarne unije našle negdje pri dnu ekonomskog ciklusa. Ipak, zamjetan je trend smanjenja fiskalnog deficitu zadnjih godina što odražava naličje ranije spomenutog prevladavajućeg uvjerenja da je puna makroekonomska stabilnost temeljni preduvjet uspješnog dugoročnog rasta - dakle niska inflacija i nizak budžetski deficit.

Slika I.3.

**PRORAČUN OPĆE
DRŽAVE**
(u % od BDP-a)

U tranzicijskim zemljama je, slično kao i s inflacijom, prošle godine došlo do zastoja u smanjivanju fiskalnih deficit-a - prosječni fiskalni deficit je porastao s 3,9 na 4 posto BDP-a. Napredne tranzicijske zemlje, međutim, među njima i Hrvatska, većinom su zadržale budžet relativno uravnotežen i prošle godine. Prognoze MMF-a su da će se daljnja fiskalna konsolidacija u tranzicijskim zemljama nastaviti te da će za dvije godine i prosječni fiskalni deficit te skupine zemalja biti unutar Maastrichtskih kriterija od 3% BDP-a.

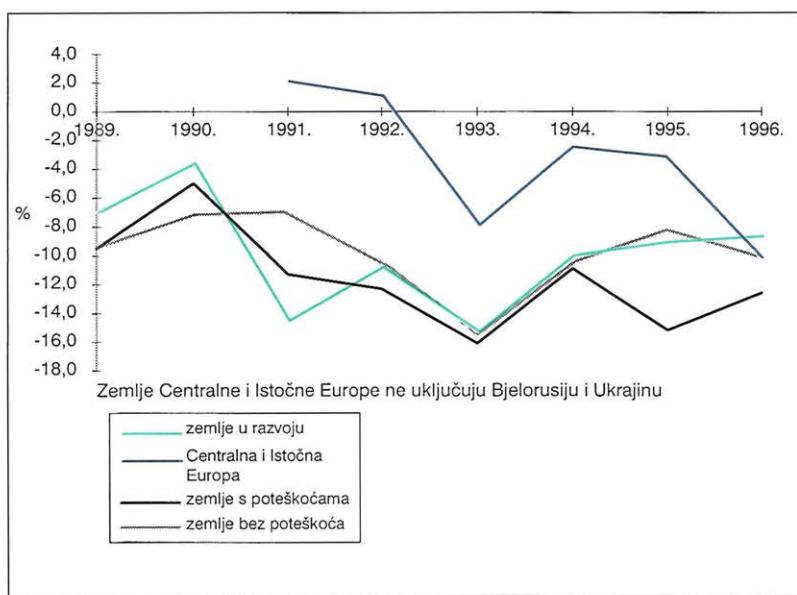
I.1.4.

Eksterna pozicija tranzicijskih zemalja

Eksterna pozicija tranzicijskih zemalja se 1996. značajno pogoršala. Deficit na tekućem računu bilance plaćanja tranzicijskih zemalja iznosio je preko 10 posto izvoza roba i usluga tih zemalja u odnosu na samo 3,2 posto 1995. godine, a vanjski dug je ponovo porastao na gotovo veličinu ukupnog godišnjeg izvoza roba i usluga tih zemalja.

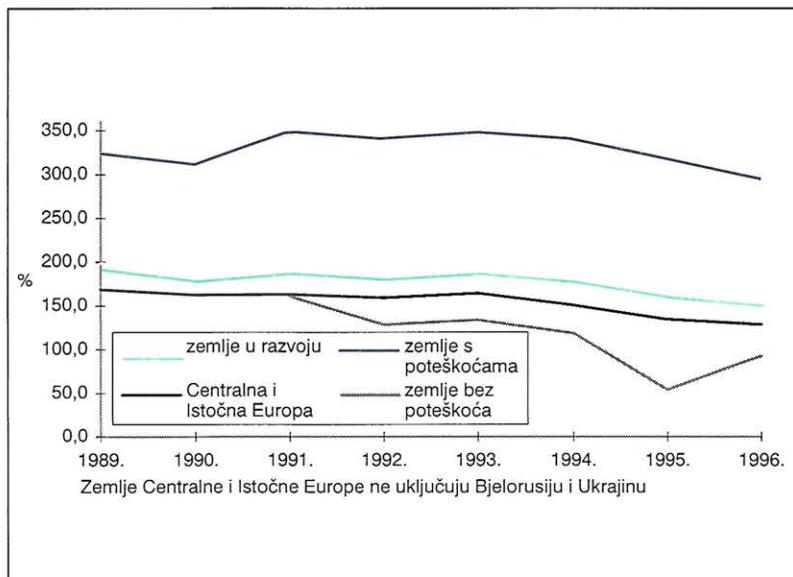
Slika I.4.

**TEKUĆI RAČUN
BILANCE PLAĆANJA**
(u % od izvoza roba
i usluga)

Slika I.5.

VANJSKI DUG
(kao % izvoza roba
i usluga)

Financiranje takvog porasta deficitu bilo je lako ostvariti na međunarodnom tržištu kapitala budući da je kredibilitet tranzicijskih zemalja u stalnom usponu, a sve napredne tranzicijske zemlje dobine su investicijski kreditni rejting (s iznimkom Estonije koja ga nije tražila).

Povećanje deficitu na tekućem računu i vanjskog duga tranzicijskih zemalja za sada nije zabrinjavajuće budući da su i omjer deficitu i duga prema izvozu roba i usluga u tranzicijskim zemljama još uvijek niži od prosjeka tih omjera u zemljama koje u posljednje vrijeme nisu imale finansijskih poteškoća. Ukoliko bi se, međutim, takav trend povećanja deficitu ili njegovo zadržavanje na trenutačnoj razini nastavio u srednjem roku, u određenom broju tranzicijskih zemalja moglo bi doći do poteškoća u održavanju eksterne pozicije. Ukoliko bi neke napredne tranzicijske zemlje zapale u takve probleme, to bi onda moglo imati i "zarazni" učinak na slične zemlje u regiji (među kojima je i Hrvatska) zbog regionalne percepcije međunarodnog tržišta kapitala. Prema projekcijama većine međunarodnih institucija, međutim, takav razvoj događaja ne očekuje se.

I.I.5.

Devizno tržište

Osnovna karakteristika svjetskog deviznog tržišta protekle godine bio je snažan rast vrijednosti američkog dolara.

Iz hrvatske perspektive najvažniji bilateralni tečaj je onaj dvije dominantne svjetske valute - američkog dolara i njemačke marke. Trend jačanja američkog dolara prema njemačkoj marci počeo je već sredinom 1995. godine s povijesno najniže razine dolara prema marki. Očito je da nije postojalo opravdanje za tako nisku vrijednost dolara sredinom 1995. godine budući da su ekonomski fundamenti ukazivali na puno bolje stanje američke ekonomije nego u ostale dvije G-3 zemlje. U prošloj godini dolar je ojačao prema marki za oko 10 posto. To međuvatutarno kretanje odražava se kako na statistiku hrvatske vanjskotrgovinske razmjene tako i na statistiku promjena domaćih deviznih rezervi koje se izražavaju u dolarskoj protuvrijednos-

ti. Treća važna valuta iz domaće perspektive - talijanska lira - također je prošle godine znatno ojačala. Takvo kretanje na deviznom tržištu svakako je pogodovalo hrvatskim izvoznicima koji preko 40% izvoza obračunavaju u dolaru i liri.

Slika I.6.

SREDNJI MJESEČNI
TEČAJ DEM U ODNOSU
NA USD

I.I.6.

Financijski tokovi u tranzicijske zemlje

Prošle godine se udio privatnih financijskih tokova u ukupnim srednjo-ročnim i dugoročnim financijskim tokovima u tranzicijske zemlje dalje povećao i sada već čini točno dvije trećine neto priljeva kapitala. To odražava daljnje jačanje povjerenja međunarodnog tržišta kapitala u tranzicijske zemlje. Službeni bilateralni i multilateralni zajmovi odigrali su inicijalno veliku ulogu na početku tranzicije kada su financijska sredstva bila prijeko potrebna, ali još nije postojao kredibilitet tranzicijskih zemalja na tržištu privatnog kapitala - 1991. privatni izvori kapitala su činili svega 15 posto neto tokova kapitala u tranzicijske zemlje. Danas je uloga službenih izvora relativno opala kako je i bilo predviđeno na početku tranzicijskog procesa kada su se ponajprije MMF i Svjetska banka, a zatim i EU te OECD 24 (BOP potpora) angažirali na osiguranju inicijalno neophodne financijske pomoći.

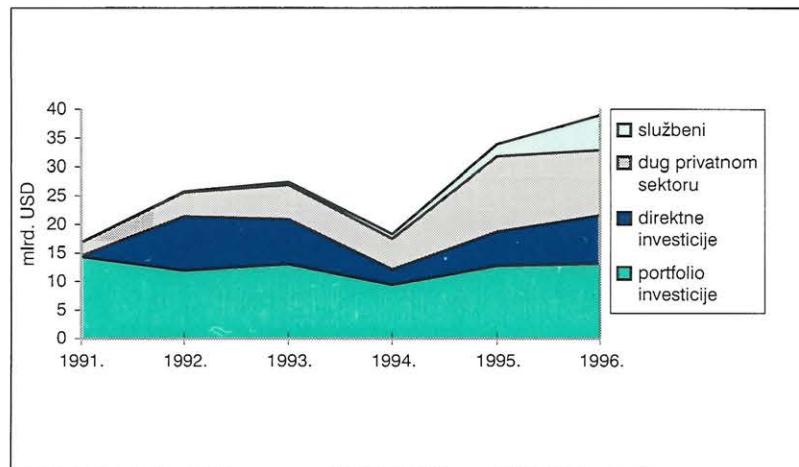
Iako je relativno značenje službenih izvora financijske pomoći sve manje, njihov apsolutni iznos je relativno konstantan. To odražava s jedne strane pomak službenih izvora sredstava od naprednih tranzicijskih zemalja prema onima koje su u nižoj fazi tranzicije i kojima su takva sredstva i dalje prijeko potrebna, a s druge, relativno visok priljev privatnog kapitala u napredne tranzicijske zemlje, osobito u zadnje dvije godine. Već 1995. godine privatni tokovi kapitala činili su čak 92 posto tokova kapitala u zemlje Centralne i Istočne Europe uključujući Baltičke zemlje.

U priljevu privatnog kapitala osobito važnu i rastuću ulogu imaju strane direktnе investicije. Riječ je o najkvalitetnijem kapitalu jer on sa sobom donosi tehnologiju i znanje koji su neophodno potrebni tranzicijskim zemljama kako bi što prije uspjele zatvoriti tehnološki i menedžerski jaz prema industrijaliziranim zemljama. Njihov udio značajno se povećao u zadnje

dvije godine kada postaju dominantna komponenta tokova privatnog kapitala. One su 1995. godine činile više, a 1996. nešto manje od polovice ukupnih privatnih tokova kapitala u tranzicijske zemlje. U naprednim tranzicijskim zemljama one su već 1994. godine činile preko polovice ukupnih tokova kapitala. Usprkos značajnom porastu stranih direktnih investicija u zadnje dvije godine tranzicijske zemlje, međutim, još uvijek primaju znatno manje stranih direktnih investicija nego, primjerice, istočnoazijske zemlje u razvoju.

Slika I.7.

SREDNJOROČNI I DUGOROČNI FINANCIJSKI TOKOVI U TRANZICIJSKE ZEMLJE

Prošle godine prvi put su značajnije porasle i portfolio investicije u tranzicijske zemlje. To je ponajprije posljedica ulaganja u napredne tranzicijske zemlje u kojima je došlo do značajnog napretka u uspostavljanju dobro reguliranog tržišta kapitala i povećane sigurnosti ulaganja što je zajedno s visokim prinosima privuklo veći broj stranih investitora, osobito specijaliziranih investicijskih fondova. Nastavak takvog trenda može se očekivati i u idućim godinama što će dalje potaknuti snižavanje kamatnih stopa te povećati likvidnost i učinkovitost domaćih tržišta kapitala. To će, s jedne strane, domaćim poduzećima u sve većoj mjeri omogućavati kvalitetnije izvore finansiranja, a s druge, domaće finansijske institucije približavati međunarodnim standardima. Valja, međutim, upozoriti kako je i dalje u velikoj mjeri prisutna regionalna percepcija tranzicijskih zemalja od strane međunarodnih investitora tako da bi značajnije krize u naprednim tranzicijskim zemljama mogle imati "zarazni" učinak i na ostale zemlje u regiji te donekle promijeniti trenutačne trendove.

I.2.

Opća obilježja hrvatskog gospodarstva u 1996. godini

Za hrvatsko je gospodarstvo 1996. godina predstavljala prekretnicu. Prvi put nakon početka tranzicijskog procesa i početka rata na ovim prostorima zabilježen je snažan rast BDP-a. Iako se nakon uspješne makroekonomskе stabilizacije 1994. godine, snažan rast očekivao već 1995. godine, on je zbog ratno-političkih ograničenja te godine bio odgoden za 1996. godinu u kojoj je napokon došlo do oporavka gospodarske aktivnosti. Nakon uspješnog vojnog oslobođanja većine okupiranog dijela teritorija i potpisivanja Daytonskih sporazuma 1995. godine, nestale su pretpostavke za prelazak države s poluratnog ustroja na mirnodopski, za nesmetano prometno povezivanje gotovo svih dijelova zemlje, za početak oporavka turizma prema predratnim razinama, te za početak ozbiljnog investicijskog ciklusa, ponajprije kad se radi o stranim investitorima koji su do 1996. u najvećoj mjeri čekali na rasplet političko-ratne krize.

Narodna banka Hrvatske, kao i neke inozemne istraživačke kuće (Planecon), procjenjuje da je rast BDP-a 1996. godine iznosio 6,6%. On je osvrten u situaciji kontinuirane ekonomskе stabilnosti u kojoj je stopa inflacije iznosila 3,5%, a budžetski deficit, financiran zaduživanjem u inozemstvu, svega 0,5% BDP-a. Tečaj je nastavio fluktuirati u rasponu od +/- 3% prema njemačkoj marki, ostajući na taj način u istom koridoru prema DEM u kojem se nalazi od početka 1994. godine. Takva kontinuirana stabilnost tečaja i cijena omogućila je i nastavak porasta kunksih i deviznih depozita u bankarskom sustavu. Iako je zabilježen znatan porast oročenih kunksih depozita većina štednje stanovništva i dalje je u deviznim depozitima čiji kontinuirani porast sugerira da je još u tijeku repatriacija štednje iz inozemnih banaka kao rezultat viših kamata u domaćem bankarskom sustavu i bitnog smanjenja političko-ratnog rizika.

Deficit na tekućem računu smanjio se za oko 2,5 postotnih poena u odnosu na 1995. godinu i iznosio je oko 7% BDP-a. Deficit trgovачke bilance povećao se, ali je do smanjenja deficit-a na tekućem računu došlo zbog značajnog rasta prihoda po osnovi usluga (i transfera). Nastavak takvog trenda, dakle zadržavanja deficit-a trgovачke bilance i rasta suficita u bilanci plaćanja po osnovi usluga, očekuje se i u idućem razdoblju. Vanjskotrgovački deficit u trenutnoj fazi gospodarskog razvoja je neophodan i ne treba zabrinjavati sve dok su izvori njegovog financiranja stabilni i dok je struktura uvoza povoljna. Podaci svjedoče da je upravo u Hrvatskoj takav slučaj. U 1996. godini najjači porast uvoza od 15% zabilježili su proizvodi za investicije, dok proizvodi za široku potrošnju čine tek nešto preko četvrtine ukupnog uvoza. Što se izvora financiranja robnog deficit-a tiče, s visokom pouzdanošću može se očekivati njihovo kontinuirano poboljšanje u srednjem roku kao posljedica oporavka turizma i prometa, priljeva stranih direktnih investicija i nastavka prirasta transfera od naših radnika u inozemstvu.

Razina vanjske zaduženosti Hrvatske nalazi se i dalje na zadovoljavajućoj razini s udjelom vanjskog duga u BDP-u od otprilike 25%, što omogućava financiranje tranzicijskog razdoblja prilagodbe bez opasnosti od većih

problema s eksternom likvidnošću države. U prošloj godini uspješno je zaključen i sporazum s Londonskim klubom, a krajem godine Hrvatska je ušla u proces ocjene kreditne sposobnosti koji je uspješno okončan dobivanjem investicijskog rejtinga od svih triju glavnih kuća za ocjenu državnog rizika. To Hrvatskoj omogućava puno uključivanje na svjetsko financijsko tržište 1997. godine po relativno povoljnim uvjetima i dalje olakšava održavanje nisku rizične eksterne pozicije u tranzicijskom razdoblju. U 1996. godini pripremljen je i EFF program s Međunarodnim monetarnim fondom, što sve zajedno zaokružuje sliku bitno poboljšanog međunarodnog kredibiliteta Hrvatske i njenog punog pristupa međunarodnom tržištu kapitala u idućem razdoblju, kao i znatno veću atraktivnost zemlje za strane direktnе investitore, što je od posebnog značenja. Već 1996. došlo je do pojačanog prijeljeva stranog kapitala u zemlju, a takav trend trebao bi u još većoj mjeri karakterizirati dolazeće razdoblje.

Unutrašnji javni dug (2,8 mlrd USD) na razini je od oko 15 posto procijenjenog BDP-a, tako da zajedno s vanjskim dugom čini oko 40% BDP-a. To je razina duga koja omogućava stabilnost i srednjoročni ostanak Hrvatske ispod granice Maastrichtskog kriterija o javnom dugu.

Temeljna karakteristika koja je obilježila domaće financijsko tržište u 1996. godini bila je sanacija tri državne regionalne banke: Slavonske banke d.d. Osijek (sanacija počela 1995. godine), Riječke banke d.d. Rijeka i Splitske banke d.d. Split. Nakon Zagrebačke banke d.d. Zagreb (u privatnom vlasništvu) i Privredne banke Zagreb d.d. to su tri najveće banke u Hrvatskoj. Njihova sanacija je temeljni uzrok pada kamatnih stopa na tržištu novca s razine od preko 30 posto u proljeće 1996. godine, na razinu od ispod 10 posto sredinom godine. Taj pad bio je praćen i padom kamatnih stopa na kunske kredite komercijalnih banaka iako, za sada, u puno blažem obliku. Sanacija navedenih banaka uz već započetu sanaciju Privredne banke Zagreb d.d. temeljni je preduvjet zdravog funkcioniranja ukupnog finansijskog tržišta u zemlji, a idući korak trebala bi biti njihova privatizacija i daljnje restrukturiranje kako bi se rizik njihovog ponovnog ulaska u probleme smanjio i kako bi se te banke pripremile za daljnji pad razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa i zaoštrevanje konkurenkcije na domaćem tržištu, osobito postupnim ulaskom stranih banaka u Hrvatsku.

I.2.I.

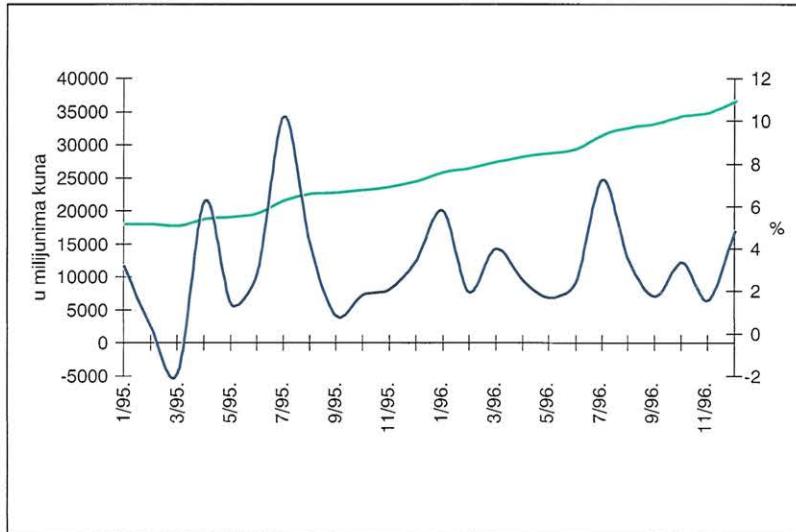
Ponuda novca i međunarodne pričuve

Gospodarsku aktivnost u 1996. godini pratila su monetarna kretanja koja ukazuju da se razdoblje remonetizacije nastavilo i u 1996. Ostvareni rast ukupnih likvidnih sredstava M4 od 49% bio je 20 posto brži nego u 1995. godini, a obilježavalo ga je snažno jačanje rasta kunske komponente i usporavanje rasta devizne komponente tog najšireg monetarnog agregata. Godišnja stopa rasta deviznih depozita, promatrano na prosinackoj razini, smanjila se 10 posto: sa 61% u 1995. na 55% u 1996. godini, jer se prosječni rast tih depozita smanjio sa 4,0 posto mjesечно u 1995. godini na 3,7 posto u 1996. Kunski depoziti su u tom razdoblju udvostručili intenzitet godišnje stope rasta: s 20% u 1995. na 42% u 1996. godini uz ubrzavanje prosječne mjesecne stope rasta sa 1,5 posto u 1995. na 3,0 posto u 1996. godini.

Slika I.8.

M4

- razina i mjesecne
stope rasta -

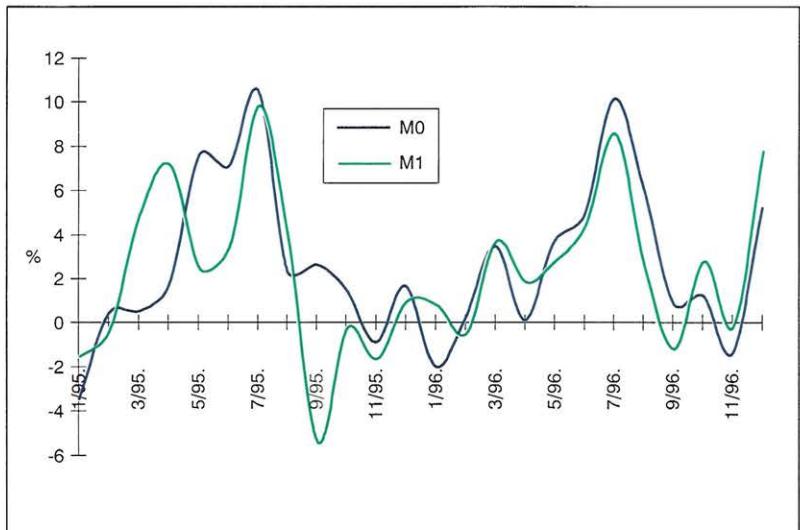

Ponuda novca M1 u 1996. bila je veća i ravnomjernija nego u prethodnoj godini. Dok je u 1995. M1 narasla 25 posto, što je značilo 1,9% - tni prosječni mjesecni rast tog agregata, u 1996. godini novčana masa M1 se povećavala 2,7% prosječno mjesечно, ostvarivši ukupan godišnji porast od 38 posto na prosinackoj razini. Dinamika ponude novca u prethodne dvije godine međusobno se značajno razlikovala. 1995. godinu karakterizirao je brži porast M1 u prvom polugodištu, a sporiji u drugom, što je potpuno odgovaralo dinamici rasta primarnog novca i deviznih rezervi, budući da su intervencije na deviznom tržištu bile glavni tok kreiranja novca u toj godini. Ukupno je u toj godini bilo pet mjeseci s negativnim stopama rasta novčane mase od kojih su čak tri bile manje od - 1,5 posto, dok su u 1996. samo tri mjeseca bilježila smanjenje novčane mase i to po negativnim stopama od - 1,2 posto i ispod -0,5 posto. Proces ozdravljenja i transformacije bankarskog sustava uzrokovao je jačanje povjerenja domaćih deponenata u bankarski sustav te je pridonio izdašnoj i ravnomjernoj ponudi novca u toj godini. Proses je, između ostalog, potaknuo stabiliziranje likvidnosti banaka, snižavanje cijene kapitala na domaćem tržištu novca, kontrolu kreditnog rizika, razvoj financijskog tržišta i bankarsku konkureniju.

Slika I.9.

M0 i M1

Mjesecne stope
rasta

Primarni novac M0 u 1996. godini rastao je sporije nego u 1995. godini. Njegova prosječna mjeseca stopa rasta od 3,0 posto u 1995. (42,1% ili 1,8 milijardi kuna godišnjeg porasta na prosinačkoj razini), spustila se na 2,2 posto u 1996. te je ukupni godišnji porast M0 u toj godini iznosio 30,1% ili 2 milijarde kuna. Glavni tok kreiranja primarnog novca, intervencije Narodne banke Hrvatske na deviznom tržištu aukcijskom kupoprodajom deviza od banaka i direktnom kupoprodajom deviza od središnje države, bio je u 1996. godini sličnog intenziteta kao i u prethodnoj. I u 1995. i u 1996. godini potraživanja Narodne banke Hrvatske od inozemstva, odnosno devizne pričuve Narodne banke Hrvatske iskazane u kunama, povećavale su se 2 posto prosječno mjesечно ili 27 posto godišnje, promatrano na prosinačkoj razini. Kretanje deviznih pričuva NBH-a iskazanih u USD dolarima bilo je drugačijeg intenziteta, jer promjene tih deviznih pričuva odražavaju efekte ostvarenih transakcija i efekte promjene tečaja kune prema USD koji je krajem 1996. snažno aprecirao u odnosu na sve valute. Time se prosječna mjeseca stopa rasta pričuva rezervi NBH-a iskazanih u USD dolarima spustila s 2,5% u 1995. na 1,7% u 1996. godini, odnosno s 35% na 22% godišnje, promatrano na prosinačkoj razini.

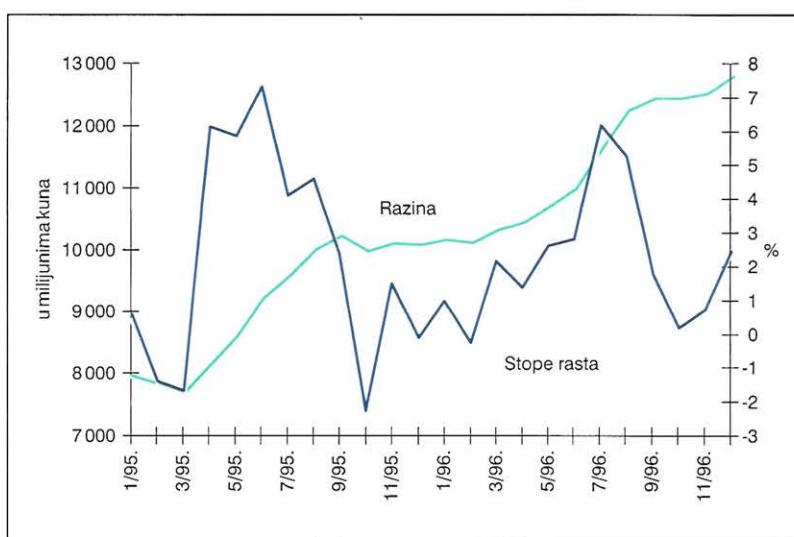
Na usporavanje porasta primarnog novca u 1996. godini djelovali su instrumenti sterilizacije primarnog novca, koji su snažnije implementirani u toj godini. Najznačajniji instrument bili su blagajnički zapisi Narodne banke Hrvatske. Poslovne banke su prosječno mjesечно imale 636 milijuna kuna upisanih blagajničkih zapisa NBH-a, dok je prosječno stanje sredstava na žiro-računima banaka kod Narodne banke Hrvatske u 1996. godini iznosilo 340 milijuna kuna. Banke su dakle u 1996. značajan dio svojih slobodnih sredstava plasirale u sigurne kratkoročne vrijednosne papire NBH-a, koji pri kraju godine nisu nosili atraktivne kamate, čime su se s jedne strane suzdržavale od kreditiranja nerehabilitiranih komitenata i visoko rizičnih programa, a s druge su strane nastojale poboljšati razinu potrebnih rezervi likvidnosti. Tako se dio primarnog novca kreiranog deviznim i kunskim transakcijama Narodne banke odlio sa žiro-računa banaka u blagajničke zapise NBH-a čime se smanjila ponuda primarnog novca, monetarnog agregata koji je pod direktnom kontrolom središnje banke i čijom ponudom ona upravlja.

Ostvarena kretanja novčane mase M1 i primarnog novca M0 rezultirala su promjenom monetarnog multiplikatora m_1 , a reafirmiran je drugi tok kreiranja novčane mase: transformiranje nemonetarnih depozita u monetarne. Prosječna vrijednost multiplikatora m_1 smanjila se s 1,38 u 1995. godini na 1,31 u 1996. godini, jer je oslabio monetarni impuls primarnog novca na novčanu masu uz istu razinu kreditne aktivnosti bankarskog sustava. Ponudu novca M1 u 1996. godini uravnotežilo je preljevanje nemonetarnih depozita u taj nazuži monetarni agregat. Ponovimo, ukupna likvidna sredstva M4 povećavala su se u 1996. godini monetarnom multiplikacijom i autonomnim tokovima. Pri tome su devizni depoziti usporavali svoj rast i preljevali se u kunske nemonetarne depozite kamo su ih prenosili štedioci ohrabreni stečenim povjerenjem i primamljivijim kamatnim stopama. Preljevali su se i u kunske monetarne depozite: gotov novac, depozitni novac i štednju po videnju, iako je na te depozite polovicom godine, kao u većini razvijenih zemalja, bila ukinuta kamata. Uz definitivni početak kunske jačanja i deviznog "slabljenja" M4 koje je započelo u 1996., značajno je

da se porast novčane mase u 1996. samo jednom trećinom ostvario kroz povećanje gotovog novca, a najvećim dijelom porastom upravo depozitnog novca: novca na žiro i tekućim računima domaćih sektora.

Slika I.10.

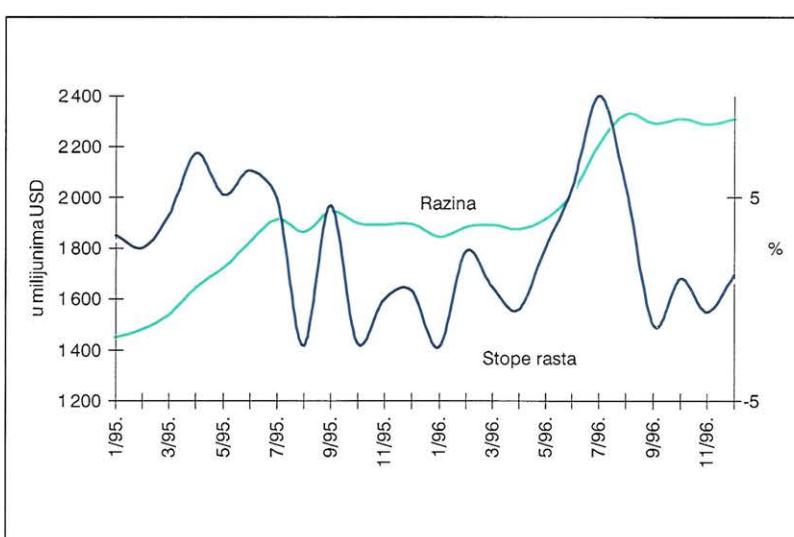
MEĐUNARODNE PRIČUVE NBH-a
- razina i mjesecne stope rasta -

Ostvarena monetarna kretanja vjerodostojan su argument za obranu teze da je u 1996. godini bilo dovoljno kuna i da problem nelikvidnosti koji je tišto brojne gospodarske subjekte u 1996. nije bio uzrokovan monetarnom restiktivnošću. Nedostatak likvidnih sredstava na žiro računima takvih gospodarskih subjekata ne bi bio riješen bržim monetarnim rastom već strukturnim, vlasničkim i poslovnim promjenama u gospodarstvu koje će uzroватati realokacije slobodnih sredstava.

Slika I.11.

MEĐUNARODNE PRIČUVE NBH-a
- razina i mjesecne stope rasta -

I.2.2.

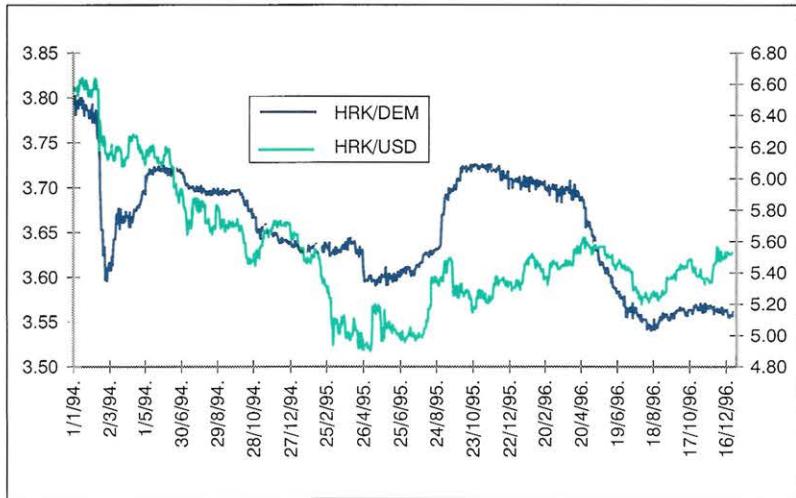
Tečaj i agregatna razina cijena

Tečaj i cijene u Hrvatskoj već su četvrta godinu zaredom najstabilniji u tranzicijskoj Srednjoj Europi. Stopa inflacije mjerena cijenama na malo iznosiла je u prošloj godini 3,4% na prosinačkoj razini, odnosno 3,5% mjereno međugodišnjim prosjekom. Indeks troškova života zabilježio je rast od 3,7% na prosinačkoj razini, odnosno 4,3% mjereno međugodišnjim prosjekom, a cijene proizvođača zabilježile su porast od 1,5%, odnosno 1,4%.

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 1996. GODINI

Slika I. 12.

NOMINALNI
DNEVNI TEČAJ
KUNE PREMA DEM I
PREMA USD

U posljednje je tri godine tečaj kune u odnosu na njemačku marku stabilan. Prosječni tečaj za te tri godine iznosi 3,65 HRK/DEM s prosječnim odstupanjem od 6 lipa ili 1,6%. U istom je razdoblju prosječni tečaj dolara bio 5,55 HRK/USD s prosječnim odstupanjem od 39 lipa ili 7%. Ova povećana oscilacija tečaja kune u odnosu na dolar rezultat je jačih oscilacija vrijednosti dolara u odnosu na ostale valute (ponajprije DEM) u posljednje tri godine.

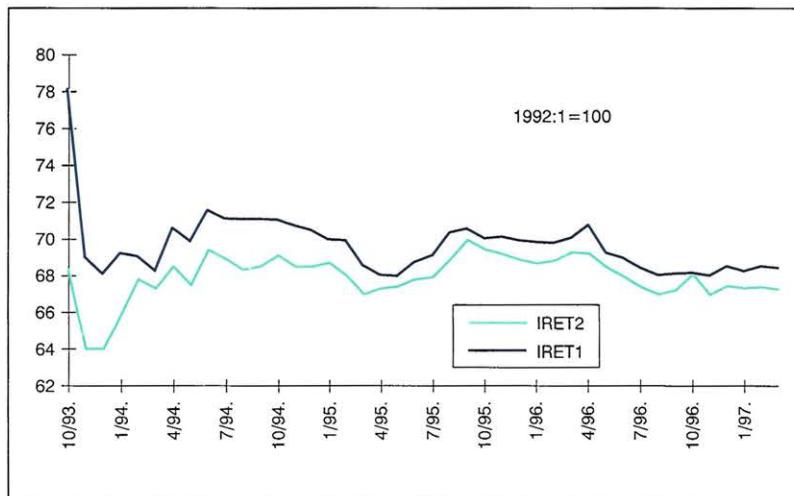
U 1996. godini došlo je do ubrzanih priljeva deviza što je rezultiralo kombinacijom otkupa deviza (povećanje primarnog novca, te povećanje deviznih pričuva NBH-a) i toleriranjem aprecijacije do određene mjere. Taj proces toleriranja aprecijacije može se zamijetiti na slici 1.12.

Naime, na slici možemo zamijetiti snažno aprecijsko razdoblje od druge polovice travnja do kraja kolovoza. Osim uspješnije turističke sezone, na povećanu ponudu deviza na domaćem tržištu u tom razdoblju utjecao je i uspješan izlazak naših poduzeća na međunarodna financijska tržišta.

Indeks realnog efektivnog tečaja mnogo pouzdaniji pokazatelj kretanja realne vrijednosti neke valute u odnosu na ostale. Kuna je prema tom indeksu u prvom tromjesečju 1996. godine u prosjeku deprecirala po stopi od oko 0,3% mjesечно (slika 1.13.). U četvrtom se mjesecu taj trend okrenuo, tako da je od travnja do kolovoza kuna realno aprecirala po prosječnoj mjesечnoj stopi od oko 0,8%. Od devetog mjeseca do kraja godine bilježimo zanemarivu realnu deprecijaciju kune u odnosu na ostale valute. Agregatno gledano, kuna je u 1996. godini realno aprecirala 2,1%.

Slika I.13.

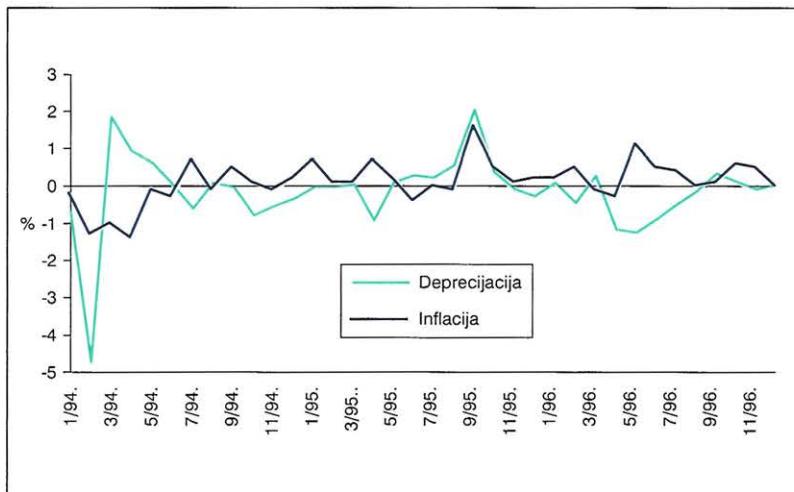
INDEKS REALNOG
EFEKTIVNOG TEČAJA
KUNE UZ CIJENE NA
MALO (IRET1) I CIJENE
PROIZVOĐAČA (IRET2)

Na slici I.14. možemo zamijetiti vezu između tečaja i cijena, tipičnu za male, otvorene ekonomije. U ljetnim mjesecima 1996. godine došlo je do jačeg odstupanja kretanja cijena na malo od kretanja tečaja prema DEM. Glavni uzrok porasta cijena u ljetnim mjesecima, unatoč aprecijaciji kune u odnosu na marku u tom razdoblju, bio je porast cijena usluga. Naime, u razdoblju od svibnja do kolovoza cijene usluga su porasle 5,3%. Ovako visoki rast cijena usluga u ljetnim mjesecima najvećim dijelom rezultat je visokog rasta cijena PTT usluga u tom razdoblju.

Slika I.14.

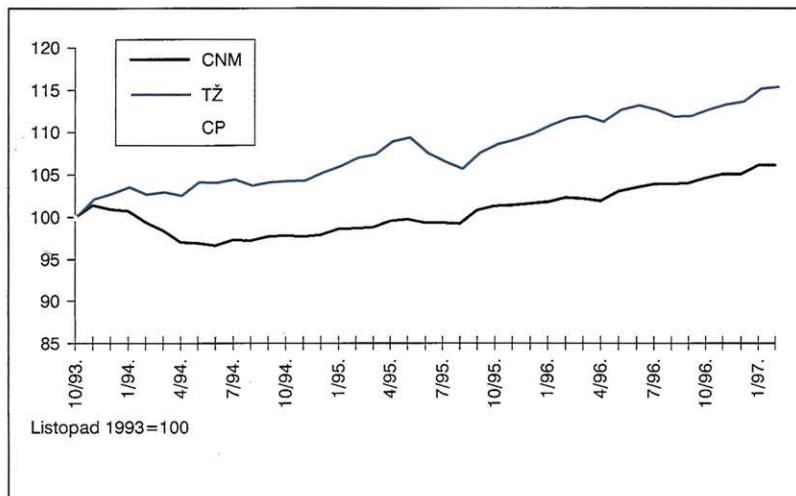
MJESECNE STOPE
INFLACIJE
(CIJENE NA MALO)
I DEPRECIJACIJA
TEČAJA PREMA DEM

Kretanje cijena se u posljednje dvije godine stabiliziralo. Kod sva tri indeksa cijena koje pratimo, u tome razdoblju bilježimo umjeren rast bez većih oscilacija. Slika I.15. pokazuje veći stupanj stabilnosti indeksa cijena na malo i cijena proizvođača u kojima dominiraju cijene roba, za razliku od indeksa troškova života koji se nalazi pod jačim utjecajem kretanja cijena usluga.

Slika I.15.

**INDEKSI CIJENA NA MALO
(CNM), TROŠKOVA
ŽIVOTA (TŽ) I CIJENA
PROIZVOĐAČA (CP)**

I.2.3.

Kamatne stope

1996. bila je godina velikih promjena u kretanju razine kamatnih stopa. Ova činjenica ne odnosi se samo na kamatne stope na tržištu novca i u odnosima poslovnih banaka sa svojim komitentima, već i na kamatne stope Narodne banke Hrvatske, te razinu kamatnih stopa na kratkoročne vrijednosne papire NBH-a i Ministarstva financija.

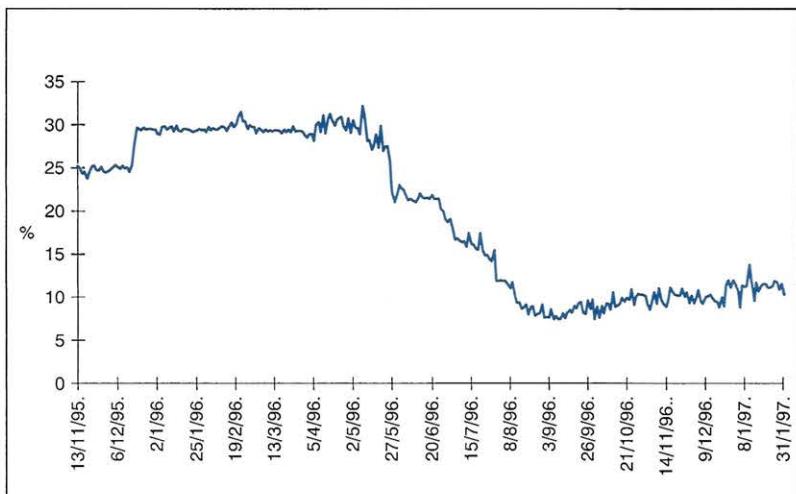
U 1996. godinu ušli smo i dalje s visokim kamatnim stopama i velikom razlikom između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa-("spread"). Posljedica je to nekoliko razloga. Prvo, visoka opterećenost bankovnog sustava tzv. imobiliziranim aktivom (obuhvaćaju od plasmana zamijenjenih obveznicama države do nenaplativih potraživanja) koja ne donosi nikakve prihode, a naslijede je uglavnom prošlosti i neadekvatne procjene rizika plasmana banaka u prijašnjim godinama (pritom ne zanemarujemo i političke pritiske za određene plasmane). Drugi bitan razlog su neadekvatna pravosudna zaštita vjerovnika i nepostojanje vjerodostojnog instrumenta naplate. Ta činjenica uzrokuje visoku premiju rizika naplate i bitno podiže kamatne stope. Sljedeći je razlog nerazvijenost finansijskih tržišta. Ona su i plitka i uska. Naime, skromna je struktura finansijskih instrumenata na tržištu, na kojemu je vrlo malo sudionika. Četvrto, izvori sredstava su vrlo skupi. Da bi privukle štednju banke su plaćale visoke kamatne stope na depozite, ali i visoke kamatne stope na tržištu novca, što je bilo naročito prisutno kod "bolesnih" banaka, koje su dugo bile velik problem. Sljedeći je razlog povezan s prethodnim. Naime, devizni depoziti su dominantni na strani izvora sredstava. To banke čini osjetljivima na kretanja tečaja i stvara visok stupanj valutnog rizika. Jedan od načina zaštite je i prevajlivanje dijela valutnog rizika na komitente putem viših kamatnih stopa i kamatnog "spreada", ako je to moguće. Šesto, karakteristika je našeg bankovnog sustava nizak stupanj konkurenčije i visoka koncentracija. Velika većina novih privatnih i malih banaka, neopterećenih starim upitnim potraživanjima, te nekoliko stranih banaka, nije uopće narušila dominaciju prijašnjih lidera, nego je jednostavno koristila situaciju na tržištu i ostvarivala visoke profite na temelju razine kamatnih stopa i kamatnog "spreada". Takoder, zbog visokog rizika zemlje, kapitalni priljev iz inozemstva nije uspio smanjiti cijenu kapitala u zemlji.

Konačno, dodajmo i visoke administrativne troškove i neracionalnosti u poslovanju banaka, čije bi smanjivanje, po nekim procjenama, u hrvatskim bankama moglo bitno smanjiti kamatne stope.

Slika I.16.

**KAMATNE STOPE
NA TRŽIŠTU NOVCA -
ZAGREB**

Dnevni prosjek,
na godišnjoj razini

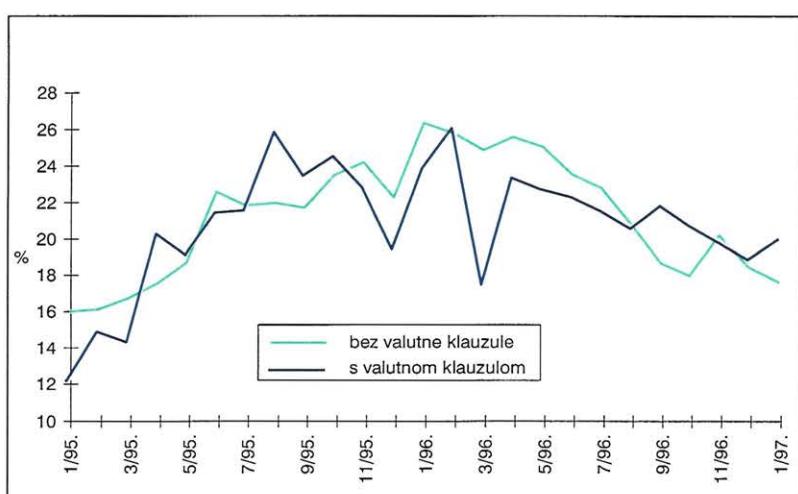
Što se to dogodilo prethodne godine? Počnimo s tržištem novca. Početkom 1996. u dnevnom trgovovanju kamatne stope bile su na razini između 25 i 26 posto. Zatim je kamatna stopa porasla i prosječna dnevna kamatna stopa je dosegla razinu od 32 posto. No loše banke bile su spremne i to platiti da bi održavale svoju likvidnost. Polovicom svibnja odjednom sve se prelomilo. Počela je sanacija Splitske banke i Riječke banke. Proces sanacije ovih banaka je riješio problem neelastičnosti potražnje na tržištu novca i dogodilo se ono što i ekonomski teorija predviđa, a praksa i dokazuje. Prosječna dnevna kamatna stopa je u četiri mjeseca pala četverostruko, na razinu 8 posto. No prema kraju godine prosječna dnevna kamatna stopa je opet lagano porasla prema razini od 10 posto. Međutim, to povećanje je posljedica dviju pojava. Prvo, pomak ročnosti pozajmica na tržištu novca od kratkoročnijih pozajmica, od 1 do 5 dana, nešto dugoročnijim pozajmicama, od 5 do 15 dana, koje su nešto skuplje (na tržištu novca rokovi se mijere u danima). Bankovni sustav nije više imao većih problema s likvidnošću, pa pozajmice nisu bile hitne za kratkoročne potrebe. Drugo, promjena prirode potražnje uzrokovala je i situacije neslaganja ročnosti ponude i potražnje.

Važnije nam je, ipak, kretanje kamatnih stopa i kamatnog "spreada" koji su ostvarivani u poslovanju poslovnih banaka sa svojim komitentima. Banke su u 1996. ušle s razinom kamatnih stopa oko 26 posto ili realno oko 23 posto. Međutim, kao što smo rekli ova godina je obilježena promjenama. Osim što su u sanaciju ušle gore navedene banke, krajem godine isti proces je započet u najvećoj od "bolesnih" banaka - Privrednoj banci Zagreb. Sanacija je dovela do pada kamatnih stopa na tržištu novca, a pošto ne postoji zemlja u svijetu u kojoj aktivne kamatne stope poslovnih banaka ne reagiraju na te promjene, to se isto očekuje i kod nas. Pitanje je samo brzine prijenosa kamatnih impulsa koji se prenose različito, ovisno o razvijenosti finansijskog sustava. Naime, što je finansijski sustav razvijeniji, to je brzina prijenosa veća. Pošto je hrvatski finansijski sustav još uvijek nedovoljno razvijen, moramo biti strpljiviji u očekivanju prijenosa efekata sa tržišta novca na bankovni sustav, jer su neka istraživanja pokazala da u razvijenim zemljama za

potpuni prijenos efekta s tržišta novca treba oko šest mjeseci. Ne možemo očekivati čuda preko noći. Banke su u 1996. godini počele raditi energičnije korake u pogledu povećavanja racionalnosti i učinkovitosti, počevši od smanjivanja i ukidanja kamatnih stopa na depozite koji služe kao sredstva plaćanja. Također je značajno da su banke počele obraćati pažnju na upravljanje rizikom, pa se dogadalo da su banke bile u situaciji da imaju višak sredstava koji nemaju kamo plasirati, jer su plasmani potencijalnim komitentima bili prerični. Kraj 1996. godine donio je pad nominalnih (i realnih) aktivnih kamatnih stopa bankarskog sustava za oko 8 postotnih poena u odnosu na početak godine, što je ipak vrlo pozitivno. Nominalne vrijednosti su još uvijek visoke, a zbog niske inflacije u zemlji ista konstatacija vrijedi i za realne kamatne stope. Realne aktivne kamatne stope u Hrvatskoj su se kretale krajem prošle godine na razini od oko 15 posto. Za usporedbu, u Češkoj, kao najuspješnijoj zemlji u tranziciji po ocjenama većine ekonomskih stručnjaka, realne kamatne stope kreću se na razini od oko 9 posto. Međutim, realno je očekivati da će se do kraja 1997. godine nominalne aktivne kamatne stope spustiti u Hrvatskoj na razinu od 12 do 13 posto.

Slika I.17.

KAMATNE STOPE
POSLOVNIH
BANAKA NA KUNSKE
KREDITE
Ponderirani prosjek,
na godišnjoj razini

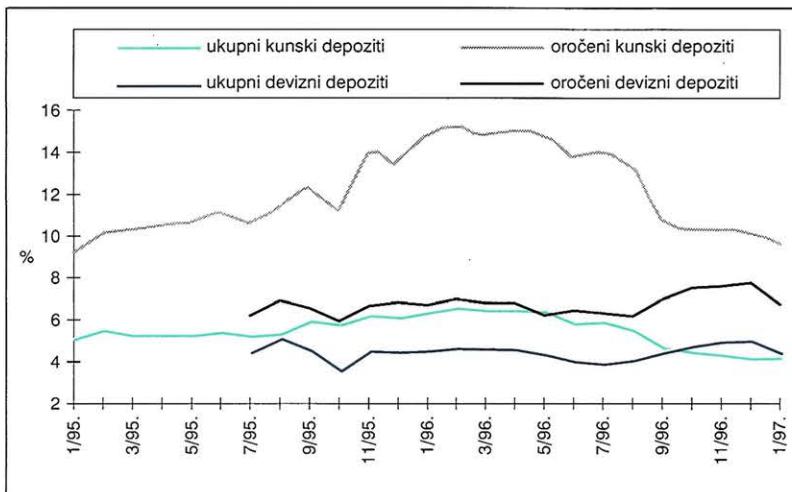
Govoreći o kamatnim stopama na depozite, moramo se dotaknuti ročne i valutne strukture depozita. Prema posljednjim podacima za siječanj 1997., koji su reprezentativni, jer je struktura zanovljenih depozita prilično stabilna, oko 63,5 posto zanovljenih depozita su devizni depoziti, a od toga oko 70 posto su štedni depoziti po viđenju, 18 posto oročeni do tri mjeseca, a preostalih 12 posto čine depoziti na duži rok. Kod zanovljenih kunske depozita 80 posto depozita su žiro i tekući računi, a oko 10 posto štedni depoziti po viđenju, te preostalih 10 posto oročeni depoziti. Stoga izdvajamo bitne karakteristike štednje. Štedioci preferiraju kratkoročne depozite i devizne depozite, što je bila posljedica bliske prošlosti (visoka inflacija), tradicije i nedostatka povjerenja u bankovni sustav, koje se ne može vratiti u kratkom roku. Iz ove karakteristike deponiranja sredstava, proizlazi razina prosječnih kamatnih stopa na depozite i paradoks da su kamatne stope na kunske depozite niže od kamatnih stopa na devizne depozite. Naime, kamatne stope na kunske depozite su niže, jer su kunki depoziti koncentrirani u niskoprinosne depozite po viđenju, iako su kamatne stope na oročenu kunku vrlo stimulativne i kreću se na razini od 10 posto.

Kamatne stope na oročenu deviznu štednju, za usporedbu, kreću se na razini od oko 7 posto. No, štedioci se racionalno ponašaju, i sagledavanjem sanacije bankovnog sustava, otvaranja međunarodnoj konkurenциji, vjerodosojne makroekonomsko stabilnosti, štednja se sporo, ali sigurno vraća u kunske i dugoročne depozite.

Slika I.18.

KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DEPOZITE

Ponderirani prosjek,
na godišnjoj razini

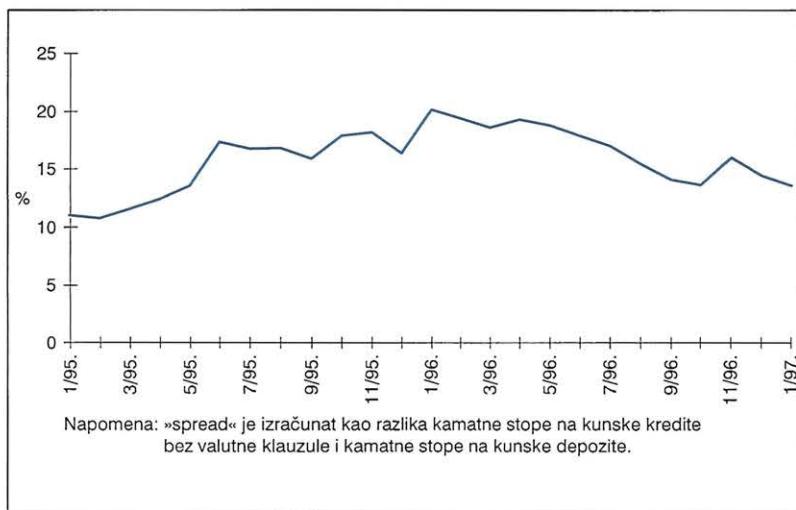
Najveći problem u području kamatnih stopa je visina kamatnog "spreada". Početkom 1996. godine on je prelazio 20 postotnih poena, ali se usporedo s padom kamatnih stopa i on značajno smanjio. Na kraju 1996. godine iznosio je oko 14 postotnih poena s tendencijom daljnog smanjivanja. Pritom je bitno napomenuti da su istodobno s padom aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka, padale i pasivne kamatne stope. Ne očekujemo da će kamatni "spread" ubrzo pasti na razinu razvijenih zemalja od 5 do 6 postotnih poena, ali do kraja 1997. godine očekujemo njegovo smanjivanje na razinu nižu od 10 postotnih poena. Smanjivanje je bitno zbog svjetskih trendova u bankarskoj industriji gdje se pridaje sve manje značenje kamatnih prihoda u ukupnim prihodima poslovanja banaka, dok raste značenje prihoda na osnovi naplate provizija i naknada za obavljanje sve šireg kruga usluga (razvoj tzv. bankarstva s punom uslugom).

Prema tome, trend pada kamatnih stopa trebao bi se nastaviti i u 1997. godini. U 1996. godini napravljeni su značajni koraci da bi se taj trend održao. Krenulo se u sanaciju "najbolesnijih" banaka, donijeta je nova regulativa glede problema zaštite vjerovnika i stečajnog postupka. Također je bitno napomenuti da su u 1996. godini uvedeni trezorski zapisi Ministarstva financa kao kratkoročni financijski instrument koji će pridonijeti širenju financijskog tržišta i smanjiti teškoće našeg financijskog sustava glede uvođenja novih financijskih instrumenata. Napravljeni su koraci prema pojedinjenju izvora sredstava u pogledu smanjivanja kamatnih stopa na depozite, smanjivanja kamatnih stopa na tržištu novca, i smanjivanju kamatnih stopa na inozemne izvore dobivanjem kreditnog rejtinga. Na hrvatskom financijskom tržištu pojavile su se inozemne banke što vodi povećanju konkurenkcije. Poslovne banke se sve više orijentiraju povećanju racionalnosti i učinkovitosti u poslovanju da bi smanjile troškove. I na kraju dodajmo još tome smanjivanje kamatnih stopa Narodne banke Hrvatske, smanjivanje

stope obveznih izdvajanja banaka i realno povećanje ponude novca usporedo s održavanjem stabilnih cijena i tečaja. Zbog toga realno možemo očekivati daljnje smanjivanje kamatnih stopa.

Slika I.19.

**“SPREAD”
KAMATNIH STOPA
POSLOVNIH BANAKA**

I.2.4

Platna bilanca

Nakon što je Republika Hrvatska u 1993. i 1994. godini zabilježila približno uravnoteženi tekući račun platne bilance, u 1995. godini zabilježen je deficit od 1,712 milijardi USD ili oko 9,5% BDP-a. Iako se taj deficit nalazio pod snažnim utjecajem izostanka prihoda od turizma, ipak je u 1995. godini oblikovana tipična eksterna pozicija za zemlju u razvoju koja bilježi značajne stope rasta gospodarske aktivnosti. Naime, rast ukupne potražnje ne nailazi uvijek na adekvatnu ponudu kod domaćih proizvoda koji se nalaze u fazi podizanja proizvodnosti rada i kapitala do svjetske razine te pronalaženja tržišta za svoje izvozne proizvode. Zbog toga reagira uvoz, izvozni sektor još uvijek nije dovoljno konkurentan na međunarodnom tržištu, te deficit u robnoj razmjeni s inozemstvom postaje glavni generator deficita na tekućem računu.

Isto strukturno obilježje vrijedi i za 1996. godinu, iako je deficit na tekućem računu platne bilance značajno smanjen, s 9,5% na oko 7% BDP-a. U apsolutnom dolarskom iznosu smanjenje deficitu iznosi 260 milijuna ili 15,2%. Smanjenju deficitu i u apsolutnom i u relativnom iznosu najviše su pridonijele devizne zarade sektora usluga, posebno turizma, te transferi. Porast ovih stavki bio je toliko jak da je uspio neutralizirati efekt proširivanja deficitu u robnoj razmjeni s inozemstvom.

Prema preliminarnim podacima, deficit u robnoj razmjeni s inozemstvom povećan je za 13,9% u odnosu na 1995. godinu, odnosno s 2,8 na 3,3 miliarde USD. Udio robnog deficitu u BDP-u također je povećan, s 15,6% na 16,9%. Iako dolarski iznosi ukazuju na pad izvoza od 2,6% i rast uvoza od 3,7% u odnosu na 1995., ove su brojke posljedica jačanja tečaja dolara. U kunkom iskazu izvoz je narastao 0,7%, a uvoz 7,4%. Na strani izvoza, najveći je pad zabilježen kod izvoza proizvoda za reprodukciju, a na strani uvoza najveći je rast zabilježen kod proizvoda za investicije. No, kako je deficit u razmjeni usluga u istom razdoblju povećan čak za 78% zahvaljujući

relativno uspješnoj turističkoj sezoni, kada se robe i usluge zajedno zbroje dobiva se podatak o padu deficit-a u ukupnoj razmjeni dobara (roba i usluga) za 3,5%.

Tokovi dohotka također bilježe poboljšanje, jer je deficit smanjen za 51,3% u odnosu na 1995. godinu. Tomu su najviše pridonijele veće devizne rezerve centralne banke i poslovnih banaka, temeljem kojih se ostvaruju veći prihodi od kamata na glavnice u inozemstvu. Prihodi od kamata porasli su 30,6%, a rashodi samo 2%.

Tablica I.I.

**PLATNA BILANCA REPUBLIKE HRVATSKE u milijunima USD
preliminarni podaci**

	1995.	1996.	1996/1995. (indeks)
Tekuće transakcije	-1712,0	-1452,2	84,8
Robe i usluge	-2264,5	-2185,5	96,5
- robe	-2877,2	-3276,0	113,9
- usluge	612,7	1090,5	178,0
od toga - turizam	813,3	1153,0	141,8
Dohodak	-93,3	-45,4	48,7
Tekući transferi	645,8	778,7	120,6
- država	279,8	154,5	62,6
- ostali sektori	366,0	624,2	170,6
Financijske transakcije bez pričuva	901,7	1048,7	116,3
Izravne investicije	80,5	348,9	433,3
Ostale investicije	821,2	699,9	85,2
od toga: aktiva banke	-467,1	-622,6	133,3
- aktiva ostali sektori	516,9	764,6	147,9
- pasiva država	93,5	309,9	331,4
Devizne pričuva NBH-a (- = povećanje)	-490,2	-418,8	85,4
Neto pogreške i propusti	1300,5	822,2	63,2

Neto tekući transferi zabilježili su značajan porast od 20,6%. Pritom su neto tekući transferi državnog sektora zabilježili očekivan pad od 44,8%, što treba tumačiti u svjetlu prve mirnodopske godine. S druge strane, neto tekući transferi ostalih sektora, u kojima dominiraju doznake radnika iz inozemstva, zabilježili su također očekivan porast od 70,6%. I ovu brojku treba tumačiti u svjetlu prve mirnodopske godine. S jedne strane, mir je pridonio obnovi povjerenja u financijski sustav, pa se tokovi koji su inače imali neslužbeni karakter i odvijali se u gotovinskom obliku, sada sele u službene kanale. S druge strane, doznake imaju karakter deviznog priljeva koji se koristi u dvije svrhe. Prva svrha je izravno povezana s obnovom investicijske

aktivnosti u zemlji. Početak obnove i povratak prognanika u protekloj su godini jednim dijelom zasigurno bili financirani novcem koji je pristigao transferima, ali je taj novac odigrao važnu ulogu i u investicijama, posebno malim "kućanskim" investicijama u otprije slobodnim dijelovima zemlje. Druga svrha korištenja ovoga priljeva posredno je povezana s investicijama, a neposredno s povratkom povjerenja u finansijski sustav i relativno višim pasivnim kamatnim stopama na oročene depozite u hrvatskim bankama nego u bankama u susjednim zemljama.

Na računu finansijskih transakcija bez računa pričuva, najvažnija promjena dogodila se kod izravnih stranih ulaganja. Ona su u 1996. godini više nego učetverostručena u odnosu na godinu 1995., čemu su najviše pridonijela ulaganja stranaca u Plivu i Zagrebačku banku. I ovaj se finansijski tok može objasniti oporavkom u mirnodopskim uvjetima, a posebno je zanimljiv podatak da se s odnosom izravnih stranih ulaganja prema BDP-u većim od 1,5% u protekloj godini, Hrvatska na rang-listi naprednih tranzicijskih zemalja prema ovom kriteriju popela na treće mjesto, odmah iza Mađarske i Češke.

Na računu ostalih investicija i dalje dominira učinak takozvane valutne repatrijacije, odnosno remonetizacije, koji se u 1996. godini osjetno pojačao. Neto priljev strane valute i depozita u stranoj valuti nebankovnih sektora bio je za 47,9% veći nego 1995. godine, no taj je efekt dobrom dijelom neutraliziran odljevom kapitala putem sektora banaka koje su iznos toka plasiranja sredstava u inozemstvu povećale za 33,3% u usporedbi s 1995. godinom. Ovakvo se ponašanje samo jednim dijelom može tumačiti obvezom redeponiranja sredstava u inozemstvu temeljem ubrzanog rasta takozvane nove devizne štednje. Dobrim dijelom radi se o prirodnom interesu banaka za ulaganja u inozemstvu u uvjetima kada je broj niskorizičnih a profitabilnih projekata u zemlji još uvijek relativno malen.

Neto priljev preko kreditnih odnosa s inozemstvom zabilježio je pad od 6,1% u usporedbi s 1995. godinom, no kako se radi o niskoj osnovici, apsolutna neto promjena nije velika i iznosi oko 25 milijuna USD. Međutim, agregatna promjena rezultat je veoma različitih promjena po pojedinim institucionalnim sektorima. Najveći rast zabilježen je u sektoru države, čime su najavljeni događaji koji su se u 1997., nakon dobivanja kreditnoga rejtinga, već dogodili, a tiču se prve emisije Euroobveznica Republike Hrvatske u iznosu od 300 milijuna USD. Najvažnija promjena odnosi se na povlačenja dugoročnih kredita iz inozemstva. U 1995. godini čak je zabilježeno smanjenje dugoročnog duga države od 9,5 milijuna USD, dok je u 1996. država povukla značajnih 310 milijuna USD dugoročnih kredita u neto iznosu.

Rezultat prikazanih tokova u ekonomskim odnosima s inozemstvom odražava se u dalnjem značajnom prirastu deviznih pričuva koje su u apsolutnom iznosu rasle nešto manje nego u 1995. godini, ali su krajem 1996. godine dosegle razinu od 2,3 milijarde USD, što odgovara prosječnoj tromjesečnoj vrijednosti ukupnog uvoza i predstavlja zavidnu razinu dosegnute stabilnosti.

Neto pogreške i propusti smanjene su u 1996. godini za značajnih 36,8%, no one u apsolutnom iznosu od 822 milijuna USD i dalje predstavljaju značajnu stavku u platnoj bilanci. To je stavka koja se nalazi u korelaciji s

deficitom na tekućem računu, što upućuje na to da je deficit vjerojatno precijenjen, te da neki važan izvor njegova financiranja nije registriran. Precijenjenost deficita proizlazi iz nepotpunog zahvaćanja reeksportnih poslova, posebno u svjetlu "mekih" granica prema BiH, potpunog izostanka posebne registracije prodaja roba i usluga međunarodnim snagama u Hrvatskoj i BiH, te nepotpune registracije faktorskih dohodaka. Podcijenjenost izvora financiranja najvećim dijelom proizlazi iz činjenice što se kod nas ne registriraju i ne procijenjuju trgovачki krediti, odnosno odgode plaćanja uvoza do 90 dana.

Ako bismo na kraju pokušali ukratko procijeniti eksternu poziciju Republike Hrvatske, onda zaključujemo da se i dalje nalazimo u razvojnoj fazi u kojoj djeluju ograničenja gospodarskoga naslijeda koja se odražavaju u preniskoj proizvodnosti rada i kapitala u odnosu na svijet, posebno u industrijskom sektoru. Investicije koje premašuju raspoloživu domaću štednju nužne su za prevladavanje takvoga stanja i u tom pogledu godina 1996. predstavlja prekretnicu. Ona se očituje u brzom porastu izravnih stranih ulaganja, većem povlačenju dugoročnih zajmova od strane države i lakšem pristupu svjetskim finansijskim tržištima za sve sektore nacionalne ekonomije. Niska međunarodna zaduženost Republike Hrvatske (vidjeti poglavljje 1.3), nagli pad cijene kapitala za hrvatske korisnike nakon dobivanja investicijskoga rejtinga zemlje i brz rast uvoza kapitalnih dobara, daju nam perspektivu od nekoliko godina tijekom kojih gospodarski subjekti mogu podići proizvodnost rada i kapitala na svjetsku razinu, a gospodarstvo u cjelini može postupno smanjivati jaz deficitu na tekućem računu platne bilance.

I.2.5.

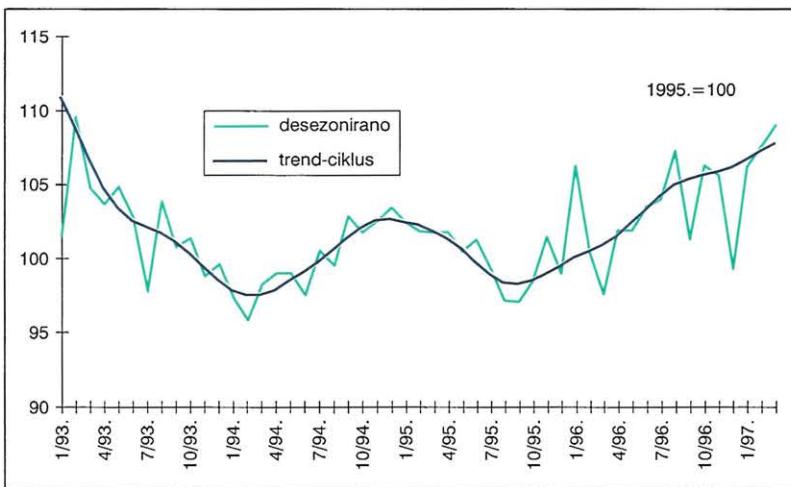
Industrijska proizvodnja i investicije

Rast industrijske proizvodnje od 3,1% u 1996. godini drugi je uzastopni godišnji rast nakon višegodišnjeg smanjenja industrijske proizvodnje. Proizvodnja u 1996. godini ima stopu rasta kakvu bi željele stabilne privrede, a za naše poststabilizacijske i poratne prilike stopa je bila još uvjek niža od željene. Uzme li se kao temeljno razdoblje 1990. godina, proizvodnja je sada niža za 42,2% što znači da spomenuti dvogodišnji rast nije uspio nadoknadići iznimni lom industrijske aktivnosti u 1991. i 1992. godini. Imajući na umu navedeno, industrija je ipak pokazala korak dalje u sveukupnom gospodarskom napretku.

Slika I.20.

INDEKS FIZIČKOG OBUJMA INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Desezonirani
podaci i
trend-ciklus

Najveći utjecaj na povećanje industrijske proizvodnje imala je elektroprivreda (25,4%), brodogradnja (28,3%), proizvodnja građevnog materijala (28,9%), prerada nemetalnih minerala (19,1%), prerada kemijskih proizvoda (2,6%) te prehrambena industrija (1,6%). Tri od spomenutih grana, proizvodnja prehrambenih proizvoda, prerada kemijskih proizvoda i elektroprivreda, čine trećinu industrijskog proizvoda, a ostvarile su zavidne stope rasta. Grane koje uglavnom proizvode investicijska dobra, tzv. metaloprerađivački kompleks (metaloprerađivačka, strojogradnja, prometna sredstva i električni strojevi) nisu dale zadovoljavajuće rezultate. Gubitak tržišta kao indirektna posljedica rata i navika da proizvode po narudžbi, tj. za poznatog kupca, a ne za tržište, koči ih u njihovom boljitu. U proizvodnji dodane vrijednosti u industriji, metaloprerađivačke grane sve više ustupaju mjesto granama prehrambene industrije. Od tekstilne se industrije nije moglo više očekivati zbog zasićenosti domaćeg tržišta i velike konkurenkcije na inozemnom tržištu. Zalihe gotovih proizvoda nastavljaju trogodišnju tendenciju smanjenja pri čemu je ovo posljednje iznosilo 1,4%, dok su u odnosu na 1990. godinu niže za 36,3%. Produktivnost rada u industriji veća je od prethodne godine za 11,3% što je većim dijelom posljedica smanjenja broja zaposlenih nego porasta proizvodnje. U vanjskotrgovinskoj razmjeni ostvaren je deficit, pri čemu je godišnji porast izvoza bio 0,9%, a uvoza 7,8%, izraženo u domaćoj valuti.

U raspodjeli domaćeg proizvoda redovno "zakinuta" kategorija je investicijska potrošnja, a takvo stanje nastaje zbog porasta državne potrošnje, potrošnje stanovništva i/ili inozemstva. Kako Državni zavod za statistiku ne raspolaže SNA metodologijom nacionalnih računa, u proteklim su godinama pojedini agregati procjenjivani na temelju podataka Zavoda za platni promet. Državni zavod za statistiku za sada raspolaže konačnim podacima o investicijama u dugotrajnu imovinu pravnih osoba za 1995. godinu bez ulaganja vojne prirode. Njihov udio u tadašnjem bruto domaćem proizvodu iznosi 11,1%. Zbog navedenih manjkavosti 1996. godina je sagledana pomoću drugih, alternativnih pokazatelja, a eventualni zaključak manje je vrijedan od onoga kojeg bi dao osnovni makroekonomski identitet.

Na uvoz investicijske opreme potrošeno je 1,5 milijardi dolara što čini 19,4% ukupnog uvoza u toj godini ili 8% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda. Ostvareni uvoz opreme veći je od prethodne godine za 14,9%. Drugi važan izvor financiranja bile su izravne strane investicije koje su 1996. godine bile više nego četiri puta veće nego u 1995. godini i iznosile 349 milijuna USD. Država je u 1996. godini za kapitalne izdatke dala nominalno više za 67,3% nego u 1995. godini. Stoga se može zaključiti da svi indirektni pokazatelji ukazuju na to da je u 1996. godini došlo do značajnijeg oživljavanja investicijske aktivnosti.

1.2.6.

Nadnice i zaposlenost

Registrirana nezaposlenost u 1996. godini veća je za 8,5% od one u prethodnoj godini te je tako prekinuto smanjivanje nezaposlenosti postignuto u zadnje tri godine. Nezaposlenost je opadala prema sredini godine, ali ta tendencija nije nastavljena do kraja godine. Prosječna mjesecna stopa rasta broja nezaposlenih iznosila je 0,7%. Stopa nezaposlenosti prema Državnom

zavodu za statistiku na kraju prosinca iznosi 15,9%, dok je nezaposlenih bilo 269.263. Nezaposlene osobe registriraju se kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema definiciji iz odredbi Zakona o zapošljavanju. Mogućnost zaposlenja očitovala se u prijavljenih 124.086 slobodnih radnih mesta tijekom godine. Posredstvom Zavoda posao je našlo 93.200 osoba.

Analizira li se mjesečna dinamika uočava se povrat pravilnosti sezonskog utjecaja iz prijeratnih godina i uspostava uobičajenog godišnjeg tijeka. Tako je u ljetnim mjesecima nezaposlenost apsorbirana od strane djelatnosti ugostiteljstva, turizma, poljoprivrede i graditeljstva. Egzogeni čimbenik porasta broja nezaposlenih bio je priljev hrvatskih branitelja koji temeljem Zakona o hrvatskim braniteljima ostvaruju pravo novčane naknade i druga prava određena spomenutim Zakonom. Posljedično, u strukturi nezaposlenih prvi put od osnivanja Zavoda bilo je više muškaraca (50,4%) nego žena (49,6%). Dakle, motiv prijave u ovom ili drugim slučajevima ne mora biti traženje zaposlenja nego beneficije proistekle iz postojećeg zakonodavstva. Što se tiče dobne strukture može se konstatirati da je populacija nezaposlenih sve starija (priljev radnika iz poslovnih subjekata u stečaju ili likvidaciji, otpuštanja zbog smanjenog obujma poslova i sl.), a vrijeme čekanja na zaposlenje sve se više produžava.

Slika I.21.

BROJ REGISTRIRANIH NEZAPOSENLIH OSOBA

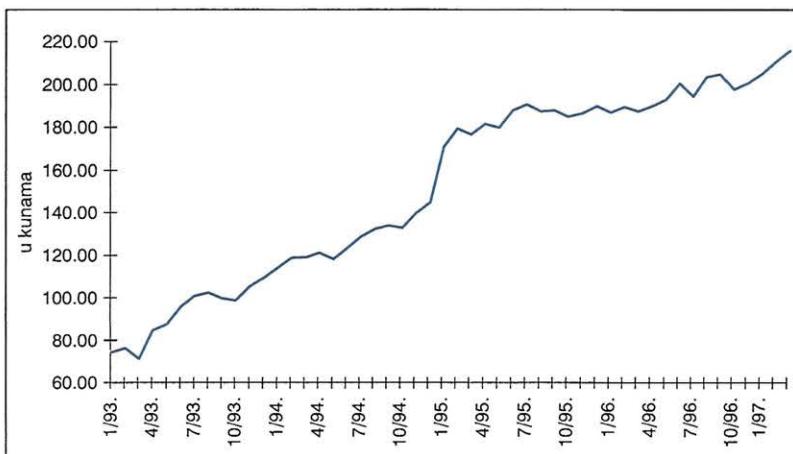
Ukupan broj zaposlenih u zemlji iznosio je 1.429.623, a aktivnog stanovništva 1.698.886. Kategorija ukupno zaposlenih izračunata je prvi put nakon što su ranijoj zaposlenosti u društvenom sektoru pribrojeni zaposleni u Ministarstvu obrane i Ministarstvu unutarnjih poslova, zaposleni u subjektima s malim brojem zaposlenih, zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama te individualni poljoprivrednici. Kako se ne raspolaže usporednom brojkom za 1995. godinu ne može se ništa reći o godišnjoj promjeni ukupno zaposlenih, međutim zna se da se broj zaposlenih samo u poslovnim subjektima (trgovačka društva, ustanove, tijela, fondovi, udruge, organizacije i njihovi dijelovi) smanjio za 4,6%. Razlog se nalazi u dalnjem mijenjanju vlasničke strukture i prilagodavanju subjekata tržišnim uvjetima privređivanja.

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 1996. GODINI

Slika I.22.

PROSJEČNA REALNA
NETO PLAĆA PO
RADNIKU

u cijenama
iz siječnja 1993.

Prosječna realna neto plaća u 1996. godini veća je od one iz prethodne godine za 6,8%, pri čemu je godišnje povećanje u privredi bilo 8,3%, a u neprivredni 2,7%. Postavlja se pitanje da li navedeni godišnji porast ima uporište u porastu produktivnosti rada. Podatkom o produktivnosti na razini ekonomije ne raspolaže se, no aproksimira li se brojkom u industriji gdje je iznosila 11,3% onda je registrirano povećanje plaća neinflatorno. Raspoloživi dohodak stanovništva sastavljen od isplaćenih plaća, naknada na osnovi rada i socijalnih primanja u 1996. godini premašuje prethodnu godinu za realno 11,0%. Navedeni podaci upućuju na porast kupovne moći stanovništva koja izmjereni samo kroz potrošnju roba i usluga ima godišnji realni rast od 10,8%.

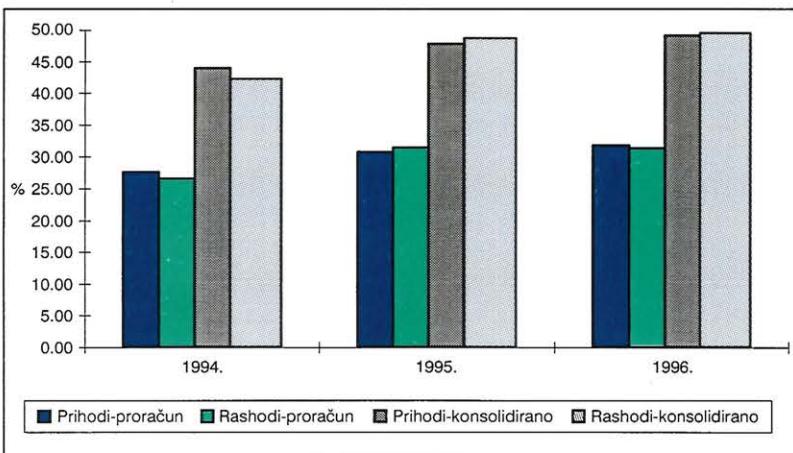
I.2.7.

Državni proračun

Tijekom 1996. godine nastavljena je politika zdrave fiskalne politike započeta 1993. godine. Ukupni deficit konsolidiranog proračuna središnje države iznosi je oko pola posto procijenjenog BDP-a. Fiskalna politika nastavlja se oslanjati na zaoštravanje finansijske discipline i proširenje porezne osnovice uz održavanje tekućeg suficita države. Udio ukupnih prihoda državnog proračuna u BDP-u povećan je s 30,8% u 1995. na 31,7% u 1996. godini dok se udio rashoda smanjio s 28,8% BDP-a u 1995. godini na 27,9% u 1996. Prihodi konsolidirane bilance državnog proračuna, međutim, porasli su sa 47,6% u 1995. godini na 49% u 1996. godini, a rashodi sa 48,6% na 49,5% BDP-a.

Slika I.23.

UDIO PRIHODA I
RASHODA DRŽAVNOG
PRORAČUNA I
KONSOLIDIRANE
SREDIŠNJE DRŽAVE
U BDP-u

Izvor: Ministarstvo financija

U strukturi ukupnih prihoda 1996. godine došlo je do pada udjela poreznih prihoda (u ožujku 1996. došlo je do smanjenja standardne stope poreza na promet) i do znatnog porasta kapitalnih prihoda, u prvom redu prihoda od privatizacije. Takvi kapitalni prihodi ne predstavljaju održiv način finansiranja proračuna, ali se s velikom sigurnošću može reći da se i u idućih nekoliko godina mogu očekivati značajni kapitalni prihodi s tog naslova, osobito kada na red dođe privatizacija velikih javnih sustava poput INA-e, JANAF-a ili telekomunikacija. Prihode od te privatizacije, međutim, bilo bi dobro vremenski uskladiti s dolazećim potrebama financiranja reforme mirovinskog sustava budući da se u oba slučaja radi o značajnim jednokratnim prihodima i rashodima. Očekuje se da će se udio poreznih prihoda u strukturi ukupnih prihoda proračuna nastaviti smanjivati i u iduće dvije godine, čemu će pridonijeti i odluka donesena 1996. da se porez na dodanu vrijednost počne primjenjivati od 1998. godine, uz najvjerojatnije nižu stopu od trenutačno standardne stope poreza na promet.

Na rashodnoj strani u 1996. godini najznačajnije su porasli kapitalni rashodi i transferi dok se udio plaća i izdataka za ostala dobra i usluge kao dviju najznačajnijih kategorija na rashodnoj strani proračuna relativno smanjio u odnosu na druge proračunske stavke i na BDP. Nastavak takvog trenda očekuje se i u 1997. godini. Takva promjena strukture rashodne strane proračuna u najvećoj mjeri je posljedica poslijeratne obnove, vrlo izraženog povećanja alokativne uloge države i procesa sanacije banaka.

Od uvođenja stabilizacijskog programa u Hrvatskoj napravljen je oštar zaokret prema uklanjanju monetizacije deficit-a. Danas se deficit financira na tržištu kapitala u inozemstvu što ublažuje kratkoročne inflacijske pritiske, ali povećava pritisak na aprecijaciju tečaja. Financiranje deficit-a ubuduće će biti moguće ostvarivati pod povoljnijim uvjetima zbog dobivanja investicijskog kreditnog rejtinga države. Povećani priljev inozemnog kapitala po toj osnovi znači i dalji pritisak na aprecijaciju tečaja osobito ako je praćen i značajno većim priljevom po osnovi stranih investicija. To su problemi s kojima će se monetarna vlast sve intenzivnije baviti. Pritisak na monetarnu politiku da akomodira, odnosno neutralizira kapitalne priljeve bit će donekle smanjen povećanim obvezama plaćanja kamata po osnovi inozemnih kredita koje će znatno porasti 1997. godine i za koje će se direktno izdvajati značajan dio inozemnih posudbi.

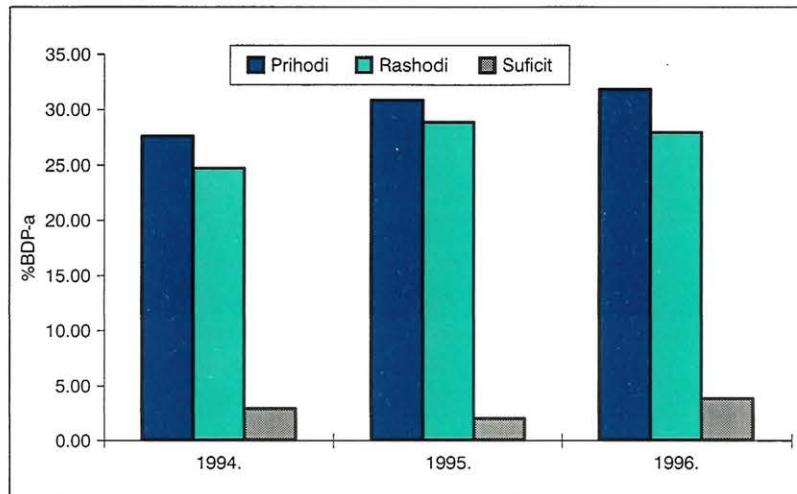
Nedvojbeno je da u Hrvatskoj niti budžetski deficit niti način njegova finansiranja niti razina javnog duga ne predstavljaju razloge za zabrinutost. Ono što, međutim, zabrinjava vrlo je visok udio države u BDP-u koji ne može biti temelj dugoročno održivog rasta i učinkovitog ekonomskog sustava. Zapravo, od same razine više zabrinjava trend kontinuiranog povećanja udjela države u BDP-u, što ne bi trebala biti poželjna karakteristika zemlje u tranziciji na razini razvijenosti pri kojoj BDP per capita nije dostigao niti 5.000 dolara po stanovniku.

Da bi se shvatio uzrok trendu povećanja udjela države u BDP-u potrebno je razlučiti državni proračun, koji ostvaruje tekući deficit, od izvanproračunskih fondova u koje spadaju mirovinsko i zdravstveno osiguranje, fondovi za zapošljavanje i socijalnu skrb i Hrvatska vodoprivreda, čiji se deficit i udio u BDP-u iz godine u godinu kontinuirano povećavaju.

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 1996. GODINI

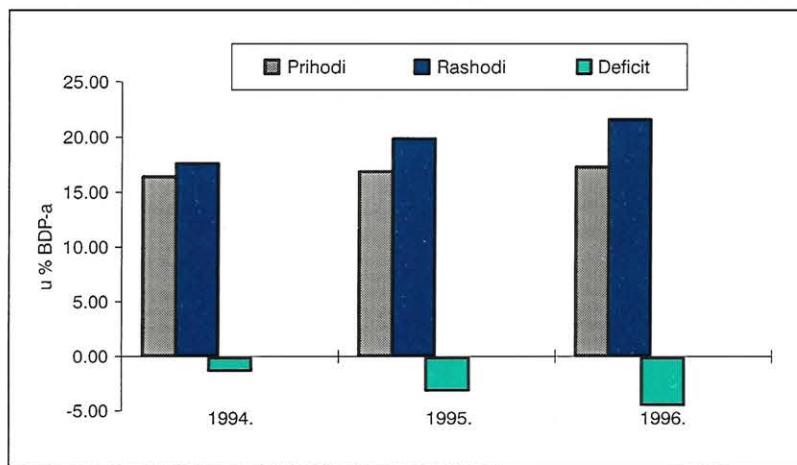
Slika I.24.

PRIHODI I RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slika I.25.

PRIHODI I RASHODI IZVANPRORAČUNSKIH FONDOVA

Izvor: Ministarstvo finansija

Deficit izvanproračunskih fondova povećao se s 1,2% BDP-a 1994. godine na 4,3% BDP-a 1996. godine. U isto vrijeme udio rashoda izvanproračunskih fondova u BDP-u je porastao za 4%. Prošlogodišnje smanjenje udjela rashoda državnog proračuna (u praktički prvoj poslijeratnoj godini) nije moglo kompenzirati brzu ekspanziju troškova izvanproračunskih fondova. Pred državom je, prema tome, složen zadatak smanjenja udjela države u BDP-u. On uključuje i smanjenje udjela izvanproračunskih fondova koje će ponajprije ovisiti o reformi sustava socijalnog osiguranja i daljnji nastavak smanjenja udjela državnog proračuna u BDP-u koje će zahtijevati rashodnu disciplinu. To smanjenje udjela države u BDP-u usko je povezano sa stopama rasta BDP-a, naime ono će biti to lakše što će više biti srednjoročne stope rasta BDP-a, ali isto tako ono predstavlja temeljni preduvjet održivosti visokih stopa rasta BDP-a u dugom roku.

1.3.

Aktualne dvojbe o monetarnoj politici

Na tragu prošlogodišnjega izvješća, kada smo pod ovim naslovom obradili tri teme - o "precijenjenosti" kune, o uzrocima nelikvidnosti u sektoru poduzeća i o vezi između monetarne politike, inflacije i ekonomskog rasta, ove godine nastavljamo s kratkim prikazom dviju tema - o dosezima sanacije banaka i o međunarodnoj zaduženosti Republike Hrvatske.

Svaka godina donosi svoje aktualne teme. Nakon što su 1995. godinu još uvjek obilježile "globalne" makroekonomski teme usko vezane uz model hrvatskoga stabilizacijskog programa, njegov trajni uspjeh i postupno navikavanje na stabilnu kunu u prvi su plan tijekom protekle godine izbacili mikroekonomski, odnosno strukturne teme. U javnosti, politici i struci prevladala je svijest o tome da su realni rezultati umjetnih makroekonomskih manipulacija na području fiskalne i monetarne politike upitni, te da problemi i njihovi odgovori leže u rigidnim i nekonkurentnim gospodarskim strukturama. Problem nekonkurentnog, prošlim gubicima preopterećenog bankovnog sustava isplivao je tako na površinu, a način rješavanja tog problema pokazao je stvarnu moć strukturnih mjera ekonomske politike.

Osim toga, prva mirnodopska godina donijela je Hrvatskoj sporazum s Londonskim klubom, kreditni rejting i lakši pristup međunarodnim tržištima kapitala. Već u toj godini primjetna je bila tendencija većeg zaduživanja u inozemstvu svih sektora nacionalne ekonomije i prirodno se nametnula dvojba o granicama optimalnog zaduživanja u inozemstvu.

1.3.1.

O dosezima sanacije banaka

Iako je sanacija Slavonske banke, najmanje od četiri banke koje su obuhvateće programom sanacije, započela još 1995. godine, proces je doživio puni zamah tek prošle godine, kada je u proljeće započela sanacija Riječke i Splitske banke, treće i četvrte hrvatske banke prema veličini, odnosno kada je u prosincu objavljen početak sanacije dotad najveće naše banke - Privredne banke Zagreb.

Međutim, prvi rezultati programa, koji su se očitovali u brzom padu kamatne stope na tržištu novca, pojavili su se tek u mjesecu svibnju. Do tada su u dijelu javnosti, politike i struke, trajale rasprave o tome je li "restriktivna" monetarna politika kriva za visoke kamatne stope u Republici Hrvatskoj? Sumnja je proizlazila iz činjenice što smo imali stabilan tečaj i jednako stabilne cijene, ali i visoke kamatne stope koje su se početkom godine kretale oko 27% na tržištu novca i tek za nekoliko postotnih poena u prosjeku manje na tržištu pretežno kratkoročnih kredita.

U Narodnoj banci Hrvatske tada smo tvrdili da su visoke kamatne stope strukturalna pojava koja se trajno može liječiti samo strukturnim lijekovima - vjerodostojnom sanacijom banaka. Na takvom smo stavu inzistirali i zbog toga što smo u to doba već imali zakonski okvir za provođenje takve sanacije koja podrazumijeva sljedeće: rasterećenje banke od loših nenaplativih potraživanja na teret kapitala banke, dokapitalizaciju banke iz

državnoga proračuna¹ i promjenu uprave radi reorganizacije i racionalizacije banke te oblikovanja nove poslovne strategije s ciljem profitabilnog poslovanja i moguće privatizacije. Drugi razlog zbog kojega smo inzistirali na takvom stavu proizlazio je iz naših analiza koje su pokazale da upravo veće, najvećim dijelom insolventne i/ili nelikvidne banke, jedine imaju potencijal povećanja ponude kredita i obaranja kamatnih stopa, ali ga ne mogu realizirati zbog tereta prošlosti u bilancama. Pokazalo se da određeni broj manjih banaka koje su pretežito osnovane u 90-tim godinama nema takav potencijal i da zapravo (prirodno) koriste strukturne probleme velikih banaka i zaraduju na velikim razlikama između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa u uvjetima kada su velike banke bitno usporile svoju kreditnu aktivnost.

Iako je u 1996. godini proces tek ozbiljnije započeo, prvi su rezultati bili i više nego očiti. Nakon likvidnosne sanacije Riječke i Splitske banke u proljeće, naglo je pala potražnja na tržištu novca i, logično, započeo je brz pad kamatne stope na tom tržištu. Za padom kamatne stope na tržištu novca uslijedio je nešto sporiji pad kamatnih stopa na tržištu zajmova. Rezultati nisu spektakularni, ali ukazuju na smjer kretanja kamata u bliskoj budućnosti.

No još važnija činjenica odnosi se na očito jačanje konkurenčije na tržištima zajmova, posebno kada je riječ o zajmovima sektoru stanovništva. Postotak naplate zajmova danih građanima veoma je visok, što znači da je rizik plasmana malen. Kako je potražnja za zajmovima kod ovog sektora iznimno velika zbog dugogodišnjeg nedostatka ponude zajmova, banke se u sve većem broju i u sve većoj mjeri orijentiraju na to tržište. Prvi efekti jačanja konkurenčije nisu se očitovali samo u rastu relativne važnosti kreditiranja građana u bilancama banaka, nego i u prvim koracima banaka u pravcu poboljšavanja uvjeta kreditiranja u čemu su prednjačile veće banke. No i na tom se segmentu značajniji pomaci mogu očekivati tek tijekom 1997. godine.

Tablica I.2.

STRUKTURA AKTIVE POSLOVNIH BANAKA 1993. - 1996.

U %, prema stanjima na kraju godine

	1993.	1994.	1995.	1996.
Pričuva	1,8	3,8	5,3	6,5
Potraživanja od inozemstva	13,1	13,1	14,9	18,7
Potraživanja od države	42,2	32,9	27,6	24,9
Potraživanja od poduzeća	38,8	43,7	44,5	40,0
Potraživanja od stanovništva	4,0	6,2	7,3	8,9
Ostala potraživanja	0,1	0,3	0,4	1,0

Izvor: Bilten NBH, tablica D1.

Kada je riječ o ponudi zajmova poduzećima, tu je problem naplate zajmova daleko ozbiljniji. Iako likvidni i solventni klijenti s dobrom dužničkom reputacijom kod velikih banaka već mogu dobiti kredit uz kamatnu stopu

¹ Manjim dijelom radi se o likvidnosnim injekcijama iz tekućeg proračuna, a većim dijelom o injekcijama u obliku državnih obveznica koje terete buduće proračune, odnosno porezne obveznike

između 12 i 14%, problem je jače izražen kod mnoštva manjih poduzeća bez reputacije, gdje je rizik naplate veći. Usprkos tomu, mislimo da se nalazimo na početku razdoblja u kojem se profilira nova gospodarska struktura sposobna za rast i razvoj, pa će i mladi i manji gospodarski subjekti koji dobro posluju brzo stjecati reputaciju kod banaka koje su iz mjeseca u mjesec kreditno sposobnije, kako u pogledu kvalitete i ročnosti izvora sredstava, tako i u pogledu subjektivne sposobnosti za ocjenu kreditno najspobnijih dužnika.

Sanacija banaka morala bi na kraju rezultirati upravo s povećanom kreditnom sposobnošću same banke glede pronalaženja kvalitetnih i dugoročnijih izvora sredstava i povećanom sposobnošću ocjene kreditno sposobnih dužnika. Tomu treba dodati i unutrašnju reorganizaciju i smanjenje troškova s ciljem da banka može posredovati uz niže razlike između aktivnih i pasivnih stopa. Najvažniji preduvjeti za to u okruženju već su stvoreni. Prije svega to se odnosi na zdravu fiskalnu politiku koja ne optereće banke potrebama financiranja proračunskog deficit-a nego, naprotiv, omogućava smanjenje neto duga države prema bankama. Potom se to odnosi na stabilnu valutu koja je preduvjet za uspostavu povjerenja, nužnog da bi ljudi štedili na duže rokove i tako osigurali izvore za dugoročne zajmove.

Općenito uzevši, početak procesa sanacije banaka predstavlja početak kraja procesa koji traje već nekoliko godina, a u kojem dolazi do konačne rastave interesnih i neformalnih sveza između vlasnika banaka, najvećih dužnika, uprava banaka i države, na kojima je počivao propali model samoupravnog socijalizma. Privatizacija većeg broja ili većeg dijela kapitalske glavnice rehabilitiranih banaka označit će konačno kraj toga procesa.

1.3.2.

Koliko je Hrvatska zadužena u inozemstvu?

Pravo bi pitanje trebalo glasiti: koja je optimalna granica zaduživanja u inozemstvu za Republiku Hrvatsku u godinama koje su pred nama? Na to pitanje nije moguće dati jednoznačan odgovor. U svijetu postoje na prvi pogled nisko zadužene države koje su ekonomski nestabilne i koje ne uspijevaju rasti onoliko brzo koliko bi mogle, kao i relativno visoko zadužene države koje su stabilne i rastu. Kada je o nama riječ, moramo biti svjesni zaključka kojeg smo istakli na kraju odjeljka o platnoj bilanci: I dalje se nalazimo u razvojnoj fazi u kojoj djeluju ograničenja gospodarskoga naslijeda koja se odražavaju u preniskoj proizvodnosti rada i kapitala u odnosu na svijet, posebno u industrijskom sektoru. Investicije koje premašuju raspoloživu domaću štednju nužne su za prevladavanje takvoga stanja i u tom pogledu godina 1996. predstavlja prekretnicu. Ona se očituje u brzom porastu izravnih stranih ulaganja, većem povlačenju dugoročnih zajmova od strane države i lakšem pristupu svjetskim finansijskim tržištima za sve sektore nacionalne ekonomije. Niska međunarodna zaduženost Republike Hrvatske, nagli pad cijene kapitala za hrvatske korisnike nakon dobivanja investicijskoga rejtinga zemlje i brz rast uvoza kapitalnih dobara, daju nam perspektivu od nekoliko godina tijekom kojih gospodarski subjekti mogu podići proizvodnost rada i kapitala na svjetsku razinu, a gospodarstvo u cjelini može postupno smanjivati jaz deficit-a na tekućem računu platne balance.

Prema tome, pitanje o optimalnoj granici zaduživanja hipotetičko je pitanje koje zavisi o tome:

- a) kolika će biti sklonost međunarodnih investitora za direktna strana ulaganja u naše gospodarstvo,
- b) koliko će efikasne biti investicije financirane iz inozemnih izvora i u kojoj će se mjeri inozemnim izvorima financirati tekuća potrošnja, a u kojoj investicije,
- c) kolika će biti cijena kapitala koju plaćamo na inozemne izvore i
- d) kojom će se brzinom odvijati međunarodno integriranje hrvatskoga gospodarstva u Europski gospodarski sustav.

Načelno može se reći da izravna strana ulaganja imaju prednost pred zaduživanjem, jer kod prvih po definiciji postoji garancija da će se sredstva utrošiti na povećanje potencijalnog BDP-a, no niti zaduživanje se ne može odbaciti u uvjetima kada u svjetskim tokovima kapitala kreditni odnosi još uvijek dominiraju i kada je zemlja po svim pokazateljima nisko zadužena.

Iz pokazatelja u tablici mogu se usporediti indikatori za Republiku Hrvatsku s prosječnim indikatorima za dvije skupine zemalja u razvoju - za one koje imaju probleme s međunarodnom likvidnošću (prezaduženost) i za one koje nemaju takvih tegoba. Vrijednosti svih indikatora uvjerljivo pokazuju da su naši indikatori povoljniji od prosjeka za zemlje koje nemaju problema s međunarodnom likvidnošću.

Ovaj zaključak naravno ne znači da se možemo zaduživati bez kontrole, naprotiv. Posebno je u što je većoj mogućoj mjeri proširiti raspravu o optimalnim granicama zaduživanja, uključiti i javnost i politiku i struku. Međugeneracijska preraspodjela koja je obavljena za bivše Jugoslavije na teret današnjih, a u korist tadašnjih poreznih obveznika, bila je preočita da nas sada, u vlastitoj državi, ne bi stalno podsjećala na oprez. Samo takav pristup može iznjedriti pritisak za stalnim praćenjem i vrednovanjem trendova.

Problem zaduživanja u inozemstvu povezan je s uže definiranom monetarnom politikom u onoj mjeri u kojoj devizni priljev stvara pritisak u smjeru jačanja kune na domaćem deviznom tržištu. Centralna banka se u takvoj situaciji nalazi pred neugodnim izborom: ili mora dopustiti jačanje valute s neizvjesnim posljedicama po neto izvoz, ili mora otkupom viška ponuđenih deviza povećati količinu domaćeg novca u optjecaju, s neizvjesnim posljedicama po inflaciju. Međutim, Narodna banka Hrvatske se pred takvim izborom nalazi već četvrtu godinu zaredom i razvila je instrumente monetarnog upravljanja koji joj omogućavaju ispunjavanje glavnih ciljeva u takvom okruženju. Pojava i razvitak tržišta blagajničkih i rezorskih zapisa, deviznih "swapova", "Repo" operacija i definitivnih intervencija na deviznom tržištu, omogućavaju fino prilagođavanje ponude novca privremenim i trajnim promjenama na domaćem deviznom tržištu.

Tablica I.3.

**INDIKATORI VANJSKE ZADUŽENOSTI ZA DVije GRUPE ZEMALJA
U RAZVOJU I REPUBLIKU HRVATSKU u %**

	1988.	1989.	1990.	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.e
1. Vanjski dug / BDP									
- zemlje s poteškoćama	55,8	54,8	52,5	51,2	46,9	43,6	40,0	39,2	
- zemlje bez poteškoća	25,9	24,1	24,5	26,0	26,1	27,0	29,3	27,7	
- Republika Hrvatska***						30,2	27,7	25,1	24,9
2. Devizne rezerve / uvoz*									
- zemlje s poteškoćama	19,2	21,8	28,9	38,9	43,3	48,5	43,5	43,1	
- zemlje bez poteškoća	25,1	25,5	27,6	29,6	26,4	28,3	32,2	30,4	
- Republika Hrvatska						10,6	20,7	20,0	23,6
3. Vanjski dug / izvoz*									
- zemlje s poteškoćama	306,3					318,4	305,5	276,5	
- zemlje bez poteškoća	88,9					82,6	77,3	71,1	
- Republika Hrvatska (a)						61,6	65,3	63,0	61,7
- Republika Hrvatska (b)						56,1	59,4	56,6	55,3
4. Otplate** / izvoz*									
- zemlje s poteškoćama	30,7					38,8	36,5	41,5	
- zemlje bez poteškoća	14,0					11,3	11,0	10,4	
- Republika Hrvatska (a)						9,3	7,8	8,	9,3
- Republika Hrvatska (b)						8,5	7,1	7,8	8,3
5. Izvedeni indikator (3-2)									
- zemlje s poteškoćama	284,5					269,9	262,0	233,4	
- zemlje bez poteškoća	63,4					54,3	45,1	40,7	
- Republika Hrvatska (a)						51,0	44,6	43,0	38,1
- Republika Hrvatska (b)						45,6	38,6	36,6	31,6

* uključuje robe i usluge na godišnjoj razini

** odnosi se na sve otplate kamata i otplate glavnice srednjoročnog i dugoročnog duga

*** službena stanja vanjskog duga krajem godine uvećana su za 877mln USD, koliko iznosi efekt sporazuma s Pariškim i Londonskim klubom koji je u službenu statistiku uvršten tek 1996. godine, nakon postizanja sporazuma

a - izvoz roba i usluga na godišnjoj razini bez transfere

b - izvor roba i usluga na godišnjoj razini uvećan za transfere

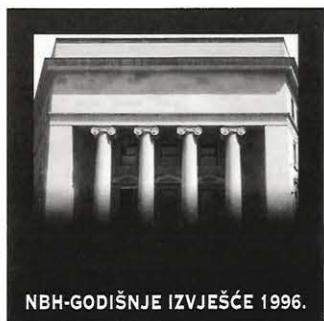
e - ocjena

Izvor: World Economic Outlook, May 1996. IMF Washington: različite tablice.

II. MONETARNA POLITIKA U 1996. GODINI

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

2. I.

Monetarni i kreditni agregati

Ubrzani rast monetarnih agregata uz usporavanje rasta primarnog novca, stabilna likvidnost bankarskog sustava i povećanje plasmana banaka na standardnoj razini od oko 20% godišnje, osnovna su obilježja 1996. godine. Takva monetarna kretanja odraz su intenzivnih promjena u potraživanjima i obvezama monetarnog sustava prema inozemstvu, smanjenja prosječne stope ukupnih obveznih pričuva banaka kod središnje banke, te promjena razine unutarnjeg javnog duga države po osnovi deviznih depozita građana, velikih obveznika i obveznica za sanaciju banaka.

Tablica II.1.

MONETARNI I KREDITNI AGREGATI

	PRIMARNI NOVAC <u>(MO)</u>	UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA (M 4)					NETO DOMAĆA AKTIVA (NDA)	NETO STRANA AKTIVA (NFA)	
		Novčana masa (M 1)	Štedni i oročeni depoziti	Ukupno kunski epoziti	Ukupno (M 4)				
		Gotov novac (GN)	Depozitni novac (DN)	Ukupno (M 1)					
Stanje u mlrd. kuna									
31. XII 94.	4.7	2.7	4.0	6.6	2.1	8.8	17.5	16.3	1.1
31. XII 95.	6.7	3.4	4.9	8.3	2.2	14.1	24.5	21.5	3.0
31. XII 96.	8.8	4.4	7.0	11.4	3.4	21.8	36.6	24.9	11.7
Stopa rasta u %									
<i>-na prosinackoj razini</i>									
1995.	43.1	26.6	23.3	24.6	4.7	60.7	40.4	31.6	166.3
1996.	30.0	29.8	43.4	37.9	56.5	54.6	49.1	15.7	287.1
<i>-prosječno mjesечно</i>									
1995.	3.0	2.0	1.8	1.9	0.4	4.0	2.9	2.3	8.5
1996.	2.2	2.2	3.1	2.7	3.8	3.7	3.4	1.2	11.9

Ukupna likvidna sredstva M4 u Hrvatskoj dosegla su na kraju prosinca 1996. godine razinu od 36,6 milijardi kuna. U odnosu prema prosincu prethodne godine ta su sredstva bila veća za 12,1 milijardu kuna ili 49 posto. Promjene ostvarene tijekom 1996. kod pojedine vrste likvidnih sredstava dovele su do toga da se udjel kvazi novca u ukupnim likvidnim sredstvima povećao za 3 postotna poena (sa 66% na 69% udjela) a udjel novčane mase se za toliko smanjio (sa 34% na 31% udjela) iako je rast novčane mase u 1996. iznosi 38 posto na prosinackoj razini te je bio pedeset posto brži nego u prethodnoj godini. Na povećanje značenja kvazi novca u M4 djelovali su kunski kvazi novac koji je u 1996. rastao jedanaest puta brže nego u 1995. promatrano na prosinackoj razini, i devizni kvazi novac, koji je u 1996. rastao sporije nego u prethodnoj godini, no ostvarena je stopa rasta od oko 55% na prosinackoj razini bila jednaka stopi rasta kunskog kvazi novca u promatranom razdoblju.

Povećanje deviznih depozita kod banaka za 7,7 milijardi kuna u 1996. godini direktno je utjecalo na povećanje deviznih pričuva poslovnih banaka jer se aktivirala obveza banaka o redeponiranju deviznih depozita fizičkih osoba, budući da se ostvareno povećanje depozita uglavnom odnosilo na povećanje deviznih depozita stanovništva. Depoziti tog sektora u deviznoj štednji po videnju imaju udjel od 80% a u oročenim deviznim depozitima udjel od 90%. Poslovne banke su obvezne kod banaka u inozemstvu držati 60% vrijednosti a vista i do tri mjeseca oročenih deviznih depozita stanovništva te 50% vrijednosti deviznih depozita stanovništva oročenih na rok od tri do dvanaest mjeseci, kako bi se održavala opća devizna likvidnost bankarskog sustava. Ova mjera središnje banke koja je primarno garantirala likvidnost ovlaštenih banaka u plaćanjima prema inozemstvu i domaćim deviznim štediocima, odlučujuće je utjecala na povećanje inozemne aktive banaka koja se u 1996. uvećala za ukupno 3,2 miliarde kuna ili 35 posto. Taj visoki porast potraživanja banaka od inozemstva u 1996. godini ostvaren je uz istodobno smanjenje bankarskih obveza prema inozemstvu. Smanjenje inozemnih obveza bankarskog sustava u 1996. godini za 2,7 milijadi kuna ili 18 posto odraz je niskog inozemnog zaduživanja banaka u toj godini i visokih efekata sanacije Privredne banke Zagreb, d.d. i prenošenja obveza prema vjerovnicima, komercijalnim bankama Londonskoga kluba s banaka (i krajnjih korisnika) na državu.

Inozemna aktivnost poslovnih banaka odvijala se dakle uz visoku deviznu likvidnost bankarskog sustava, nisko inozemno zaduživanje i prijenos dijela novoalociranoga inozemnog duga na državu, pa se neto inozemna aktiva (NFA) banaka u Hrvatskoj podigla sa -5,9 milijadi kuna na kraju 1995. na 0,1 miliارد kuna na kraju 1996. godine. Tako je bankarski sustav u Hrvatskoj 1997. godinu započeo pozitivnom bilancom odnosa s inozemstvom.

Neto inozemna aktiva Narodne banke Hrvatske povećala se u 1996. godini za 2,7 milijadi kuna ili 31 posto i dosegla je razinu od 11,6 milijadi kuna. Ostvareno povećanje rezultat je isključivo povećanja deviznih pričuva središnje banke, jer se obveze Narodne banke Hrvatske prema inozemstvu (MMF - u i drugim međunarodnim financijskim organizacijama) nisu mijenjale.

Neto inozemna aktiva monetarnog sustava, koju čine NFA poslovnih banaka i centralne banke, iznosila je na kraju 1996. godine 11,7 milijadi kuna i povećala se u toj godini 8,7 milijadi kuna ili 2,9 puta, što dovoljno govori o kretanju deviznih pričuva i drugih potraživanja bankarskog sustava prema inozemstvu kao i odnosu ukupnog bankarskog sustava prema zaduživanjima u inozemstvu.

Tablica II.2.

NETO DOMAĆA AKTIVA u milijunima kuna i %

	STANJE XII. 94.	XII. 95.	XII. 96.	Stopa rasta XII. 95. XII. 96.	
NETO DOMAĆA AKTIVA	16 345.0	21 511.6	24 885.7	31.6	15.7
Aktiva					
1. Potraživanja od središnje države (neto)	16 469.0	16 273.0	15 946.3	-1.2	-2.0
2. Plasmani	27 313.3	32 478.1	33 488.6	18.9	3.1
3. Ostala aktiva (neto)	-27 437.3	-27 239.5	-24 549.2	-0.7	-9.9
Pasiva					
1. Ukupna likvidna sredstva (M4)	17 480.7	24 536.9	36 595.6	40.4	49.1
2. Inozemna pasiva (neto)	-1 135.8	-3 025.3	-11 709.9	166.4	287.1

2.1.1.

Kretanje ukupnih likvidnih sredstava

Kretanje monetarnih agregata zrcalna je slika realnih kretanja u gospodarstvu. Tako i u monetarnim kretanjima prepoznajemo i nalazimo potvrde za pozitivna kretanja na koja ukazuje statistika realnih pokazatelja. Tri su dominantne karakteristike obilježile proteklu godinu:

- usporavanje rasta deviznih depozita,
- prva godina ozbiljnijeg zamaha kunske štednje i
- potražnja za novcem gotovo dvostruko intenzivnija nego u prethodnoj godini.

Dok je 1995. godina bila godina povratka povjerenja štedilaca u hrvatski bankarski sustav, 1996. je godina (početka) povratka povjerenja u domaću valutu. U 1995. je počela značajnija repatrijacija devizne štednje iz inozemstva, a također su se devize izvan bankarskog sustava počele vraćati u banke. To je ubrzano i prvim odmrzavanjem jedne petine stare štednje. U 1996. godini rast deviznih depozita svih sektora usporen je sa 61% u 1995. na 55% u 1996. No kako se radi o mnogo većoj osnovici u 1996. na koju se ove stope odnose, u apsolutnom iznosu to su još intenzivniji mjesecni prirasti nego u 1995. Tako su devizni depoziti u 1995. godini porasli za 5,3 milijarde kuna, a u 1996. 7,7 milijardi kuna.

Tablica II.3.

UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA M4 u milijunima kuna i %

	STANJE			STRUKTURA		
	XII. 94.	XII. 95.	XII. 96.	XII. 94.	XII. 95.	XII. 96.
UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA (M4)	17 480.7	24 536.9	36 595.5	100.0	100.0	100.0
1. Novčana masa	6 639.6	8 274.8	11 409.3	38.0	33.7	31.2
1.1. Gotov novac u kolanju	2 658.2	3 365.1	4 366.2	15.2	13.7	11.9
1.2. Dep. novac ostalih dom. sektora	3 981.4	4 909.7	7 043.1	22.8	20.0	19.2
2. Nemonetarni depoziti (kvazi novac)	10 841.1	16 262.1	25 186.2	62.0	66.3	68.8
2.1. Kunski depoziti	2 065.8	2 162.7	3 384.2	11.8	8.8	9.2
2.2. Devizni depoziti	8 775.3	14 099.4	21 802.0	50.2	57.5	59.6
SEKTORSKA STRUKTURA M4						
Lokalna država	649.5	595.2	791.5	3.7	2.4	2.2
Poduzeća	5 471.8	6 191.5	8 456.0	31.3	25.2	23.1
Stanovništvo	10 846.9	17 175.3	26 339.4	62.1	70.0	72.0
Ostale bankarske institucije	24.2	57.7	55.6	0.1	0.2	0.2
Ostale finansijske institucije	488.3	517.0	953.0	2.8	2.1	2.6
UKUPNO	17 480.7	24 536.8	36 595.6	100.0	100.0	100.0

U ročnoj strukturi deviznih depozita u 1996. dogodio se pomak od depozita po viđenju prema dugoročnjim depozitim. Najprije treba podsjetiti da 85% deviznih depozita kod poslovnih banaka ima sektor stanovništvo, te je stoga i to indikator polaganog zaokreta od kratkog roka prema dugoročnjem horizontu. Do 1996. štedni devizni depoziti stanovništva bili su po apsolutnom iznosu veći nego oročeni. Međutim, početkom 1996. dolazi do zanimljivog obrata. Ne samo da oročena devizna štednja u apsolutnom iznosu nadvisuje a vista, nego raste mnogo intenzivnijim stopama od štednje po viđenju. Štoviše, u drugoj polovici godine štednja po viđenju se smanjuje (osim u onim mjesecima u kojima se odmrzava dio glavnice ili pripisuju

kamate na staru štednju), dok oročena štednja raste nesmanjenim tempom. Tako je prosječna mjeseca stopa rasta štednje stanovništva po viđenju 1,4% (0,2% u 1995. godini) i 6,5% oročene štednje (5,9% 1995. godine).

Razlozi takvoj promjeni u ročnosti su različiti. Smanjenje, a onda i potpuno izostajanje kamata na štedne depozite po viđenju kod nekoliko velikih banaka, utjecalo je na okretanje štedilaca prema (najčešće jedno do tromjesečnom) oročavanju sredstava koja ipak donose određenu kamatu. Nadalje, tu je i porast kredita sektoru stanovništva koji u pravilu zahtijeva određene pologe, i/ili status "štедilaca". Tu je i treće za redom odmrzavanje glavnice "stare" štednje, isplata kamata, potpuna isplata manjih depozita na teret tekuće devizne likvidnosti banke ili čak potpuno "pretvaranje" stare štednje u novu - svaki taj potez jasno se prepoznaje u agregatnoj monetarnoj statistici kao izvor povećanja devizne i to naročito oročene štednje. Ipak, sve to ne bi bio razlog da ljudi povjere svoj novac na duži rok nekoj banci, da nemaju povjerenja u dugoročnu stabilnost bankarskog sustava i cjelokupnog makroekonomskog okruženja. A takvo povjerenje obvezuje.

Sve dosad nabrojene promjene samo su nastavak pozitivnih kretanja iz 1995. godine. Ono suštinski novo obilježje u 1996. godini jest afirmacija domaće valute u domaćoj štednji. Dok su se u 1995. godini ukupni kunske depoziti (a u to ubrajamo štedne oročene depozite svih sektora osim središnje države i obveznice) povećali za manje od 0,1 milijardu kuna (5%), u 1996. to povećanje iznosi 1,2 milijarde kuna (57%). Od tog rasta gotovo polovica odnosi se na oročene depozite sektora stanovništva koji su se u 1996. udvostručili. U prosincu 1995. godine stanje tih depozita bilo je 0,5 milijardi kuna, a u prosincu 1996. stanje je 1 milijarda kuna. I poduzeća štede više u kunnama, pa su se njihovi depoziti povećali za 0,3 milijarde. Takva kretanja uzrokovala su pomak sektorske strukture štednje u korist stanovništva. Tako krajem 1996. 55% ukupne kunske štednje "nosi" stanovništvo, dok je tijekom 1995. njegov udio bio oko 45%.

Sve ove pozitivne trendove koji će u 1997. biti još izraženiji, treba ipak sagledati u kontekstu još relativno male kunske štednje u odnosu na deviznu štednju i u odnosu na ukupna likvidna sredstva. U prosincu 1995. kunske depoziti iznosili su 8,8% ukupnih likvidnih sredstava, a u prosincu 1996. 9,3%. Dakle, kunska štednja, usprkos tako intenzivnim stopama rasta u 1996. godini, još je uvijek podređena deviznoj štednji koja čini gotovo 60% ukupnih likvidnih sredstava. Takva valutna i ročna struktura štednje nepovoljnija je kao depozitna osnovica za kreditnu aktivnost, koja je neophodna u fazi intenzivnog rasta i restrukturiranja. I sama apsolutna razina štednih depozita još uvijek je preniska za ozbiljniji investicijski zamah.

Novčana masa je agregat u nazujoj vezi s porastom realne ekonomske aktivnosti. To je novac, bilo u koljanju, bilo depozitni novac koji je potreban za normalno obavljanje gospodarske aktivnosti. Ukupno je novčana masa porasla za 3,1 milijardu kuna (38%) u 1996. godini, dok je porast od 1,7 milijardi kuna (25%) zabilježen u 1995. godini. Zbog dvije različite komponente i različitog ponašanja sektorske potražnje za novcem, potrebno je ući u strukturu tog agregata. Gotov novac, kojeg u sektorskoj raspodjeli novčane mase pribrajamo sektoru stanovništva, rastao je 1996. godine 1 milijardu kuna (30%), što je samo malo intenzivnije u odnosu na 1995. godinu kada je

porastao 0,7 milijardi kuna (27%). Gotov novac se kretao karakterističnim sezonskim oscilacijama, samo na nešto višoj razini nego u 1995. godini. Depozitni novac je s druge strane, rastao 1996. godine gotovo dvostruko intenzivnije nego u 1995. godini. Rast depozitnog novca u 1996. godini iznosio je 2,1 milijardu kuna (43%), a u 1995. godini 0,9 milijardi kuna (23%). Takav dinamičniji rast depozitnog novca u odnosu na gotov novac razumljiv je u svjetlu činjenice da je depozitni novac pretežno u rukama poduzeća, dok je gotov novac, novac stanovništva.

Osvrnamo se sada na M4, najširi monetarni agregat koji naša statistika prati i nakon analize pojedinih komponenti, sagledajmo cjelinu. M4, kao i svaka njegova komponenta, rastao je intenzivnije u 1996. nego u 1995. godini. Tako je ukupni porast M4 iznosio 12 milijardi kuna (49%) za razliku od 7 milijardi kuna rasta (40%) u 1995. godini. Ako se prisjetimo i 1994. godine, vidimo da već treću godinu za redom monetarni agregati rastu nekoliko puta intenzivnije od rasta realne aktivnosti. Koeficijent obrtaja ukupnih likvidnih sredstava također bilježi kontinuiran pad. Novac dakle, "kôla" sporije i približava se uobičajenim vrijednostima koeficijenta obrtaja u zemljama s dugotrajnom makroekonomskom stabilnošću. Rast proizvodnje i društvenog proizvoda zahtjeva i veću količinu novca. Važno je da takav rast aggregata nije utjecao na stabilnost cijena.

2.1.2.

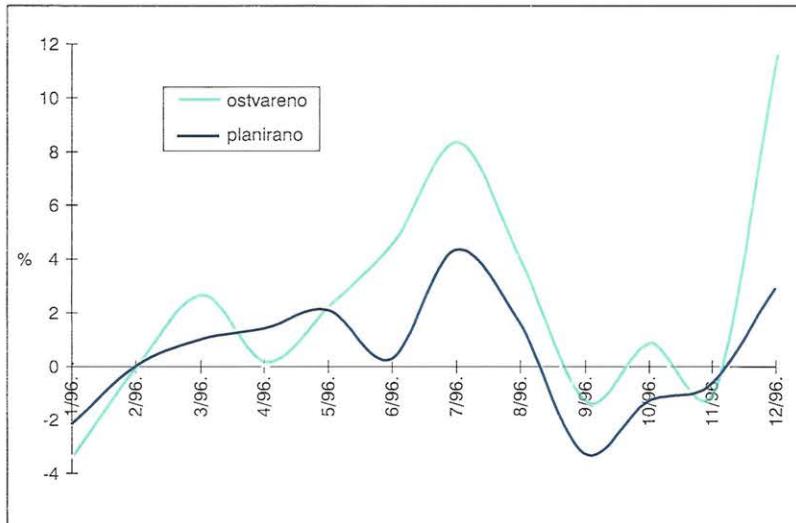
Primarni novac

Tijekom 1996. primarni je novac, kao i prethodnih godina, najvećim dijelom bio kreiran deviznim transakcijama središnje banke a domaća kreditna aktivnost Narodne banke ostala je i dalje vrlo umjerena. U 1995. godini najveći dio (421 milijun USD) od ukupno 490 milijuna USD porasta deviznih pričuva NBH-a bio je realiziran u prvom polugodištu, a u 1996. godini devizne transakcije središnje banke odvijale su se ravnomjerno tijekom godine. Kupoprodajom deviza od banaka na aukcijama kod NBH-a bilo je realizirano 88% ukupno ostvarenih deviznih transakcija središnje banke a ostali dio transakcija odnosio se na direktnu kupoprodaju deviza od središnje države, što uključuje i trgovanje s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak. Povećanjem deviznih pričuva Narodne banke Hrvatske za ukupno 419 milijuna USD u 1996. godini bilo je neto kreirano 2,4 milijarde kuna. Neto monetarni efekt ukupne domaće kreditne aktivnosti središnje banke u 1996. iznosio je 0,1 milijardu kuna. Krediti odobreni bankama, prije svega lombardni krediti koji su u najvećem iznosu korišteni u prosincu, zabilježili su povećanje od 0,1 milijarde kuna dok je ostalim potraživanjima i ostalim obvezama središnje banke bilo neto kreirano 0,2 milijarde kuna. Taj pozitivni monetarni efekt na kretanje primarnog novca od 0,2 milijarde kuna bio je poništen neto smanjenjem potraživanja Narodne banke Hrvatske od središnje države u visini od 0,2 milijarde kuna. Smanjenje potraživanja od središnje države odnosi se na dospjele anuitete po kunskom i deviznom dugoročnom kreditu, koji su naplaćivani tijekom godine, a kratkoročne kredite za premošćivanje kratkotrajne nelikvidnosti svog žiro-računa središnja država je prosječno mjesečno koristila u visini od 84 milijuna kuna i uredno vraćala do kraja ugovornog razdoblja. Ukupno je svim tokovima u 1996. godini bilo kreirano 2,5 milijardi kuna primarnog novca, a 0,5 milijardi bilo je povučeno instrumentom blagajničkih zapisa NBH-a, te je neto povećanje primarnog novca u 1996. iznosilo 2 milijarde kuna ili 30 posto, na prosinačkoj razini.

Slika II.1.

PRIMARNI NOVAC (Mo)

-stope rasta-

Narodna banka Hrvatske je i tijekom 1996. u svojim mjesecnim projekcijama planirala kretanje primarnog novca, pratila je ostvarena monetarna kretanja i svim instrumentima monetarne politike nastojala je omogućiti ponudu primarnog novca koja, uz ostale čimbenike, osigurava daljnju stabilnost domaće valute i likvidnost u plaćanjima kod nas i u inozemstvu.

Prosječna mjeseca stopa rasta primarnog novca od 2,2 posto u 1996. godini odražava sezonski obilježen visok rast primarnog novca u lipnju (5,2%), srpnju (8,2%) i prosincu (11,4%) te njegovo smanjenje u siječnju, travnju, rujnu i mjesecu studenome. Tijekom ostalih pet mjeseci 1996. godine primarni novac se povećavao po prosječnoj mjesecnoj stopi od 1,8%. Ostvarene mjesecne stope rasta primarnog novca u pojedinim mjesecima su se značajnije razlikovale od planiranih mjesecnih stopa rasta tog monetarnog agregata, jer je u tim mjesecima kretanje primarnog novca po svom intenzitetu ili smjeru bilo drugačije od očekivanog zbog neočekivane promjene gotovog novca, potpuno autonomnog oblika primarnog novca, zbog neplaniranog aktiviranja pojedinih instrumenata monetarne politike i neplaniranih intervencija NBH-a na deviznom tržištu. Pojedine mjere monetarne politike primjenjivale su se neplanirano samo onda kada su se javljale neželjene oscilacije likvidnosti banaka ili likvidnosti središnje države, čija likvidnost utječe i na likvidnost bankarskog sustava.

Primarni novac ukupno je u 1996. porastao 2 milijarde kuna, točno koliko i u 1995. no zbog više absolutne razine to iznosi 30% u 1996. godini u odnosu na 43% u 1995. Multiplikator m4 (omjer ukupnih likvidnih sredstava i primarnog novca) u 1996. godini bio je prosječno na višoj razini nego u 1995. dok je kod multiplikatora m1 došlo do pada u 1996. u odnosu na 1995. godinu.

U samoj strukturi primarnog novca nije bilo većih promjena u 1996. godini u odnosu na 1995. Omjer gotovog novca i depozita banaka bio je u obje godine jednak 50:50%. Prestanak obveznog upisa blagajničkih zapisa NBH-a utjecao je na promjenu strukture unutar primarnog novca. Tako žiro-računi banaka krajem 1996. godine čine 10% primarnog novca dok su u prosincu 1995. godine bili 3% primarnog novca. Rast sredstava na računima obvezne pričuve reflektira činjenicu da je uz porast depozitne osnovice za obračun obvezne pričuve rasla i stopa obvezne pričuve. Tako je u prosincu 1996. godine bilo

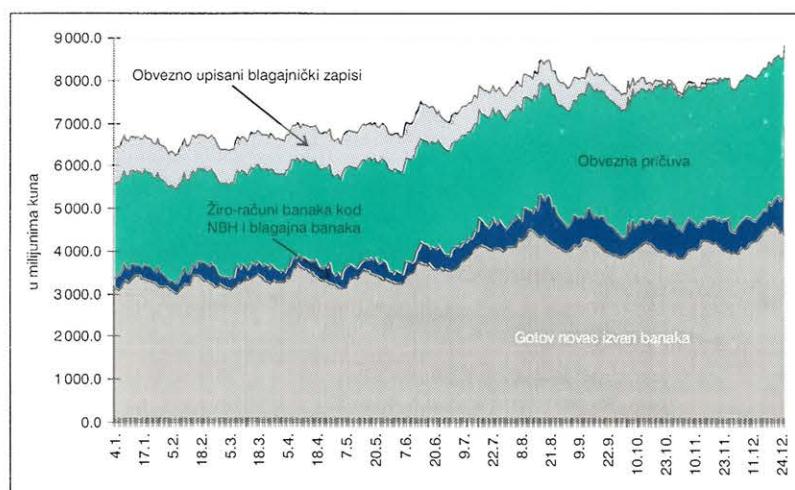
izdvojeno 1,1 milijardu kuna (50%) više nego u prosincu 1995. godine. No mjera povećanja stope obvezne pričuve tijekom četvrtog tromjesečja prošle godine bila je primjenjena zato da amortizira viškove likvidnosti koji su nastajali smanjivanjem i prestankom obvezno upisanih blagajničkih zapisa NBH-a. Središnja banka bila je dosljedna u svom obećanju i svojoj namjeri da u 1996. godini značajno snizi stopu ukupnih obveza banaka prema Narodnoj banci. Prosječna stopa ukupnih obveznih pričuva banaka kod središnje banke smanjila se u 1996. za 5,5 postotnih poena ili 13,3 posto (sa 41,4% u prosincu 1995. na 35,9% u prosincu 1996.). Proces snižavanja prosječne stope obveznih pričuva odvijao se postupno tijekom godine a dodatnim mjerama praćen je intenzitet i razina likvidnosti bankarskog sustava kako bi se osujetili mogući "udari viška likvidnosti" na predviđenu mjesečnu ponudu primarnog novca.

Blagajnički zapisi NBH-a pokazali su se iznimno uspješnim instrumentom sterilizacije i plasmana viška likvidnosti banaka 1996. godine. Početkom godine dragovoljni blagajnički zapisi kretali su se na razini od 0,3 - 0,4 milijarde kuna, da bi kontinuirano rasli i u rujnu premašili 1 milijardu kuna. Na toj razini su ostali do kraja godine (s izuzetkom prosinca koji zbog iznimno velike potražnje za novcem stvara velik pritisak na likvidnost bankarskog sustava). Većem upisu dragovoljnih blagajničkih zapisa NBH-a pridonijelo je, dakle, oslobođanje likvidnih sredstava banaka smanjivanjem stope obveznog upisa blagajničkih zapisa NBH od kraja trećeg tromjesečja do konačnog prestanka obveznog upisa blagajničkih zapisa u studenom, kada se navršilo godinu i pol dana primjene te vrste obveznih rezervi banaka.

Sigurnost ulaganja, zadovoljavajuća kamatna stopa, prihvataljivi rokovi upisa i dobra likvidnost bankarskog sustava tijekom cijavne godine, učinili su instrument dragovoljnog upisa blagajničkih zapisa NBH-a dobro prihvaćenim u bankarskom sustavu. S druge strane, trezorski zapisi Ministarstva finacija, od srpnja, kada su se prvi put ponudili na upis bankarskoj i nebankarskoj javnosti, utječu na smanjenje upisa blagajničkih zapisa NBH-a. Ipak, razina ukupno upisanih rizničnih zapisa od 0,2 milijarde kuna na kraju 1996. godine još uvijek je znatno manja stavka u bilancama banaka u odnosu prema 0,8 milijardi upisanih blagajničkih zapisa NBH-a. Važno je u svakom slučaju da oba ovakva vrijednosna papira daju referentnu bezrizičnu kratkoročnu kamatnu stopu i time pomažu definiranju elementarnih parametara na tržištu novca u Hrvatskoj.

Slika II.2.

DNEVNO KRETANJE I STRUKTURA PRIMARNOG NOVCA U 1996. GODINI

2.2.**Odnosi s Državom**

Odnosi između Narodne banke Hrvatske i središnje države (državnog proračuna) odvijali su se u okviru dugoročnih i kratkoročnih kredita. U okviru dugoročnih kredita ukupno zaduženje Države odnosi se isključivo na kredite odobrene u ranijim godinama i to: a) kredit odobren u 1991. godini koji je početkom 1996. godine iznosio 14 milijuna kuna da bi do konca iste godine stanje tog kredita iznosilo 12,5 milijuna kuna i b) kredit odobren koncem 1995. godine radi izmirenja dospjelih finansijskih obveza prema inozemnim kreditorima zemalja članica "Pariškog kluba", koji je početkom 1996. godine iznosio 339 milijuna kuna. Zbog puštanja u tečaj novih tranši do konca veljače iznos se povećao na 375,6 milijuna kuna da bi se od ožujka iste godine pa do konca 1996. godine stanje tog kredita smanjilo na iznos od 193,9 milijuna kuna.

Visina zaduženja Države po osnovi dugoročnih kredita, početkom 1996. godine, iznosila je 353,1 milijuna kuna dok je koncem godine, po istoj osnovi, zaduženje Države kod Narodne banke Hrvatske iznosilo 206,4 milijuna kuna.

Osim toga, Narodna banka Hrvatske je u skladu s člankom 58. Zakona o Narodnoj banci Hrvatske, i tijekom 1996. godine Državi odobravala kratkoročne kredite za premošćivanje vremenske neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna. Tako je u 1996. godini Državi odobreno 16 kratkoročnih kredita koji su postupno vraćani tijekom godine, a u potpunosti 31. prosinca 1996. godine.

2.3.**Odnosi s poslovnim bankama**

Aktivnost središnje banke u kreditnim odnosima s poslovnim bankama tijekom 1996. godine održavala se uglavnom kroz odobravanje dnevnih i lombardnih, u manjoj mjeri interventnih kredita i kroz provođenje Repo aukcija blagajničkih zapisa.

I u 1996. godini poslovne banke su mogle koristiti dnevni kredit za isplatu štednih uloga i tekućih računa građana u visini najviše 10% od najnovijeg knjigovodstvenog stanja na računima štednje i tekućih računa građana. Dnevni kredit koristilo je od četiri do šesnaest banaka, a prosječan mjesecni iznos korištenih sredstava dnevног kredita kroz godinu kretao se od 18,7 milijuna kuna do 43,8 milijuna kuna.

Poseban kredit s osnove isplate devizne štednje građana čije korištenje je Narodna banka Hrvatske omogućila sredinom 1995. godine (zbog nemogućnosti Ministarstva financija da podmiri dospjele obveze s osnove "stare" devizne štednje građana) u cijelosti je vraćen u veljaći 1996. godine. Od ukupnog iznosa od 25,7 milijuna kuna koliko je poseban kredit iznosio početkom 1996. godine, Splitska banka d.d. Split koristila je 25,5 milijuna kuna dok je preostali iznos od 0,2 milijuna kuna koristila Neretvansko-gospodarska banka d.d. Ploče.

Sukladno stanju likvidnosti ukupnog bankarskog sustava, Narodna banka Hrvatske je i tijekom 1996. godine odobravala interventne kredite. Korisnici interventnog kredita bile su uglavnom Riječka banka d.d. Rijeka i Splitska

banka d.d. Split, a u znatno manjoj mjeri pojavljivale su se i neke druge banke koje bi ubrzo rješavale uzroke svoje nelikvidnosti. Znatnije korištenje interventnog kredita bilo je izrazito u prva četiri mjeseca 1996. godine, kada se iznos korištenog kredita kretao u rasponu od 15 do 150 milijuna kuna. Međutim, kako je u travnju 1996. godine započeo proces sanacije Riječke banke d.d. Rijeka i Splitske banke d.d. Split situacija se znatno poboljšala, što se između ostalog, odrazilo i na ne korištenje sredstava interventnog kredita. Tako od sredine travnja pa do konca 1996. godine bilježimo samo jedan slučaj gdje je Narodna banka Hrvatske odobrila interventni kredit i to u srpnju 1996. godine u iznosu od svega 0,3 milijuna kuna.

Banke i štedionice su i u 1996. godini mogle koristiti lombardne kredite. Do rujna 1996. godine imale su mogućnost koristiti sredstva iz primarne emisije 12 radnih dana u kalendarskom mjesecu u iznosu od 70 posto nominalne vrijednosti upisanih dobrovoljnih blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske. Odlukom od 11. rujna 1996. godine smanjena je mogućnost korištenja lombardnog kredita jer se ograničava na korištenje sredstava do visine 50 postotnog iznosa nominalne vrijednosti upisanih dobrovoljnih zapisa NBH-a. Međutim, istom odlukom Narodna banka Hrvatske dala je bankama i štedionicama mogućnost korištenja lombardnog kredita i na temelju zaloga trezorskih zapisa Ministarstva financija i to do visine 25 posto vrijednosti upisanih trezorskih zapisa. Pojavom trezorskih zapisa Ministarstva financija hrvatsko financijsko tržište postalo je bogatije za još jedan kratkoročni vrijednosni papir. No, važnije od toga je početak razvoja tržišta državnih vrijednosnih papira koji bi trebali biti poticaj razvoju cjelokupnog financijskog tržišta vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj. Imajući to u vidu i nastojeći potaknuti daljnji razvoj tržišta državnih vrijednosnih papira Narodna banka Hrvatske je proširila mogućnost korištenja lombardnog kredita i uz zalog trezorskih zapisa Ministarstva financija.

Tablica II.4.

STANJE KREDITA NARODNE BANKE HRVATSKE u milijunima kuna

	1995.		1996.		
	XII.	III.	VI.	IX.	XII.
I KREDITI ODOBREN I BANKAMA	129.7	135.7	121.1	1.0	212.3
Lombardni kredit	96.6	134.4	119.8	0.0	211.3
Inventarni kredit	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Repo aranžmani	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Posebni kred.za ispl.dev.štедnje	25.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Dugoročni krediti	0.4	0.4	0.4	0.1	0.1
Ostali krediti	6.9	0.9	0.9	0.9	0.9
II KREDITI ODOBRENI					
MINISTARSTVU FINANCIJA	390.1	585.8	352.1	275.0	218.8
Dugoročni krediti	353.1	348.3	299.6	250.6	206.4
Kratkoročni krediti	0.0	200.0	27.8	0.0	0.0
Devizni krediti	37.0	37.5	24.6	24.4	12.4
UKUPNO	519.8	721.5	473.2	276.0	431.1

Prosječno mjesečno korištenje lombardnog kredita kretalo se od 6,5 milijuna kuna do 111,4 milijuna kuna dok je prosječno korištenje lombardnog kredita tijekom godine iznosilo 68,3 milijuna kuna.

Sukladno kretanju likvidnosti bankarskog sustava, Narodna banka Hrvatske je i tijekom 1996. godine koristila instrument Repo aukcija blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske. Zbog efekata sanacije bankarskog sustava i restrukturiranja gospodarstva koji su, između ostalog, pozitivno utjecali na ukupnu likvidnost, Narodna banka Hrvatske je u 1996. godini održala samo jednu Repo aukciju blagajničkih zapisa. Aukcija je provedena u travnju, ugovorenim rok obvezama reotkaza blagajničkih zapisa NBH-a iznosio je četiri dana, a prihvaćeni iznos na aukciji bio je 131 milijun kuna uz va-ganu kamatnu stopu od 28,9%.

Početkom 1996. godine aukcije blagajničkih zapisa provodile su se kao i tijekom prethodne godine ponedjeljkom, srijedom i petkom za sve rokove dospijeća (7, 35 i 91 dan). U cilju steriliziranja viška likvidnosti na duži rok, od 12 lipnja 1996. godine dokinuta je mogućnost upisa blagajničkih zapisa na 7 dana, dok je istodobno uvedena mogućnost upisa blagajničkih zapisa na 182 dana. Isto tako, aukcije se od tog datuma provode jednom tjedno i to srijedom. Aukcije se i nadalje provode metodom višestrukih cijena uz diskont, tako da se prilikom upisa, nominalna vrijednost blagajničkih za-pisa umanjuje za iznos pripadajućih kamata. Minimalni iznos koji se može upisati je 100.000,00 kuna.

Promjene u okruženju utjecale su na monetarnu politiku i na likvidnost bana-ka što se odrazilo i na stanje i strukturu upisanih blagajničkih zapisa. U 1996. godini zabilježen je značajan porast upisa blagajničkih zapisa. Ukoliko usporedimo stanje blagajničkih zapisa NBH-a od 31. prosinca 1995. godine koje je iznosilo 168,3 milijuna kuna sa stanjem 31. prosincem 1996. godine i upisanih 809,3 milijuna kuna vidimo da je zabilježen porast od 641 milijun kuna ili 381%. Tijekom 1996. godine u aukcije blagajničkih zapisa NBH-a uključila se i Hrvatska banka za obnovu i razvitak i na tu banku, koja je seg-ment središnje države, odnosilo se 133 milijuna kuna na kraju 1996. godine.

Tablica II.5.

**PREGLED UPISANIH BLAGAJNIČKIH ZAPISA NBH-a PREMA ROKOVIMA
NJIHOVA DOSPIJEĆA prema nominalnoj vrijednosti; u milijunima kuna**

	Rokovi dospijeća po danima				Ukupno stanje na kraju mjeseca
	7	35	91	182	
prosinac 95.	60.0	108.2	3.0	-	171.2
siječanj 96.	80.0	181.2	2.0	-	263.2
veljača 96.	40.0	236.0	7.0	-	283.0
ožujak 96.	23.0	295.2	37.0	-	355.2
travanj 96.	-	306.6	55.0	-	361.6
svibanj 96.	-	393.9	84.7	-	478.6
lipanj 96.	-	444.2	79.9	2.5	526.6
srpanj 96.	-	447.6	265.7	9.5	722.8
kolovoz 96.	-	622.9	309.0	9.5	941.4
rujan 96.	-	792.0	333.0	9.5	1134.5
listopad 96.	-	831.5	311.8	9.5	1152.8
studenzi 96.	-	764.5	336.8	9.5	1110.8
prosinac 96.	-	561.0	300.3	7.0	868.3

2.4.

Kamatne stope Narodne banke Hrvatske

Sukladno promjenama u sferi bankarstva (ponajprije misli se na započet proces sanacije Riječke banke d.d. Rijeka i Splitske banke d.d Split) koje su potakle značajan pad kamatnih stopa na tržištu, Narodna banka Hrvatske korigirala je i neke svoje kamatne stope. Tako je ponajprije u srpnju 1996. godine smanjena stopa remuneracije na obvezne blagajničke zapise sa 16,5% na 12% i eskontna stopa sa 8,5% na 6,5%, dok je u rujnu kamatna stopa na lombardni kredit utvrđena na razini od 11% za razliku od dodatašnjeg načina obračuna gdje se na lombardne kredite obračunava i naplaćivala kamata po stopi koja je 1,5 postotnih bodova veća od prosječne kamatne stope blagajničkih zapisa koji služe kao zalog za lombardne kredite i to u slučaju kada je vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. Snažan pad zabilježila je i, primjerice, prosječna kamatna stopa na blagajničke zapise NBH-a upisane s rokom od 35 dana: s 25,5% u prosincu 1995. godine na 8% u prosincu 1996. godine.

2.5.

Intervencije na deviznom tržištu i upravljanje međunarodnim pričuvama

---

Godina 1996. karakteristična je po tome što se, osim u početku godine, osjećao stalni pritisak za aprecijacijom kune. U 1996. godini tečaj kune prema DEM dosegao je "povijesno" najnižu razinu od 3,54 kune za 1 njemačku marku (15.08.1996.godine). Narodna banka Hrvatske kupnjama deviza na hrvatskom deviznom tržištu svladavala je pretjerane pritiske za aprecijacijom kune.

U 1996. godini Narodna banka Hrvatske organizirala je 39 aukcija. Zbog znatno veće ponude deviza i pojačane potražnje za kunama na hrvatskom deviznom tržištu, te pritisaka za aprecijacijom kune, Narodna banka Hrvatske otkupila je na aukcijama USD i DEM u protuvrijednosti od 449,2 milijuna USD. Osim toga, direktnim otkupom od pojedinih institucija i direktnom prodajom efektivnih kuna i numizmatičkih kolekcija kupljeno je još 103,4 milijuna USD.

Narodna banka Hrvatske prodala je ovlaštenim bankama od siječnja do kolovoza 1996. godine (zadnja četiri mjeseca 1996. godine Narodna banka Hrvatske nije prodavala devize) deviza u protuvrijednosti od 80,8 milijuna USD. Ostalim institucijama direktno je prodano 6,2 milijuna USD, te je tako kupoprodajom deviza ostvaren pozitivni neto efekt od 465,6 milijuna USD.

Ukupna promjena međunarodnih pričuva od 418,9 milijuna USD može se izvesti tako da se od spomenutog neto efekta (465,6 milijuna USD) oduzmu plaćanja obveza prema međunarodnim organizacijama, transakcijski troškovi (Swift, Reuters) i neto tečajne razlike, što ukupno iznosi 129,9 milijuna USD, te se potom tomu dodaju prihodi po kamatama, stranim manedžmentima, vrijednosnicama i arbitražama, koji ukupno iznose 83,2 milijuna USD.

U tome je najvažniji prihod od kamate na oročene devizne depozite i ulaganja u "Repo - pool" kod centralne banke SAD-a Federal Reserves, koji iznosi 70,6 milijuna USD. Prosječna ulaganja po ovim osnovama tijekom 1996. godine iznosila su oko 1,7 milijardi USD, a prosječna kamatna stopa 4,1385% - s obzirom da je oko 54,4% pričuva plasirano u njemačke marke čija se kamatna stopa na kratkoročne depozite kretala ispod 3,25% (a s još 5% su u ukupnim pričuvama zastupljeni austrijski šilinzi čija kamatna stopa slijedi onu na njemačke marke), onda realizacija po stopi od 4,1385% čini dobar rezultat.

Tijekom 1996. godine vrijedila su tri ugovora o stranom manedžmentu pričuva. U dva posla ostvaren je prinos veći od ugovorenog minimuma (takozvane kontrolne točke - LIBID, odnosno LIBOR). U trećem poslu ostvaren je samo ugovoren minimum i taj je ugovor raskinut u ožujku 1996. godine.

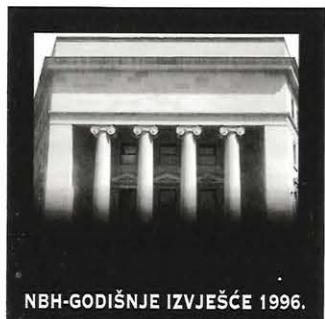
Nadalje, od stranih vrijednosnih papira Narodna banka Hrvatske u svom portfelju drži samo državne vrijednosne papire Njemačke i SAD-a. Prije svega zahvaljujući padu kamatnih stopa u Njemačkoj, rasle su cijene ovih instrumenata, pa je Narodna banka Hrvatske trgovinom ostvarila dobitak od 3,1 milijun USD ili 3,68% na njemačke i 5,17% na američke instrumente.

U 1996. godini došlo je do značajnih pozitivnih pomaka glede kvalitete upravljanja međunarodnim pričuvama, što se očituje i u postignutim zaradama i u smanjenom riziku poslovanja. Naime, u protekloj su godini plasmani kod poslovnih banaka smanjeni (a kod središnjih banaka povećani) za 30%, pri čemu valja posebno istaknuti suradnju s FED-om i BIS-om. Dnevna likvidnost prelazi 10% ukupnih pričuva. Uveden je sustav aktivnog upravljanja kamatnim rizikom, a kupljen je i specijalizirani informacijski sustav "Bloomberg", čime je još jedan dio potreba Narodne banke Hrvatske za finansijskim informacijama zadovoljen.

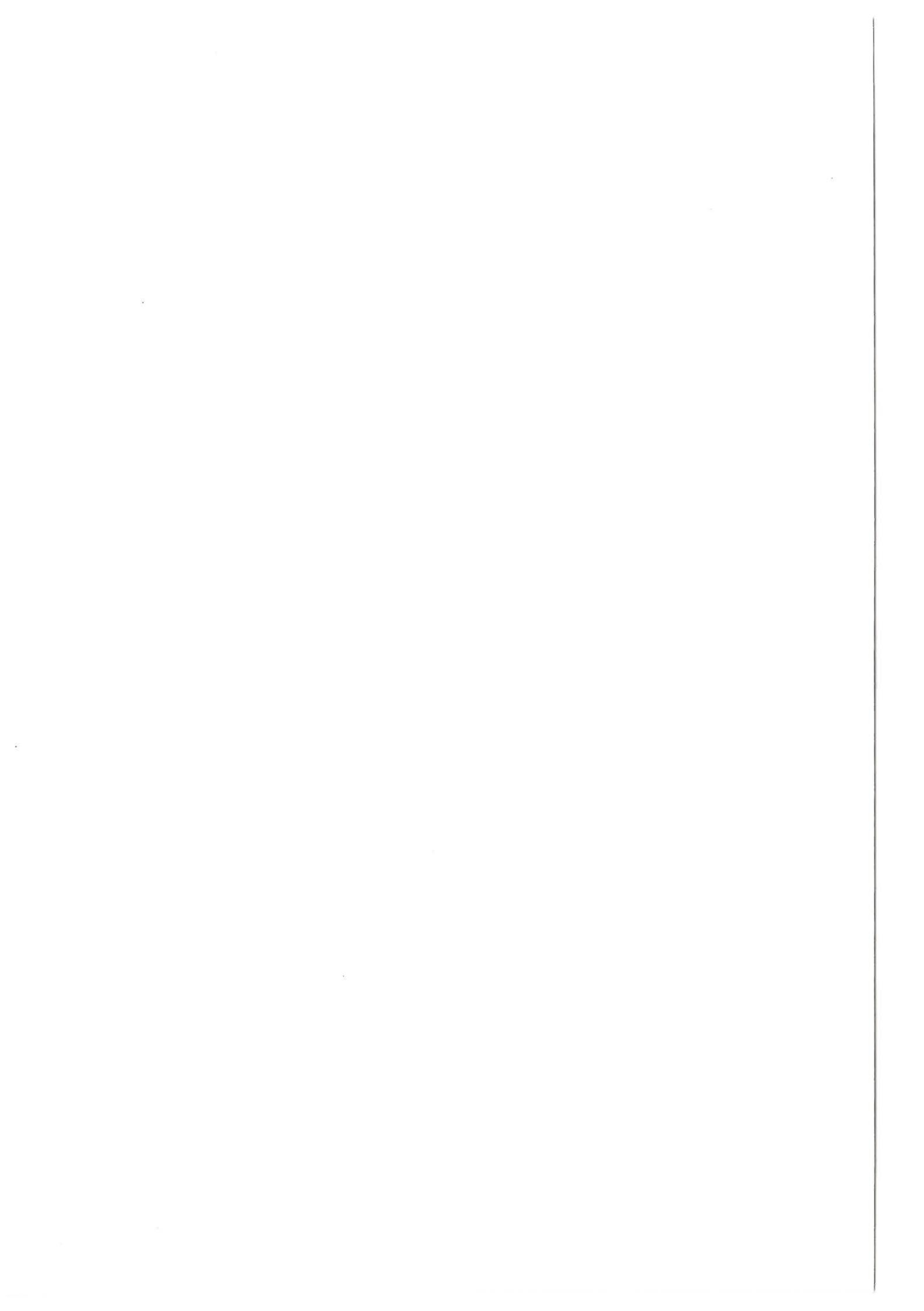
Na kraju treba istaknuti da se valutnom strukturom međunarodnih pričuva ne upravlja s ciljem maksimizacije tekuće dobiti, nego s ciljem postizanja sigurnosti, likvidnosti i makroekonomске stabilnosti. Dobit se maksimizira unutar ovih zadanih ograničenja. Stoga se Narodna banka Hrvatske pri izboru valutne strukture rukovodi dvama pravilima: skladom s valutnom strukturom plaćanja uvoza roba i usluga (podaci za prethodnu godinu), te skladom s valutnom strukturom otplata vanjskog duga za godinu unaprijed. Kao plod ovih kriterija, u valutnoj strukturi međunarodnih pričuva dominiraju njemačka marka (54,37%) i američki dolar (29,38%).

III. MEĐUNARODNI ODNOSI

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

3.1.

Suradnja Hrvatske s međunarodnim finansijskim i drugim institucijama

---

3.1.1.

Međunarodne novčarske institucije

Odnosi Hrvatske s Međunarodnim monetarnim fondom

Sredinom travnja 1996. godine završen je prvi finansijski aranžman Republike Hrvatske s Međunarodnim monetarnim fondom, 18-mjesečni Systemic Transformation Facility/Stand-by aranžman, odobren još u listopadu 1994. godine. Ovaj je aranžman odobren u cilju potpore stabilizacijskom programu, odnosno programu reformi, te za pretvorbu gospodarskog sustava. Dosljedno provođenje ekonomskog programa u skladu s Memorandumom o gospodarskoj politici i pripadajućim pismima namjere omogućilo je daljnje pregovore o novom, trogodišnjem "Extended Fund Facility" finansijskom aranžmanu. S tim u vezi, Republiku Hrvatsku su tijekom 1996. godine u više navrata posjetile različite misije Međunarodnog monetarnog fonda. Prilikom posljednje dvije misije, u rujnu i prosincu 1996. godine, raspravljalo se o konzultacijama po članku IV. Statuta Međunarodnog monetarnog fonda (redovne godišnje konzultacije o makroekonomskoj politici), kao i o srednjoročnom gospodarskom programu za razdoblje od 1997. do 1999. godine, za potporu kojeg bi se koristila finansijska sredstva.

U smislu potpore gospodarskim promjenama i dalje se je nastavila suradnja s Međunarodnim monetarnim fondom kroz "tehničku pomoć". Temeljem toga, u veljači 1996. godine, u Hrvatskoj je boravila misija vezana za bilancu plaćanja, a u rujnu je tehnička pomoć pružena u oblasti statistike nacionalnih računa, međubankarskog tržišta i tržišta državnih vrijednosnih papira, interne kontrole centralne banke, unapređenju sustava domaćeg platnog prometa i upravljanju deviznim pričuvama Narodne banke Hrvatske. Također, u lipnju 1996. godine, u prostorijama Narodne banke Hrvatske održan je osnovni seminar o makroekonomskoj i finansijskoj politici za mlade ekonomiste.

U cilju što uspješnije suradnje između Republike Hrvatske i Fonda, u siječnju 1996. godine u prostorijama Narodne banke Hrvatske otvoren je Ured Međunarodnog monetarnog fonda za Hrvatsku.

Temeljem uloge fiskalnog agenta Republike Hrvatske i depozitara Međunarodnog monetarnog fonda, Narodna banka Hrvatske je tijekom 1996. godine vodila depozitne račune Međunarodnog monetarnog fonda, uredno podmirivala obveze preuzete sukcesijom članstva u Fondu, tj. iz Stand-by aranžmana, čija je sredstva koristila bivša SFRJ, te obveze koje proizlaze iz novog Systemic Transformation Facility/Stand-by aranžmana. Tijekom 1996. po navedenim aranžmanima otplaćena je glavnica u iznosu 3,12 milijuna SDR, te kamata od 6,56 milijuna SDR. Kao članica Odjela Specijalnih prava vučenja (pri Međunarodnom monetarnom fondu) Hrvatska je uredno servisirala i obveze koje proizlaze iz sukcesijom naslijedenih obveza po "alokaciji" Specijalnih prava vučenja. Tijekom 1996. po toj osnovi je plaćeno 1,76 milijuna SDR.

Inače, Narodna banka Hrvatske je radi diverzifikacije valutne strukture pričuva i reduciranja valutnog rizika, tj. rizika intervalutarnih tečajnih razlika, manji dio svojih deviznih pričuva držala u Specijalnim pravima vučenja na posebnom računu kod Međunarodnog monetarnog fonda. Kupnje Specijalnih prava vučenja bile su izvršene transakcijama "po sporazumu" i "otkupom" - zamjenom Specijalnih prava vučenja za hrvatsku domicilnu valutu po osnovi viših "kreditnih tranši" u sklopu Systemic transformation facility/Stand-by aranžmana.

Tablica III.I. Stanje na dan 31. 12. 1996.

RAČUN OPĆIH SREDSTAVA	milijuni SDR-a	% kvote
Kvota	261,60	100,0
Depoziti MMF-a u kunama	407,01	155,6
ODJEL SPECIJALNIH PRAVA VUČENJA	milijuni SDR-a	% kvote
Neto kumulativna alokacija	44,21	100,0
Depoziti Hrvatske	87,31	197,5
OBVEZE PODMIRENE U 1996. GODINI	milijuni SDR-a	-
Otplata glavnice (Stand-by - sukcesija)	3,12	-
Otplata kamata	6,56	-
Troškovi neto kumulativne alokacije	1,76	-

Uz redovito sudjelovanje u radu svih organa upravljanja Fonda (Konstituence, Interim komiteta i Odbora guvernera), Hrvatska je i 1996. godine prisustvovala godišnjoj skupštini Odbora guvernera Međunarodnog monetarnog fonda u Washingtonu, D.C., gdje je ostvarila niz uspješnih kontakata s predstavnicima međunarodnih financijskih institucija i inozemnih poslovnih banaka.

Na jesen 1996. godine Međunarodni monetarni fond je započeo s projektom Posebnog standarda statističkog izvješćivanja (Special Data Dissemination Standard). Tim se projektom statistički metapodaci zemalja (opis metodologije statističke kompilacije) koje su prihvatile taj standard prikazuju na svjetskoj računalnoj mreži - Internetu (adresa: <http://www.imf.org>). Od 180 članica MMF-a, među prvih tridesetak zemalja koje su prihvatile ovaj standard, nalazi se i Republika Hrvatska. Ovaj projekt Međunarodnog monetarnog fonda imao je za cilj povećanje transparentnosti službenih statistika, kao pretpostavke za bolje provođenje "politike nadzora" Međunarodnog monetarnog fonda nad tečajevima zemalja članica i njihovih makroekonomskih politika, posebice nakon "Meksičke krize". S tim povezano, krajem 1996. godine, s eksperimentalnim radom započela je i Internet stranica Narodne banke Hrvatske (adresa: <http://www.nbh.hr>).

Odnosi Hrvatske s Bankom za međunarodna poravnjanja
Narodna banka Hrvatske bila je iznimno angažirana u procesu sukcesije članstva u ovoj važnoj novčanoj instituciji. No, zbog neriješenog pitanja sukcesije bivše SFRJ u članstvu Banke za međunarodna poravnjanja ("Bank for International Settlements") i jer nije postignut konsenzus između zemalja sljednica bivše države, Narodna banka Hrvatske, na žalost, još nije postala članica te "centralne banke centralnih banaka".

Banka za medunarodna poravnjana nije predložila model "parcijalne sukcesije" članstva bivše SFRJ, niti je postignuta suglasnost o primjeni "ključa Međunarodnog monetarnog fonda" za raspodjelu monetarnog zlata koje je deponirala bivša Narodna banka Jugoslavije po osnovi članskog uloga bivše države. Po tom "ključu" i pod pretpostavkom primjene modela "parcijalne sukcesije", Republika Hrvatska bi participirala sa 28,49%, tj. sukcesijom bi naslijedila iznos od oko 160 milijuna USD u obliku monetarnog zlata.

Ipak, guverner Narodne banke Hrvatske već sudjeluje na redovitim mjesecnim sastancima guvernera centralnih banaka u Baselu, a Narodna banka Hrvatske drži dio svojih deviznih pričuva na računu kod BIS-a, prije svega zbog niskog kreditnog rizika.

Očekuje se da će tijekom 1997. godine Narodna banka Hrvatske postati redovitom članicom Bank for International Settlements.

3.1.2.

Međunarodne kreditne institucije

Skupina Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Inter-američka banka za razvoj

Temeljem Zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim finansijskim organizacijama na temelju sukcesije (NN 89/92), Zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Europskoj banci za obnovu i razvoj (NN 25/93), te Zakona o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u Inter-Američkoj banci za razvoj (NN 94/93), Narodna banka Hrvatske obavlja funkciju depozitara, tj. vođenje svih depozitnih računa u vlasništvu međunarodnih kreditnih institucija, a u ime i za račun tih kreditnih institucija, te obavlja sve finansijske transakcije s tim organizacijama kao fiskalni agent države - Republike Hrvatske. Tijekom 1996. godine Narodna banka Hrvatske redovito je uplaćivala dionice za koje je Republika Hrvatska preuzela obvezu upisa, a prema planovima otplate koje su utvrđile pojedine međunarodne kreditne institucije.

Tablica III.2.

UPLATE IZVRŠENE U 1996. PO OSNOVI ČLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U MEĐUNARODNIM KREDITNIM INSTITUCIJAMA

Naziv	Iznos uplate u valuti	Mjenice koje izdaje Ministarstvo financija (Promissory Notes)
1. IBRD	-	HRK 22.147.385,69
2. IFC	USD 285.600,00	-
3. EBRD	ECU 1.783.333,34	ECU 1.063.999,99
4. IDB	a) HRK 601.690,95	USD 1.201.518,00 (Redovni kapital - Ordinary Capital)
	b) DEM 27.500,00	DEM 2.471.076,00 (Fond za specijalne operacije - FSO Notes)
	c) USD 32.250,00	USD 64.502,00 (Fond za specijalne operacije - FSO Notes)

Predstavnici Narodne banke Hrvatske aktivno su sudjelovali u radu organa upravljanja međunarodnih kreditnih institucija: Svjetske banke (IBRD) i njenih afilijacija (IFC, MIGA) - Godišnja skupština u Washingtonu, D.C., Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) - Godišnja skupština u Sofiji, te Inter-američke banke za razvoj (IDB), kao i u radu pojedinih misija ovih institucija u Zagrebu.

Međunarodna finansijska korporacija (IFC) je izrazila interes za prvo ulaganje u privatni sektor gospodarstva Hrvatske - nakon stjecanja nezavisnosti - kupnjom dijela dioničkog kapitala u jednoj hrvatskoj banci u vlasništvu stranaca, a bez garancije države. Ovime je dan snažan signal inozemnim institucionalnim (i privatnim) investitorima za ulaganje kapitala u Hrvatsku.

Tijekom 1996. predstavnici Narodne banke Hrvatske sudjelovali su u pregovorima o Zajmu za Projekt razvoja tržišta kapitala (9,5 milijuna USD), te o Zajmu za Projekt tehničke pomoći (5 milijuna USD). Intenzivirani su pregovori s predstavnicima Svjetske banke u svezi s odobrenjem zajma za strukturalno prilagođavanje realnog i finansijskog sektora (tzv. EFSAL) i zajma za poticanje investiranja (tzv. IRP). U pripremi je niz zajmova iz područja bankarstva, javnog sektora, poljoprivrede, te za razvoj infrastrukturnih objekata.

Europska banka za obnovu i razvoj je tijekom 1996. godine privatnom i javnom sektoru odobrila 151,5 milijuna ECU-a, a od primitka Republike Hrvatske u članstvo do kraja 1996. godine, odobrila je ukupno 339,3 milijuna ECU-a. Europska banka je u 1996. godini imala ulaganja ili odobrila zajmove za Varaždinsku banku (12 milijuna ECU-a), Alpe Jadran banku (5,2 milijuna ECU-a), Dalmatinsku banku (10,4 milijuna ECU), Hypobanku (2,7 milijuna ECU-a), te Bank Austria (3,1 milijuna ECU-a). Pored toga, u 1996. godini Europska je banka odobrila projekte za Panonsku pivovaru (17,1 milijuna ECU-a), za razvoj malog poduzetništva (20,7 milijuna ECU-a), za infrastrukturu i zaštitu okoliša (54,4 milijuna USD), te Turističku kreditnu liniju (25,9 milijuna ECU-a).

U Zagrebu je otvoren Ured Europske banke za obnovu i razvoj kao stalno predstavništvo, koje je otpočelo s radom u prvoj polovini 1996. godine.

U obavljanju redovnog poslovanja s međunarodnim kreditnim institucijama, Narodna banka Hrvatske surađuje s Vladom Republike Hrvatske, Ministarstvom financija (koje je koordinator većine aktivnosti posebice kod netransakcijskih odnosa s međunarodnim razvojnim bankama, jer su transakcijski odnosi u isključivoj nadležnosti središnje banke Hrvatske), Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak, te ostalim organima državne uprave.

3.1.3. Suradnja Hrvatske s drugim međunarodnim institucijama

Narodna banka Hrvatske intenzivno je sudjelovala u pregovorima o pristupanju Republike Hrvatske u Svjetsku trgovinsku organizaciju - "World Trade Organization", i to u dijelu koji se odnosi na bankarski i devizni sustav, te makroekonomsku politiku. Ovdje je naglasak na prilagodbi važećih zakonskih propisa Republike Hrvatske načelima WTO-a ("načelo nediskriminacije", "načelo najpovlaštenije nacije" - "MFN klauzula"). U području bankarstva ne postoje značajnija razmimoilaženja s načelima WTO-a. Dodatna, uglavnom

tehnička pitanja, bit će riješena, te se, nakon nekoliko radnih sastanaka u 1997. godini, očekuje pristupanje Republike Hrvatske u punopravno člans-tvo WTO-a krajem 1997., odnosno početkom 1998. godine. Tada bi se iz-vršila daljnja liberalizacija bankarskog sustava u Hrvatskoj, u sklopu libera-lizacije sektora finansijskih usluga.

3.2.

Odnosi s inozemnim bankama

1996. godina ostat će zabilježena po iznimno narasлом zanimanju inozemnih banaka i gospodarstvenika za suradnju s Hrvatskom. U situaciji poboljšanih političkih prilika nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma, a prije utvrđivanja kreditnog rejtinga za Republiku Hrvatsku od strane međunarodno priznatih agencija (investicijski rejting dodijeljen u siječnju 1997.), svi oni nastojali su od Narodne banke Hrvatske prikupiti čim veći broj relevant-nih podataka u cilju utvrđivanja vlastite ocjene kreditnog rizika.

U tom smislu Narodna banka Hrvatske je svakodnevno primala iz inozem-stva, većinom od strane inozemnih komercijalnih i investicijskih banaka, velik broj upita najrazličitijeg sadržaja, počev od onih o hrvatskom gospo-darstvu i bankarstvu općenito, pa do konkretnih pitanja vezanih uz prim-jenu pojedinih zakonskih propisa. Na sve njih odgovarano je promptno, a po potrebi nakon eventualnih konzultacija s odgovarajućim stručnim služ-bama u Banci i izvan nje.

Brojni kontakti ostvareni su i temeljem pojačanog interesa inozemnih bana-ka za direktni ulazak na hrvatsko bankarsko tržište, o čemu svjedoči i to što je upravo u 1996. godini registriran do sada najveći broj predstavnštava, podružnica i subsidijarija inozemnih banaka u Republici Hrvatskoj.

O pojačanom interesu govori i činjenica da su djelatnici Narodne banke Hrvatske tijekom 1996. godine organizirali u Banci sastanke, odnosno po potrebi i samostalno primili predstavnike preko 150 inozemnih banaka, veleposlanstava, agencija za osiguranje izvoznog rizika, investicijskih fon-dova i sl. iz ukupno 27 zemalja (Austrije, Argentine, Belgije, Bosne i Herce-govine, Češke, Danske, Finske, Francuske, Irske, Italije, Izraela, Japana, Kanade, Koreje, Mađarske, Makedonije, Malezije, Nizozemske, Norveške, Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država, Slovačke, Španjolske, Švedske, Švicarske, Turske i V. Britanije). Treba napomenuti da su prije realizacije po-jedinih sastanaka prethodno prikupljene i obradene sve raspoložive infor-macije o najavljenim posjetiteljima.

Osim u Narodnoj banci Hrvatske, znatan broj susreta s predstavnicima ino-zemnih banaka i srodnih finansijskih institucija ostvaren je i prilikom sud-jelovanja u radu više međudržavnih komisija i odbora pri Ministarstvu gospodarstva RH, Ministarstvu financija, Hrvatskoj gospodarskoj komori te u inozemstvu prilikom sudjelovanja predstavnika NBH-a u radu skupova u organizaciji Međunarodnog monetarnog fonda, Svjetske banke, Banke za međunarodna poravnanja, raznih tijela Europske unije itd., kao i prilikom sve češćih direktnih posjeta, većinom središnjim bankama drugih zemalja.

Temejelj podataka prikupljenih u okviru redovnog praćenja banaka i ban-karskih sustava u pojedinim zemljama i regijama, za potrebe rada u spome-

nutim komisijama i odborima, u Narodnoj banci Hrvatske je tijekom 1996. godine izrađen velik broj odgovarajućih informacija i analiza koje su uključivale i dostupne podatke o međusobnoj suradnji hrvatskih banaka i banaka iz tih, većinom tranzicijskih zemalja. Ovi poslovi naročito su intenzivirani paralelno s jačanjem aktivnosti Republike Hrvatske za ulazak u Central European Free Trade Association (CEFTA), te s nastojanjima za konačno rješavanje pitanja sukcesije bivše SFRJ. Slične analize i informacije izrađivane su, osim za potrebe Ministarstva gospodarstva, u velikoj mjeri i za potrebe rada drugih organa uprave, primjerice, Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva finančija i dr.

Dodatni napor u radu bili su, na žalost, krajem 1996. godine potaknuti i jednim neugodnim dogadjajem - likvidacijom talijanske Banca di Credito di Trieste - s kojom je u tom trenutku određeni broj hrvatskih banaka bio u poslovnom odnosu. S tim u svezi promptno su prikupljeni i obradeni relevantni podaci radi angažiranja u iznalaženju najpovoljnijeg načina za rješavanje problema oštećenih hrvatskih banaka. Uz osobni angažman Guvernera, u tom je pogledu nastavljeno s pružanjem svekolike stručne pomoći u međuvremenu oformljenom Konzorciju hrvatskih banaka vjerovnika.

Budući da je tijekom proteklih godina uspostavljena korespondentska mreža inozemnih banaka primjerena središnjoj banci (preko 70 banaka u 21 zemlji), u 1996. godini obavljene su uglavnom redovne aktivnosti vezane uz održavanje te mreže. Među brojnim novoprispjelim ponudama za suradnju izdvojene su one zanimljivije, te upućene na dodatno mišljenje u Direkciju za upravljanje deviznim sredstvima. Podaci prikupljeni putem korespondentske mreže, kao i prethodno opisane informacije i analize, u kojima su kao izvor između ostalog korišteni i podaci međunarodno poznatih agencija za ocjenu kreditnog rejtinga (Standard & Poor's, Moody's i IBCA) poslužili su kao temelj za izradu prijedloga za unaprjeđenje upravljanja međunarodnim pričuvama NBH-a u smislu zaštite od kreditnog rizika zemalja i banaka, koji je Savjet NBH prihvatio krajem 1996. godine.

Pored opisanih aktivnosti, a radi dopunjavanja odgovarajućih uputa NBH-a, redovno su praćene i promjene u međunarodnim standardima (ISO, UNCITRAL, EDI - EDIFACT), a praćen je rad Međunarodne trgovačke komore u Parizu (ICC).

3.3.

Reguliranje vanjskog duga Republike Hrvatske

Pariški klub

31. ožujka 1995. godine u Parizu je potpisana Uskladeni zapisnik o konsolidaciji duga Republike Hrvatske prema zemljama vjerovnicima, članicama Pariškog kluba, pa je Narodna banka Hrvatske tijekom 1996. godine aktivno, u suradnji s Ministarstvom financija, sudjelovala u pripremi dokumentacije i podataka za potpisivanje pojedinačnih dvostranih sporazuma s petnaest zemalja članica Pariškog kluba. Ujedno je aktivno sudjelovala u donošenju zakonskih i podzakonskih akata vezanih uz potpisivanje Uskladenog zakonika o konsolidaciji duga Republike Hrvatske i pojedinačnih dvostranih sporazuma sa zemljama vjerovnicima.

Londonski klub

U cilju vođenja finansijske discipline i osiguranja sredstava za otplatu duga nakon postizanja sporazuma o reprogramiranju s vjerovnicima (komercijalnim bankama, članicama Londonskog kluba), Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o podmirivanju dospjelih neizmirenih obveza prema inozemnim kreditorima (NN 25/96.), za čiju je provedbu i praćenje bila zadužena Narodna banka Hrvatske. Prema odredbama Uredbe, na posebne račune Narodne banke Hrvatske deponirano je 29,7 milijuna USD. Tijekom 1996. godine postignut je sporazum s inozemnim kreditorima, bankama članicama Londonskog kluba o preuzimanju dijela duga po novom finansijskom sporazumu iz 1988. godine, te o reprogramu istog. Zamjena dijela duga po novom finansijskom sporazumu iz 1988. godine izdavanjem vlastitih obveznica Republike Hrvatske izvršena je 31. srpnja 1996. godine. Nakon postizanja sporazuma, Narodna banka Hrvatske je u suradnji s Ministarstvom financija, aktivno sudjelovala u donošenju odgovarajućih zakonskih akata za provedbu istog, a naročito na poslovima vezanim za prestanak važenja Uredbe i izvršenje plaćanja sa depozitnih računa.

3.4.

Platni promet s inozemstvom

Tijekom 1996. godine obavljane su transakcije s inozemstvom za vlastite potrebe i potrebe Republike Hrvatske (Ministarstvo financija). Redovno su izvršavana plaćanja po potvrđenim i nepotvrđenim dokumentarnim akreditivima otvorenim za troškove tiskanja novčanica i kovanica.

Pored toga izvršavane su doznake u inozemstvo i iz inozemstva. Jedan dio bili su komercijalne doznake, a drugi dio odnosio se na bankarske transfere radi provođenja Uredbe o podmirivanju dospjelih nepodmirenih obveza prema inozemnim kreditorima (Narodne novine 25/96.).

Također su rješavani poslovi reklamacija uglavnom vezani za komercijalne doznake iz inozemstva u korist državnog proračuna, koje ne izvršavamo, budući da nije riješeno pitanje vodenja jedinstvenog deviznog računa države od strane NBH-a.

Tijekom 1996. godine pored tekućih poslova, a u skladu s dogradnjom i promjenama na području SWIFT sustava, Narodna banka Hrvatske je učinila mnogo u smislu nadogradnje i modernizacije sustava.

Tako je krajem 1996. godine implementiran novi operacijski sustav OS / 2v.3.0., a zatim instaliran novi, i tehnički potpuniji, način telekomunikacija prema SWIFT-u (X. 25). Pored toga, na preporuku SWIFT-a, izvršena je nadogradnja i izmjena SWIFT standarda. Ujedno vrlo važan korak je i prije-laz na automatski "backup", koji maksimalno osigurava pohranjivanje i čuvanje podataka.

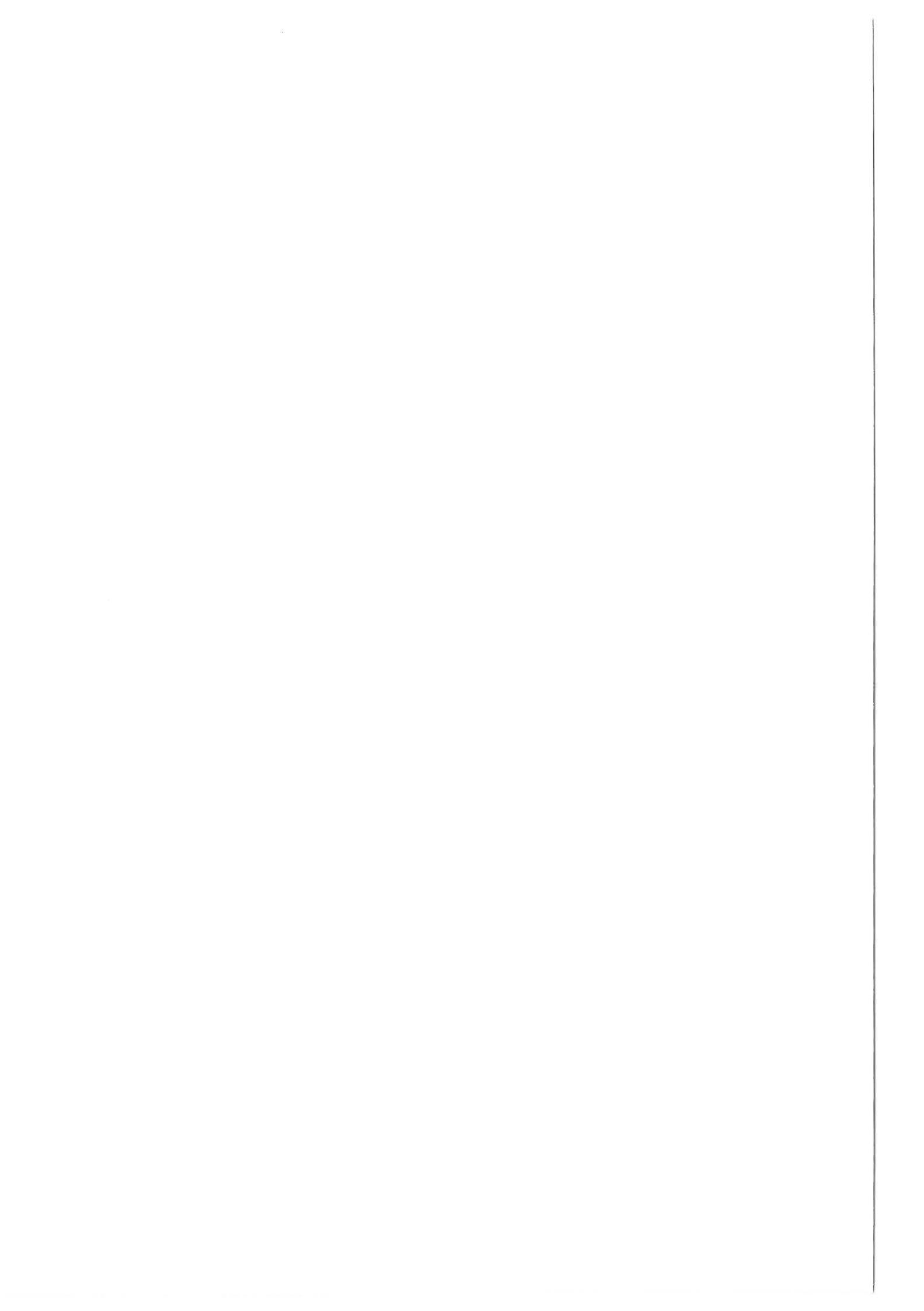
Uz ove aktivnosti, u sklopu sve većeg angažiranja SWIFT-a u svijetu u nacionalnim sustavima plaćanja, te vezano na moguće korištenje SWIFT-a za prijenos poruka u TARGET-u, u toku je analiza mogućnosti korištenja SWIFT-a u domaćem platnom prometu u RH, i to u dijelu koji se odnosi na projekt sustava velikih plaćanja u realnom vremenu.

IV. BANKOVNI SUSTAV U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sektor nadzora i kontrole Narodne banke Hrvatske prikuplja i analizira podatke, nadgleda banke i poduzima mjere prema bankama na osnovi podataka o finansijskoj stabilnosti i solventnosti poslovanja banaka. Izvori tih podataka su izvješća koja banke dostavljaju Narodnoj banci Hrvatske kao i podaci utvrđeni obavljanjem neposredne kontrole u samim bankama.

Bankovni sustav Republike Hrvatske u 1996. godini činila je 61 banka. U tu skupinu su uključene dvije banke kojima je Narodna banka Hrvatske oduzela odobrenje za rad, a jedna banka je dobila odobrenje tijekom 1996. godine, no još nije započela s radom.

Tako je 58 banaka sastavilo i dostavilo propisana finansijska izvješća za 1996. godinu, koja su privremena i nerevidirana.

Dvije banke su društva s ograničenom odgovornošću, a sve ostale banke su dionička društva. U odnosu na prethodnu godinu, u 1996. godini poslovalo je 5 novih banaka. Povećanje broja banaka tijekom 1996. godine nije promjenilo strukturu hrvatskog bankarstva, pa tako i dalje imamo velik broj malih banaka univerzalnog tipa, a četiri velike banke raspolažu s gotovo polovinom ukupne bilančne svote svih banaka (43%).

Tijekom 1996. godine 6 novih štedionica dobilo je odobrenje za rad od kojih su 3 započele s poslovanjem. Stoga su 22 štedionice sastavile godišnje obračune i dostavilo propisana finansijska izvješća Narodnoj banci Hrvatske za 1996. godinu.

U okviru ovog poglavlja prikazat će se podaci o:

- strukturi bilance banaka i štedionica,
- analizi kapitala i adekvatnosti kapitala banaka i štedionica,
- analizi kvalitete aktive banaka i štedionica, te
- analizi računa dobiti i gubitaka.

Naglašavamo da su svi pokazatelji i koeficijenti, te provedene analize nacinjeni na osnovi podataka koje su banke i štedionice dostavile kao prethodne podatke po godišnjim obračunima. Bilance i ostala izvješća s konačnim podacima bit će dostavljeni Narodnoj banci Hrvatske nakon obavljene revizije godišnjih izvješća i usvajanja od strane nadležnih tijela upravljanja bankama.

4.1.

Struktura izvora sredstava banaka

Ukupni izvori sredstava 58 banaka u Hrvatskoj na kraju 1996. godine iznosili su 73,9 milijardi kuna, s porastom od 6,7% u odnosu na 1995. godinu. U tom iznosu kratkoročni izvori sredstava čine 58,1%. Na obveze za obračunane kamate, provizije i ostalu pasivu odnosi se 3% ukupne pasive. Udjel dugoročnih izvora sredstava u ukupnoj pasivi u 1996. godini iznosi 21,8% u odnosu na 1995. godinu smanjila se 26% (u 1995. godini udjel dugoročnih izvora u ukupnoj pasivi bio je 29,1%).

Temeljni kapital u odnosu na ukupnu pasivu iznosi 10,3%, dok je 1995. godine u strukturi pasive iznosio 8,8%.

Dopunski kapital sudjeluje u strukturi pasive s 0,9%, a posebne pričuve za identificirane potencijalne gubitke po rizičnoj aktivi čine 5,8%, što predstavlja smanjenje u strukturi pasive u odnosu na 1995. godinu za 2,1 postotni poen ili 1,2 milijarde kuna. Dok zakonske pričuve čine 2% ukupne pasive. Dobit u ukupnoj pasivi sudjeluje s 1,1%. Iznos potencijalnih gubitaka po rizičnoj aktivi i izvanbilančnim rizičnim aktivnim stavkama na razini bankovnog sustava Hrvatske iznosi 5 milijardi kuna i taj iznos banke su nadoknadle na teret svojih rashoda. Međutim, neke banke kao i banke u sanaciji, promijenile su računovodstvenu politiku prikazivanja posebnih pričuva za potencijalne gubitke, te su dio tih pričuva oblikovale u pasivi na računu posebnih pričuva, a dio pričuva oblikovan je na pasivnim računima u aktivi, za koji iznos je umanjena bilančna svota. Ova nekonzistentnost u prikazivanju posebnih pričuva primjenom novih bonitetnih odluka više neće biti moguća. Smanjenje visine potencijalnih gubitaka po rizičnoj bilančnoj i izvanbilančnoj aktivi u 1996. godini, pa tako i smanjenje potrebnih posebnih pričuva za te plasmane u odnosu na 1995. godinu uzrokovano je i činjenicom što su "loši" plasmani banaka u sanaciji prenijeti na Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

Kratkoročni izvori sredstava banaka u Hrvatskoj iznose 43 milijarde kuna. Najznačajniji izvori odnose se na depozite po viđenju pravnih osoba i štedne uloge građana u kunama i devizama koji iznose 19,9 milijardi kuna na kraju 1996. godine, i predstavljaju 43% ukupnih kratkoročnih izvora sredstava. Najznačajniji iznos u kratkoročnim depozitima predstavlja devizna štednja stanovništva po viđenju. Kratkoročno oročeni depoziti iznose 13,8 milijardi kuna, te u ukupnim kratkoročnim izvorima sredstava čine 32,1%. U kratkoročno oročenim depozitima najznačajniji su kratkoročno oročeni depoziti u devizama koji iznose 11,3 milijardi kuna. Kratkoročni krediti iznose 7,1 milijardi kuna i čine 16,5% ukupnih kratkoročnih izvora sredstava, dok se udjel izdanih kratkoročnih vrijednosnih papira u ukupnim kratkoročnim izvorima sredstava s 2,3% u 1995. godini spustio na razinu od ispod 0,1% udjela.

Ukupni dugoročni izvori sredstava banaka u Hrvatskoj, kunki i devizni depoziti oročeni na rok duži od godine dana kao i dugoročni krediti uzeti u inozemstvu i u zemlji, iznosili su na kraju prosinca 1996. godine ukupno 16,1 milijardu kuna. U strukturi dugoročnih izvora sredstava najznačajnija stavka su dugoročni devizni depoziti koji iznose 11,1 milijardu kuna i čine 68,9% tih izvora sredstava. Druga značajna stavka u strukturi dugoročnih izvora sredstava, dugoročni devizni krediti, iznose 5 milijardi kuna i čine 31,1% tih izvora. Najznačajniju stavku u dugoročnim kreditima predstavljaju dugoročni devizni krediti koji iznose 3,7 milijardi kuna dok dugoročni kunki krediti iznose 1,3 milijarde kuna. Najmanju stavku u dugoročnim izvorima sredstava čine vlastiti dugoročni vrijednosni papiri s 0,01% udjela.

Temeljni kapital hrvatskih banaka (vlasnička glavnica koju predstavljaju dionice i poslovni udjeli) na kraju prosinca 1996. godine iznosi 7,6 milijardi kuna. Sredstva pričuva (koja se uključuju u obračun temeljnog kapitala po supervizorskim standardima) sačinjavaju zakonske pričuve, statutarne pričuve, pričuve za vlastite dionice i ostale pričuve. Na kraju 1996. godine te su pričuve iznosile 1,5 milijardi kuna i u ukupnoj pasivi banaka sudjeluju s 2%. Pričuve u temeljnog kapitalu (obračunanim prema supervizorskim standardima) iznose 16%.

Dopunski kapital hrvatskih banaka nije značajna kategorija po svom obujmu i iznosi 0,7 milijardi kuna. U strukturi dopunskog kapitala s više od 70 % sudjeluju posebne pričuve za neidentificirane potencijalne gubitke, koje banke oblikuju temeljem propisa, a iznose 0,5 milijardi kuna.

Banke u Hrvatskoj oblikovale su posebne pričuve za identificirane gubitke u iznosu od 4,3 milijarde kuna, što je za 1,1 milijardu kuna manje nego pretходne godine. Na osnovi procjene kvalitete rizične aktive banke te se pričuve oblikuju na teret računa dobiti i gubitka i predstavljaju rezervu za slučaj kad se loši plasmani banke moraju i definitivno otpisati kao nenaplativi.

4.2. **Struktura aktive banaka u Republici Hrvatskoj**

Ukupna aktiva 58 banaka u Republici Hrvatskoj na kraju 1996. godine iznosila je 73,9 milijarde kuna. U tom iznosu novčana sredstva i obvezni depoziti kod središnje banke čine 9,4%, kratkoročno plasirana sredstva 36,8%, dugoročni krediti i kupljena potraživanja 21,3%, plasmani u dugoročne vrijednosne papire i uloge u dionice i udjele 25,7%, a materijalna i nematerijalna imovina i obračunane kamate, naknade i druga aktiva, preostalih 6,8%.

Ukupna novčana sredstva banaka, kunska i devizna i ukupni depoziti banaka kod središnje banke na kraju 1996. godine iznose zajedno 7 milijardi kuna. Obvezni depoziti kod središnje banke iznosili su 3,48 milijardi kuna ili 50,3% ukupnog iznosa novčanih sredstava i obveznih depozita kod središnje banke.

Kratkoročno plasirana sredstva banaka, kratkoročni vrijednosni papiri, kratkoročni krediti i kupljena potraživanja te prava na potraživanja iz poslova isporuke roba i usluga, na kraju 1996. godine iznosila su 27,2 milijarde kuna. Najznačajniji iznos u kratkoročno plasiranim sredstvima predstavljaju kratkoročni krediti i tekuća dospijeća dugoročnih kredita koji iznose 23,6 milijardi kuna i u strukturi kratkoročno plasiranih sredstava čine 86,6%.

Dugoročno plasirana sredstva hrvatskih banaka, dugoročni vrijednosni papiri, trajna ulaganja u dionice, udjele i u sudjelujuće interesu te dugoročni krediti i drugi plasmani - na kraju 1996. godine iznosili su 34,8 milijardi kuna. U strukturi dugoročno plasiranih sredstava najznačajniju stavku predstavljaju dugoročni vrijednosni papiri i ulaganja u dionice i udjele koji su na kraju prosinca 1996. godine iznosili 19 milijardi kuna, a druga po značenju stavka su dugoročni krediti i drugi plasmani, koji su iznosi 15,2 milijardi kuna.

Trajna ulaganja u dionice, udjele i sudjelujuće interesu poduzeća na kraju 1996. godine iznosila su 3,9 milijardi kuna. Ta ulaganja hrvatskih banaka nastala su najčešće zbog nemogućnosti naplate potraživanja banaka od tih poduzeća. Tako su potraživanja po kreditima i kamata transformirana u dionice ili poslovne udjele u poduzećima u procesu pretvorbe i privatizacije poduzeća.

Materijalna i nematerijalna imovina hrvatskih banaka na kraju 1996. godine iznosila je 2,8 milijardi kuna a obračunate kamate, naknade i ostala aktiva

2,3 milijarde kuna. U tome najznačajniji dio predstavlja ostala aktiva u ku-nama i devizama u iznosu od 1,2 milijarde kuna, a odnosi se na plaćene pre-dujmove za poreze, sredstva u obračunu, tečajne razlike i aktivna vremen-ska razgraničenja.

4.3.

Analiza kapitala banaka

Jamstveni kapital bankovnog sustava Hrvatske na dan 31.12. 1995. godine iznosio je 9,1 milijardi kuna, a na dan 31.12. 1996. godine 9,4 milijarde kuna. Razlog tako malom povećanju jamstvenog kapitala u 1996. godini je sanaci-ja Privredne banke Zagreb, Riječke banke i Splitske banke. Naime, zbog sanacije ovih banaka došlo je do smanjenja jamstvenog kapitala u tim ban-kama jer je sanacija provedena i na teret njihovog vlastitog kapitala.

Prema Zakonu o bankama i štedionicama ukupni jamstveni kapital banke (temeljni kapital i dopunski u visini temeljnog kapitala) ne smije biti manji od 8 % vrijednosti bilančne i izvanbilančne sume ponderirane propisanim stupnjevima rizika. Taj pokazatelj (adekvatnost kapitala) iskazuje odnos ukupnog kapitala i onih sredstava koja nose određen stupanj rizika.

Koeficijent adekvatnosti kapitala na razini bankovnog sustava smanjio se sa 18,2% za 1995. godinu na 17% za 1996. godinu. Oba koeficijenta su znatno iznad propisane minimalne razine od 8%. Premda je tijekom 1996. godine proveden postupak sanacije kod tri banke, adekvatnost kapitala na razini bankovnog sustava nije pretrpjela značajnije promjene. Razlog je u činjenici što se poboljšala kvaliteta aktive (loša aktiva isključena je iz bilanci banaka u sanaciji), te su se smanjili ponderi rizika kojim se ponderira rizična aktiva za potrebe izračunavanja adekvatnosti kapitala.

4.4.

Analiza kvalitete aktive banaka

Pri prosudjivanju realnosti i objektivnosti stanja i rezultata poslovanja jedne banke najznačajniji dio čini prosudjivanje kvalitete aktive, a stavke u bilanci banaka dijele se u bankovnoj praksi na dobre i loše. Osim rasporeda stavaka aktive bilance banaka na dobre i loše, stavke aktive raspoređuju se u ban-kovnoj praksi na rizične i nerizične. Ocjena kvalitete aktive banaka provodi se isključivo za tzv. rizičnu aktivu banaka. U rizičnu aktivu banke ubrajaju se kratkoročni i dugoročni krediti, uložena sredstva (dugoročno i kratko-ročno), kamate, provizije i naknade za bankovne usluge. U rizičnu aktivu uključuju se i izvanbilančne obveze banke (izdane bankovne garancije, jam-stva, avali, otvoreni nepokriveni akreditivi itd.). U strukturi ukupne bilance banaka, u Republici Hrvatskoj na kraju 1996. godine, udio dobre aktive iznosi 88,4%, a udio loše aktive 11,6% što je relativno povoljan odnos, a re-zultira i iz činjenice da je kod banaka u sanaciji došlo do isključivanja loših plasmana iz njihovih bilanci.

Klasifikacija kreditnog portfelja banaka u kategorije A, B, C, D i E prema iz-vješćima banaka prikazana je u tablici 4.1.

Tablica IV.I.

KLASIFIKACIJA KREDITNOG PORTFELJA BANAKA u milijunima kuna

AKTIVA	A	B	C	D	E	UKUPNO
-Ukupno krediti, vrijednosni papiri i depoziti	51.541,0	2.025,8	2.510,7	972,4	699,0	57.748,9
-Ukupno kamate	1.161,9	101,1	117,2	68,1	143,7	1.591,9
-Ukupno naknade	73,3	7,8	6,8	2,5	3,8	94,2
-Ukupno ostala rizična aktiva	5.970,6	467,7	714,6	96,8	45,0	7.294,7
UKUPNO	58.746,7	2.602,4	3.349,3	1.139,8	891,6	66.729,7
Izvanbilančne stavke	13.012,4	724,9	521,6	186,6	346,5	14.792,0
UKUPNO	71.759,1	3.327,3	3.870,9	1.326,4	1.238,1	81.521,8

Napomena: Tablica je načinjena na osnovi nerevidiranih privremenih finansijskih izvješća banaka

Potencijalni gubici po plasmanima i preuzetim obvezama banaka iznosili su 31.12. 1996. godine 5 milijardi kuna, odnosno 0,5 milijardi kuna manje nego u 1995. godini.

4.5.

Ograničenja koja smanjuju kreditni rizik

Narodna banka Hrvatske propisala je bankama odgovarajuća ograničenja kojima je cilj što više smanjiti djelovanje kreditnog rizika. U nastajanju gubitka najveća opasnost je koncentracija kredita prema jednom korisniku kredita ili skupini međusobno povezanih poduzeća, što istodobno onemogućava ravnomjernu alokaciju finansijskih sredstava na druge profitabilne djelatnosti. Za sprečavanje prevelike koncentracije kredita jednom korisniku kredita i drugih izlaganja banke rizicima koji utječu i na kvalitetu aktive banke, Narodna banka Hrvatske propisala je više ograničenja.

4.5.1.

Veliki kredit i najveći kredit

Velikim kreditom smatra se pojedinačni kredit ili drugo pojedinačno potraživanje ili preuzeta obveza prema jednom zajmoprimcu koja prelazi 20% vrijednosti jamstvenog kapitala. Četrnaest banaka je u 1996. godini odobrilo velike kredite, a ukupni iznos im je dosegao 1,3 milijarde kuna. Od toga se na izvanbilančne potencijalne obveze odnosi 0,13 milijardi kuna.

Najveći kredit jednom zajmoprimcu je plasiralo 9 banaka u ukupnom iznosu od 4,3 milijarde kuna, od čega se samo na jednu banku odnosi 2,7 milijardi kuna. Najveći kredit jednom zajmoprimcu je kredit koji iznosi 30% vrijednosti jamstvenog kapitala.

4.5.2.

Krediti dani dioničarima, odnosno vlasnicima poslovnih udjela koji imaju više od 5 % dionica i krediti članovima uprave i nadzornog odbora

Prema odredbama zakona, koji se upravo u 1996. godini izmijenio, ove odredbe su pooštene pa se takvi krediti odobravaju jedino na temelju jednoglasne odluke uprave banke, uz prethodnu suglasnost nadzornog odbora, osobama koje imaju 5% vlasničkih udjela umjesto dotadašnjih 10% i pod uvjetom da takav plasman ne premašuje iznos od 5% jamstvenog kapitala banke. Ukupno odobreni krediti takvim zajmoprimcima iznose 1 milijardu kuna, od čega se na izvanbilančne potencijalne obveze odnosi 0,3 milijarde kuna. Takve kredite odobrilo je ukupno 35 banaka.

4.5.3.

Ukupni iznos svih kredita i drugih potraživanja te preuzimanje obveza prema jednom zajmoprimcu

Svi krediti, potraživanja i preuzete obveze prema jednom zajmoprimcu ne smiju prelaziti 30% vrijednosti jamstvenog kapitala banke. Ukupna potraživanja i preuzete obveze prema jednom zajmoprimcu koje prelaze iznos od 30% jamstvenog kapitala registrirane su kod 18 banaka, u 31 pojedinačnom slučaju. Ova potraživanja iznosila su 7,8 milijardi kuna, od čega se na jednu banku odnosi 4,5 milijardi kuna od ukupno 4 pojedinačna slučaja.

4.5.4.

Koeficijent ulaganja u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnih prostorija

Ulaganja u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnog prostora ne smije premašiti iznos od 30% vrijednosti jamstvenog kapitala banke. Ukupna ulaganja u navedene namjene iznose 2,62 milijardi kuna, što u odnosu prema jamstvenom kapitalu za ukupan bankovni sustav iznosi 27,9%.

4.5.5.

Koeficijent ukupnih ulaganja u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnog prostora te vlasničke uloge u bankama i drugim trgovačkim društvima

Ulaganja banke u vlastitu imovinu (zemljišta, zgrade, opremu, poslovni prostor) te ulaganja u vlasničke uloge u bankama i drugim trgovačkim društvima ne smiju premašiti iznos od 70% jamstvenog kapitala banke. Taj iznos od 70% jamstvenog kapitala u 1996. godini premašilo je ukupno 8 banaka. Ukupna ulaganja u spomenute namjene iznose 5,8 milijardi kuna, što u odnosu prema jamstvenom kapitalu ukupnoga bankovnog sustava iznosi 61%. Ta ulaganja su kod pojedinih banaka, u strukturi bilance čak daleko veća od izračunatog prosjeka, jer u prethodne dvije godine banke u taj iznos nisu uključivale svoja ulaganja u trgovačka društva nastala zamjenom potraživanja za uloge, kako bi izbjegle gubitke nastale nemogućnošću naplate određenih plasmana, a u skladu sa Zakonom o bankama i štedionicama.

4.6.

Analiza dobiti banaka

Ostvarena dobit banaka, kao razlika između aktivnih i pasivnih kamata, za potrebe ove analize raščlanjena je kroz:

- ostvarene prihode, odnosno rashode na odobrene tj. primljene kredite podnositeljima i
- ostvarenu razliku prihoda/rashoda po vrstama.

Uspoređivanjem finansijskog rezultata ostvarenog u dva uzastopna obraćunska razdoblja, u 1995. i 1996. godini, prepoznaje se tendencija k ostvarenju pozitivnog finansijskog rezultata. Na razini bankovnog sustava u 1996. godini ostvarena je dobit nakon plaćenog poreza u iznosu od 825 milijuna kuna dok je ista u 1995. godini iznosila 545 milijuna kuna. U 1996. godini 10 banaka je ostvarilo gubitak u ukupnom iznosu od 29,4 milijuna kuna. Kako je u 1994. godini ostvarena dobit na razini bankovnog sustava iznosila 134 milijuna kuna, prepoznaje se tendencija sve profitabilnijeg poslovanja bankovnog sustava Hrvatske.

Analiza strukture ukupnog prihoda pokazuje da su prihodi najvećim dijelom ostvareni na osnovi prihoda od kamata: u 1995. godini oni su činili 61,8%, a u 1996. godini 64,1% ukupnih prihoda. Udio prihoda od kamata u ukupnom prihodu zabilježio je tendenciju porasta u odnosu na 1995. godinu, kao i udio prihoda od provizija i naknada koji je u 1996. godini činio 20,2% ukupnih prihoda. Tečajne razlike u neto iznosu u 1996. godini više ne predstavljaju značajniju stavku u ostvarenim ukupnim prihodima u 1996. godini, jer je tečaj kune stabilan. Ostvareni prihod banaka po osnovi dividendi od udjela u vlasničkim vrijednosnim papirima, kao što su dionice i udjeli u poduzećima, u 1996. godini iznosio je 22,9 milijuna kuna što i dalje predstavlja nizak udio u ukupnim prihodima, u odnosu na uložena sredstva banaka.

Analiza strukture poslovnih rashoda pokazuje da su najveći rashodi banaka rashodi s osnove pasivnih kamata i iznose 37,5% ukupnih rashoda u 1996. godini, dok su u 1995. godini iznosili 35,8% ukupnih rashoda. Druga značajna stavka u ukupnim rashodima čine opći administrativni troškovi koji u ukupnim rashodima na kraju 1996. godine čine 35%. Visina ovih rashoda pokazuje gdje se kriju "pričuve" profitabilnijeg poslovanja hrvatskih banaka.

U 1996. godini 12,6% ukupnih rashoda odnosilo se na oblikovanje pričuva za osiguranje od potencijalnih gubitaka, sadržanih u plasmanima banaka, što predstavlja određeno smanjenje u odnosu na 1995. godinu kada je udio tih rashoda u ukupnim rashodima iznosio 13,9%.

4.7.

Štedionice

Struktura izvora sredstava štedionica

Ukupni izvori sredstava 22 štedionice u Republici Hrvatskoj na kraju 1996. godine iznosili su 569 milijuna kuna i u odnosu na 1995. godinu bili su 11,1% veći. Kratkoročni izvori sredstava čine 38,2% ukupnih izvora sredstava, od čega se na obvezе za obračunane kamate, provizije i ostalu pasivu odnosi 8,8%.

Dugoročni izvori sredstava u odnosu na ukupnu pasivu iznose 6,7%.

Temeljni kapital u odnosu na ukupnu pasivu iznosi 43,8%, dopunski kapital 1%, te posebne pričuve za identificirane potencijalne gubitke po rizičnoj aktivi 5,1%.

Kratkoročni izvori sredstava štedionica u Hrvatskoj iznose 217,4 milijuna kuna od čega se na depozite po viđenju i štedne uloge građana na kraju 1996. godine odnosi 138,5 milijuna kuna i u ukupnom iznosu kratkoročnih izvora sredstava čine 63,7%. Ovi depoziti ujedno predstavljaju najznačajniju stavku kratkoročnih depozita.

Ukupni dugoročni izvori sredstava štedionica u Hrvatskoj, depoziti oročeni na rok duži od godine dana kao i dugoročni krediti uzeti u zemlji, iznosili su na kraju prosinca 1996. godine ukupno 37,9 milijuna kuna. U strukturi dugoročnih izvora sredstava najznačajnija stavka su dugoročni depoziti koji iznose 35,7 milijuna kuna.

Temeljni kapital hrvatskih štedionica na kraju prosinca 1996. godine iznosio je 249,3 milijuna kuna. U strukturi temeljnog kapitala sredstva pričuva imaju udjel od 0,5 milijuna kuna. Dopunski kapital hrvatskih štedionica iznosi 5,7 milijuna kuna. Posebne pričuve za neidentificirane gubitke koje se, prema propisima, obvezno oblikuju, iznose 3,2 milijuna kuna i predstavljaju najznačajniju stavku u dopunskom kapitalu štedionica.

Struktura aktive štedionica u Republici Hrvatskoj

Ukupna aktiva 22 štedionica u Republici Hrvatskoj na kraju 1996. godine iznosila je 569 milijuna kuna. U tom iznosu novčana sredstva i obvezni depoziti kod središnje banke čine 15,3%, kratkoročno plasirana sredstva 35,5%, dugoročni krediti i 33,3%, plasmani u dugoročne vrijednosne papire i uloge u dionice i udjele 3,1%, materijalna i nematerijalna imovina i obračunane kamate, naknade i druga aktiva, preostalih 12,9%.

Novčana sredstva i obvezni depoziti kod središnje banke na kraju 1996. godine iznose 86,9 milijuna kuna. Obvezni depoziti kod središnje banke iznosili su 31,7 milijuna kuna ili 36,5% ukupnog iznosa novčanih sredstava i obveznih depozita kod središnje banke.

Kratkoročno plasirana sredstva štedionica, kratkoročni vrijednosni papiri i kratkoročni krediti, na kraju 1996. godine iznosili su 201,8 milijuna kuna. Najznačajniji iznos u kratkoročno plasiranim sredstvima predstavljaju kratkoročni krediti i tekuća dospijeća dugoročnih kredita koji iznose 162,9 milijuna kuna i u strukturi kratkoročno plasiranih sredstava čine 80,7 %.

Dugoročno plasirana sredstva hrvatskih štedionica, dugoročni vrijednosni papiri, trajna ulaganja u dionice, udjele i u sudjelujuće interese te dugoročni krediti i drugi plasmani - na kraju 1996. godine iznosili su 207,3 milijuna kuna i sudjeluju u ukupnoj aktivi s 36,4%. U strukturi dugoročno plasiranih sredstava najznačajniju stavku predstavljaju dugoročni krediti koji su na kraju prosinca 1996. godine iznosili 189,6 milijuna kuna.

Trajna ulaganja u dionice, udjele i sudjelujuće interese poduzeća na kraju 1996. godine iznosila su 16,9 milijuna kuna.

Materijalna i nematerijalna imovina hrvatskih štedionica iznosila je 19,9 milijuna kuna, a obračunane kamate, naknade i ostala aktiva iznosile su 53,43 milijuna kuna.

Analiza kapitala štedionica

Jamstveni kapital štedionica prema posebnom izvješću štedionica, na dan 31.12. 1996. godine iznosio je 259,6 milijuna kuna. U jamstvenom kapitalu štedionica temeljni kapital sudjeluje s 96%.

Koeficijent adekvatnosti kapitala na razini sustava štedionica iznosio je na dan 31. 12. 1996. godine 55,6%, što je znatno iznad propisane minimalne razine od 8%. Dvije štedionice nisu udovoljile minimalnoj razini koeficijenta adekvatnosti kapitala.

Prema finansijskom izvješću za 1996. godinu jedna štedionica ne ispunjava propisanu visinu temeljnog kapitala od 3,6 milijuna kuna.

Jednoj štedionici izdano je rješenje po osnovi obavljene kontrole kojim je nałożeno smanjenje temeljnog kapitala zbog utvrđenih nepravilnosti. Međutim, štedionica nije prihvatile rješenje Narodne banke Hrvatske i pokrenula je postupak kod nadležnog suda koji je u tijeku.

Analiza kvalitete aktive štedionica

Ocjena kvalitete aktive provodi se na temelju tzv. rizične aktive štedionice. U rizičnu aktivu ulaze kratkoročni i dugoročni krediti, uložena sredstva (kratkoročna i dugoročna), kamate, provizije i naknade, te izvanbilančne obveze štedionice. Klasifikacija kreditnog portfela štedionica u Republici Hrvatskoj za 1996. godinu prikazana je u tablici IV.2.

U nerizičnu aktivu ulazi žiro-račun, blagajna, dio ostalih novčanih sredstava, zlato, predmeti od zlata, lomljeno zlato, obvezna pričuva kod središnje banke, blagajnički zapisi središnje banke i efektivni strani novac.

Kontrola kvalitete aktive sastoji se od procjene kreditnog rizika štedionice na temelju propisane metodologije Narodne banke Hrvatske. Osim podjele stavaka aktive na rizičnu i nerizičnu, rizična aktiva dijeli se na dobru i lošu aktivu.

U strukturi ukupne bilance štedionica u Republici Hrvatskoj, na dan 31.12.1996. godine, udio dobre aktive iznosio je 86,7%, a udio loše 13,3%.

Tablica VI.2.

KLASIFIKACIJA KREDITNOG PORTFELJA ŠTEDIONICA
u milijunima kuna

AKTIVA	A	B	C	D	E	UKUPNO
-Ukupno krediti i vrijednosni papiri i depoziti	334,6	33,8	18,9	0,8	2,8	390,8
- Ukupno kamate	13,7	2,1	3,6	0,0	0,6	20,1
- Ukupno naknade	0,9	0,0	0,5	0,0	0,0	1,5
- Ukupno ostala rizična aktiva	44,8	0,0	0,0	0,0	0,0	44,8
UKUPNO	394,0	35,9	23,0	0,8	3,4	457,1
Izvanbilančne stavke	17,3	0,0	0,0	0,0	0,2	17,5
UKUPNO	411,3	35,9	23,0	0,8	3,6	474,6

Napomena: Tablica je sačinjena na osnovi privremenih nerevidiranih finansijskih izvješća štedionica.

Analiza dobiti štedionica

Iako su četiri štedionice na kraju 1996. godine ostvarile gubitak, na razini cjelokupnog sustava štedionica ostvarena je dobit nakon umanjenja za obvezu poreza na dobit, u iznosu od 15,7 milijuna kuna. Međutim, uspořeđujući finansijski rezultat u dva uzastopna obračunska razdoblja, u 1995. i 1996. godini, uočava se smanjenje pozitivnog finansijskog rezultata za 7,5 milijuna kuna.

Štedionice su prihod ostvarile najvećim dijelom na osnovi prihoda od kamata koji su u 1996. godini iznosili 72,9 milijuna kuna te činili 70,1% ukupnih prihoda. Ostali prihodi i izvanredni prihodi u strukturi ukupnih prihoda sudjeluju s 20,5%, prihodi od provizija sa 9,3%, dok je udio prihoda od vlasničkih vrijednosnih papira zanemariv.

Analiza strukture ukupnih rashoda pokazuje da su najveći rashodi hrvatskih štedionica, rashodi s osnove pasivnih kamata koji iznose 36,8%, a veliku stavku predstavljaju i opći administrativni troškovi koji u ukupnim rashodima sudjeluju s 34,3%. Udio izdvajanja u posebne pričuve za osiguranje od potencijalnih gubitaka u ukupnim rashodima iznosi 14,9% ili 28,8 milijuna kuna.

Ograničenja koja smanjuju kreditni rizik

Narodna banka Hrvatske propisala je Zakonom o bankama i štedionicama više odgovarajućih ograničenja i ona se jednako odnose na štedionice kao i na banke. Ograničenja se odnose na velike i najveće kredite, zatim na kredite dane dioničarima odnosno vlasnicima poslovnih udjela koji imaju više od 5% dionica, tj. poslovnih udjela koji daju pravo glasa u skupštini, kredite članovima uprave i nadzornog odbora i članovima njihovih užih obitelji, kao i ograničenja ukupnog iznosa svih kredita i drugih potraživanja te

preuzimanje obveza prema jednom zajmoprimcu. Navedena ograničenja Narodna banka Hrvatske donijela je zbog smanjenja kreditnog rizika u poslovanju štedionica.

Šest štedionica je 1996. godine odobrilo velike kredite u ukupnom iznosu od 22,7 milijuna kuna.

Najveći kredit jednom zajmoprimcu, koji iznosi do 30% jamstvenog kapitala, odobrilo je pet štedionica u ukupnom iznosu od 24,2 milijuna kuna.

Kredite članovima uprave, nadzornog odbora, prokuristima i članovima njihovih užih obitelji, osobama koje su uzajamno kapitalski povezane, dioničarima, odnosno vlasnicima poslovnih udjela koji raspolažu s više od 5% dionica s pravom glasa, odobrilo je šest štedionica, a ukupni iznos takvih kredita iznosio je 10 milijuna kuna. Ukupan iznos svih kredita, drugih potraživanja i preuzetih obveza štedionica prema jednom zajmoprimcu u iznosu 30% jamstvenog kapitala u 1996. godini iznosio je 17 milijuna kuna što je 6,5% od ukupnog jamstvenog kapitala štedionica. Ove kredite odobrilo je šest štedionica.

Štedionice su u 1996. godini u zemljišta, zgrade, opremu i uređenje poslovnih prostorija uložile 16,2 milijuna kuna, što u odnosu na jamstveni kapital štedionica iznosi 6,2%, dok su ulaganja u banke, trgovačka društva i druge subjekte bila 12,3 milijuna kuna, odnosno 4,7% jamstvenog kapitala. Ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, osnivačka ulaganja u banke, trgovačka društva i druge subjekte prelaze propisanih 70% jamstvenog kapitala u dvije štedionice.

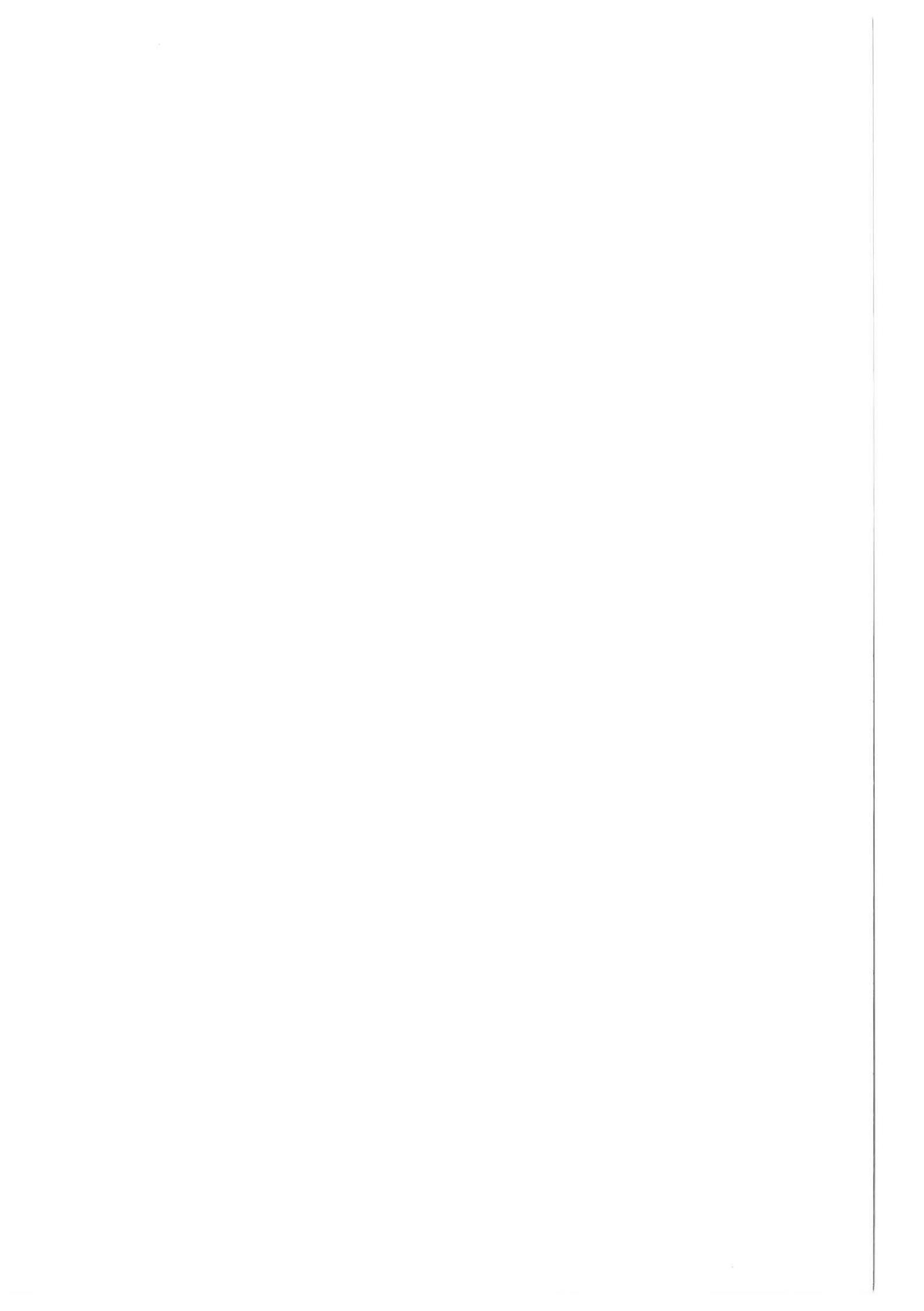
4.8.

Nadzor i kontrola

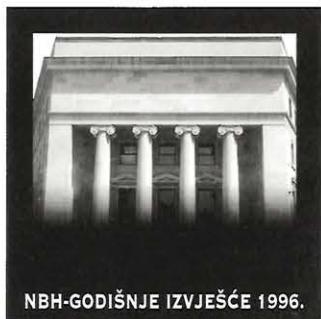
Monetarna i devizna inspekcija obavila je kontrolu u 29 banaka i osam štedionica tijekom 1996. godine. Neke su banke i štedionice kontrolirane više puta, pa ukupni broj kontrola iznosi 62. Od toga broja 37 kontrola je obavljeno temeljem izvješća koja se dostavljaju Narodnoj banci Hrvatske, a 25 kontrola je obavljeno u bankama i štedionicama. Ukupno su u 7 slučajeva poduzete mjere (ukupno 9 mjeri).

Bonitetni nadzor obavljen je u 17 banaka i štedionica. Mjere su poduzete u 9 slučajeva.

V. POSLOVANJE TREZORA

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

U okviru ukupnih poslova Narodne banke Hrvatske, Direkcija trezora obavljala je tijekom 1996. godine poslove preuzimanja izrađene gotovine od proizvođača, opskrbe gotovinom Podružnica Zavoda za platni promet, poslove izdavanje prigodnog kovanog novca te povlačenje, obradu i uništavanje dotrajalih novčanica povučenih iz optjecaja.

5.1.

Kretanje gotovine

Na dan 31. prosinca 1996. godine izvan trezora Narodne banke Hrvatske, banaka, HPT-a i Zavoda za platni promet bilo je 58,5 milijuna komada novčanica kuna u vrijednosti 4,6 milijardi kuna. Komparirano sa stanjem koncem 1995. godine, količina novčanica izvan trezora Narodne banke Hrvatske, banaka, HPT-a i Zavoda za platni promet porasla je za 11,8%, a vrijednosno za 26,5%.

Količina kovanog novca kuna i lipa u kolanju (izvan trezora Narodne banke Hrvatske i Zavod za platni promet) na dan 31. prosinca 1996. godine iznosiла je 370,1 milijuna komada, u vrijednosti od 141,6 milijuna kuna. U odnosu na stanje koncem 1995. godine, količina kovanog novca izvan trezora (Narodne banke Hrvatske i Zavoda za platni promet) porasla je za 30,7%, a vrijednosno za 33,4%.

Za stanje novčanica i kovanog novca izvan trezora, može se konstatirati da u prosjeku iznosi 12 komada novčanica i 77 komada kovanica po stanovniku.

5.2.

Prigodni novac

U 1996. godini Narodna banka Hrvatske izdala je tri izdanja prigodnog optjecajnog kovanog novca i to:

- "Europsko nogometno prvenstvo - Engleska 1996." apoen od 50 lipa;
- "50. obljetnica Organizacije ujedinjenih naroda" apoen od 10 lipa;
- "Olimpijske igre - Atlanta 1996." apoeni od 1 kune, te 5 i 2 lipe.

Iz programa zlatnog i srebrenog kovanog novca tijekom 1996. godine izdana su sljedeća izdanja:

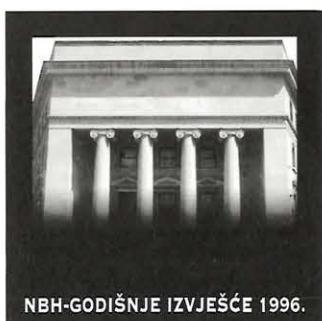
- "XXVI. Olimpijske igre u Atlanti", srebrenjak od 200, 150 i 100 kuna;
- "Šest stoljeća sveučilišne nastave u Zadru", zlatnik od 500 kuna, srebrenjak od 200 kuna;
- "800. obljetnica spomena imena grada Osijeka", zlatnik od 500 kuna, srebrenjak od 200 i 150 kuna.

U 1996. godini Direkcija trezora preuzeila je od Zavoda za platni promet, te obradila i predala Komisiji za uništavanje ukupno 11 milijuna komada dotrajalih novčanica u vrijednosti od 275,9 milijuna kuna. Novčanice su uništene spaljivanjem. Direkcija trezora zaprimila je tijekom 1996. godine osamdeset jedan zahtjev za vještačenje sumnjivih novčanica kuna. Rezultati

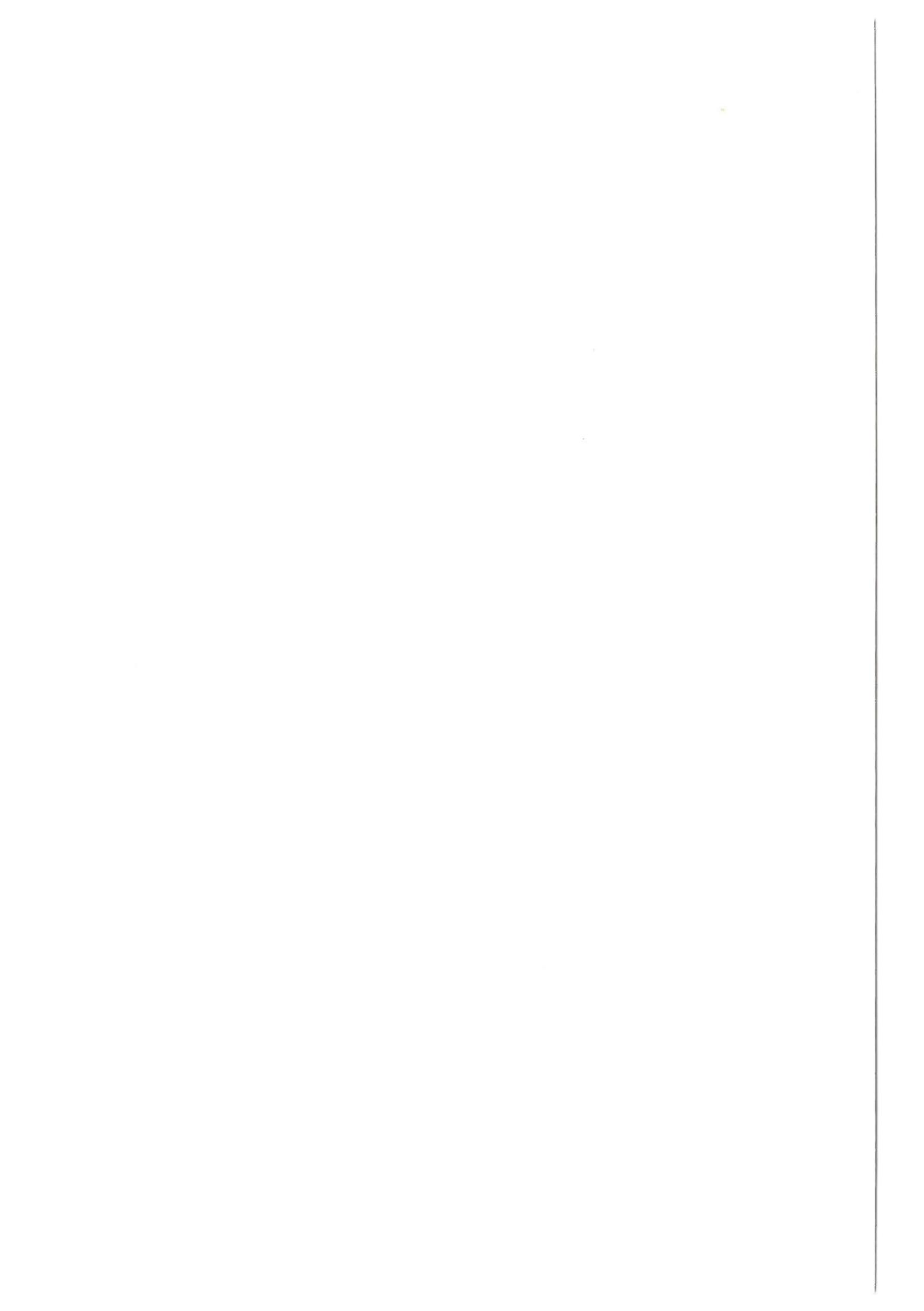
vještačenja pokazali su da je ukupno 90 komada novčanica krivotvoreno. U 1996. godini vrijednost krivotvorenih novčanica iznosila je 12.470,00 kuna. Analiza izradbe krivotvorenih novčanica pokazuje da su krivotvorine izrađene postupkom fotokopiranja u boji. Porast krivotvorenih novčanica komadno iznosi u odnosu na 1995. godinu 172%, a vrijednosno 21%. Iako je komadno porast krivotvorenih novčanica znatan, gledano u odnosu na vrijednost novčanica kuna u optjecaju, može se ocijeniti da krivotvorine ne predstavljaju veći problem.

VI. ORGANIZACIJA, UPRAVLJANJE I LJUDSKI POTENCIJAL

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

6.1.

Savjet Narodne banke Hrvatske

Zakon o Narodnoj banci Hrvatske ("Narodne novine" broj 35/95 - pročišćeni tekst), u članku 65 utvrđuje da su organi Narodne banke Hrvatske Savjet Narodne banke Hrvatske i guverner Narodne banke Hrvatske. Savjet Narodne banke Hrvatske čine guverner Narodne banke Hrvatske, zamjenik guvernera i viceguverneri po svom položaju, te najviše osam članova koji se imenuju iz redova nezavisnih stručnjaka. Broj članova Savjeta iz redova nezavisnih stručnjaka mora biti veći od broja članova Savjeta koji su to po svom položaju. Članove Savjeta iz redova nezavisnih stručnjaka imenuje i razrješuje Sabor Republike Hrvatske, na vrijeme od šest godina. Članovi Savjeta Narodne banke Hrvatske iz redova nezavisnih stručnjaka ne mogu biti ugovorno vezani ili zaposleni u institucijama koje kontrolira Narodna banka Hrvatske, odnosno ne mogu biti članovi organa upravljanja institucija koje kontrolira Narodna banka Hrvatske, čime se osigurava samostalnost Savjeta u obavljanju njegove funkcije. Savjet Narodne banke Hrvatske i svaki njegov član odgovorni su Saboru Republike Hrvatske za ostvarivanje funkcija i zadatka Narodne banke Hrvatske, koje su utvrđene člankom 67 Zakona o Narodnoj banci Hrvatske.

U 1996. godini došlo je do promjene na čelu Savjeta Narodne banke Hrvatske. U ožujku je dotadašnjeg guvernera dr. Peru Jurkovića zamijenio sadašnji guverner, dr. Marko Škreb.

Tijekom 1996. godine Savjet je održao 20 sjednica na kojima je donosio odluke iz svoje nadležnosti. Sjednice Savjeta održavaju se u načelu, prvu radniju srijedu u mjesecu. Na svakoj sjednici donose se odluke s područja tekuće monetarne politike.

Na svojoj 77. sjednici održanoj 19. travnja 1996. Savjet je potvrdio Izvješće o radu Zavoda za platni promet, a također i osnovne finansijske dokumente i planove rada i programa rada Zavoda za platni promet, što po Zakonu o platnom prometu u zemlji spada u nadležnost Narodne banke Hrvatske. Na sljedećoj sjednici održanoj 8. svibnja 1996. potvrđeno je Financijsko izvješće Narodne banke Hrvatske po Godišnjem obračunu za 1995. godinu sa izvješćem o izvršenom redovnom godišnjem popisu sredstava i izvora sredstava za 1995. godinu, te su donijete Odluke o Godišnjem obračunu Narodne banke Hrvatske za 1995. godinu, Odluke o rezultatima popisa, i Odluka o finansijskom planu Narodne banke Hrvatske za 1996. godinu koju potvrđuje Sabor temeljem članka 79 Zakona o Narodnoj banci Hrvatske. Godišnje izvješće Narodne banke Hrvatske raspravljano je na 79. sjednici Savjeta.

Tijekom 1996. odlučeno je da se pokrene postupak za ocjenu i mogućnost ekonomске opravdanosti sanacije i restrukturiranja Privredne banke Zagreb d.d.

Kako u nadležnost Savjeta Narodne banke Hrvatske spada i izdavanje odobrenja za rad banaka i štedionica, Savjet je tijekom 1996. godine izdao odobrenja za rad pet banaka, i to "Kaptol banke" d.d. Zagreb, Tršćanske štedionice - banke d.d. Zagreb, Hypo banke Croatia d.d. Zagreb, Libertas

banke d.d. Dubrovnik i Banka Austria (Croatia) d.d. Zagreb. Također je dano odobrenje za rad podružnice: Société Generale d.d. Paris - Podružnica Zagreb, kao i odobrenje za rad šest štedionica. Savjet je donio i rješenja kojim se odobrava obavljanje poslova sa stranim sredstvima plaćanja, uključujući i poslove platnog prometa i kreditnih poslova s inozemstvom, za sljedeće banke: Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Štedbanku d.o.o. Zagreb, Brodsko-posavsku banku d.d. Slavonski Brod i Komercijalnu banku d.d. Zagreb. Oduzeto je odobrenje za rad Histria banci d.d. Pula.

Na 83. sjednici Savjeta održanoj 9. listopada 1996. donijeta je Odluka o kriterijima za davanje suglasnosti za imenovanje predsjednika i članova uprave banaka i štedionica, te su utvrđeni kriteriji kojima će se rukovoditi Komisija za izdavanje dozvola za rad banaka prilikom davanja suglasnosti za predsjednika i članove uprave banke, odnosno štedionice. Tijekom 1996. godine dane su dvadeset i jedna pozitivna i pet negativnih prethodnih suglasnosti za imenovanje za predsjednika i članove uprave banke, odnosno štedionice.

Savjet je također donosio odluke iz područja numizmatike. Donijeta je odluka o izdavanju medalje od zlata "DRAŽEN PETROVIĆ" i "J. A. SAMARANCH", zatim niz odluka o oblikovanju i prodaji numizmatičkih kompletova i odluke o puštanju u optjecaj prigodnog kovanog novca.

23. prosinca 1996. održana je svečana sjednica Savjeta u povodu pet godina novčane samostalnosti Narodne banke Hrvatske.

6.2.

Interna kontrola

Interna kontrola u Narodnoj banci Hrvatske utemeljena je kao neovisna nadzorna funkcija u cilju ispitivanja i ocjene poslovnih transakcija i aktivnosti unutar Banke. Veličina, obujam i složenost poslova Narodne banke Hrvatske od Interne kontrole zahtijevaju sustavnu kontrolu i reviziju poslovanja. Rukovoditelj Interne kontrole imenovan je 1996. godine.

Tijekom 1996. godine temeljni cilj Interne kontrole bio je usmjeren na područja revizije financijskih izvješća Banke, uspostavu integralnog sustava Interne kontrole i provjeru vlastitih mehanizama kontrole unutar sektora Banke. Slijedom navedenih prioriteta, Interna kontrola je izradila analizu financijskih rezultata Narodne banke Hrvatske po godišnjem obračunu za 1995. godinu. Veliki dio aktivnosti Interna kontrola je posvetila provjeri racionalnog korištenja imovine Banke i poštivanju zakonskih i podzakonskih akata. Proces uvođenja integralnog sustava kontrole pokazuje velike pomake, poglavito na području računovodstvenih poslova, upravljanja deviznim rezervama, nabavke opreme i poslovima trezora. Posebna je pozornost posvećena nadzoru nad aktivnostima vezanim za upravljanje deviznim pričuvama, uvažavajući značenje identificiranja i upravljanja rizicima na ovom iznimno značajnom segmentu deviznog poslovanja Banke.

Uzimajući u obzir veličinu financijskih tokova i s njima povezane rizike, sustavno se pristupilo izobrazbi postojećih djelatnika Interne kontrole. Pri tome su od najveće pomoći bile Misija međunarodnog monetarnog fonda i posjete internim kontrolama inozemnih banaka.

6.3.

Organizacija i informatizacija

Intenzivan rad na unutrašnjem ustrojstvu Narodne banke Hrvatske dovršen je 1996. godine usvajanjem Pravilnika o unutrašnjem ustroju Narodne banke Hrvatske. Pravilnikom je utvrđena i najvećim dijelom primijenjena nova organizacijska shema prema kojoj je sektor najširi organizacijski oblik na razini Banke, a sastoji se od dviju ili više direkcija. Sektorom koordinira izvršni direktor. Direkcija je središnji organizacijski oblik Banke kojim rukovodi direktor direkcije, a može biti ustrojena na klasični način, podjelom na odjele kao uže organizacijske cjeline ili kroz timski rad. Orijentacija na timski rad trebala bi postati trajno opredjeljenje, a dolazi posebno do izražaja kada djelatnost organizacijskih dijelova karakteriziraju aktivnosti visokih stručnih zahtjeva, čiju kompleksnost, raznovrsnost, kreativnost, dinamiku i trajanje nije moguće unaprijed odrediti.

Kao sastavni dio unutrašnjeg ustroja Banke djeluju i Ured guvernera i Interna kontrola, a Odbor izvršnih direktora kao stručno najkompetentnije tijelo na razini Banke.

Međutim, da bi Banka mogla uspješno obavljati ulogu središnje monetarne vlasti Republike Hrvatske, nije dovoljna samo njena formalna organizacija izražena Pravilnikom o unutrašnjem ustroju. Banka mora djelotvorno funkcionirati kao poslovni sustav. Zbog toga se kao temeljni zadatak postavilo pitanje odabira pristupa i načina uređenja poslovnog sustava Banke. S tim ciljem, a na temelju analitičkog sagledavanja postojećeg stanja, pripremljen je materijal Uređenje poslovnog sustava Narodne banke Hrvatske. Pristup Uređenju poslovnog sustava Banke obuhvaća:

- normativno uredenje,
- izgradnju sustava dokumentacije po zahtjevima normi ISO 9000,
- izgradnju informacijskog sustava i
- proces planiranja.

Realizacije projekta Uređenja poslovnog sustava Banke odvijat će se tijekom 1997. godine. U sklopu analize postojećeg stanja i prepoznatih potreba u materijalu "Identifikacija blagajničkih zapisa izdanih u Narodnoj banci Hrvatske" istaknut je problem klasifikacije i šifriranja vrijednosnih papira. Po-krenute su i aktivnosti vezane uz izradbu plana poslovanja Banke za 1997. godinu, a materijal "Prijedlog organizacije rada na planiranju poslovanja Banke" podloga je za rad na budućem Priručniku za planiranje.

Naglašena potreba svih subjekata Narodne banke Hrvatske za kvalitetnim informacijama i podacima, kao jednim od temeljnih resursa u ostvarivanju ciljeva poslovnog sustava, uvjetovala je da se rad na informatizaciji tijekom 1996. nastavio pojačanim intenzitetom. Rad se ponajprije odnosio na sljedeća područja:

- izgradnju integralnog informacijskog sustava Narodne banke,
- održavanje postojećih, starih, aplikacijskih rješenja,
- izrada novog sustava za unos i prihvrat podataka,
- tekući, operativni poslovi.

Izgradnja integralnog informacijskog sustava nastavljena je realizacijom dva IPS-a (Organizacija, informatizacija, statistika i Monetarna politika).

Tijekom 1996. godine završeni su glavni projekti (izrada modela podataka i modela funkcija) i počelo se s izradbom izvedbenih projekata. Izrađena je i instalirana aplikacija "Aukcija blagajničkih zapisa". Donošenjem "Upute o provedbi odluke o načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom i načinu dostavljanja podataka o platnom prometu s inozemstvom" koja se počela primjenjivati od 1.7.1996. posebno veliki napor učinjen je na izradbi i instalaciji aplikacije "Platni promet s inozemstvom", kako bi se na vrijeme osigurali izvještaji za izradbu platne bilance.

Paralelno s radom na izrade aplikacija, za neometanu izgradnju integralnog informacijskog sustava osiguravani su potrebni resursi:

- nabavljena su i instalirana nova osobna računala i pisači,
- licenciran je softver za Oracle CASE alate za razvoj,
- licencirana je Oracle baza podataka za razvoj,
- članovi projektnih timova prošli su niz tečajeva za obuku,
- objavljeni su natječaji za zapošljavanje novih kadrova,
- izrađeno je idejno rješenje i izvedbeni projekt za lokalnu mrežu NBHNet,
- u skladu s Uredbom Vlade o nabavi opreme i usluga izradena je natječajna dokumentacija i raspisani su natječaji za: izgradnju lokalne mreže, licenciranje potrebnog softvera, nabavu rezervnih dijelova, nabavu i instalaciju središnjeg računalnog sustava i za obuku zaposlenika Banke za rad na osobnim računalima.

Održavanje više od dvadeset starih aplikacijskih rješenja zahtjevalo je angažman više projektanata i programera. Ove godine posebno veliki zahtjevi od strane korisnika, rezultirali su nizom intervencija i izrada programa za potrebe izvještavanja u svezi s usuglašavanjem duga po kreditima zemalja članica Pariškog i Londonskog kluba, i u svezi s pripremama za preregistraciju refinanciranih i reprogramiranih kredita koja će uslijediti tijekom 1997. godine.

Povećani zahtjevi Banke za praćenjem niza podataka iz svog okruženja rezultiralo je povećanjem opsega unesenih i prihvaćenih podataka za oko 25% (sa 2.000.000 u 1995. na 2.500.000 sloganova tijekom 1996.), s daljnjom tendencijom rasta. Stoga je postojeće rješenje unosa i prihvata podataka postalo neadekvatno, kako po rješenjima tako i po tehničkoj osnovici, pa je razvijen novi sustav za unos i prihvat podataka na lokalnoj mreži. Za sada se unose i prihvataju podaci platnog prometa s inozemstvom kao najbrojniji, a tijekom 1997. godine bit će obuhvaćeni i podaci po ostalim poslovima.

Najveći broj djelatnika iz informatičke funkcije angažiran je na tekućim, operativnim poslovima:

- unos i prihvat podataka, tijekom 1996. pretežno unos, jer je manji broj banaka dostavljao podatke na magnetnom mediju ili transferom pa su privremeno dodatno angažirana još tri djelatnika za ovaj posao,
- obrada podataka koja rezultira nizom outputa za korisnike, kao izvještaj na papiru ili formatirana datoteka po želji korisnika na PC disketi,
- održavanje osobnih računala i pisača - održavanje lokalnih mreža,
- održavanje sustava spojenog na SWIFT,
- pomoći korisnicima u korištenju softvera na osobnim računalima.

Prateći svjetske trendove u razvoju informatičke tehnologije, nabavljen je i instaliran poslužitelj za Internet, povezan posebnim vodom od 64 kb/s prema HPT-u (32 linije). Time su ostvareni predviđeni da:

- djelatnici Banke koriste usluge Interneta, pri čemu je posebno važno da u svakom trenutku mogu doći u dodir s novim informacijama, i da mogu ostvariti kontakt s drugim korisnicima Interneta u Banci izvan banke, te
- da Banka putem Web stranice predstavi poslovnom svijetu na suvremeniji način.

6.4.

Poslovanje platnog prometa

U 1996. godini intenzivno se radilo na pripremama za reformu sustava platnog prometa u zemlji.

Savjet Narodne banke Hrvatske je na 58. sjednici, 4. siječnja 1995. godine, usvojio materijal "Osnove unapređenja domaćeg platnog prometa", u kojem su postavljeni potpuno novi temelji funkcioniranja i ustroja platnog prometa u zemlji, i to:

- Nositelji platnog prometa u zemlji su samo depozitne institucije:
Narodna banka Hrvatske, banke i štedionice.

Narodna banka Hrvatske vodi račune banaka i štedionica te račune Državnog proračuna i obavlja platni promet po tim računima. U nadležnosti banaka i štedionica je vođenje računa poslovnih subjekata, bez obzira na njihovu vlasničku strukturu, i građana te obavljanje platnog prometa po tim računima.

- Nacionalnu infrastrukturu za međubankovni obračun čine Nacionalni klirinški sustav i Sustav velikih plaćanja. Oba sustava su, u biti, složeni informatički projekti (računalno komunikacijski i programski sustavi) s pripadajućim pravilima obračuna.
- Nedepozitne institucije mogu, temeljem ugovornog odnosa, obavljati neke poslove platnog prometa u ime i za račun depozitnih institucija.

U proteklom razdoblju intenzivno je rađeno na osiguranju temeljnih preduvjeta za uspostavu novog sustava platnog prometa u zemlji:

- donošenje regulative platnog prometa,
- izgradnja Nacionalnog klirinškog sustava i
- izgradnja Sustava velikih plaćanja.

1. Narodna banka Hrvatske i Međuinstitucionalni komitet za domaći platni promet izradili su značajan broj dokumenata iz regulatorne sfere. Najznačajniji dokument je Zakon o platnom prometu u zemlji (radni materijal) kojim se uređuje funkcionalni aspekt sustava platnog prometa, s preciznim zahtjevima i odgovornostima depozitnih institucija.

Također su izrađeni provedbeni akti:

- Konstrukcija računa u depozitnoj instituciji,

- Opća načela za otvaranje računa u depozitnoj instituciji,
- Registar računa poslovnih subjekata,
- Pravila obračuna putem Nacionalnog klirinškog sustava,
- Uputa za obračun putem Nacionalnog klirinškog sustava i
- Organizacijski, tehnološki i tehnički uvjeti za obavljanje poslova platnog prometa.

Svi izrađeni materijali imaju status "radnih materijala" jer u postojećem Zakonu o platnom prometu u zemlji nema osnove za njihovo donošenje.

2. Izgrađen je Nacionalni klirinški sustav. U tijeku je testni rad sa šest banaka: Zagrebačka banka d.d. Zagreb; Dalmatinska banka d.d. Zadar; Sisačka banka d.d. Sisak; Varaždinska banka d.d. Varaždin; Centar banka d.d. Zagreb i Agroobrtnička banka d.d. Zagreb. Očekuje se da će do 30. lipnja 1997. godine Nacionalni klirinški sustav biti u potpunosti spremna za obračun međubankovnih platnih transakcija u redovnom radu.

3. Intenzivno se radi na pripremama za uvođenje Projekta Sustava velikih plaćanja. Veliki dio priprema je obavljen u suradnji s ekspertima iz MMF-a. Izrađeni su dokumenti Operativna pravila, Korisnički zahtjevi i Tender, a u tijeku je odabir izvođača Projekta.

Daljnje aktivnosti u realizaciji reforme platnog prometa su usko vezane uz donošenje novog Zakona o platnom prometu u zemlji, s obzirom da postojeći Zakon onemogućava završnu realizaciju same reforme. Prenošenje računa u depozitne institucije, obračun putem NKS-a, donošenje novih podzakonskih akata i drugo, prema postojećem Zakonu nije u nadležnosti Zavoda za platni promet.

Istodobno je radeno na unapredenuju postaje platnog prometa u zemlji i nadzoru nad obavljanjem platnog prometa kod ovlaštenih organizacija neposrednim uvidom u te poslove i putem stalnih kontakta i suradnje. Neposredni uvid je obavljen kod šest podružnica Zavoda za platni promet.

6.5.

Pravni poslovi

Po ovlaštenju guvernera zaposlenici Direkcije za pravne poslove zastupaju Narodnu banku Hrvatske pred sudovima i drugim tijelima državne uprave u imovinsko-pravnim i drugim postupcima.

Direkcija za pravne poslove ima važnu ulogu u pripremi i izradbi propisa, uputa, općih akata, ugovora i odluka, a naročito u svezi s izradbom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama i štedionicama, provedbenim odlukama i propisima Zakona o Narodnoj banci Hrvatske, Zakona o bankama i štedionicama, Zakona o platnom prometu u zemlji, Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata.

Angažman Direkcije za pravne poslove prisutan je i pri izradbi odluka koje donosi Savjet Narodne banke Hrvatske, a također i pri izradbi nacrta ugovora koji je zaključivala Narodna banka Hrvatske.

6.6.

Kadrovi

U 1996. godini nastavljene su promjene obilježja zaposlenih u Narodnoj banci Hrvatske. Promjene su zabilježene kod povećanja broja zaposlenih, intenziviranju obrazovanja i stručno-znanstvenoga usavršavanja i povećanja kvalifikacijske razine. Kao što se i očekivalo nema daljnega smanjenja starosne dobi ni prosjeka radnoga staža.

Broj zaposlenih povećan je sa 479 krajem 1995. na 488 krajem 1996. godine. Broj zaposlenih veći je za 9 ili 1,9%. Porast broja zaposlenih u 1996. godini bio je znatno manji nego prethodne 1995. godine. U godini su bila 23 slučaja prestanka rada po različitim osnovama i 33 slučaja zapošljavanja bilo na određeno ili neodređeno vrijeme.

Na povećanje kvalifikacijske razine utjecao je porast broja zaposlenika viške stručne spreme od 204 na 212 (povećanje za 4 %), te povećanje zaposlenih srednje stručne spreme za 3 osobe ili 2%. Kod drugih stupnjeva stručne spreme nije bilo zamjetnijih promjena, jedino je broj zaposlenika više stručne spreme smanjen za dva zaposlenika.

Prosječna starost zaposlenih je 41 godina, a prosječan radni staž 17 godina i bilježe blagi porast primjeren porastu zaposlenih. Prosječan staž u Banci je 12 godina. Zaposlenika koji imaju 35 godina starosti i manje je 141.

S obzirom na dostignutu starosnu i radnu dob u narednim godinama bit će mali i neznatan prirodni odljev.

Tablica VI.I.

Kvalifikacijski sastav zaposlenih u NbH-a na kraju 1996. godine

	DR	MR	VSS	VŠS	SSS	VKV/KV	NSS/NKV	UKUPNO	ŽENE
Broj	4	21	212	47	146	16	42	488	333
Udjel	0,8	4,3	43,4	9,6	29,9	3,3	8,6	100	68,2

Udjel visoke stručne spreme i zaposlenih sa znanstvenim zvanjem iznosi 48,6%, a zajedno s višom stručnom spremom 58,2%, što odgovara prirodi posla i onim što se očekuje od ove ustanove.

6.6.I.

Stipendiranje

U cilju osiguravanja kvalitetnih kadrova za specifične i nove bankarske poslove Narodna banka Hrvatske je od jeseni 1994. godine stipendirala po 10 studenata ekonomije na trećoj i četvrtoj godini studija. Da su u vrlo oštrog konkurenčiji i kvalitetnoj selekciji odabrani stipendisti koji su dotadašnjim radom i predvidivim osobinama obećavali visokostručan rad i razvoj, potvrđuje činjenica da je većina diplomirala a da će ostali u roku diplomirati i doći na rad u Banku.

Jedan stipendist je diplomirao već u ljeto 1996. godine (rok je bio ožujak 1997.) i uz suglasnost Banke upisao je poslijediplomski studij u Francuskoj.

6.6.2.

Obrazovanje i stručno usavršavanje zaposlenih

Obavljanje određenih poslova, kao funkcija središnje banke, dokaz je da u Banci postoje i rade stručni kadrovi primjereni zadacima i ciljevima. I brojem zaposlenih i svestranim sadržajima i oblicima stručnog i znanstvenog usavršavanja stvorene su kadrovske pretpostavke za daljnji razvoj i unapređivanje poslovanja.

Kadrovska osnova stvara se već ranije navedenim stipendiranjem, zapošljavanjem pripravnika i pronalaženjem iskusnijih afirmiranih stručnjaka i njihovim intenzivnim stručnim usavršavanjem.

Važno je naglasiti i podatak da je u 1996. godini 4 zaposlenika Narodne banke Hrvatske na poslijediplomskim studijima u inozemstvu (Amerika, Kanada, Engleska i Francuska). Narodna banka Hrvatske financira samo jedan poslijediplomski studij u inozemstvu, a ostalo su stipendije koje su dobili polaznici.

Poslijediplomske studije u Hrvatskoj pohada 34 polaznika:

- na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu 29.
- na Fakultetu elektrotehnike i računarstva 3.
- na Fakultetu informatike i organizacije u Varaždinu 1.
- na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1.

Edukacija i stručno usavršavanje u Narodnoj banci Hrvatske organizirani su za više grupa i različitih sadržaja.

Za pripravnike je upriličeno 25 predavanja s pisanim prilozima za svaku temu iz sadržaja rada Sektora za istraživanja i statistiku, Sektora za centralnobankarske operacije, Sektora za odnose s inozemstvom i Sektora računovodstva i platnoga prometa. Sudjelovali su i na 10 tema, također s pisanim prilozima, obrađenim u okviru Ekonomске radionice. Polazili su po dva tečaja engleskoga jezika u bankarstvu.

Na različitim sadržajima obrazovanja, specijalizacije, učenja stranih jezika, seminarima i poslijediplomskim studijima bilo je 290 sudionika, što predstavlja povećanje u odnosu na prethodnu godinu za skoro 50%. Od toga: u inozemstvu 67 sudionika na 58 seminara i stručnih skupova, u Hrvatskoj 144 polaznika na 75 seminara i konferencija, te 79 polaznika tečajeva stranih jezika na 22 različita tečaja i stupnja.

Prvi put organiziran je seminar za rukovoditelje Narodne banke Hrvatske na temu "Upravljanje ljudskim potencijalima" u izvođenju suradnika Ekonomskog instituta iz Zagreba. Održano je 6 predavanja u trajanju od po 4 školska sata. Seminar je bio namijenjen upravi Banke, izvršnim direktorima, direktorima direkcija i zamjenicima direktora direkcija.

U inozemstvu uglavnom koristimo usluge tehničke pomoći Austrian Bankers' Club, Weissenbach, Banca d'Italia-Roma, Credit Suisse-Zurich, Joint Vienna Institute-Wien, IMF- Washington, Centre for Central Banking Studies-London, Deutsche Bundesbank i nekih drugih.

Najveći dio troškova stručnog usavršavanja u inozemstvu podmiruju organizatori.

Sektor Nadzora i kontrole, u suradnji s američkim stručnjacima, ostvaruje program osposobljavanja za bonitetni nadzor za 50 polaznika u trajanju od godinu i pol dana, a u okviru tehničke pomoći SAD-a.

6.6.3. Plaće zaposlenih

Prosječne neto plaće u Narodnoj banci Hrvatske blago su se povećale, nakon dvogodišnje stagnacije, u drugoj polovici 1996. godine. No, poslovne banke i slične finansijske ustanove privlače svojim plaćama, još uvijek, kvalitetne stručne kadrove iz NBH-a.

Za rješavanje stambenih potreba zaposlenih od 1992. godine nisu izdvojena niti planirana nikakva sredstva.

VII. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

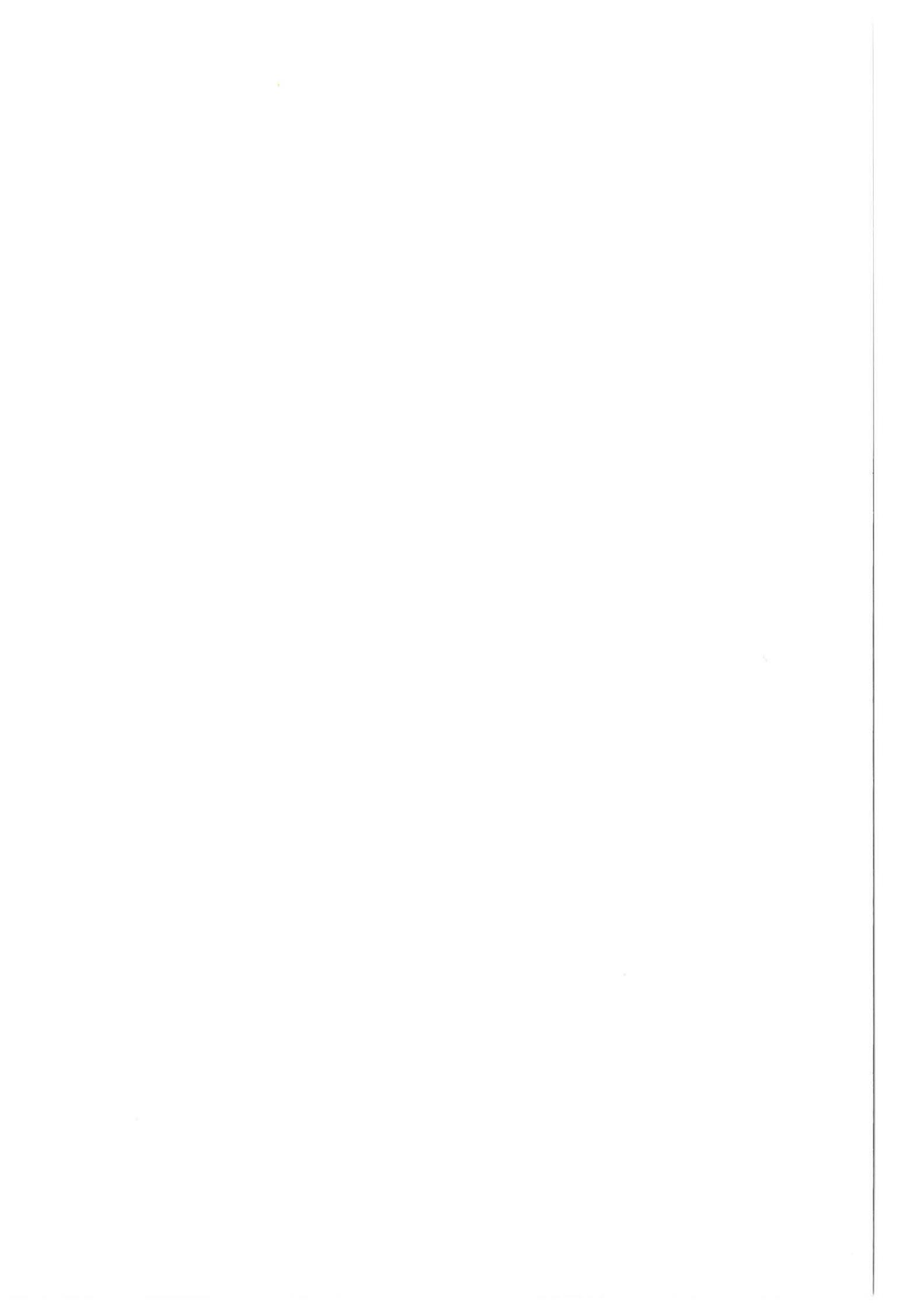

GODIŠNJI OBRAČUN NARODNE BANKE HRVATSKE ZA 1996. GODINU¹

---

¹ Ovo poglavlje predstavlja skraćeni prikaz dokumenta koji se odvojeno podnosi na usvajanje Saboru Republike Hrvatske

Sukladno Zakonu o računovodstvu ("Narodne novine", broj 90/92.), Narodna banka Hrvatske sastavlja temeljna finansijska izvješća i to bilancu i račun dobiti i gubitka. Zakon o državnoj reviziji propisuje i reviziju poslovanja Narodne banke Hrvatske, koja se provodi jednom na godinu.

Tablica VII.I.

**OSTVAREN FINANCIJSKI REZULTAT NARODNE BANKE HRVATSKE
PO GODIŠNJEM OBRAČUNU ZA 1996.GODINU -
Račun dobiti i gubitka u tisućama kuna**

	Plan 1996.	Ostvareno 1996.	ostv./plan u %
I. PRIHODI			
1. Aktivne kamate	565.000,00	486.208,06	86,1
2. Ostali prihodi	10.000,00	5.872,27	58,7
UKUPNI PRIHODI	575.000,00	492.080,33	85,6
II. RASHODI			
1. Pasivne kamate	320.000,00	325.622,95	101,8
2. Troškovi	97.000,00	78.716,15	81,2
3. Izdvojena sredstva	10.000,00	10.000,00	100,0
UKUPNI RASHODI	427.000,00	414.339,10	97,0
III. VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA			
(I. minus II.)	148.000,00	77.741,23	52,5

U svom poslovanju Narodna banka Hrvatske ostvaruje prihode, izvršava rashode i utvrđuje višak prihoda nad rashodima. Ostvarivanje prihoda i podmirivanje rashoda koji su vezani uz djelatnost Narodne banke Hrvatske propisani su člankom 76. i 77. Zakona o Narodnoj banci Hrvatske. Prihodi i rashodi predviđaju se finansijskim planom, koji donosi Savjet Narodne banke Hrvatske, a potvrđuje Sabor Republike Hrvatske.

Višak prihoda nad rashodima kojeg Narodna banka Hrvatske ostvari u svom poslovanju, prihod je državnog proračuna, a ukoliko bi izvršeni rashodi bili veći od ostvarenih prihoda manjak se pokriva iz sredstava fonda posebne pričuve. Ako ni ona nisu dostatna, manjak se pokriva iz sredstava državnog proračuna.

Po godišnjem obračunu za 1996. godinu Narodna banka Hrvatske ostvarila je sljedeće finansijske rezultate:

- ostvareni prihodi 492,1 milijun kuna (14,4% manje od plana)
- izvršeni rashodi 414,3 milijuna kuna (3,0% manje od plana)
- višak prihoda nad rashodima 77,8 milijuna kuna (47,5% manje od plana)

7.1.**Prihodi**

Tablica VII.2.

PRIHODI NARODNE BANKE HRVATSKE u tisućama kuna

	Plan 1996.	Ostvareno 1996.	Struktura u %	ostv./plan u %
1. AKTIVNE KAMATE				
a) Kamate na kredite i druge plasmane iz primarne emisije	65.000,00	46.854,49	9,5	72,1
b) Kamate i drugi prihodi na sredstva deponirana u inozemstvu	500.000,00	439.353,57	89,3	87,9
2. OSTALI PRIHODI	10.000,00	5.872,27	1,2	58,7
UKUPNO PRIHODI	575.000,00	492.080,33	100,0	85,6

Ukupni prihodi Narodne banke Hrvatske u 1996. godini iznose 492,1 milijuna kuna ili 14,4% manje od plana. U strukturi ukupnih prihoda, najznačajnija je stavka prihod od kamate na sredstva deponirana u inozemstvu s udjelom od 89,3%, ali s ostvarenjem manjim od plana za 60,7 milijuna kuna, što je posljedica pada kamatnih stopa na svjetskom tržištu.

7.1.1.**Aktivne kamate**

Prihodi koje je Narodna banka Hrvatske ostvarila u 1996. godini od kamate na kredite i druge plasmane iz primarne emisije iznose 46,9 milijuna kuna što je manje od plana 27,9%, a u ukupnim prihodima sudjeluju s 9,5%.

Glavni razlog smanjenja prihoda od kamate na kredite iz primarne emisije je smanjena potražnja kredita zbog rješavanja nekih strukturnih problema kao što su početak i djelomična realizacija procesa sanacije bankarskog sustava, što je dovelo do poboljšanja ukupne likvidnosti i izravnog utjecaja na pad kamatnih stopa na tržištu novca. Kao posljedica općeg trenda smanjenja kamatnih stopa, na smanjenje prihoda po ovom osnovu donekle su utjecale i korekcije kamatnih stopa na kredite iz primarne emisije.

Devizne pričuve kojima upravlja Narodna banka Hrvatske porasle su sa 1.895,1 milijuna USD, koliko su iznosile 31. prosinca 1995. godine, za 418,9 milijuna USD, tako da su 31. prosinca 1996. godine iznosile 2.314,0 milijuna USD.

Ostvarene kamate na deponirana devizna sredstva u inozemstvu u stranoj valuti otkupljuju se i knjiže u prihod Narodne banke Hrvatske u kunskoj protuvrijednosti. U 1996. godini s te je osnove uz prosječnu kamatnu stopu od 4,1385% (planirana je stopa iznosila 4,6%) ostvaren prihod 439,3 milijuna kuna što je manje od plana za 12,1%. Do podbačaja plana došlo je zbog smanjenja kamatnih stopa na inozemnom deviznom tržištu. Prosječna kamatna stopa za DEM u 1996. godini iznosila je 3,2464% (za USD 5,2885%),

što se ako uzmemo u obzir da je 54,5% deviznih rezervi plasirano u nješmačkim markama odrazilo na visinu prihoda od kamate.

Udio prihoda od kamate na deponirana devizna sredstva u inozemstvu u iznosu 439,3 milijuna kuna, u ukupnim prihodima Narodne banke Hrvatske (492,1 milijun kuna) iznosi 89,3%, i čini najznačajniju stavku ostvarenih prihoda.

Na temelju članka 76. Zakona o Narodnoj banci Hrvatske obračunavaju se tečajne razlike, koje se prema članku 78. Zakona prenose u fond posebne pričuve Narodne banke Hrvatske na posebne račune i mogu se koristiti samo za pokriće nepokrivenih realiziranih tečajnih razlika.

Na dan 31.prosinca 1996.godine negativne tečajne razlike (obračunske i po kupoprodaji) ukupno iznose 807,9 milijuna kuna, a pozitivne 675,0 milijuna kuna.

Prema odredbama Zakona o Narodnoj banci Hrvatske obračunske negativne tečajne razlike djelomično su pokrivene pozitivnim tečajnim razlikama po kupoprodaji deviza, a za nepokriveni ostatak od 132,9 milijuna kuna terećen je fond posebne pričuve.

7.1.2.

Ostali prihodi

Ostali prihodi ostvareni u 1996. godini iznose 5,9 milijuna kuna i znatno su manji od plana (41,3%), s udjelom 1,2% u ukupnim prihodima.

7.2. Rashodi

Tablica VII.3.

RASHODI NARODNE BANKE HRVATSKE u tisućama kuna

	Plan 1996. u %	Ostvareno 1996. u %	Struktura ostv./plan	
1. PASIVNE KAMATE				
a) kamate na obveznupričuve banaka	130.000,00	141.227,16	34,1	108,6
b) kamate na vrijednosne papire	190.000,00	173.915,24	42,0	91,5
c) kamate na devizne depozite	-	10.480,55	2,6	-
2. TROŠKOVI				
a) troškovi izradbe novčanica i kovanica	26.000,00	9.665,65	2,3	37,2
b) materijalni i ostali troškovi	37.000,00	36.959,74	8,9	99,9
c) amortizacija	7.000,00	4.610,56	1,1	65,9
d) bruto plaće zaposlenih	27.000,00	27.480,20	6,6	101,8
3. IZDVOJENA SREDSTVA				
a) trajni kapital	10.000,00	10.000,00	2,4	100,0
UKUPNO RASHODI	427.000,00	414.339,10	100,0	97,0

Po godišnjem obračunu za 1996. godinu izvršeni rashodi iznose 414,3 milijuna kuna što je 3,0% manje od planom predviđenih. Najveći dio rashoda (78,7%) odnosi se na pasivne kamate, troškovi čine 18,9%, a sredstva izdvojena u skladu sa Zakonom o Narodnoj banci Hrvatske 2,4% ukupnih rashoda. Glavni uzrok visokog postotka pasivne kamate u ukupnim rashodima jesu remuneracija obvezne pričuve i upis blagajničkih zapisa kao instrumenta sterilizacije novca.

7.2.1.

Pasivne kamate

Zavisno od ciljeva monetarne politike Narodna banka Hrvatske određuje visinu stope izdvajanja obvezne pričuve. Odlukom o obveznoj pričubi banaka i štedionica ("Narodne novine", broj 85/94.), koja je stupila na snagu početkom siječnja 1995. godine, 75% sredstava obvezne pričuve banke i štedionice i dalje se izdvajaju na poseban račun Narodne banke Hrvatske, dok najviše 25% ulazi u prosječno stanje njihovih žiro-računa, odnosno računa blagajna.

Na izdvojena sredstva obvezne pričuve Narodna banka Hrvatske plaća pasivnu kamatu 5,5% (stopa nepromijenjena od svibnja 1995. godine). Narodna banka Hrvatske je u 1996. godini platila pasivnu kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve bankama i štedionicama 141,2 milijuna kuna (na štedionice se odnosi 1,6 milijuna kuna) ili 8,6% više od plana. Udio izvršenih rashoda Narodne banke Hrvatske za isplatu kamate bankama i štedionicama na sredstva izdvojene obvezne pričuve u ukupnim rashodima iznosi 34,1%.

Pasivne kamate na blagajničke zapise u 1996. godini iznose 173,9 milijuna kuna što je 8,5% manje od planiranog iznosa, a znatno više od izvršenja u 1995. godini (66,0%). Od navedenog iznosa pasivne kamate na dobrovoljne blagajničke zapise iznose 88,4 milijuna kuna, a na obvezne zapise koji su dokinuti do studenoga 85,5 milijuna kuna.

Uzrok u manjem izvršenju od planiranog leži u smanjenju kamatnih stopa kako na dobrovoljne, tako i na obvezne blagajničke zapise (stopa od 16,5% smanjena početkom kolovoza na 12%).

U ukupnim rashodima kamate na vrijednosne papire sudjeluju 42,0%.

Budući da su odgovarajućim sporazumima s inozemnim vjerovnicima (Pariški klub, Londonski klub) i sa zakonima uređeni unutarnji odnosi hrvatskih dužnika i Republike Hrvatske u podmirivanju obveza prema inozemnim vjerovnicima, Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o prestanku važenja Uredbe o podmirivanju dospjelih neizmirenih obveza prema inozemnim kreditorima ("Narodne novine", broj 6/97.). Devizna sredstva deponirana na računima Narodne banke Hrvatske prestankom važenja ove Uredbe preuzima Ministarstvo financija, a Narodna je banka Hrvatske dužnicima koji su deponirali sredstva dužna isplatiti pripadajuću kamatu u roku 30 dana od dana stupanja na snagu Uredbe.

To je za Narodnu banku Hrvatske pasivna kamata koja iznosi 10,5 milijuna kuna, s 2,6% udjela u ukupnim rashodima.

7.2.2.

Troškovi

a) Troškovi izradbe novčanica i kovanog novca

U 1996. godini nije bilo izradbe novčanica kuna s obzirom da je postojeća zaliha osiguravala uredno podmirivanje optjecaja, a bila bi dostatna i u slučaju bilo kakvih poremećaja.

Pored toga Narodna je banka Hrvatske izdala 29.600 optjecajnih kompleta, 10.300 numizmatičkih kompleta, te prigodni zlatni i srebreni novac.

Ukupni troškovi izradbe kovanica u 1996. godini iznose 9,7 milijuna kuna (6,4 milijuna kuna odnosi se na cijenu kovanja optjecajnog novca, 2,8 milijuna kuna je cijena pločica, 0,3 milijuna kuna su troškovi carine i akreditiva, a 0,2 milijuna kuna utrošeno je za izradbu alata za prigodni optjecajni kovani novac). Ovi troškovi su izvršeni u visini 37,2% planiranog iznosa, a njihov udio u ukupnim rashodima Narodne banke Hrvatske iznosi 2,3%.

b) Materijalni i ostali troškovi

Materijalni i ostali troškovi izvršeni su u iznosu 36,9 milijuna kuna, što je u okviru planiranog iznosa.

Troškove poslovanja čine: provizije za usluge financijskim ustanovama, provizije za usluge Zavoda za platni promet, troškovi doprinosa na plaće, troškovi materijalnih prava zaposlenih, troškovi materijala, troškovi usluga, troškovi službenih putovanja, troškovi reprezentacije, administrativni i ostali troškovi. Udio ovih troškova u ukupnim rashodima Narodne banke Hrvatske iznosi 8,9%.

c) Amortizacija

U Narodnoj banci Hrvatske amortizacija je obračunana primjenom linearne metode, po stopama za obračun koje su na razini ili nešto niže od godišnjih amortizacijskih stopa objavljenih u Pravilniku o amortizaciji ("Narodne novine", broj 91/94.). Trošak amortizacije Narodne banke Hrvatske u 1996. godini iznosi 4,6 milijuna kuna, ili 65,9% planiranog iznosa, iz razloga što nije nabavljena predviđena oprema. Udio troškova amortizacije u ukupnim rashodima iznosi 1,1%.

d) Bruto plaće zaposlenih

Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o uputama za provođenje politike plaća u 1996. godini ("Narodne novine", broj 1/96.) u kojoj se administrativnim mjerama uređuju isplate plaća i naknada vezanih uz radni odnos, što drugim riječima znači da je i u 1996. godini zadržana restriktivnost u provođenju politike plaća, odnosno da se mjesecne plaće i naknade neprivatiziranog sektora u 1996. godini zamrzavaju na razini isplata u prosincu 1995. godine.

Ukupno isplaćena sredstva za bruto plaće zaposlenih u Narodnoj banci Hrvatske u 1996. godini iznose 27,5 milijuna kuna i u okviru su planiranog iznosa (samo 1,8% više od plana).

Prosječna isplaćena neto plaća (iako nije najbolji pokazatelj zbog poreznih olakšica, visine neoporezivog dijela plaće, prireza) po zaposlenom u Narodnoj banci Hrvatske za 1996. godinu iznosi 2.838,73 kuna (bez naknade za korištenje godišnjeg odmora).

7.2.3.

Izdvojena sredstva

Iz ostvarenih prihoda utvrđenih godišnjim obračunom za 1996. godinu izdvajaju se sredstva - trajni kapital, u iznosu predvidenom finansijskim planom u visini 10,0 milijuna kuna.

7.3.

Višak prihoda nad rashodima

Višak prihoda nad rashodima prema odredbama članka 80. Zakona o Narodnoj banci Hrvatske, nakon pokrića rashoda i izdvajanja sredstava za trajni kapital, jest prihod državnog proračuna.

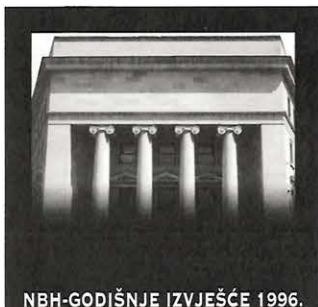
Ostvareni višak prihoda nad rashodima Narodne banke Hrvatske po godišnjem obračunu za 1996. godinu iznosi 77,8 milijuna kuna ili samo 52,5% planiranog iznosa, a glavni uzrok tome su znatno manje ostvareni prihodi od kamate na deponirana devizna sredstva u inozemstvu.

Dio viška prihoda od 62,0 milijuna kuna doznačen je državnom proračunu u vidu akontacija tijekom godine. Iznos 54,0 milijuna kuna doznačen je u efektivi, iznosom od 3,6 milijuna kuna prebijena su dugovanja i potraživanja po osnovi dospjele kamate, s 0,8 milijuna kuna pokriven je dospjeli obrok kredita, a iznosom od 3,6 milijuna kuna kompenzirane su obveze države koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim finansijskim organizacijama. U 1997. godini, po godišnjem obračunu, doznačit će se ostatak do punog iznosa ostvarenog viška prihoda, 15,8 milijuna kuna.

Ostvareni višak prihoda nad rashodima od 77,8 milijuna kuna čini 15,8% ukupno ostvarenih prihoda Narodne banke Hrvatske u 1996. godini.

RUKOVODSTVO NBH

(31. prosinac 1996.)

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

ČLANOVI SAVJETA NARODNE BANKE HRVATSKE

Predsjednik Savjeta
Dr. Marko Škreb

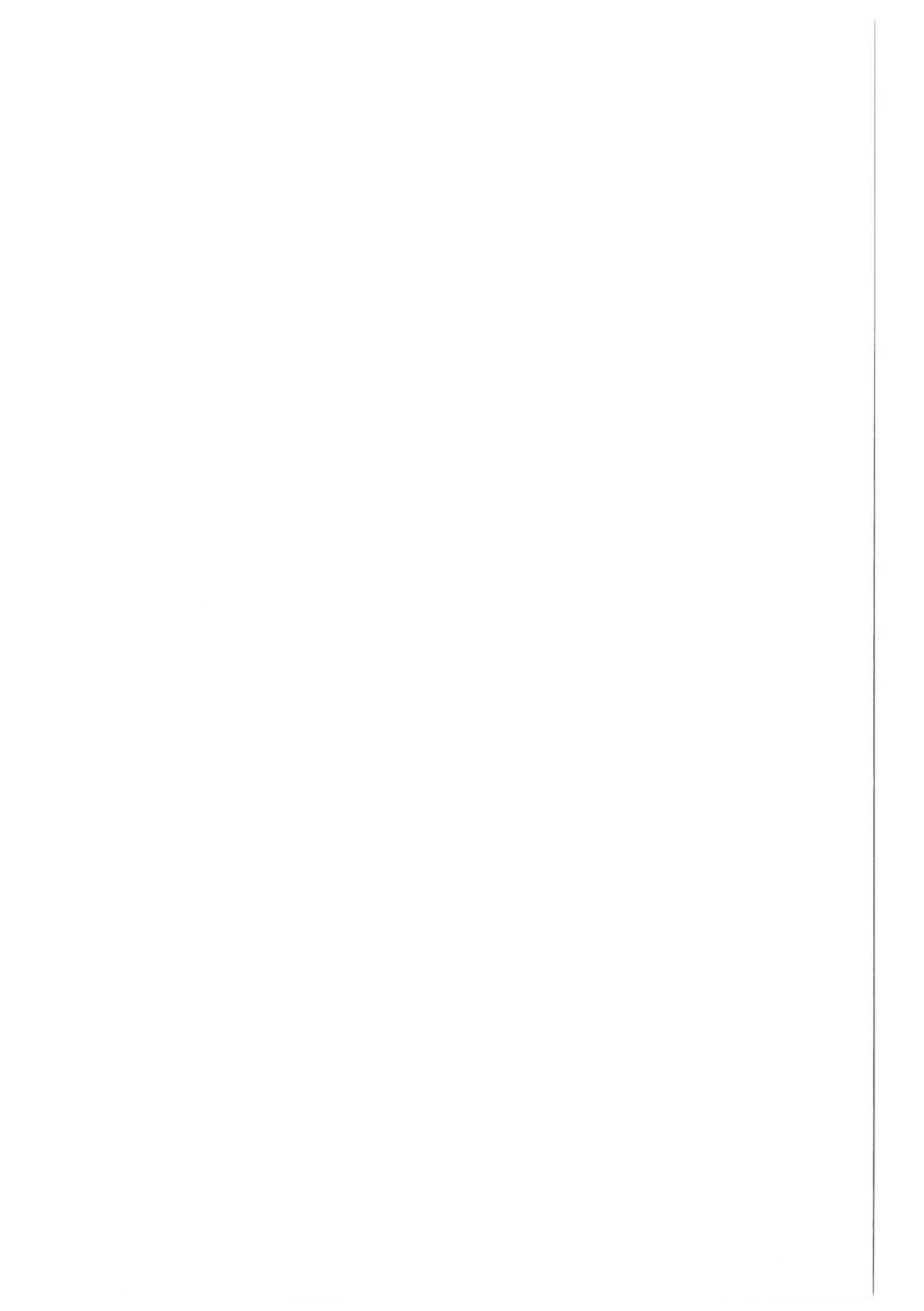
Članovi
Mr. Zdravko Rogić
Relja Martić
Dragutin Zaninović
Dr. Pero Jurković
Mr. Borislav Škegro
Ivan Milas
Marin Kružičević
Dr. Branko Vukmir
Dr. Gorazd Nikić
Dr. Mate Babić
Dr. Vlado Leko

RUKOVODSTVO NARODNE BANKE HRVATSKE

Dr. Marko Škreb, guverner
Mr. Zdravko Rogić, zamjenik guvernera
Relja Martić, viceguverner
Dragutin Zaninović, viceguverner

Odbor Izvršnih direktora

Sektor za istraživanja i statistiku - **Velimir Šonje**
Sektor za centralno bankarske operacije - **Adolf Matejka**
Sektor za odnose s inozemstvom - **Jadranka Granić**
Sektor nadzora i kontrole - **Ivo Tešija**
Sektor računovodstva, platnog prometa i trezora - **Đurđa Haramija**
Sektor organizacije i informatike - **Petar Ćurković**
Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova - **Mladen Šunjić**

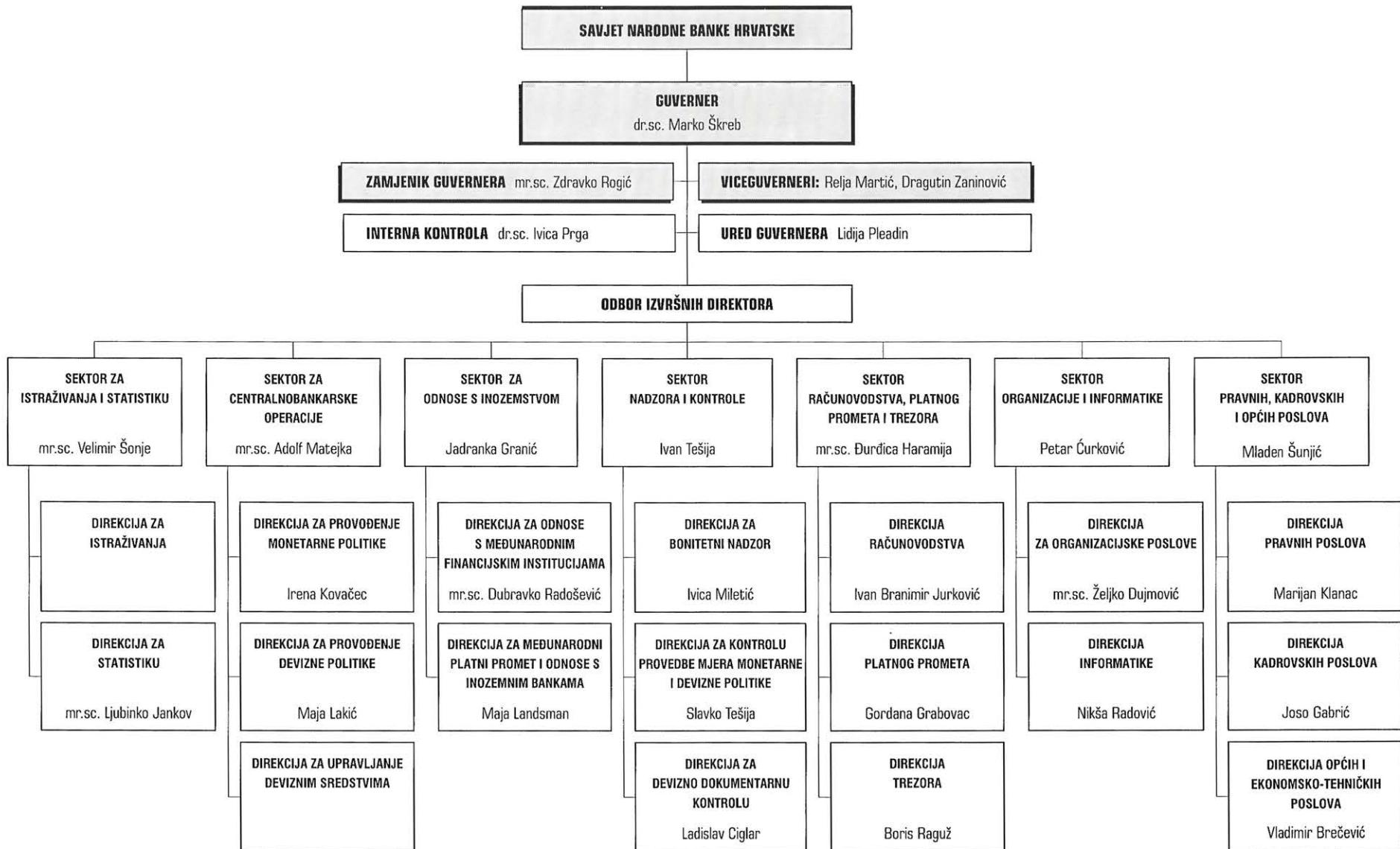

UNUTRAŠNJI USTROJ NBH

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

LISTA BANAKA

(31. prosinac 1996.)

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

* AGRO-OBRNIČKA BANKA D.D.
Amruševa 8
10000 ZAGREB

Phone: +385 1 / 4553 069
Fax: + 385 1 / 278-671
Tlx: 21608
SWIFT: AOBH HR 2X

* CENTAR BANKA D.D.
Jurišićeva 24/II
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 48 10 266, 423 454
Fax: + 385 1 / 48 10 620
Tlx: 21707
SWIFT: CBZG HR 2X

* ALPE JADRAN BANKA D.D.
Starčevićeva 1
21000 SPLIT

Phone: + 385 21 / 305 - 305
Fax: + 385 21 / 305 - 306
Tlx: 26647 ajbank rh
SWIFT: AJBK HR 2X

* CIBALAE BANKA D.D.
H.D. Genschera 2
32000 VINKOVCI

Tel: + 385 32 / 331 144, 331 307
Fax: + 385 32 / 331 595, 331 172
Tlx: 28254 ciban rh
SWIFT: VKBK HR 2X

** BANK AUSTRIA (CROATIA) D.D.
Trg bana J. Jelačića 4
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4800 777, 4800 757
Fax: + 385 1 / 4800 890; 4800 891
SWIFT: BKAU HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 32 / 331 083
Fax: + 385 32 / 332 294

* BJELOVARSKA BANKA D.D.
Jurja Haulika 19a
43000 BJELOVAR

Tel: +385 43 / 2750
Fax: + 385 43 / 241 897
Tlx: 23330 bjelba rh
SWIFT: BJBA HR 2X

CONVEST BANKA D.D.
Gajeva ulica 33
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 420 151; 420 153; 4556 633
Fax: + 385 1 / 271 942

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 43 / 275 115; 275 125
Fax: + 385 43 / 275 144

* CREDO BANKA D.D.
Kralja Zvonimira 14/10
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 511 746; 525 099; 522 967
Fax: + 385 21 / 551 014
SWIFT: CDBS HR 22

* BRODSKO-POSAVSKA BANKA D.D.
Trg pobjede 29
35000 SLAVONSKI BROD

Tel: + 385 35 / 445 700, 445 800,
Fax: + 385 35 / 445 900
SWIFT : BROD HR 22

* CROATIA BANKA D.D.
Kvaternikov trg 9
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 2338 137; 2331 778
Fax: + 385 1 / 2332 470
SWIFT: CROA HR 2X

LISTA BANAKA

Odjel za odnos s inozemstvom
Kennedyjev trg 11
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 2391 269; 2391 273
Fax: + 385 1 / 2391 167
Tlx: 21146 cb zg rh

* GLUMINA BANKA D.D.
Svetice 15
10000 ZAGREB

Tel: 385 1 / 2332 344; 220 125
Fax: + 385 1 / 214 378
SWIFT: GLUM HR 22

* ČAKOVEČKA BANKA D.D.
Katarine Zrinski 1
40000 ČAKOVEC

Tel: + 385 40 / 311 433; 311 424; 311 435
Fax: + 385 40 / 315 101

* GOSPODARSKO KREDITNA BANKA D.D.
Maksimirska 120
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 2395 800; 2395 801; 2395 906
Fax: + 385 1 / 2395 803; 2395 902
Tlx: 22404 ccb zg hr
SWIFT: CCBZ HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Poljičke Poljane 5
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6116 660; 6116 661
Fax: + 385 1 / 533 136; 533 167
Tlx: 22507 ckbffzgrh
SWIFT: CAKB HR 22

* GRADSKA BANKA D.D. OSIJEK
Šetalište kardinala Franje Šepera 12
31000 OSIJEK

Tel: + 385 31 / 122 944; 122 931; 122 930
Fax: + 385 31 / 122 930
SWIFT: GBOS HR 22 OSI

* DALMATINSKA BANKA D.D.
Trg Sv. Stošije 3
23000 ZADAR

Tel: + 385 23 / 311 311; 437 113
Fax: + 385 23 / 437 867; 433 145
Tlx: 27224 dbk zd rh
SWIFT: DBZD HR 2X
Reuters: DBZH

Odjel za odnos s inozemstvom
Savska c. 41/ I
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6121 447
Fax: + 385 1 / 6176 - 669
Tlx: 22451 GB SPI RH
SWIFT: GBOS HR 22

* DUBROVAČKA BANKA D.D.
Put Republike 5
20000 DUBROVNIK

Tel: + 385 20 / 431 366; 411 924
Fax: + 385 20 / 411 035; 412 814
Tlx: 27540 hrvdubank
27592 hrvdubank
SWIFT: DUBA HR 2X

** HYPO BANKA CROATIA D.D.
Bogovićeva 1a
10 000 ZAGREB

SWIFT: KLHB HR 22

HYPOBANKA D.O.O.
Vodovodna 20a
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 339 082; 339 573
Fax: + 385 1 / 339 079
Tlx: 21621 hipzg rh
SWIFT: HYZG HR 22 BIC

* IMEX BANKA D.O.O.
Tolstojeva 6
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 357 015; 357 025
Fax: + 385 21 / 583 849
Tlx: 26191
SWIFT: IMXX HR 22

* HRVATSKA GOSPODARSKA BANKA D.D.
Metalčeva 5
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 35 18 88
Fax: + 385 1 / 35 18 49
Tlx: 21664, (ANSWERBAC) HGB RH
SWIFT: HGBK HR 2X

* ISTARSKA BANKA D.D.
Premanturska 2
52000 PULA

Tel: + 385 52 / 527 101; 527 309; 527 377
Fax: + 385 52 / 211 498
Tlx: 24746, 24716 ibpu rh
SWIFT: IBPU HR 2X

* HRVATSKA POŠTANSKA BANKA D.D. (HPB)
Jurišićeva 4
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 48 10 774
Fax: + 385 1 / 48 10 773
SWIFT: HPBZ HR 2X

* ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG D.D.
Ernesta Miloša 1
52470 UMAG

Tel: + 385 52 / 741 622; 741 536
Fax: + 385 52 / 741 275; 741 396
Tlx: 24745 ikb rh

* ILIRIJA BANKA D.D.
Avenija Dubrovnik 10
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6551 115
Fax: + 385 1 / 6551 139; 6551 144
Tlx: 21201 iliri rh
SWIFT: ILIR HR 2X
Reuters: IBZH

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 52 / 741 394; 741 324
Fax: + 385 52 / 741 396
SWIFT: ISKB HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 1 / 6551 114; 6551 116

* JADRANSKA BANKA D.D.
Ante Starčevića 4
22000 ŠIBENIK

Tel: + 385 22 / 34 244; 35 880; 33 388
Fax: + 385 22 / 35 881; 39 010
Tlx: 27435; 27 346 jbs rh
SWIFT: JADR HR 2X

LISTA BANAKA

* KAPTOL BANKA D.D.
Maksimirška 120
10000 ZAGREB

Phone: + 385 1 / 23 91 999
Fax: + 385 1 / 23 35 880
SWIFT: KPZG HR 22

* KREDITNA BANKA ZAGREB D.D.
Avenija Vukovar 74
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6115 910
Fax: + 385 1 / 6116 466; 6116 468
Tlx: 21197 krež zg rh
SWIFT: KREZ HR 2X

* KARLOVAČKA BANKA D.D.
I.G. Kovačića 1
47000 KARLOVAC

Tel: + 385 47 / 223 333; 223 892
Fax: + 385 47 / 220 653
Tlx: 23742 kb ka rh
SWIFT: KALC HR 2X

* KVARNER BANKA D.D.
Krešimirova 28
51000 RIJEKA

Tel: + 385 51 / 211 946; 208 725
Fax: + 385 51 / 211 955
SWIFT: KVRB HR 22 BIC

Odjel za odnos s inozemstvom
V. Mačeka 8
47000 KARLOVAC

Tel: + 385 47 / 224 042; 224 052; 611 057
Fax: + 385 47 / 224 157

LAGUNA BANKA D.D.
Prvomajska 4a
52000 POREČ

** LIBERTAS BANKA D.D.
Put Iva Vojnovića 31
20000 DUBROVNIK

* KOMERCIJALNA BANKA D.D.
Frankopanska 11
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4557 777; 425 063
Fax: + 385 1 / 425 063
Tlx: 21595 pbs zg rh
SWIFT: KOBZ HR 22

* MEĐIMURSKA BANKA D.D.
Valenta Moradinija 37
40000 ČAKOVEC

Tel: + 385 40 / 313 035
Fax: + 385 40 / 314 610; 315 065
Tlx: 23251 banka rh
SWIFT: MBCK HR 2X

KRAPINSKO-ZAGORSKA BANKA D.D.
Magistratska 3
49000 KRAPINA

Tel: + 385 49 / 370 770; 370 722; 370 773
Fax: + 385 49 / 370 771; 370 822

NAVA BANKA D.D.
Prilaz Gjure Deželića 30
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4846 222, 4846 145
Fax: + 385 1 / 4846 138

NERETVANSKA GOSPODARSKA BANKA D.D.
Trg kralja Tomislava 23
20840 PLOČE

Tel: + 385 20 / 679 262; 679 538
Fax: + 385 20 / 679 838

* PARTNER BANKA D.D.
Andrije Žaje 61
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 391 433
Fax: + 385 1 / 391 250
Tlx: 21212 parbaz rh
SWIFT: PAZG HR 2X

* PODRAVSKA BANKA D.D.
Opatička 1a
48300 KOPRIVNICA

Tel: + 385 48 / 6550
Fax: + 385 48 / 827 143
Tlx: 23368 pod kc rh
SWIFT: PDKC HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Ivana Meštrovića 33
48300 KOPRIVNICA
Tel: + 385 48 / 655 194; 655 134
Fax: + 385 48 / 655 135
Tlx: + 599 23311 pod kc rh

* POŽEŠKA BANKA D.D.
Republike Hrvatske 1b
34 000 POŽEGA

Tel: + 385 34 / 282 466
Fax: + 385 34 / 271 006
Tlx: 28550 kb slp rh.
SWIFT: POBK HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 34 / 72 218

* PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D.
Račkoga 6 / P.O.Box 1032
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4610 401, 4610 447
Fax: + 385 1 / 4610 429
Tlx: 21120 pbz rh
SWIFT: PBZG HR 2X
Reuters: PBZH

* PROMDEI BANKA D.D.
Kralja Držislava 1
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4551 379; 4551 277; 412 939
Fax: + 385 1 / 449 553
Tlx: 21248 promde rh
SWIFT: PDEI HR 2X

RAZVOJNA BANKA "DALMACIJA" D.D.
Poljička cesta 39
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 365 904; 371 000
Fax: + 385 21 / 365 904; 371 000

* RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.
Petrinjska 59
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4566 466; 4566 425
Fax: + 385 1 / 448 626
SWIFT: RZBH HR 2X

* RIADRIA BANKA D.D.
Gjure Šporera 3
51000 RIJEKA

Tel: + 385 51 / 339 111; 339 803
Fax: + 385 51 / 211 093; 211 013
Tlx: 24 161

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 51 / 333 406; 330 194; 213 373
Fax: + 385 51 / 211 551
SWIFT: ADRI HR 2X

LISTA BANAKA

* RIJEČKA BANKA D.D.
Jadranski trg 3a
51000 RIJEKA

Tel: + 385 51 / 208 211
Fax: + 385 51 / 330 525; 331 880
Tlx: 24 143 bankom rh
SWIFT: RBRI HR 2X
Reuters: RBRH

SAMOBORSKA BANKA D.D.
Trg Kralja Tomislava 8
10430 SAMOBOR

Tel: + 385 1 / 782 530
Fax: + 385 1 / 781 523
Tlx: 21811 samba rh

* SISAČKA BANKA D.D.
Trg LJ. Posavskog 1
44000 SISAK

Tel: + 385 44 / 522 047; 522 566
Fax: + 385 44 / 22 090
Tlx: 23645 sbdd sk rh
SWIFT: SSKB HR 2X

* SLATINSKA BANKA D.D.
Nazorova 2
33520 SLATINA

Tel: + 385 33 / 551 526; 551 354
Fax: + 358 33 / 551 566
Tlx: 28277 slatb rh
SWIFT: SBSL HR 2X

* SLAVONSKA BANKA D.D.
Kapucinska 29
31000 OSIJEK

Tel: + 385 31 / 131 131, 131 105, 125 022
Tel. odjela za odnos s inoz.: + 385 31 / 131 405
Fax: + 385 31 / 124 846
Tlx: 28235; 28090 banka rh
SWIFT: SLBO HR 2X

* SPLITSKA BANKA D.D.
Ruđera Boškovića 16
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 370 500; 370 516
Fax: + 385 21 / 370 541
Tlx: 26252 st bank rh
SWIFT: SPLI HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Rudera Boškovića 28
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 563 611; 563 873
Fax: + 385 21 / 526 107
Tlx: 26161 st bank rh

* ŠTEDBANKA D.O.O.
Veprinačka 16
10000 ZAGREB

Tel: 385 1 / 337 166
Fax: 385 1 / 562 949
SWIFT: STED HR 22

* TRGOVAČKA BANKA D.D.
Varšavska 3-5
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 4561 999;
Fax: + 385 1 / 4561 900
Tlx: 22370 tb rh
SWIFT: TRGB HR 2X

TRGOVAČKO-TURISTIČKA BANKA D.D.
Kralja Petra Svačića 4
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 361 755; 361 729
Fax: + 385 21 / 362 122
Tlx: 26609

* TRŠĆANSKA ŠTEDIONICA - BANKA D.D.
Smičiklasova 23
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 415 678, 413 895, 455 12 45
Fax: + 385 1 / 41 52 99
SWIFT: TSBZ HR 22

Odjel za odnos s inozemstvom
Savska 60
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6120 444
Fax: + 385 1 / 534 040
Tlx: 21211 zaba rh

* VARAŽDINSKA BANKA D.D.
P. Preradovića 17
42000 VARAŽDIN

Tel: + 385 42 / 106 122; 106 190
Fax: + 385 42 / 106 102
Tlx: 23224 banka rh
SWIFT: VBDD HR 2X Reuters: VBVH

* ZAGREBAČKA BANKA-POMORSKA BANKA D.D.
Ivana Gundulića 26
21000 SPLIT

Tel: + 385 21 / 352 222
Fax: + 385 21 / 357 079
Tlx: 26333, 26199 zg pbk rh
SWIFT: ZAPO HR 22

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 42 / 106 000
Fax: + 385 42 / 55 114; 55 569
Tlx: 23203 banka rh

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 21 / 352 288; 352 390
Fax: + 385 21 / 352 242

** VOLKSBANK D.D.
Varšavska 9
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 425 - 116, 425 - 216
Fax: + 385 1 / 333 - 904

* ŽUPANJSKA BANKA D.D.
J.J.Strossmayera 9
56270 ŽUPANJA

Tel: + 385 32 / 832 010; 832 020; 831 410
Fax: + 385 32 / 832 646
Tlx: 28216 kbz rh
SWIFT: ZUBA HR 2X

* VUKOVARSKA BANKA D.D.
Ksaver 195
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 425 846; 425 806
Fax: + 385 1 / 424 612
SWIFT: VUBA HR 2X

Odjel za odnos s inozemstvom
Tel: + 385 32 / 833 824
Fax: + 385 32 / 833 59

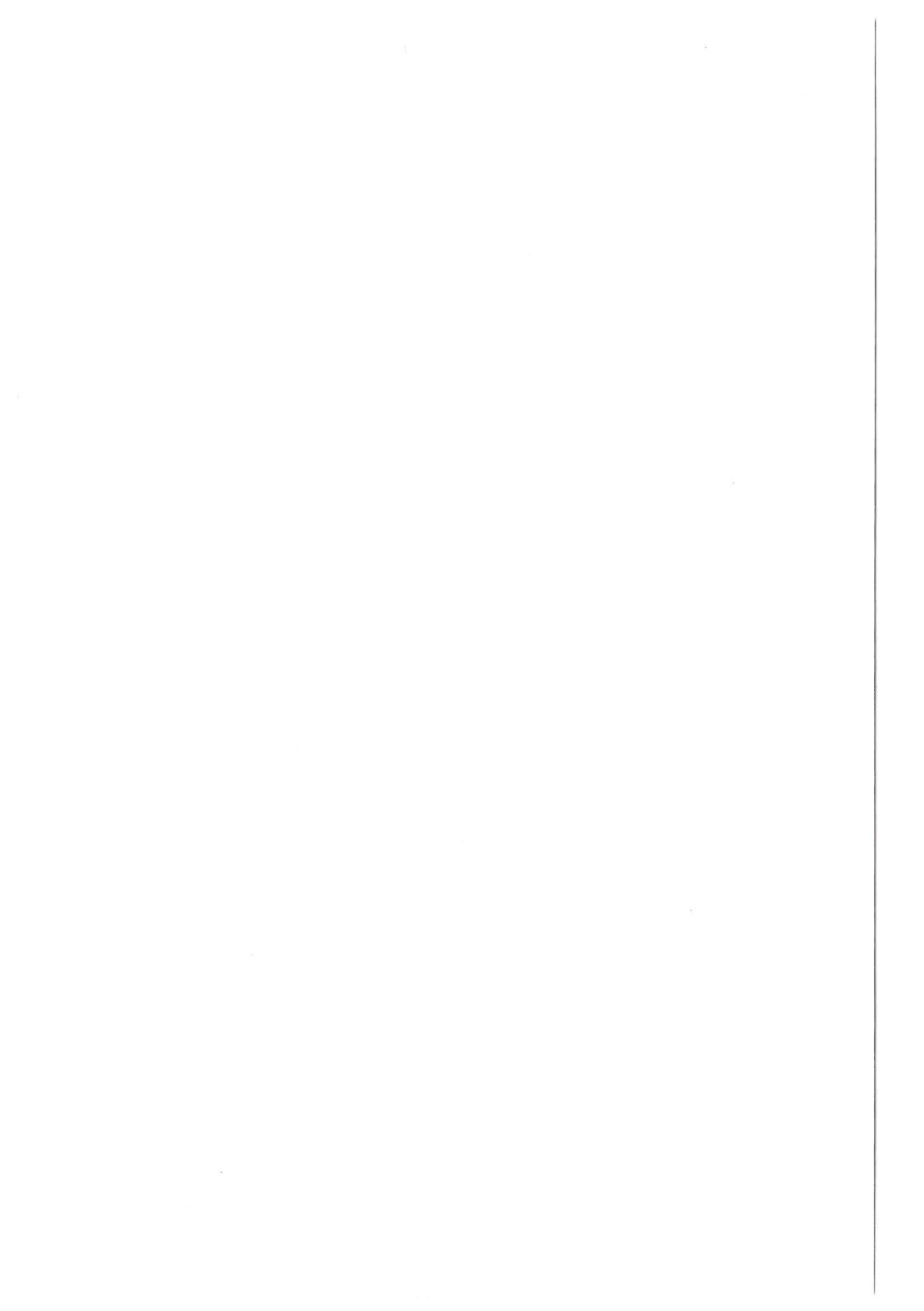
* Banke ovlaštene za poslovanje s inozemstvom
** Banke koje imaju odobrenje za rad ali još nisu
započela s radom

* ZAGREBAČKA BANKA D.D.
Paromilinska 2
10000 ZAGREB

Tel: + 385 1 / 6130 444
Fax: + 385 1 / 536 626
Tlx: 21462 zaba rh
SWIFT: ZABA HR 2X
Reuters: ZBZH

Podružnice inozemnih banaka
Branch of SOCIETE GENERALE D.D. PARIS
Preradovićeva 35/1
10000 ZAGREB

Phone: +385 1 / 6159 - 206
SWIFT : SOGE HR 22

LISTA ŠTEDIONICA

(31. prosinac 1996.)

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

"ADRIA ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Ul. grada Vukovara 37a

Tel: + 385 1 6116 294; 6116 295

"GOSPODARSKA ŠTEDIONICA" d.o.o.

Vrbovec, Stjepana Radića 2

Tel: + 385 1 892 888

"GRAĐANSKA ŠTEDIONICA" d.o.o.

Karlovac, Preradovićeva 5

Tel: + 385 1 481 14 388; 481 4389

"HIBIS ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Vlaška 62

Tel: +385 1 442 925

"INVEST ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Metalčeva 5/I

Tel: + 385 1 6176 603; 6176 604; 6176 605

**"INVESTICIJSKO-KOMERCIJALNA
ŠTEDIONICA" d.d.**

Zagreb, Pantovčak 192a

Tel: + 385 1 4578 400

"KRAPINSKA ŠTEDIONICA" d.d.

Krapina, Gajeva 2

Tel: + 385 49 370 627

"MARVIL ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Ivana Šibla 9

Tel: + 385 1 6601 627

"NAVА ŠTEDIONICA" d.d.

Zagreb, Prilaz Gjure Deželića 30

Tel: + 385 1 4846 227

"PRVA OBRTNIČKA ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Tkalčićeva 11

Tel: + 385 1 4800 255; 4800 111

"SLAVONSKA ŠTEDIONICA" d.d.

Zagreb, Medvedgradska 47

Tel: + 385 1 420 868

* "ŠPAR ŠTEDIONICA" d.o.o.

Zagreb, Vlaška 67

"ŠTEDIONICA BANAK" d.o.o.

Pula, Flanatička 11/I

Tel: + 385 52 217 392

* ŠTEDIONICA "DORA" d.d.

Zagreb, Prilaz baruna Filipovića 75/1

Tel: + 385 1 321 748

"ŠTEDIONICA DUGI POGLED" d.o.o.

Zagreb, Ilica 228

Tel: + 385 1 331 670

* ŠTEDIONICA "GOLD" d.o.o.

Split, Dubrovačka 53

Tel: + 385 21 561 185

LISTA ŠTEDIONICA

ŠTEDIONICA "ISTRANOVA" d.d.
Pula, Ul. prvog maja broj 1
Tel: + 385 52 527 101; 527 309

ŠTEDIONICA "ZLATNI VRUTAK" d.d.
Zagreb, Maksimirska 39
Tel: + 385 1 2301 949; 2301 951

ŠTEDIONICA "SLAVONIJA" d.o.o.
Zagreb, Vrbanićeva 50/I
Tel: + 385 1 173 274

"TRGOVAČKA ŠTEDIONICA" d.o.o.
Zagreb, Utješinovićeva 7
Tel: + 385 1 2339 610; 2339 611

"ŠTEDIONICA SPLITSKO
DALMATINSKA" d.o.o.
Split, Boktuljin put bb
Tel: + 385 21 352 402

"ZAGREBAČKA ŠTEDIONICA" d.d.
Zagreb, Budakova 1
Tel: + 385 1 2301 333

"ŠTEDIONICA ZA RAZVOJ I OBNOVU" d.o.o.
Zagreb, Koturaška 53
Tel: + 385 1 4559 666

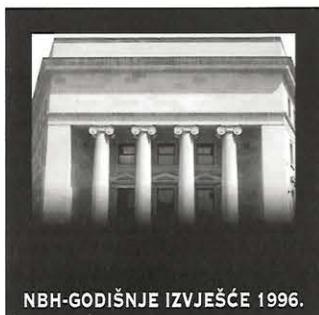
* "ZAPAD ŠTEDIONICA" d.o.o.
Zagreb, Zlatka Šulentića 9a
Tel: + 385 1 159 702; 194 329

ŠTEDIONICA "ZAGIŠTED" d.d.
Zagreb, Školski prilaz 5
Tel: + 385 1 672 101; 681 552

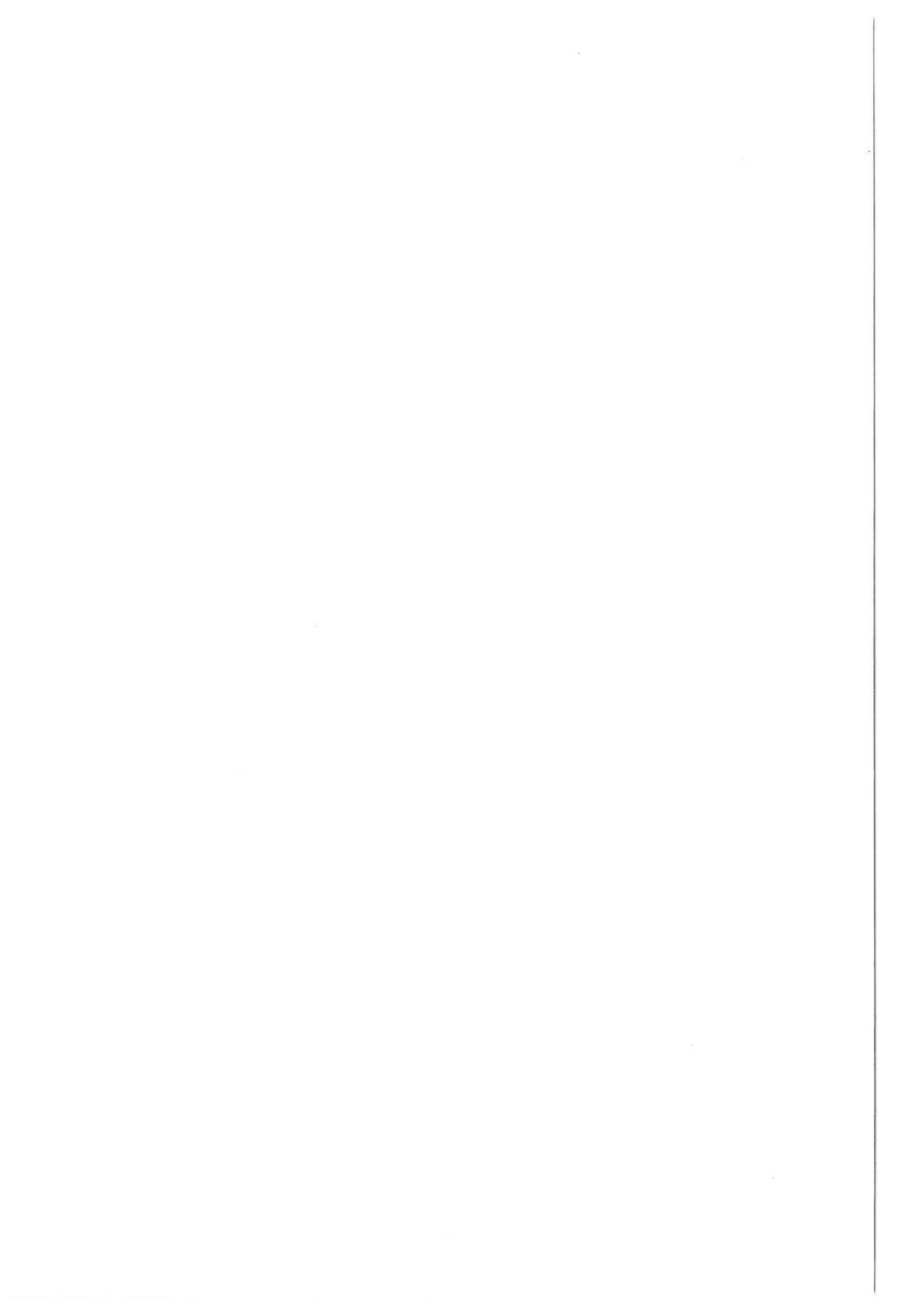
* štedionica koja ima odobrenje za rad, ali još nije
počela s radom

STATISTIČKI DODATAK

NBH-GODIŠNJE IZVJEŠĆE 1996.

SADRŽAJ STATISTIČKOG DODATKA

A. MONETARNI I KREDITNI AGREGATI

Tablica A1:	Monetarni i kreditni agregati	133
-------------	-------------------------------	-----

B. MONETARNE INSTITUCIJE

Tablica B1:	Konsolidirana bilanca monetarnih institucija	134
Tablica B2:	Obuhvat poslovnih banaka i štedionica u monetarnoj statistici i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive	135

C. NARODNA BANKA HRVATSKE

Tablica C1:	Bilanca Narodne banke Hrvatske	136
-------------	--------------------------------	-----

D. POSLOVNE BANKE

Tablica D1:	Konsolidirana bilanca poslovnih banaka	138
Tablica D2:	Inozemna aktiva poslovnih banaka	139
Tablica D3:	Potraživanja poslovnih banaka od središnje države i fondova	140
Tablica D4:	Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora	141
Tablica D5:	Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima	142
Tablica D6:	Depozitni novac kod poslovnih banaka	143
Tablica D7:	Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka	144
Tablica D8:	Devizni depoziti kod poslovnih banaka	145
Tablica D9:	Obveznice i instrumenti tržišta novca	146
Tablica D10:	Inozemna pasiva poslovnih banaka	147
Tablica D11:	Depoziti središnje države kod poslovnih banaka	148
Tablica D12:	Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka	149

E. ŠTEDIONICE

Tablica E1:	Konsolidirana bilanca štedionica	150
-------------	----------------------------------	-----

F. INSTRUMENTI MONETARNE POLITIKE I LIKVIDNOST

Tablica F1:	Aktivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske	151
Tablica F2:	Pasivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske	152
Tablica F3:	Obvezne pričuve poslovnih banaka	153
Tablica F4:	Indikatori likvidnosti poslovnih banaka	154

G. FINANCIJSKA TRŽIŠTA

Tablica G1:	Aktivne kamatne stope poslovnih banaka ..	155
Tablica G2:	Pasivne kamatne stope poslovnih banaka	156
Tablica G3:	Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja	157

H. GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

Tablica H1:	Platna bilanca - svodna tablica	158
Tablica H2:	Platna bilanca - Robe i usluge.	159
Tablica H3:	Platna bilanca - Dohodak i tekući transferi	160
Tablica H4:	Platna bilanca - Ostale investicije	161
Tablica H5:	Devizne pričuve Narodne banke Hrvatske	162
Tablica H6:	Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Narodne banke Hrvatske	163
Tablica H7:	Srednji devizni tečajevi Narodne banke Hrvatske na kraju razdoblja	164
Tablica H8:	Inozemni dug	165

I. DRŽAVNE FINANCIJE

Tablica I1:	Ukupni prihodi i rashodi središnje države	166
Tablica I2:	Operacije državnog proračuna	167

J. NEFINACIJSKE STATISTIKE - IZABRANI PODACI

Tablica J1:	Indeks cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	168
Tablica J2:	Prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih	169

METODOLOŠKA OBRAZLOŽENJA

171

KRATICE I ZNAKOVNI

181

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Kraj razdoblja, u milijunima kuna i %

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1993.	prosinac	2 248,9	3 133,9	3 758,7	10 060,0	12 022,5	20 287,9	-	-	-	-	-	-
1994.	prosinac	4 714,2	6 639,6	6 988,4	17 480,7	16 345,0	27 313,3	11,73	2,12	3,71	1,10	10,51	2,14
1995.	lipanj	5 558,2	7 748,0	7 947,8	19 691,4	17 464,7	27 227,5	7,68	3,43	1,96	2,92	- 1,37	- 1,60
	srpanj	6 173,7	8 509,4	8 737,8	21 705,2	19 166,8	28 259,2	11,07	9,83	9,94	10,23	9,75	3,79
	kolovoz	6 231,5	8 840,5	9 018,3	22 627,9	19 961,1	28 842,3	0,94	3,89	3,21	4,25	4,14	2,06
	rujan	6 437,3	8 362,6	8 551,6	22 823,9	19 882,5	29 396,8	3,30	- 5,41	- 5,17	0,87	- 0,39	1,92
	listopad	6 611,2	8 338,1	8 514,9	23 240,6	20 686,9	31 103,6	2,70	- 0,29	- 0,43	1,83	4,05	5,81
	studeni	6 549,8	8 198,7	8 368,9	23 729,1	21 300,9	31 888,4	- 0,93	- 1,67	- 1,72	2,10	2,97	2,52
	prosinac	6 744,1	8 274,8	8 497,4	24 536,9	21 511,6	32 478,1	2,97	0,93	1,54	3,40	0,99	1,85
1996.	siječanj	6 513,5	8 339,1	8 393,1	25 962,7	23 125,7	33 022,5	- 3,42	0,78	- 1,23	5,81	7,50	1,68
	veljača	6 510,6	8 296,6	8 417,1	26 477,2	23 288,9	33 306,4	- 0,04	- 0,51	0,29	1,98	0,71	0,86
	ožujak	6 675,8	8 600,7	8 704,5	27 535,6	23 802,3	34 046,4	2,54	3,66	3,41	4,00	2,20	2,22
	travanj	6 664,2	8 755,8	8 836,8	28 236,9	23 786,2	35 037,0	- 0,17	1,80	1,52	2,55	- 0,07	2,91
	svibanj	6 811,5	8 999,7	9 191,8	28 718,5	23 922,2	35 252,0	2,21	2,79	4,02	1,71	0,57	0,61
	lipanj	7 124,5	9 396,3	9 579,2	29 415,9	24 039,2	35 374,9	4,60	4,41	4,21	2,43	0,49	0,35
	srpanj	7 706,0	10 197,9	10 320,2	31 553,1	25 034,2	35 406,0	8,16	8,53	7,74	7,27	4,14	0,09
	kolovoz	7 995,8	10 453,6	10 648,4	32 655,0	25 080,9	35 960,4	3,76	2,51	3,18	3,49	0,19	1,57
	rujan	7 881,6	10 325,9	10 493,1	33 231,9	25 168,9	36 484,7	- 1,43	- 1,22	- 1,46	1,77	0,35	1,46
	listopad	7 962,9	10 611,3	10 786,0	34 354,8	26 259,4	37 308,1	1,03	2,76	2,79	3,38	4,33	2,26
	studeni	7 876,2	10 590,4	10 677,3	34 905,1	26 321,6	37 938,6	- 1,09	- 0,20	- 1,01	1,60	0,24	1,69
	prosinac	8 770,3	11 409,3	11 489,5	36 595,5	24 885,6	33 488,6	11,35	7,73	7,61	4,84	- 5,46	- 11,73
1997.	siječanj	8 331,3	10 683,0	10 734,7	37 374,4	26 419,0	34 051,8	- 5,01	- 6,37	- 6,57	2,13	6,16	1,68
	veljača	8 091,3	10 679,0	10 767,5	38 274,7	25 338,0	34 792,9	- 2,88	- 0,04	0,31	2,41	- 4,09	2,18
	ožujak	8 420,0	10 995,0	11 093,5	39 292,1	26 654,0	36 181,6	4,06	2,96	3,03	2,66	5,19	3,99

Tablica B1: Konsolidirana bilanca monetarnih institucija

Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	-1 962,5	1 135,8	3 025,3	3 733,3	5 376,7	8 063,1	11 709,9	10 955,4	12 936,6	12 638,2
2. Plasmani	39 357,0	42 937,6	47 633,6	49 186,0	49 106,0	49 764,6	48 121,6	49 121,2	48 048,3	49 386,0
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	19 069,1	15 624,3	15 155,5	15 139,7	13 731,1	13 279,9	14 633,0	15 069,4	13 255,4	13 204,4
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	20 262,0	27 221,6	32 346,6	33 911,3	35 220,6	36 317,6	33 311,1	33 855,3	34 576,3	35 953,3
2.3. Potraživanja od ost. bankarskih institucija	10,2	30,0	30,8	37,1	35,3	33,2	38,4	43,8	53,4	53,1
2.4. Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	15,7	61,8	100,6	97,9	119,1	133,9	139,1	152,7	163,2	175,2
Ukupno (1+2)	37 394,5	44 073,4	50 658,9	52 919,4	54 482,7	57 827,7	59 831,5	60 076,6	60 984,9	62 024,1
PASIVA										
1. Novčana masa	3 133,9	6 639,6	8 274,8	8 600,7	9 396,3	10 325,9	11 409,3	10 683,0	10 679,0	10 995,0
2. Štedni i oročeni depoziti	1 465,6	1 866,9	2 037,9	2 298,3	2 516,9	2 985,6	3 254,7	3 353,5	3 537,6	3 816,0
3. Devizni depoziti	5 412,3	8 775,3	14 099,4	16 498,9	17 336,8	19 812,7	21 802,0	23 193,1	23 914,4	24 315,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	48,3	199,0	124,8	137,8	165,9	107,7	129,5	144,8	143,6	165,8
5. Ograničeni i blokirani depoziti	14 262,9	12 122,3	10 711,0	10 023,3	9 536,1	8 821,4	8 301,0	7 671,4	7 522,6	7 605,2
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	13 857,4	11 470,6	9 812,5	9 219,0	8 704,1	7 940,2	7 168,2	6 734,7	6 614,1	6 519,9
6. Ostalo (neto)	13 071,5	14 470,4	15 411,0	15 360,4	15 530,8	15 774,3	14 935,0	15 030,8	15 187,7	15 126,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	37 394,5	44 073,4	50 658,9	52 919,4	54 482,7	57 827,7	59 831,5	60 076,6	60 984,9	62 024,1

Tablica B2: Broj poslovnih banaka¹⁾ i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj poslovnih banaka	Poslovne banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil.kn	Od 100 do manje od 500 mil.kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd kn	Od 1 do manje od 2 mlrd kn	Od 2 do manje od 10 mlrd kn	10 i više mlrd kn		Manje od 10 mil.kn	Od 10 do manje od 100 mil.kn	100 i više mil.kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993.	prosinac	43	16	12	7	4	2	2	0	0	0	0
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	lipanj	51	14	21	5	7	2	2	35	20	13	2
	srpanj	51	14	21	5	7	2	2	21	9	11	1
	kolovoz	52	15	20	6	7	2	2	21	9	11	1
	rujan	52	15	20	6	7	2	2	21	8	12	1
	listopad	52	15	20	6	7	2	2	21	8	12	1
	studen	53	16	19	7	7	2	2	21	7	13	1
	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	siječanj	53	14	21	7	7	2	2	21	6	14	1
	veljača	54	13	23	7	6	3	2	21	6	14	1
	ožujak	54	13	23	6	7	3	2	21	6	14	1
	travanj	54	13	23	6	7	3	2	21	6	14	1
	svibanj	54	11	24	7	8	2	2	21	6	14	1
	lipanj	54	11	23	8	7	3	2	21	6	14	1
	srpanj	54	10	24	8	7	3	2	21	6	14	1
	kolovoz	55	11	23	8	8	3	2	21	7	13	1
	rujan	55	11	23	8	8	3	2	21	7	13	1
	listopad	57	10	25	9	7	4	2	22	10	11	1
	studen	57	11	25	8	7	4	2	22	10	11	1
	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	siječanj	58	11	25	7	9	4	2	22	8	13	1
	veljača	58	11	24	8	9	4	2	24	10	13	1
	ožujak	59	10	26	8	8	5	2	25	10	14	1

¹⁾ Uključujući banke i štedionice u likvidaciji.

Tablica C1: Bilanca Narodne banke Hrvatske (aktiva)
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva	4 043,5	7 908,3	10 075,1	10 319,0	10 989,2	12 451,9	12 818,5	12 702,3	13 146,2	13 495,9
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Specijalna prava vučenja	24,4	25,4	743,4	752,9	720,0	703,4	695,5	711,8	719,7	938,0
1.3. Efektivni strani novac	608,4	87,9	383,8	385,0	195,3	114,2	115,6	119,4	61,3	61,0
1.4. Depoziti po videnju u inozemnim bankama	7,3	1,4	12,0	3,9	2,7	2,1	50,3	12,1	5,3	256,1
1.5. Oročeni depoziti u inozemnim bankama	3 403,5	7 793,6	8 381,3	8 592,7	9 314,1	11 040,2	11 009,8	10 485,9	10 466,9	10 142,2
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	-	-	554,6	584,6	757,0	591,9	947,3	1 373,0	1 892,9	2 098,6
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	535,1	250,6	390,1	585,8	352,1	275,0	218,8	329,8	240,4	173,5
2.1. Potraživanja u kunama	383,6	180,1	353,1	548,3	327,5	250,6	206,4	317,1	227,3	173,5
Krediti za premošćivanje	-	-	-	200,0	-	-	-	100,0	-	-
Krediti po posebnim propisima	376,7	180,1	353,1	348,3	299,8	250,6	206,4	217,1	223,8	169,8
Ostali krediti	7,0	-	0,0	0,0	27,8	-	-	0,0	3,5	3,7
2.2. Potraživanja u devizama	151,4	70,5	37,0	37,5	24,6	24,4	12,4	12,7	13,0	0,0
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	0,3	0,7	0,9	3,3	2,6	1,8	1,1	0,8	0,6	0,3
4. Potraživanja od banaka	191,6	223,8	220,2	137,2	122,5	2,5	213,9	14,2	110,8	43,7
4.1. Krediti poslovnim bankama	181,6	221,7	122,8	134,8	120,2	0,1	211,4	13,1	109,7	42,6
Krediti za refinanciranje	139,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krediti na temelju vrijednosnih papira	-	-	25,8	-	-	-	-	-	-	-
Lombardni krediti	5,5	24,0	96,6	134,4	119,8	-	211,3	13,0	109,6	42,5
Ostali krediti	36,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Reotkup blagajničkih zapisa	-	197,3	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	0,5	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	0,0	-	-
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	9,5	0,9	96,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	4 770,5	8 383,4	10 686,3	11 045,3	11 466,5	12 731,3	13 252,3	13 047,1	13 498,0	13 713,5

Tablica C1: Bilanca Narodne banke Hrvatske (pasiva)
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
PASIVA										
1. Primarni novac	2 248,9	4 714,2	6 744,1	6 675,8	7 124,5	7 881,6	8 770,3	8 331,3	8 091,3	8 420,0
1.1. Gotov novac izvan banaka	1 367,0	2 658,2	3 365,1	3 275,4	3 577,0	3 918,8	4 366,2	4 260,7	4 287,8	4 553,0
1.2. Blagajna banaka	52,2	133,8	131,5	113,3	110,7	137,0	147,4	164,9	149,3	141,2
1.3. Depoziti banaka	821,5	1 901,3	3 199,0	3 238,6	3 393,3	3 774,9	4 210,9	3 850,2	3 606,2	3 682,9
Žiro računi banaka	54,9	116,1	181,2	182,0	270,3	444,9	899,4	469,9	284,1	332,2
Izdvojena obvezna rezervu	766,6	1 785,2	2 201,8	2 255,1	2 458,7	2 954,6	3 311,5	3 380,2	3 322,1	3 350,7
Obvezno upisani blagajnički zapisi NBH	-	-	816,0	801,6	664,3	375,3	-	-	-	-
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	0,0	5,9	45,6	48,5	43,6	50,9	45,9	55,5	47,8	42,7
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	8,2	15,0	2,8	0,0	- 0,0	- 0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
2. Ograničeni i blokirani depoziti	1,4	40,3	212,2	216,3	230,2	226,8	243,2	128,6	102,9	96,7
2.1. Ograničeni depoziti	1,4	40,3	54,1	53,3	58,0	66,2	78,7	92,3	99,7	96,7
2.2. Blokirani devizni depoziti	-	-	158,1	163,0	172,2	160,6	164,4	36,3	3,1	-
3. Inozemna pasiva	151,7	716,1	1 175,1	1 193,2	1 160,9	1 149,3	1 160,0	1 188,0	1 218,2	1 437,0
3.1. Krediti MMF-a	151,3	715,3	1 173,9	1 191,5	1 159,2	1 147,6	1 158,2	1 185,3	1 215,4	1 434,2
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	0,3	0,8	1,2	1,7	1,7	1,7	1,8	2,7	2,8	2,8
4. Depoziti središnje države	0,0	793,8	395,5	608,8	613,5	717,2	557,6	686,7	797,8	838,9
4.1. Depozitni novac	0,0	793,8	395,5	579,6	613,5	547,5	424,6	514,4	642,9	615,5
Depozitni novac Republike Hrvatske	-	725,5	338,6	423,4	510,3	454,2	342,0	408,9	509,2	537,1
Depozitni novac republičkih fondova	0,0	68,3	56,9	156,2	103,1	93,3	82,6	105,6	133,7	78,4
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3. Blagajnički zapisi NBH	-	-	-	29,3	0,0	169,7	133,0	172,2	154,9	223,4
5. Blagajnički zapisi NBH	21,2	375,1	168,3	316,3	512,2	946,1	665,7	628,4	795,9	704,6
6. Kapitalski računi	2 366,0	2 066,0	2 019,4	2 073,3	1 831,5	1 818,8	1 900,1	2 104,2	2 247,4	2 209,1
7. Ostalo (neto)	- 18,7	- 322,1	- 28,3	- 38,4	- 6,3	- 8,6	- 44,6	- 20,1	244,5	7,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	4 770,5	8 383,4	10 686,3	11 045,3	11 466,5	12 731,3	13 252,3	13 047,1	13 498,0	13 713,5

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	860,9	2 033,5	3 302,1	3 365,8	3 510,6	3 924,3	4 359,2	4 010,5	3 757,2	3 828,3
2. Inozemna aktiva	6 212,1	7 078,4	9 273,9	10 387,1	11 706,1	12 877,5	12 518,0	12 124,1	13 924,6	13 439,0
u tome: Potraživanja od bivše SFRJ	969,2	385,9	425,8	450,2	440,4	334,0	247,9	252,7	252,2	225,8
3. Potraživanja od središnje države	19 971,9	17 837,0	17 186,5	16 927,4	15 653,6	15 507,2	16 692,7	17 145,1	16 400,4	15 666,9
3.1. Obveznice za blokirano dev. štednju gradana	14 836,8	11 437,3	10 078,2	9 539,0	8 477,4	7 858,2	8 291,1	7 873,2	7 866,1	7 863,1
3.2. Velike obveznice	3 635,5	4 971,6	5 060,9	4 877,9	4 656,1	4 053,1	2 438,5	2 461,6	2 459,3	2 396,6
3.3. Ostala potraživanja	1 499,6	1 428,1	2 047,4	2 510,5	2 520,2	3 596,0	5 963,1	6 810,2	6 074,9	5 407,2
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	20 261,7	27 220,8	32 345,8	33 908,0	35 218,0	36 315,7	33 310,0	33 854,5	34 575,7	35 952,9
4.1. Potraživanja od lokalne države	11,4	112,9	147,1	150,2	139,0	138,6	145,4	149,9	148,7	150,1
4.2. Potraživanja od poduzeća	18 348,2	23 733,5	27 686,4	28 910,0	29 939,7	30 626,0	26 814,7	27 159,4	27 600,1	28 624,1
4.3. Potraživanja od stanovništva	1 902,1	3 374,4	4 512,3	4 847,8	5 139,2	5 551,2	6 349,9	6 545,2	6 826,9	7 178,8
5. Potraživanja od ost. bankarskih institucija	10,2	30,0	30,8	37,1	35,3	33,2	38,4	43,8	53,4	53,1
6. Potraživanja od ost. finansijskih institucija	15,7	61,8	100,6	97,9	119,1	133,9	139,1	152,7	163,2	175,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	47 332,4	54 261,4	62 239,8	64 723,4	66 242,6	68 791,9	67 057,4	67 330,6	68 874,4	69 115,5
PASIVA										
1. Depozitni novac	1 758,7	3 960,5	4 861,2	5 276,8	5 775,7	6 356,2	6 997,2	6 366,8	6 343,2	6 399,1
2. Štedni i oročeni depoziti	1 465,6	1 866,9	2 037,9	2 298,3	2 516,9	2 985,6	3 254,7	3 353,5	3 537,6	3 816,0
3. Devizni depoziti	5 412,3	8 775,3	14 099,4	16 498,9	17 336,8	19 812,7	21 802,0	23 193,1	23 914,4	24 315,3
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	48,3	199,0	124,8	137,8	165,9	107,7	129,5	144,8	143,6	165,8
5. Inozemna pasiva	12 066,4	13 134,8	15 148,7	15 779,6	16 157,7	16 117,0	12 466,6	12 682,9	12 916,1	12 859,8
u tome: Obveze prema bivšoj SFRJ	8 177,1	6 777,5	6 713,6	6 776,2	6 546,4	6 455,8	2 801,3	2 588,9	2 446,1	2 428,2
6. Depoziti središnje države	1 437,8	1 669,4	2 025,6	1 764,8	1 661,2	1 785,1	1 720,9	1 718,8	2 587,5	1 797,1
7. Krediti primljeni od središnje banke	275,2	224,0	182,6	136,3	121,7	28,7	267,7	13,3	109,9	42,9
8. Ograničeni i blokirani depoziti	14 261,5	12 081,5	10 656,0	9 968,6	9 475,5	8 752,6	8 219,2	7 576,5	7 422,8	7 508,5
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	13 857,4	11 470,6	9 812,5	9 219,0	8 704,1	7 940,2	7 168,2	6 734,7	6 614,1	6 519,9
9. Kapitalski računi	11 203,3	13 721,8	15 116,2	15 039,8	15 513,8	15 971,0	15 133,6	14 890,1	14 753,5	15 258,7
10. Ostalo (neto)	- 596,6	- 1 371,7	- 2 012,6	- 2 177,5	- 2 482,5	- 3 124,9	- 2 934,0	- 2 609,2	- 2 854,2	- 3 047,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	47 332,4	54 261,4	62 239,8	64 723,4	66 242,6	68 791,9	67 057,4	67 330,6	68 874,4	69 115,5

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Devizna inozemna aktiva	5 223,3	6 659,8	8 832,8	9 925,4	11 253,4	12 531,1	12 249,5	11 854,3	13 655,3	13 198,0
1.1. Potraživanja od stranih banaka	4 714,1	5 581,1	7 960,5	9 035,8	10 253,3	11 527,1	11 206,8	11 213,0	13 000,1	12 548,2
Efektivni strani novac	437,0	464,4	569,3	520,9	598,5	605,2	631,9	496,0	469,3	536,1
Tekući računi i depoziti po dev. štednji	2 357,0	2 448,7	3 286,2	4 151,0	4 883,6	5 873,3	5 794,5	5 642,2	6 546,3	6 408,9
Jamstveni depoziti	25,2	45,8	27,9	42,9	33,8	33,3	39,6	34,0	25,6	25,6
Akreditivi i garancije	161,2	145,5	97,5	69,3	56,6	64,3	66,1	69,7	68,1	68,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1 544,7	2 301,3	3 803,8	4 095,4	4 521,8	4 774,6	4 482,7	4 746,0	5 700,6	5 278,0
Vrijednosni papiri	51,4	60,3	76,1	44,4	52,3	57,6	72,7	66,5	78,5	74,5
Krediti	49,2	22,6	19,2	31,6	28,9	41,3	26,6	65,9	20,3	56,0
Dospjela nenaplaćena potraživanja	-	-	-	-	-	-	15,2	15,2	13,7	13,7
Dionice stranih banaka	88,5	92,4	80,4	80,3	77,7	77,4	77,4	77,5	77,7	86,7
1.2. Potraživanja od stranaca	509,2	1 078,7	872,3	889,7	1 000,1	1 004,0	1 042,7	641,3	655,2	649,8
Potraživanja od stranih država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od stranih osoba	552,9	785,6	572,3	589,6	706,7	710,9	750,5	348,8	362,3	358,5
Vrijednosni papiri	531,2	514,4	536,2	530,1	525,3	506,0	492,5	97,3	100,5	98,2
Krediti	21,7	271,2	36,1	59,5	181,4	204,9	258,0	251,5	261,9	260,3
Dospjela nenaplaćena potraživanja	- 47,0	-	7,2	8,5	10,9	11,6	10,9	11,3	11,5	10,0
Dionice stranih osoba	3,4	293,0	292,8	291,6	282,6	281,5	281,3	281,3	281,3	281,3
2. Kunska inozemna aktiva	19,6	32,7	15,3	11,5	12,3	12,5	20,6	17,1	17,1	15,2
2.1. Potraživanja od stranih banaka	-	-	-	-	-	-	3,3	1,3	1,3	1,3
2.2. Potraživanja od stranaca	19,6	32,7	15,3	11,5	12,3	12,5	17,3	15,7	15,8	13,9
Krediti	16,5	28,5	15,3	11,5	12,3	12,5	17,3	15,7	15,8	13,9
Dospjela nenaplaćena potraživanja	3,1	4,1	-	-	-	-	- 0,0	-	-	-
3. Potraživanja od bivše SFRJ	969,2	385,9	425,8	450,2	440,4	334,0	247,9	252,7	252,2	225,8
3.1. Devizna potraživanja	968,4	383,0	423,8	447,5	436,0	328,4	244,3	249,2	249,0	222,0
Potraživanja od stranih banaka	864,7	194,7	198,3	203,4	178,6	157,2	159,3	160,6	159,4	148,0
Potraživanja od stranaca	103,7	188,3	225,5	244,1	257,4	171,2	85,0	88,7	89,6	74,0
3.2. Kunska potraživanja	0,8	2,9	2,1	2,7	4,4	5,5	3,6	3,5	3,2	3,8
Ukupno (1+2+3)	6 212,1	7 078,4	9 273,9	10 387,1	11 706,1	12 877,5	12 518,0	12 124,1	13 924,6	13 439,0

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Obveznice za blokirana dev. štednju građana	14 836,8	11 437,3	10 078,2	9 539,0	8 477,4	7 858,2	8 291,1	7 873,2	7 866,1	7 863,1
2. Velike obveznice	3 635,5	4 971,6	5 060,9	4 877,9	4 656,1	4 053,1	2 438,5	2 461,6	2 459,3	2 396,6
3. Ostala potraživanja	1 499,6	1 428,1	2 047,4	2 510,5	2 520,2	3 596,0	5 963,1	6 810,2	6 074,9	5 407,2
3.1. Kunska potraživanja	532,4	176,3	181,1	235,0	60,1	1 229,6	4 121,2	4 171,9	3 976,6	3 909,8
3.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	407,4	147,4	166,3	234,3	39,3	1 208,7	4 100,2	4 150,9	3 947,6	3 892,2
Vrijednosni papiri	133,1	144,0	145,6	206,8	17,9	1 193,9	4 071,6	4 146,5	3 942,4	3 888,7
Krediti	10,8	2,5	20,2	27,4	18,2	12,2	11,5	0,3	0,4	0,3
Dospjela nenačaćena potraživanja	263,4	0,9	0,4	0,1	3,2	2,5	17,1	4,0	4,8	3,2
3.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	125,0	28,9	14,9	0,7	20,8	21,0	21,0	21,0	29,0	17,6
Vrijednosni papiri	-	-	-	-	20,8	21,0	21,0	21,0	21,0	9,5
Krediti	124,9	28,7	14,9	0,4	-	-	0,0	0,0	8,0	8,1
Dospjela nenačaćena potraživanja	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Devizna potraživanja	967,2	1 251,9	1 866,3	2 275,5	2 460,1	2 366,3	1 841,9	2 638,4	2 098,3	1 497,3
3.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	769,3	1 016,6	1 771,2	2 154,8	2 345,7	2 363,9	1 827,8	2 636,6	2 097,0	1 496,0
Obveznice	55,1	271,3	704,7	1 260,9	1 354,0	1 517,7	1 396,2	2 172,3	1 833,0	1 232,9
Krediti	598,1	529,9	678,8	675,2	662,1	661,2	187,9	200,7	207,8	205,6
Dospjeli odgodene kamate	-	84,2	150,9	160,5	165,6	167,0	47,5	48,7	49,6	49,5
Dospjela nenačaćena potraživanja	116,1	131,2	236,8	58,2	164,0	18,1	196,2	214,9	6,7	8,0
3.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	197,9	235,2	95,1	120,7	114,4	2,4	14,1	1,8	1,3	1,4
Vrijednosni papiri	-	-	-	0,0	0,0	0,0	11,8	0,2	-	0,0
Krediti	197,9	235,2	95,1	120,6	114,3	2,3	2,3	1,6	1,3	1,3
Dospjeli odgodene kamate	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dospjela nenačaćena potraživanja	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-
Ukupno (1+2+3)	19 971,9	17 837,0	17 186,5	16 927,4	15 653,6	15 507,2	16 692,7	17 145,1	16 400,4	15 666,9

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Kunска potraživanja	10 122,6	17 126,9	21 296,8	22 532,6	23 715,2	24 774,6	25 222,8	25 659,2	26 527,3	27 667,4
1.1. Mjenice	1,0	7,8	53,0	18,2	8,7	14,6	19,1	23,8	28,1	24,9
1.2. Komercijalni zapisi	1 138,7	149,3	23,9	23,9	23,7	23,6	22,9	22,9	22,9	23,3
1.3. Obveznice	16,2	8,0	8,0	7,4	7,5	2,3	2,1	1,7	1,7	1,6
1.4. Ostali vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Krediti	6 618,6	11 536,7	15 749,4	16 874,4	17 627,9	19 029,4	21 203,8	21 957,9	22 719,7	23 877,6
1.6. Dospjela nenaplaćena potraživanja	- 130,4	161,8	235,6	335,5	404,2	251,5	203,9	264,9	279,3	259,6
1.7. Dionice	2 478,5	5 263,2	5 227,0	5 273,3	5 643,2	5 453,3	3 770,9	3 388,1	3 475,6	3 480,4
2. Devizna potraživanja	10 139,2	10 094,0	11 048,9	11 375,4	11 502,7	11 541,1	8 087,3	8 195,2	8 048,4	8 285,6
2.1. Vrijednosni papiri	0,5	3,6	3,6	3,6	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
2.2. Krediti	10 240,5	9 071,8	9 801,7	10 026,7	10 102,9	10 175,7	7 088,0	7 217,7	7 034,1	7 345,6
2.3. Dospjele odgodene kamate	-	933,2	1 076,1	1 159,0	1 194,0	1 182,0	807,4	805,7	808,3	765,7
2.4. Dospjela nenaplaćena potraživanja	- 101,8	85,3	167,5	186,1	202,9	180,5	189,0	168,9	203,1	171,4
Ukupno (1+2)	20 261,7	27 220,8	32 345,8	33 908,0	35 218,0	36 315,7	33 310,0	33 854,5	34 575,7	35 952,9

**Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima
Kraj razdoblja, u milijunima kuna**

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	135,7	31,2	35,1	27,8	18,2	12,2	11,5	0,3	8,4	8,4
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	10,8	2,5	20,2	27,4	18,2	12,2	11,5	0,3	0,4	0,3
1.2. Krediti republičkim fondovima	124,9	28,7	14,9	0,4	-	-	0,0	0,0	8,0	8,1
2. Krediti lokalnoj državi	11,4	93,5	122,5	122,8	114,0	115,3	125,1	129,6	128,8	130,2
2.1. Krediti ostalim republičkim fondovima	0,9	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Krediti lokalnim jedinicama uprave i fondova	10,5	93,5	122,5	122,8	114,0	115,3	125,1	129,6	128,8	130,2
3. Krediti poduzećima	4 707,8	8 096,2	11 136,6	11 926,3	12 408,0	13 401,0	14 752,1	15 310,1	15 794,4	16 601,3
4. Krediti stanovništvu	1 899,4	3 347,1	4 490,3	4 825,3	5 106,0	5 513,1	6 326,6	6 518,2	6 796,5	7 146,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	10,0	29,8	28,5	28,7	29,7	27,7	30,5	36,0	45,5	45,3
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	4,1	34,8	61,1	56,7	63,3	78,4	88,4	90,6	86,3	88,2
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	6 768,4	11 632,6	15 874,2	16 987,5	17 739,1	19 147,7	21 334,3	22 084,9	22 859,9	24 019,5
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	796,0	765,2	773,9	795,8	776,4	663,5	190,2	202,2	209,1	206,9
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	598,1	529,9	678,8	675,2	662,1	661,2	187,9	200,7	207,8	205,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	197,9	235,2	95,1	120,6	114,3	2,3	2,3	1,6	1,3	1,3
2. Krediti lokalnoj državi	-	19,4	21,4	25,0	22,4	21,7	18,9	18,9	18,9	19,0
2.1. Krediti ostalim republičkim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2. Krediti lokalnim jedinicama uprave i fondova	-	19,4	21,4	25,0	22,4	21,7	18,9	18,9	18,9	19,0
3. Krediti poduzećima	10 239,6	9 049,3	9 770,0	9 991,5	10 064,5	10 134,8	7 057,9	7 185,9	6 999,3	7 308,6
4. Krediti stanovništvu	0,9	3,1	10,3	10,2	15,9	19,2	11,2	12,9	15,9	18,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11 036,4	9 837,0	10 575,6	10 822,5	10 879,3	10 839,2	7 278,2	7 419,9	7 243,2	7 552,5
UKUPNO (A+B)	17 804,9	21 469,6	26 449,7	27 810,0	28 618,4	29 986,9	28 612,5	29 504,8	30 103,1	31 572,0

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Lokalna država	142,5	512,8	495,3	604,1	756,9	787,5	683,8	608,6	602,2	479,8
1.1. Ostali republički fondovi	9,7	9,2	14,6	15,5	0,0	-	-	-	-	-
1.2. Lokalne jedinice uprave i lokalni fondovi	132,9	503,6	480,6	588,6	756,8	787,5	683,8	608,6	602,2	479,8
2. Poduzeća	1 264,7	2 678,2	3 161,9	3 346,3	3 475,7	3 934,5	4 489,1	3 884,6	3 789,4	3 904,8
3. Stanovništvo	327,3	752,7	1 156,8	1 265,3	1 443,5	1 523,7	1 646,8	1 673,7	1 793,3	1 870,6
4. Ostale bankarske institucije	2,8	0,0	0,0	0,2	0,4	2,2	0,7	0,1	0,4	0,3
5. Ostale finansijske institucije	42,6	47,5	79,6	91,3	134,8	143,0	208,2	213,8	176,7	177,8
6. Izdani instrumenti plaćanja	0,6	2,1	3,2	0,4	1,3	0,6	3,5	3,0	0,6	1,2
7. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	- 21,8	- 32,7	- 35,5	- 30,9	- 36,9	- 35,3	- 35,0	- 17,0	- 19,4	- 35,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	1 758,7	3 960,5	4 861,2	5 276,8	5 775,7	6 356,2	6 997,2	6 366,8	6 343,2	6 399,1

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Štedni depoziti stanovništva	215,2	389,7	494,6	561,0	594,0	635,4	717,3	763,7	785,6	855,9
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1 250,3	1 477,1	1 543,2	1 737,4	1 922,9	2 350,3	2 537,4	2 589,7	2 752,0	2 960,0
2.1. Lokalna država	41,8	119,8	81,2	78,4	100,3	116,4	89,7	88,7	92,6	87,6
Ostali republički fondovi	5,6	39,7	5,0	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Lokalne jedinice uprave i lokalni fondovi	36,2	80,1	76,2	76,5	99,3	115,4	88,7	87,7	91,6	86,6
2.2. Poduzeća	680,0	765,0	784,1	850,6	885,3	992,6	1 039,9	1 040,4	1 073,3	1 243,6
2.3. Stanovništvo	408,1	425,4	475,1	581,3	706,6	868,2	1 007,6	1 096,6	1 195,8	1 242,4
2.4. Ostale bankarske institucije	4,1	3,3	5,1	5,2	4,7	1,1	1,5	0,5	1,2	2,4
2.5. Ostale finansijske institucije	116,3	163,6	197,7	221,9	226,0	372,1	398,6	363,6	389,1	384,0
Ukupno (1+2)	1 465,6	1 866,9	2 037,9	2 298,3	2 516,9	2 985,6	3 254,7	3 353,5	3 537,6	3 816,0

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Štedni depoziti	3 843,4	5 482,8	7 952,1	8 890,8	8 532,4	8 917,5	9 242,7	9 727,4	9 870,1	9 610,0
1.1. Lokalna država	4,0	2,1	6,0	5,9	7,4	9,4	10,5	10,2	10,7	11,2
Ostali republički fondovi	2,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokalne jedinice uprave i lokalni fondovi	1,1	1,4	6,0	5,9	7,4	9,4	10,5	10,2	10,7	11,2
1.2. Poduzeća	1 302,0	1 460,9	1 498,0	1 534,1	1 524,0	1 761,3	1 762,8	1 705,1	1 752,0	1 594,0
1.3. Stanovništvo	2 524,3	3 978,2	6 407,3	7 297,7	6 964,4	7 089,8	7 407,8	7 950,0	8 041,5	7 955,9
1.4. Ostale bankarske institucije	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostale finansijske institucije	3,6	29,3	28,3	44,5	28,6	40,2	49,5	48,7	54,1	33,7
1.6. Izdani instrumenti plaćanja	9,4	12,3	12,5	8,6	8,0	16,8	12,1	13,5	11,8	15,2
2. Oročeni depoziti	1 568,9	3 292,5	6 147,3	7 608,1	8 804,5	10 895,2	12 559,2	13 465,7	14 044,3	14 705,3
2.1. Poduzeća	224,6	547,2	743,7	747,6	864,2	1 069,7	1 160,1	1 234,2	1 227,9	1 353,0
2.2. Stanovništvo	1 308,0	2 642,7	5 276,4	6 732,9	7 787,8	9 671,6	11 193,7	12 027,7	12 626,6	13 152,8
2.3. Ostale bankarske institucije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4. Ostale finansijske institucije	36,3	102,6	127,2	127,6	152,5	153,9	205,5	203,8	189,8	199,5
Ukupno (1+2)	5 412,3	8 775,3	14 099,4	16 498,9	17 336,8	19 812,7	21 802,0	23 193,1	23 914,4	24 315,3

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	3,3	1,5	0,2	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0
2. Obveznice (neto)	12,8	47,8	42,9	43,1	42,4	42,1	55,6	86,2	86,3	86,3
3. Primljeni krediti	32,2	149,7	81,7	94,2	122,8	64,7	73,0	57,7	56,4	78,6
3.1. Lokalna država	0,8	14,8	9,9	11,3	9,6	7,9	7,3	7,1	6,9	6,6
Ostali republički fondovi	0,8	14,8	9,9	11,3	9,6	7,9	7,3	7,1	6,9	6,6
Lokalne jedinice uprave i lokalni fondovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
3.2. Poduzeća	3,9	5,6	3,9	2,5	2,7	1,0	4,0	4,0	4,6	4,6
3.3. Ostale bankarske institucije	1,3	13,4	6,7	10,6	16,2	10,4	6,6	4,4	10,2	21,8
3.4. Ostale finansijske institucije	26,3	115,8	61,2	69,8	94,3	45,4	55,1	42,2	34,9	45,6
Ukupno (1+2+3)	48,3	199,0	124,8	137,8	165,9	107,7	129,5	144,8	143,6	165,8

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Devizna inozemna pasiva	3 860,9	6 329,7	8 397,8	8 973,9	9 570,8	9 615,9	9 583,7	10 011,6	10 388,9	10 254,0
1.1. Obveze prema stranim bankama	2 294,5	4 056,9	5 285,9	6 278,3	6 855,8	6 760,5	6 568,4	6 482,9	6 766,6	6 632,7
Tkući računi	218,8	105,2	117,0	116,3	141,9	190,5	205,7	126,5	211,6	238,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim	298,1	371,4	1 152,8	1 207,3	796,9	748,2	979,6	734,5	989,9	806,2
Loro akreditivi i garancije	1,0	2,6	1,9	2,1	2,5	2,0	0,6	0,2	0,3	0,3
Krediti	1 776,5	2 527,2	2 740,9	3 592,2	4 500,1	4 390,2	3 932,6	4 129,9	4 150,1	4 183,4
Dospjele odgodene kamate	-	1 050,6	1 273,2	1 360,2	1 414,3	1 429,6	1 449,9	1 491,8	1 414,6	1 404,0
1.2. Obveze prema strancima	1 566,5	2 272,8	3 111,9	2 695,6	2 715,0	2 855,4	3 015,3	3 528,7	3 622,4	3 621,3
Štedni i oročeni depoziti	450,5	608,9	1 204,2	1 099,1	1 179,7	1 332,1	1 496,8	2 002,1	2 081,8	2 095,6
Depoziti po videnju	373,6	401,1	654,2	625,2	626,6	671,4	667,6	632,2	647,1	625,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim	76,9	207,8	549,9	473,9	553,1	660,7	829,2	1 369,9	1 434,8	1 470,0
Krediti	1 116,0	1 558,7	1 825,7	1 513,6	1 453,3	1 441,4	1 433,2	1 439,7	1 451,6	1 436,9
Dospjele odgodene kamate	-	105,3	82,1	82,8	82,0	82,0	85,3	86,9	88,9	88,7
2. Kunska inozemna pasiva	28,4	27,6	37,2	29,5	40,5	45,4	81,5	82,5	81,0	177,6
2.1. Obveze prema stranim bankama	1,0	4,8	7,5	8,4	12,0	10,9	30,0	25,6	19,3	117,1
Depozitni novac	1,0	4,8	6,4	5,7	12,0	10,9	27,0	22,5	14,7	16,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim	-	-	1,1	2,7	-	-	3,0	3,1	3,1	-
Krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	1,5	100,4
2.2. Obveze prema strancima	27,4	22,8	29,7	21,2	28,5	34,5	51,5	56,9	61,7	60,5
Depozitni novac	27,1	20,7	29,6	21,0	28,1	34,0	22,1	27,6	30,4	29,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim	0,2	2,2	0,1	0,1	0,4	0,5	29,4	29,3	31,3	31,3
Krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Obveze prema bivšoj SFRJ	8 177,1	6 777,5	6 713,6	6 776,2	6 546,4	6 455,8	2 801,3	2 588,9	2 446,1	2 428,2
3.1. U stranoj valuti	8 109,5	6 771,2	6 709,8	6 772,3	6 542,4	6 451,6	2 797,0	2 584,5	2 441,8	2 423,8
u tome: Krediti stranih banaka	8 097,7	6 725,0	6 469,0	6 527,5	6 300,8	6 215,6	2 553,6	2 337,0	2 191,2	2 177,7
3.2. U lokalnoj valuti	67,5	6,3	3,8	3,9	4,0	4,2	4,3	4,3	4,3	4,5
Ukupno (1+2+3)	12 066,4	13 134,8	15 148,7	15 779,6	16 157,7	16 117,0	12 466,6	12 682,9	12 916,1	12 859,8

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Kunski depoziti	1 122,1	1 511,5	1 760,4	1 541,1	1 517,7	1 629,0	1 585,3	1 524,1	1 573,8	1 577,7
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	494,0	178,1	179,3	77,0	115,1	148,5	131,2	94,6	96,3	69,5
Depozitni novac	445,5	16,9	17,9	16,0	10,3	12,9	23,3	6,6	11,5	8,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	32,1	145,5	126,5	20,8	65,2	99,3	77,4	59,6	56,7	33,3
Krediti	16,3	15,7	34,9	40,2	39,7	36,4	30,5	28,4	28,1	28,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	628,1	1 333,4	1 581,1	1 464,1	1 402,6	1 480,4	1 454,1	1 429,5	1 477,6	1 508,2
Depozitni novac	187,4	352,8	253,2	136,4	216,2	205,2	102,8	100,6	125,0	133,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	43,3	129,5	200,7	103,1	43,8	41,7	38,0	37,0	37,7	37,7
Krediti	397,4	851,1	1 127,2	1 224,6	1 142,6	1 233,5	1 313,3	1 291,8	1 315,0	1 337,5
2. Devizni depoziti	315,8	157,9	265,2	223,7	143,5	156,2	135,7	194,7	1 013,7	219,3
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	315,8	118,8	145,4	127,5	60,5	76,6	54,2	109,7	965,7	175,5
Štedni depoziti	315,8	118,8	134,3	111,7	55,9	61,4	48,8	109,7	960,4	170,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	-	-	11,1	15,8	4,6	15,2	5,3	-	5,4	5,4
2.2. Depoziti republičkih fondova	0,0	39,1	119,8	96,2	82,9	79,6	81,5	85,0	47,9	43,8
Štedni depoziti	0,0	39,1	21,2	64,3	71,7	74,9	58,2	60,4	47,9	43,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	-	-	98,6	31,9	11,2	4,7	23,4	24,6	-	-
Ukupno (1+2)	1 437,8	1 669,4	2 025,6	1 764,8	1 661,2	1 785,1	1 720,9	1 718,8	2 587,5	1 797,1

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1993.	1994.	1995.	1996.				1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	XII	I	II	III
1. Ograničeni depoziti	404,1	589,7	687,0	588,1	609,9	654,9	889,7	677,1	642,9	885,4
1.1. Kunski depoziti	79,6	156,6	271,3	227,7	204,8	237,0	249,0	197,7	220,1	208,3
1.2. Devizni depoziti	324,5	433,0	415,6	360,4	405,1	417,9	640,8	479,4	422,8	677,0
2. Blokirani devizni depoziti	13 857,4	11 491,8	9 969,0	9 380,5	8 865,6	8 097,8	7 329,4	6 899,4	6 779,9	6 623,1
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	-	19,6	67,9	68,0	66,6	66,3	66,8	67,7	69,5	68,6
2.2. Depoziti poduzeća	-	1,6	88,7	93,5	94,9	91,3	94,5	96,9	96,3	34,6
2.3. Blokirani devizni depoziti stanovništva	13 857,4	11 470,6	9 812,5	9 219,0	8 704,1	7 940,2	7 168,2	6 734,7	6 614,1	6 519,9
Ukupno (1+2)	14 261,5	12 081,5	10 656,0	9 968,6	9 475,5	8 752,6	8 219,2	7 576,5	7 422,8	7 508,5

Tablica E1: Konsolidirana bilanca štedionica
Kraj razdoblja, u milijunima kuna

	1994.	1995.	1996.									1997.		
	XII	XII	III	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	
AKTIVA														
1. Rezerve kod središnje banke	6,3	48,1	54,2	53,1	53,1	65,3	60,1	63,3	59,7	50,3	62,2	54,2	50,8	
2. Inozemna aktiva	4,2	22,7	21,8	20,4	22,9	20,2	22,7	21,4	20,8	31,7	32,9	33,1	31,7	
3. Potraživanja od središnje države	0,2	1,6	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	377,9	372,0	367,5	355,7	355,9	352,1	356,5	350,9	370,2	379,8	387,2	406,6	412,0	
4.1. Potraživanja od lokalne države	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.2. Potraživanja od poduzeća	249,3	141,0	133,8	118,5	116,0	117,9	119,0	115,6	113,5	114,6	115,2	127,8	131,9	
4.3. Potraživanja od stanovništva	128,5	231,0	233,8	237,2	239,9	234,2	237,5	235,3	256,7	265,3	272,0	278,8	280,1	
5. Potraživanja od banaka	35,8	18,9	22,4	25,0	21,0	23,5	23,2	24,1	21,0	24,1	24,6	34,5	41,1	
6. Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,6	0,3	0,1	0,6	1,1	0,2	0,2	0,7	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	424,6	463,5	468,8	454,2	453,0	461,7	462,8	459,8	473,2	487,8	507,2	528,6	536,4	
PASIVA														
1. Depozitni novac	9,3	8,8	10,4	10,8	12,7	13,8	12,2	12,8	12,8	11,0	10,2	10,6	11,4	
2. Štedni i oročeni depoziti	182,1	127,4	130,9	126,2	136,4	135,9	141,9	144,5	143,8	138,7	145,5	147,0	153,6	
3. Devizni depoziti	8,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	15,5	21,8	27,2	26,8
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	68,0	34,9	20,6	22,5	19,2	16,5	19,7	18,0	17,6	27,3	31,5	39,4	46,5	
5. Inozemna pasiva	0,0	1,3	2,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
6. Depoziti središnje države	5,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,3
7. Krediti primljeni od središnje banke	0,6	-	-	-	-	-	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Ograničeni depoziti	6,3	6,4	5,8	4,8	4,3	3,9	2,6	1,8	1,8	2,1	2,5	1,0	0,9	
9. Kapitalski računi	125,7	276,1	264,8	279,0	286,6	292,7	294,3	295,7	306,3	307,2	298,8	309,9	312,7	
10. Ostalo (neto)	19,1	8,6	33,4	10,2	-7,0	-2,0	-9,0	-14,2	-12,4	-14,8	-3,9	-7,4	-16,6	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	424,6	463,5	468,8	454,2	453,0	461,7	462,8	459,8	473,2	487,8	507,2	528,6	536,4	

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske
U %, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa NBH	Aktivne kamatne stope								
			Na lombardne kredite ¹⁾	Na intervenntne kredite za premoščivanje nelikvidnosti	Na dnevne kredite za štedne uloge i tek.rn. gradana u kn ¹⁾	Na posebne kredite s osnove isplate devizne štednje gradana	Na inicijalni kredit za premoščivanje nelikvidnosti	Na korištena sredstva obv. pričuve za održavanje dnevne likvidnosti ¹⁾	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ¹⁾	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	1 889,39	2 840,09	-	6 881,51	-	-	4 191,93	6 881,51	4 191,93	
1993.	prosinac	34,49	46,78	-	289,60	-	-	101,22	289,60	166,17	
1994.	prosinac	8,50	18,00	19,00	17,00	-	14,00	-	19,00	22,00	
1995.	lipanj	8,50	18,86	19,00	17,00	-	-	-	19,00	22,00	
	srujanj	8,50	19,72	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	kolovoz	8,50	20,53	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	rujan	8,50	22,33	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	listopad	8,50	24,35	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	studen	8,50	24,86	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
1996.	siječanj	8,50	25,72	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	veljača	8,50	27,26	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	ožujak	8,50	27,69	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	travanj	8,50	28,11	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	22,00	
	svibanj	8,50	28,30	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	24,00 ²⁾	
	lipanj	8,50	27,12	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	24,00	
	srujanj	8,50	20,87	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	24,00	
	kolovoz	6,50	19,58	19,00	17,00	12,00	-	-	19,00	24,00	
	rujan	6,50	13,00 ³⁾	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
	listopad	6,50	11,00	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
	studen	6,50	11,00	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
1997.	siječanj	6,50	11,00	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
	veljača	6,50	11,00 ⁴⁾	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	
	ožujak	5,90 ⁴⁾	9,50 ⁴⁾	19,00	17,00	-	-	-	19,00	18,00	

¹⁾ Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija NBH-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.

²⁾ Od 8. svibnja 1996. godine.

³⁾ Od lipnja 1995. do rujna 1996. u tablici je iskazana vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Od 11. rujna kamatna stopa na lombardne kredite iznosi 11% na godišnjoj razini.

⁴⁾ od 12. ožujka 1997.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske
U %, na godišnjoj razini

152

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ¹⁾	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise NBH-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise NBH-a s rokom dospijeća ¹⁾			
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 91 dan	Od 182 dana
1	2	3	4	5	6	7	8
1992.	prosinac	367,60	556,66	1 057,67	1 889,39	-	-
1993.	prosinac	0,00	-	67,84	63,08	97,38	-
1994.	prosinac	5,15	-	9,00	12,00	14,00	-
1995.	lipanj	5,50	16,50	9,00	18,00	19,33	-
	srpanj	5,50	16,50	9,00	18,96	19,50	-
	kolovoz	5,50	16,50	10,00	19,21	24,00	-
	rujan	5,50	16,50	12,00	21,95	24,00	-
	listopad	5,50	16,50	12,00	22,89	26,00	-
	studeni	5,50	16,50	12,00	24,43	27,00	-
	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	-
1996.	siječanj	5,50	16,50	12,00	26,00	-	-
	veljača	5,50	16,50	12,00	26,00	27,50	-
	ožujak	5,50	16,50	12,00	26,00	27,54	-
	travanj	5,50	16,50	12,00	26,00	28,00	-
	svibanj	5,50	16,50	12,00	25,10	26,51	-
	lipanj	5,50	16,50	-	21,50	22,79	23,00
	srpanj	5,50	16,50	-	16,54	17,60	18,71
	kolovoz	5,50	12,00 ²⁾	-	9,13	10,82	-
	rujan	5,50	-	-	7,98	9,49	-
	listopad	5,50	-	-	8,00	9,49	-
	studeni	5,50	-	-	8,00	9,50	-
	prosinac	5,50	-	-	8,00	9,50	-
1997.	siječanj	5,50	-	-	7,50	9,00	-
	veljača	5,50	-	-	7,50	9,00	-
	ožujak	5,50	-	-	7,50	9,00	-

¹⁾ Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija NBH -a opisani su u metodološkim obrazloženjima.
Od 9. kolovoza 1996. godine.

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i %

Godina	Mjesec	Obračunata obvezna pričuva	Vagana prosječna stopa OP-a	Izdvojena obvezna pričuva	Prosječna stopa izdvajanja OP-a	Ostali obvezni depoziti kod NBH-a	Ukupno immobilizirana sredstva	Prosječna stopa ukupnih obveza	Prosječna stopa remuneracije	Korištenje immobiliziranih sredstava
1	2	3	4	5	6=Š5/3Č*100	7	8=3+7	9	10	11
1993.	prosinac	894,9	25,32	804,0	89,84	19,8	914,7	25,88	1,97	143,6
1994.	prosinac	1 826,0	26,20	1 779,2	97,44	188,3	2 014,3	28,90	5,63	3,5
1995.	lipanj	2 256,9	29,88	2 046,1	90,66	133,3	2 390,2	31,64	5,62	20,3
	srpanj	2 280,1	29,87	2 065,5	90,59	369,2	2 649,3	34,71	6,59	12,9
	kolovoz	2 352,6	29,86	2 134,4	90,72	541,5	2 894,2	36,74	7,14	16,4
	rujan	2 504,9	30,53	2 275,3	90,84	608,4	3 113,3	37,95	7,24	37,3
	listopad	2 517,1	30,87	2 291,0	91,02	771,6	3 288,7	40,33	7,70	40,8
	studen	2 473,1	30,88	2 247,3	90,87	832,3	3 305,3	41,27	7,89	17,3
	prosinac	2 431,8	30,90	2 215,9	91,12	826,5	3 258,4	41,40	7,93	45,9
1996.	siječanj	2 407,0	30,87	2 197,6	91,30	805,5	3 212,6	41,21	7,90	4,7
	veljača	2 430,5	30,88	2 203,8	90,67	798,0	3 228,4	41,01	7,83	0,0
	ožujak	2 446,9	31,02	2 225,5	90,95	798,1	3 244,9	41,14	7,83	0,0
	travanj	2 517,8	30,85	2 300,3	91,36	810,8	3 328,6	40,79	7,82	0,6
	svibanj	2 558,1	30,85	2 337,5	91,38	822,2	3 380,3	40,77	7,82	0,2
	lipanj	2 635,6	30,85	2 419,3	91,79	805,9	3 441,5	40,28	7,73	0,2
	srpanj	2 750,8	30,87	2 512,1	91,32	617,4	3 368,2	37,80	7,13	0,0
	kolovoz	2 856,9	30,88	2 598,8	90,96	539,1	3 396,0	36,71	6,11	0,0
	rujan	3 123,8	32,25	2 843,8	91,04	429,9	3 553,7	36,68	5,85	0,0
	listopad	3 360,4	34,07	3 055,1	90,92	218,6	3 579,0	36,28	5,43	0,2
	studen	3 499,8	35,13	3 172,1	90,64	71,1	3 570,9	35,84	5,12	0,2
	prosinac	3 652,9	35,91	3 312,0	90,67	0,0	3 652,9	35,91	5,50	0,1
1997.	siječanj	3 689,7	35,92	3 338,7	90,49	0,0	3 689,7	35,92	5,50	0,3
	veljača	3 706,3	35,93	3 357,6	90,59	0,0	3 706,3	35,93	5,50	0,2
	ožujak	3 546,0	35,93	3 219,6	90,79	0,0	3 546,0	35,93	5,50	0,2

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i %

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva	Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Dragovoljno upisani blagajnički zapisi NBH-a
1	2	3	4	5	6
1993.	prosinac	- 18,5	-0,52	188,0	1,9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2
1995.	lipanj	43,5	0,58	144,3	263,7
	srpanj	29,2	0,38	154,4	256,3
	kolovoz	57,9	0,74	106,7	273,3
	rujan	28,9	0,35	206,4	336,6
	listopad	7,0	0,09	209,5	269,6
	studen	56,1	0,70	107,2	193,5
	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7
1996.	siječanj	86,5	1,11	64,9	206,6
	veljača	71,2	0,90	116,1	271,8
	ožujak	92,3	1,17	79,0	293,5
	travanj	36,5	0,45	112,4	338,2
	svibanj	36,5	0,45	112,4	338,2
	lipanj	149,6	1,75	79,3	451,6
	srpanj	242,9	2,73	38,6	572,9
	kolovoz	426,3	4,61	7,2	767,6
	rujan	365,0	3,77	55,0	1 018,7
	listopad	308,2	3,12	56,1	893,6
	studen	300,3	3,01	29,7	940,8
	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9
1997.	siječanj	323,2	3,15	47,5	653,5
	veljača	246,1	2,39	55,2	729,6
	ožujak	219,3	2,22	68,6	756,0

Tablica G1: Aktivne kamatne stope poslovnih banaka
Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u % na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule			Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne kredite		
		Na dnevnom tržištu	Na prekonočnom tržištu	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992.	prosinac	2 182,26	2 182,26	2 332,92	2 384,89	1 166,29	20,41	9,90	21,41	....	....	....
1993.	prosinac	86,90	34,49	59,00	59,00	78,97	21,84	19,00	23,14	....	....	....
1994.	prosinac	17,76	8,50	15,39	15,43	13,82	11,99	12,38	11,65	....	....	....
1995.	lipanj	21,96	21,96	22,62	22,77	15,18	21,58	20,77	22,01	....	....	....
	srpanj	22,75	22,74	21,88	22,62	10,10	21,70	25,80	13,10	17,28	17,12	17,94
	kolovoz	23,13	23,07	22,01	22,61	11,86	25,99	30,00	13,80	33,76	35,23	17,32
	rujan	22,97	22,97	21,73	21,80	16,86	23,62	29,60	13,90	16,58	16,63	13,73
	listopad	23,78	23,80	23,52	23,56	17,35	24,67	30,32	16,21	8,37	8,29	13,05
	studen	24,76	24,75	24,21	24,39	17,24	22,97	31,20	12,33	16,77	16,86	13,97
	prosinac	27,15	27,26	22,32	22,56	13,48	19,56	21,62	14,33	15,73	16,56	12,27
1996.	siječanj	29,55	29,70	26,37	26,57	16,20	24,02	26,71	11,26	17,72	18,02	14,92
	veljača	30,01	30,01	25,81	26,00	14,85	26,21	31,52	11,55	17,70	17,76	15,00
	ožujak	29,41	29,40	24,87	25,15	16,36	22,75	27,28	12,85	17,62	18,67	14,26
	travanj	29,93	19,00	25,59	25,78	15,85	23,49	27,09	12,67	16,14	19,08	13,46
	svibanj	27,40	19,00	25,06	25,20	17,25	22,85	27,15	11,66	14,09	14,55	12,90
	lipanj	21,44	19,00	23,57	24,02	13,15	22,42	25,59	11,60	14,30	15,84	10,94
	srpanj	16,05	15,11	22,78	23,12	16,46	21,62	25,45	11,12	15,06	17,56	10,78
	kolovoz	9,79	9,02	20,81	20,91	17,87	20,68	25,31	11,89	15,69	20,72	10,93
	rujan	8,47	7,45	18,67	19,11	10,76	21,91	26,78	10,93	19,58	20,94	10,69
	listopad	9,55	8,38	17,99	18,54	10,84	20,83	24,14	12,37	20,97	22,08	9,75
	studen	10,10	9,62	20,20	20,36	15,71	19,92	24,47	11,62	22,11	23,05	14,14
	prosinac	10,41	9,66	18,46	19,35	11,51	18,97	22,56	12,12	19,28	21,11	10,95
1997.	siječanj	11,40	10,54	17,62	17,68	14,57	20,08	23,28	13,11	23,45	24,21	13,40
	veljača	11,12	10,04	17,17	17,27	14,39	17,64	20,42	12,64	20,38	20,57	19,48
	ožujak	11,56	10,41	16,89	17,03	14,21	18,11	21,15	12,96	19,10	20,34	11,35
Relativno značenje¹⁾		11,68	9,61	37,27	35,43	1,84	36,47	22,94	13,53	4,97	4,29	0,68

¹⁾ Relativno značenje predstavlja postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Pasivne kamatne stope poslovnih banaka
Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u % na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite			Kamatne stope na štedne i oroč. dep. s val. klauzulom	Kamatne stope na devizne depozite		
		Ukupni projek	Na depozite po videnju	Na štedne i oročene depozite ¹⁾		Ukupni projek	Na depozite po videnju	Na štedne i oročene depozite ¹⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1992.	prosinac	434,47	184,69	1 867,18	6,04	....	....	....
1993.	prosinac	27,42	18,16	52,16	5,91	....	....	....
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65	6,95	....	....	....
1995.	lipanj	5,40	3,87	11,20	6,46	....	....	....
	srpanj	5,24	3,81	10,55	8,13	4,55	3,33	6,19
	kolovoz	5,32	3,72	11,33	9,75	5,22	3,93	6,92
	rujan	5,94	4,05	12,35	8,31	4,64	3,14	6,56
	listopad	5,76	4,15	11,21	9,10	3,66	1,74	5,94
	studeni	6,19	3,94	14,06	13,05	4,61	2,92	6,66
	prosinac	6,10	3,88	13,65	12,69	4,57	2,82	6,83
1996.	siječanj	6,35	3,95	14,81	11,22	4,61	2,95	6,71
	veljača	6,56	3,97	15,22	13,02	4,72	2,79	7,00
	ožujak	6,44	3,92	14,88	9,72	4,70	2,90	6,80
	travanj	6,45	3,91	15,07	7,84	4,67	2,77	6,81
	svibanj	6,40	3,93	14,93	11,68	4,44	2,78	6,22
	lipanj	5,82	3,55	13,79	11,58	4,10	1,69	6,44
	srpanj	5,89	3,50	14,09	13,03	3,98	1,53	6,32
	kolovoz	5,50	3,09	13,44	10,41	4,15	1,88	6,18
	rujan	4,69	2,74	10,70	11,44	4,50	1,48	6,97
	listopad	4,46	2,55	10,20	10,23	4,82	1,37	7,52
	studeni	4,31	2,26	10,38	10,02	5,03	1,58	7,61
	prosinac	4,15	2,19	10,19	9,46	5,09	1,44	7,77
1997.	siječanj	4,18	2,20	9,75	9,82	4,51	1,39	6,76
	veljača	4,33	2,24	9,81	9,49	4,22	1,44	6,18
	ožujak	4,43	2,12	10,11	8,57	4,27	1,43	6,13

¹⁾ Do lipnja 1995. g. u koloni 5 iskazuju se prosječne kamatne stope vagane prema stanjima depozita koncem mjeseca, a od srpnja 1995. g. vagane prema iznosima depozita zaprimljenih tijekom izvještajnog mjeseca.

Tablica G3: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja
U milijunima DEM, tekući tečaj

	1994.	1995.	1996.				1996.					
			Q1	Q2	Q3	Q4	III	VI	IX	X	XI	XII
A. Kupnja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	2 861,3	3 295,9	968,8	950,9	995,0	1 018,8	299,2	317,9	310,0	332,6	330,9	355,3
2. Fizičke osobe	3 463,8	3 492,4	778,6	1 067,9	1 346,9	825,4	279,9	362,4	309,5	327,9	258,0	239,5
2.1. Domaće fizičke osobe	2 512,8	2 908,9	698,2	932,3	980,9	765,3	252,7	305,2	259,6	302,0	241,1	222,2
2.2. Strane fizičke osobe	951,0	583,4	80,4	135,6	366,0	60,1	27,2	57,2	49,9	25,9	16,9	17,3
3. Banke	375,0	599,9	185,5	160,5	185,7	236,4	66,7	53,3	79,4	88,6	76,2	71,6
4. Narodna banka Hrvatske	434,0	334,0	40,8	17,5	70,8	0,0	9,4	17,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4)	7 134,1	7 722,2	1 973,7	2 196,8	2 598,4	2 080,6	655,2	750,6	698,9	749,1	665,1	666,4
B. Prodaja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	3 845,8	5 000,4	1 425,3	1 636,0	1 828,9	1 789,5	486,9	545,4	537,8	616,4	572,7	600,4
2. Fizičke osobe	1 221,8	1 502,7	379,3	372,8	384,8	423,4	123,1	117,2	132,4	135,0	131,6	156,8
2.1. Domaće fizičke osobe	1 221,8	1 502,7	379,3	372,8	384,8	423,4	123,1	117,2	132,4	135,0	131,6	156,8
2.2. Strane fizičke osobe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	375,0	599,9	185,5	160,5	185,7	234,4	66,7	53,3	79,4	86,6	76,2	71,6
4. Narodna banka Hrvatske	1 407,0	663,2	17,9	193,2	421,2	43,8	5,8	118,8	0,0	0,0	0,0	43,8
Ukupno (1+2+3+4)	6 849,6	7 766,2	2 008,0	2 362,5	2 820,6	2 491,2	682,5	834,7	749,6	838,1	780,5	872,6
C. Neto kupnja poslovnih banaka (A-B)												
1. Pravne osobe	- 984,5	- 1 704,5	- 456,5	- 685,1	- 833,9	- 770,6	- 187,7	- 227,5	- 227,8	- 283,8	- 241,8	- 245,0
2. Fizičke osobe	2 242,0	1 989,7	399,3	695,1	962,1	402,0	156,8	245,2	177,1	192,9	126,4	82,7
2.1. Domaće fizičke osobe	1 291,0	1 406,3	318,9	559,5	596,1	341,9	129,6	188,0	127,2	167,0	109,5	65,4
2.2. Strane fizičke osobe	951,0	583,4	80,4	135,6	366,0	60,1	27,2	57,2	49,9	25,9	16,9	17,3
3. Narodna banka Hrvatske	- 973,0	- 329,2	22,9	- 175,7	- 350,4	- 43,8	3,6	- 101,8	0,0	0,0	0,0	- 43,8
Ukupno (1+2+3)	284,5	- 44,0	20,3	- 165,7	- 222,2	- 412,6	- 27,3	- 84,1	- 50,7	- 91,0	- 115,4	- 206,2

Tablica H1: Platna bilanca - svodna tablica
U milijunima USD

	1993.	1994.	1995.	1996.				1996.					
				O1	O2	O3 ¹⁾	O4 ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	104,0	103,4	-1 712,0	- 238,1	- 424,2	- 83,2	- 706,7	- 38,0	98,9	- 144,2	- 251,1	- 271,5	- 184,1
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	- 272,0	- 355,9	-2 357,8	- 470,7	- 618,7	- 252,5	- 889,1	- 91,7	40,3	- 201,2	- 315,6	- 328,4	- 245,1
1.1. Prihodi	5 822,2	6 653,9	7 375,3	1 752,2	1 940,1	2 332,3	2 210,0	866,7	835,7	630,0	649,8	775,9	784,3
1.2. Rashodi	-6 094,1	-7 009,8	-9 733,1	-2 222,8	-2 558,8	-2 584,8	-3 099,0	-958,3	-795,3	-831,2	-965,3	-1 104,3	-1 029,4
2. Robe i usluge (3+4)	- 130,7	- 231,4	-2 264,5	- 437,3	- 586,3	- 280,6	- 881,4	- 114,4	27,7	- 193,9	- 318,3	- 317,4	- 245,7
2.1. Prihodi	5 710,5	6 552,9	7 201,9	1 709,0	1 878,4	2 265,3	2 155,3	830,5	818,2	616,6	630,0	759,2	766,1
2.2. Rashodi	-5 841,2	-6 784,3	-9 466,4	-2 146,3	-2 464,7	-2 545,9	-3 036,7	-944,9	-790,5	-810,5	-948,3	-1 076,7	-1 011,8
3. Robe	- 762,5	- 968,9	-2 877,2	- 579,6	- 812,7	- 848,7	- 1 035,1	- 317,4	- 218,9	- 312,4	- 366,9	- 398,7	- 269,5
3.1. Prihodi	3 903,8	4 260,4	4 632,7	1 082,1	1 080,2	1 058,4	1 291,2	414,3	369,0	275,1	331,9	458,2	501,1
3.2. Rashodi	-4 666,4	-5 229,3	-7 509,9	-1 661,7	-1 892,9	-1 907,0	-2 326,2	-731,6	-587,9	-587,5	-698,8	-856,9	-770,6
4. Usluge	631,9	737,5	612,7	142,3	226,4	568,1	153,7	203,0	246,6	118,5	48,6	81,3	23,8
4.1. Prihodi	1 806,7	2 292,5	2 569,2	626,9	798,2	1 207,0	864,1	416,2	449,3	341,5	298,1	301,1	265,0
4.2. Rashodi	-1 174,9	-1 555,0	-1 956,5	-484,6	-571,8	-638,9	-710,5	-213,2	-202,6	-223,0	-249,5	-219,8	-241,2
5. Dohodak	- 141,3	- 124,5	- 93,3	- 33,4	- 32,5	28,1	- 7,6	22,7	12,7	- 7,3	2,7	- 11,0	0,6
5.1. Prihodi	111,6	101,0	173,4	43,1	61,7	67,0	54,6	36,2	17,5	13,4	19,8	16,6	18,2
5.2. Rashodi	-252,9	-225,5	-266,7	-76,5	-94,2	-38,9	-62,3	-13,4	-4,8	-20,7	-17,1	-27,6	-17,6
6. Tekući transferi	376,0	459,3	645,8	232,6	194,5	169,3	182,3	53,7	58,6	57,0	64,5	56,9	61,0
6.1. Prihodi	554,9	602,1	814,6	275,3	248,2	196,6	209,4	70,2	62,6	63,8	72,2	65,7	71,6
6.2. Rashodi	-178,9	-142,8	-168,8	-42,7	-53,7	-27,3	-27,1	-16,4	-4,0	-6,8	-7,7	-8,8	-10,6
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	- 179,8	- 205,2	411,5	175,6	- 127,1	7,4	579,4	- 170,3	- 89,7	262,0	192,0	215,9	171,5
B1. Kapitalne transakcije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B2. Financijske transakcije, isključujući dev. pričuve	269,8	583,6	901,7	171,2	1,2	283,4	598,3	26,9	25,1	225,9	209,5	195,9	192,9
1. Izravne investicije (pasiva)	74,3	97,6	80,5	20,0	91,5	143,3	99,6	64,6	29,6	43,6	13,7	36,0	49,9
2. Portfolio investicije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostale investicije	195,4	486,1	821,2	151,2	- 90,3	140,1	498,7	- 37,7	- 4,5	182,3	195,7	159,9	143,1
3.1. Aktiva	44,2	241,8	49,8	- 109,9	- 86,9	126,8	212,0	- 4,4	50,2	81,1	61,2	57,6	93,2
3.2. Pasiva	151,2	244,2	771,4	261,1	- 3,4	13,3	286,7	- 33,3	- 54,6	101,3	134,5	102,2	49,9
B3. Devizne pričuve (NBH)	- 449,6	- 788,8	- 490,2	4,4	- 128,3	- 276,0	- 18,9	- 197,2	- 114,8	36,0	- 17,5	20,0	- 21,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	75,8	101,7	1 300,5	62,4	551,4	75,8	127,4	208,2	- 9,3	- 117,8	59,0	55,7	12,6

¹⁾ Preliminarni podaci

Tablica H2: Platna bilanca - Robe i usluge
U milijunima USD

	1993.	1994.	1995.	1996.				1996.					
				Q1	Q2	Q3 ¹⁾	Q4 ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	
1. Robe	- 762,5	- 968,9	-2 877,2	- 579,6	- 812,7	- 848,7	-1 035,1	- 317,4	- 218,9	- 312,4	- 366,9	- 398,7	- 269,5
1.1. Prihodi	3 903,8	4 260,4	4 632,7	1 082,1	1 080,2	1 058,4	1 291,2	414,3	369,0	275,1	331,9	458,2	501,1
1.1.1. Proizvodi za reprodukciju	1 975,7	2 073,1	2 443,1	598,8	595,2	489,5	552,8	190,1	162,0	137,3	148,7	191,0	213,1
1.1.2. Proizvodi za investicije	350,5	528,0	539,6	144,1	88,8	167,8	293,3	75,6	59,9	32,4	55,4	119,9	118,0
1.1.3. Proizvodi za široku potrošnju	1 577,5	1 659,3	1 650,0	339,3	396,1	401,1	445,1	148,6	147,1	105,5	127,8	147,3	169,9
1.2. Rashodi	-4 666,4	-5 229,3	-7 509,9	-1 661,7	-1 892,9	-1 907,0	-2 326,2	-731,6	-587,9	-587,5	-698,8	-856,9	-770,6
1.2.1. Proizvodi za reprodukciju	-2 749,5	-2 929,0	-4 154,6	-928,0	-1 038,1	-979,5	-1 179,2	-374,3	-325,6	-279,6	-357,3	-463,8	-358,1
1.2.2. Proizvodi za investicije	-748,6	-898,1	-1 314,3	-280,9	-336,1	-393,0	-500,1	-160,6	-102,2	-130,2	-139,8	-158,3	-201,9
1.2.3. Proizvodi za široku potrošnju	-1 168,3	-1 402,2	-2 040,9	-452,9	-518,7	-534,5	-647,0	-196,8	-160,1	-177,7	-201,7	-234,8	-210,5
2. Usluge	631,9	737,5	612,7	142,3	226,4	568,1	153,7	203,0	246,6	118,5	48,6	81,3	23,8
2.1. Transport	178,6	120,4	59,9	35,2	4,4	34,1	36,8	8,2	13,8	12,1	8,4	12,5	15,9
2.1.1. Prihodi	674,8	630,9	654,5	176,9	169,2	168,2	167,3	56,3	52,9	59,0	57,2	55,7	54,4
2.1.2. Rashodi	-496,2	-510,6	-594,6	-141,6	-164,9	-134,1	-130,5	-48,1	-39,1	-46,8	-48,8	-43,2	-38,6
2.2. Putovanja - turizam	533,2	874,7	813,2	168,7	225,5	592,3	166,6	205,8	260,4	126,0	78,1	43,8	44,7
2.2.1. Prihodi	831,6	1 426,9	1 583,8	378,5	458,8	875,0	473,7	305,9	349,1	220,1	191,3	140,1	142,4
2.2.2. Rashodi	-298,4	-552,3	-770,8	-209,9	-233,3	-282,7	-307,1	-100,0	-88,6	-94,1	-113,2	-96,3	-97,7
2.3. Ostale usluge	-79,9	-257,5	-260,5	-61,6	-3,4	-58,3	-49,7	-11,1	-27,6	-19,6	-37,9	24,9	-36,7
2.3.1. Prihodi	300,4	234,7	330,8	71,5	170,2	163,7	223,1	54,1	47,3	62,4	49,6	105,3	68,2
2.3.2. Rashodi	-380,2	-492,2	-591,3	-133,1	-173,6	-222,1	-272,9	-65,2	-74,9	-82,0	-87,6	-80,4	-104,9
Ukupno (1+2)	- 130,7	- 231,4	-2 264,5	- 437,3	- 586,3	- 280,6	- 881,4	- 114,4	27,7	- 193,9	- 318,3	- 317,4	- 245,7

¹⁾ Preliminarni podaci

Tablica H3: Platna bilanca - Dohodak i tekući transferi
U milijunima USD

	1993.	1994.	1995.	1996.				1996.					
				Q1	Q2	Q3 ¹⁾	Q4 ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	
1. Dohodak	- 141,3	- 124,5	- 93,3	- 33,4	- 32,5	28,1	- 7,6	22,7	12,7	- 7,3	2,7	- 11,0	0,6
1.1. Prijodi	111,6	101,0	173,4	43,1	61,7	67,0	54,6	36,2	17,5	13,4	19,8	16,6	18,2
1.1.1. Naplaćene kamate	108,3	100,3	172,4	43,1	58,3	55,8	39,3	32,1	14,8	8,9	16,1	12,1	11,1
1.1.2. Ostalo	3,3	0,7	1,0	0,0	3,4	11,2	15,4	4,1	2,7	4,5	3,7	4,6	7,1
1.2. Rashodi	- 252,9	- 225,5	- 266,7	- 76,5	- 94,2	- 38,9	- 62,3	- 13,4	- 4,8	- 20,7	- 17,1	- 27,6	- 17,6
1.2.1. Plaćene kamate	- 162,8	- 141,0	- 168,5	- 56,5	- 68,3	- 60,2	- 53,0	- 38,6	- 5,8	- 15,8	- 17,4	- 19,7	- 15,9
1.2.2. Kamate kašnjenja	- 75,6	- 78,4	- 85,2	- 18,2	- 20,9	26,6	- 5,8	28,2	1,7	- 3,4	1,7	- 7,1	- 0,4
1.2.3. Ostalo	- 14,5	- 6,1	- 13,0	- 1,9	- 5,0	- 5,3	- 3,4	- 3,1	- 0,7	- 1,5	- 1,4	- 0,8	- 1,2
2. Tekući transferi	376,0	459,3	645,8	232,6	194,5	169,3	182,3	53,7	58,6	57,0	64,5	56,9	61,0
2.1. Država	249,8	235,3	279,8	85,0	66,7	- 2,5	5,3	- 7,5	3,5	1,6	2,0	1,6	1,7
2.1.1. Prijodi	255,7	261,9	309,2	89,9	73,4	13,0	17,2	5,7	4,4	2,9	4,5	5,4	7,3
2.1.2. Rashodi	- 6,0	- 26,6	- 29,3	- 4,9	- 6,7	- 15,4	- 11,8	- 13,2	- 0,9	- 1,3	- 2,5	- 3,7	- 5,6
2.2. Ostali sektori	126,2	224,0	366,0	147,7	127,8	171,7	177,0	61,3	55,1	55,4	62,5	55,2	59,3
2.2.1. Prijodi	299,2	340,2	505,5	185,4	174,8	183,6	192,3	64,5	58,2	60,9	67,7	60,3	64,3
2.2.2. Rashodi	- 172,9	- 116,2	- 139,5	- 37,8	- 47,0	- 11,9	- 15,3	- 3,2	- 3,2	- 5,5	- 5,2	- 5,1	- 5,0
Ukupno (1+2)	234,7	334,8	552,5	199,2	162,1	197,4	174,7	76,4	71,3	49,7	67,2	45,9	61,6

¹⁾ Preliminarni podaci

Tablica H4: Platna bilanca - Ostale investicije

U milijunima USD

	1993.	1994.	1995.	1996.				1996.					
				O1	O2	O3 ¹⁾	O4 ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾
1. Aktiva	44,2	241,8	49,8	- 109,9	- 86,9	126,8	212,0	- 4,4	50,2	81,1	61,2	57,6	93,2
1.1. Valuta i depoziti	44,2	241,8	49,8	- 109,9	- 86,9	126,8	212,0	- 4,4	50,2	81,1	61,2	57,6	93,2
1.1.1. Banke	- 210,6	- 189,5	- 467,1	- 278,2	- 260,4	- 164,2	80,2	- 120,0	- 67,1	22,9	- 5,5	27,6	58,1
1.1.2. Ostali sektori	254,8	431,3	516,9	168,3	173,5	291,0	131,8	115,6	117,3	58,2	66,7	30,0	35,1
2. Pasiva	151,2	244,2	771,4	261,1	- 3,4	13,3	286,7	- 33,3	- 54,6	101,3	134,5	102,2	49,9
2.1. Krediti	- 118,5	- 21,5	430,7	97,5	- 25,7	88,5	244,0	47,1	- 32,1	73,5	140,7	45,7	57,6
2.1.1. Narodna banka Hrvatske	- 24,0	105,5	97,6	-	- 2,2	-	- 2,2	-	-	-	- 2,2	0,0	-
2.1.1.1. Korištenja	- 24,0	105,5	97,6	-	- 2,2	-	- 2,2	-	-	-	- 2,2	0,0	-
2.1.1.2. Otplate	-	114,2	103,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.1.2. Država	- 24,0	- 8,7	- 5,4	-	- 2,2	-	- 2,2	-	-	-	- 2,2	0,0	-
2.1.2.1. Dugoročni krediti	- 7,8	- 1,8	93,5	0,2	7,5	45,4	256,8	- 20,5	- 0,3	66,2	100,6	150,2	6,0
2.1.2.1.1. Korištenja	- 7,8	- 1,8	- 6,5	0,2	1,1	43,3	256,6	- 20,5	- 0,3	64,1	100,5	150,2	6,0
2.1.2.1.2. Otplate	3,7	10,4	9,4	2,9	3,2	69,1	274,7	-	-	69,1	103,2	157,3	14,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti (neto)	- 11,5	- 12,2	- 15,9	- 2,7	- 2,0	- 25,8	- 18,0	- 20,5	- 0,3	- 5,0	- 2,7	- 7,1	- 8,2
2.1.3. Banke	-	-	100,0	-	6,4	2,1	0,2	-	-	2,1	0,2	0,0	-
2.1.3.1. Dugoročni krediti	- 115,8	- 41,7	176,2	35,3	- 69,3	27,7	- 46,3	64,2	- 45,8	9,3	3,0	- 100,5	51,2
2.1.3.1.1. Korištenja	- 133,2	- 56,7	- 94,2	15,5	- 13,5	45,9	9,2	34,2	9,4	2,3	8,4	3,7	- 2,9
2.1.3.1.2. Otplate	55,2	69,4	72,0	42,4	42,8	31,0	51,3	4,4	16,4	10,2	19,2	26,3	5,8
2.1.3.2. Kratkoročni krediti (neto)	- 188,4	- 126,1	- 166,2	- 26,9	- 56,3	14,9	- 42,1	29,8	- 7,0	- 7,9	- 10,8	- 22,6	- 8,7
2.1.4. Ostali sektori	29,1	- 83,5	63,4	62,1	38,2	15,5	35,7	3,4	14,0	- 2,0	39,3	- 4,0	0,4
2.1.4.1. Dugoročni krediti	- 50,7	- 78,3	- 36,1	18,8	21,6	12,6	26,4	- 5,6	26,0	- 7,8	25,9	- 0,2	0,6
2.1.4.1.1. Korištenja	94,7	104,5	233,7	67,3	86,6	66,6	106,5	10,7	35,7	20,2	40,2	39,6	26,7
2.1.4.1.2. Otplate	- 145,4	- 182,8	- 269,8	- 48,5	- 65,0	- 54,0	- 80,2	- 16,3	- 9,7	- 28,0	- 14,3	- 39,7	- 26,1
2.1.4.2. Kratkoročni krediti (neto)	79,8	- 5,2	99,5	43,2	16,7	2,9	9,3	9,0	- 12,0	5,8	13,4	- 3,9	- 0,2
2.2. Ostala pasiva (kratkoročna)	269,7	265,8	340,7	163,7	22,3	- 75,2	42,7	- 80,4	- 22,6	27,7	- 6,2	56,5	- 7,7
2.2.1. Država	-	-	0,3	-	-	-	13,0	0,1	- 0,1	-	0,1	11,8	1,1
2.2.2. Banke	221,6	165,8	209,5	22,4	40,5	- 64,7	11,9	- 69,0	- 0,9	5,2	0,5	20,4	- 9,0
2.2.3. Ostali sektori	48,1	100,0	130,9	141,3	- 18,2	- 10,5	17,7	- 11,5	- 21,5	22,5	- 6,8	24,4	0,1
Ukupno (1+2)	195,4	486,1	821,2	151,2	- 90,3	140,1	498,7	- 37,7	- 4,5	182,3	195,7	159,9	143,1

¹⁾ Preliminarni podaci

Tablica H5: Devizne pričuve Narodne banke Hrvatske
Kraj razdoblja, u milijunima USD

	Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Devize		
				Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice
1991.	prosinac	-	-	-	-	-
1992.	prosinac	166,8	-	166,8	166,8	-
1993.	prosinac	616,2	3,7	612,5	612,5	-
1994.	prosinac	1 405,0	4,5	1 400,5	1 400,5	-
1995.	lipanj	1 826,1	102,7	1 723,4	1 723,4	-
	srpanj	1 911,5	102,1	1 809,4	1 809,4	-
	kolovoz	1 863,1	95,3	1 767,8	1 767,8	-
	rujan	1 943,8	146,6	1 797,2	1 786,5	10,7
	listopad	1 897,4	143,0	1 754,4	1 706,9	47,5
	studenzi	1 892,0	140,3	1 751,7	1 679,9	71,8
	prosinac	1 895,2	139,8	1 755,4	1 651,0	104,3
1996.	siječanj	1 845,2	137,0	1 708,1	1 591,8	116,4
	veljača	1 883,6	137,8	1 745,8	1 626,9	118,9
	ožujak	1 890,8	138,0	1 752,8	1 645,7	107,1
	travanj	1 876,3	134,8	1 741,4	1 646,0	95,4
	svibanj	1 919,2	131,6	1 787,6	1 667,0	120,6
	lipanj	2 019,1	132,3	1 886,8	1 747,7	139,1
	srpanj	2 216,3	133,8	2 082,5	1 923,6	159,0
	kolovoz	2 331,1	131,1	2 200,0	2 069,6	130,4
	rujan	2 295,1	129,6	2 165,4	2 056,3	109,1
	listopad	2 312,5	128,0	2 184,5	2 074,6	109,9
	studenzi	2 292,5	126,2	2 166,3	1 979,8	186,4
	prosinac	2 314,0	125,6	2 188,4	2 016,6	171,8
1997.	siječanj	2 173,1	121,8	2 051,3	1 816,4	234,9
	veljača	2 177,8	119,2	2 058,5	1 744,9	313,6
	ožujak	2 252,4	156,6	2 095,9	1 745,6	350,2

Tablica H6: Godišnji i mjesecni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Narodne banke Hrvatske

	HRK/100 ATS	HRK/100 FRF	HRK/100 ITL	HRK/100 CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/100 DEM	HRK/XEU
1992.	2,4435	5,0688	0,0210	19,1620	0,4540	0,2657	17,1934	-
1993.	30,5459	62,3241	0,2240	243,3653	5,3688	3,5776	214,8962	4,1336
1994.	52,4804	107,9560	0,3715	438,1763	9,1662	5,9961	369,2044	7,0874
1995.	51,8734	104,7969	0,3213	442,5311	8,2530	5,2300	364,9286	6,7578
1996.	51,3722	106,2735	0,3522	440,4976	8,4799	5,4338	361,4100	6,8047
1995.	rujan	52,4843	107,0436	0,3342	453,2701	8,4059	5,4016	369,1623
	listopad	52,8658	106,4992	0,3275	459,5187	8,3019	5,2596	372,0225
	studeni	52,8846	107,8401	0,3302	461,5286	8,2401	5,2614	372,1133
	prosinac	52,7522	107,7925	0,3355	459,4350	8,2262	5,3484	371,1654
1996.	siječanj	52,6830	108,2060	0,3412	459,5670	8,2753	5,4049	370,5077
	veljača	52,6304	107,6193	0,3450	453,7723	8,3341	5,4341	370,1289
	ožujak	52,5526	107,9038	0,3490	456,3227	8,3349	5,4581	369,5767
	travanj	52,4445	108,6350	0,3537	455,7257	8,3997	5,5376	368,8233
	svibanj	51,6720	107,4202	0,3574	444,8496	8,4247	5,5688	363,5654
	lipanj	51,0279	105,9487	0,3556	436,5501	8,4535	5,4848	359,0886
	srpanj	50,6076	105,1828	0,3512	433,9396	8,3273	5,3639	356,1316
	kolovoz	50,4061	103,9133	0,3464	436,9548	8,1455	5,2559	354,6796
	rujan	50,5430	104,4095	0,3520	435,2483	8,3357	5,3487	355,6333
	listopad	50,6437	105,3510	0,3572	433,0685	8,6162	5,4490	356,2751
	studeni	50,6604	105,3683	0,3557	423,5404	8,9299	5,3818	356,4890
	prosinac	50,5956	105,3243	0,3614	416,4327	9,1814	5,5169	356,0212
1997.	siječanj	50,6307	105,5680	0,3646	410,4601	9,4731	5,6813	356,2051
	veljača	50,6882	105,6570	0,3612	411,1264	9,6607	5,9557	356,6996
	ožujak	50,7702	105,9315	0,3580	413,5243	9,7433	6,0575	357,3151
	travanj	50,8002	106,1420	0,3610	418,2252	9,9465	6,1053	357,5270

Tablica H7: Srednji devizni tečajevi Narodne banke Hrvatske na kraju razdoblja

		HRK/100 ATS	HRK/100 FRF	HRK/100 ITL	HRK/100 CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/100 DEM	HRK/XEU
1994.	prosinac	51,6285	105,2510	0,3465	428,8893	8,7842	5,6287	363,2100	6,9024
1995.	lipanj	51,3083	102,9121	0,3074	434,0345	7,9787	5,0422	360,8000	6,6492
	srpanj	51,3969	104,4659	0,3152	435,0174	8,0026	5,0071	361,5200	6,7138
	kolovoz	51,6744	105,6669	0,3292	441,5784	8,2850	5,3643	363,4100	6,8107
	rujan	52,6962	107,3766	0,3263	460,9657	8,3070	5,2550	370,7500	6,8563
	listopad	52,8632	107,1212	0,3285	460,4641	8,2642	5,2534	372,0300	6,8241
	studeni	52,8233	108,4337	0,3345	459,5290	8,1877	5,3393	371,6600	6,8675
	prosinac	52,6742	108,5365	0,3358	461,8693	8,2345	5,3161	370,5900	6,8122
1996.	siječanj	52,7361	107,9764	0,3452	455,9974	8,2884	5,5057	370,8300	6,7906
	veljača	52,4763	107,5640	0,3477	453,4799	8,2636	5,3706	369,0600	6,8173
	ožujak	52,6109	108,4996	0,3474	458,8962	8,3186	5,4576	369,9600	6,8505
	travanj	51,9521	108,2838	0,3567	452,0397	8,4092	5,5669	365,5200	6,8795
	svibanj	51,2883	106,6131	0,3583	438,2318	8,4518	5,5769	360,8500	6,8240
	lipanj	50,8064	105,7232	0,3547	434,7147	8,4224	5,4426	357,5500	6,7749
	srpanj	50,5542	104,8190	0,3440	437,1505	8,1843	5,2580	355,7300	6,6852
	kolovoz	50,4647	103,7710	0,3477	437,9760	8,1824	5,2553	355,1100	6,6810
	rujan	50,6388	105,3156	0,3566	432,7272	8,4700	5,4255	356,2400	6,7939
	listopad	50,6786	105,3726	0,3544	429,2314	8,7319	5,3869	356,5800	6,8264
	studeni	50,6125	104,8419	0,3612	420,6835	9,2058	5,4659	356,1800	6,8768
	prosinac	50,6253	105,5662	0,3626	409,8835	9,3590	5,5396	356,2200	6,8636
1997.	siječanj	50,6416	105,6052	0,3635	409,7032	9,4688	5,8452	356,3300	6,9060
	veljača	50,7687	105,9568	0,3591	408,4832	9,8192	6,0366	357,3200	6,9402
	ožujak	50,7929	106,1326	0,3582	414,0791	9,7846	5,9917	357,4800	6,9480
	travanj	50,8625	106,2010	0,3612	420,5253	10,0748	6,2002	357,9600	6,9895

Tablica H8: Inozemni dug
U milijunima USD, srednji tečaj NBH-a

	1993.	1994.	1995.	1996.						1997.		
	XII	XII	XII	III	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III
Stanje duga												
1. Srednjoročni i dugoročni krediti	2 431,3	2 771,0	3 111,3	3 144,8	3 146,6	4 099,7	4 263,0	4 422,9	4 397,2	4 323,8	4 607,0	4 731,0
1.1. Javni kreditori	1 041,4	1 187,8	1 318,0	1 316,7	1 297,4	1 797,9	1 921,0	1 912,9	1 889,6	1 849,0	1 827,1	1 870,3
1.1.1. Međunarodne finansijske organizacije	319,6	404,0	493,7	487,2	513,9	514,9	644,2	660,7	673,1	672,9	672,2	702,3
1.1.2. Vlade	721,8	783,8	824,3	829,5	783,5	1 283,0	1 276,8	1 252,2	1 216,5	1 176,1	1 154,9	1 168,0
1.2. Privatni kreditori	1 389,9	1 583,2	1 793,3	1 828,1	1 849,2	2 301,8	2 342,0	2 510,0	2 507,6	2 474,8	2 779,9	2 860,7
1.2.1. Banke	1 266,5	1 392,8	1 508,8	1 541,7	1 559,8	2 005,4	2 042,1	2 203,4	2 198,2	2 169,2	2 462,4	2 534,0
U tome: Osigurano od vladinih agencija	244,9	301,9	297,3	294,6	295,2	190,5	195,3	194,6	191,8	182,2	176,8	177,8
1.2.2. Ostalo	123,4	190,4	284,5	286,4	290,4	296,4	299,9	306,6	309,4	305,6	317,5	326,7
U tome: Osigurano od vladinih agencija	18,0	29,5	37,5	34,9	32,1	24,8	24,3	24,1	*21,9	20,6	19,7	19,5
2. Kratkoročni krediti	54,6	50,5	225,1	262,6	424,0	411,9	428,7	420,1	411,2	380,6	359,1	277,7
2.1. Banke	10,5	15,7	136,2	168,1	306,6	286,6	291,0	284,2	278,6	269,0	252,1	167,9
2.2. Ostalo	44,1	34,8	88,9	94,5	117,4	125,3	137,7	135,9	132,6	111,6	107,0	109,8
Ukupno (1+2)	2 485,9	2 821,5	3 336,4	3 407,4	3 570,6	4 511,6	4 691,7	4 843,0	4 808,4	4 704,4	4 966,1	5 008,7
U tome: Dospjela neizmirena glavnica	543,4	753,5	950,5	947,1	968,8	146,5	145,6	189,1	197,5	169,5	144,8	160,1
Dospjele neizmirene kamate												
3. Srednjoročni i dugoročni krediti	152,1	244,6	322,9	332,8	347,5	28,4	24,0	34,3	34,3	38,4	30,4	26,0
3.1. Javni kreditori	36,7	45,8	51,0	51,7	54,4	9,8	17,8	12,1	8,6	13,7	12,7	6,2
3.1.1. Međunarodne finansijske organizacije	1,4	1,8	2,2	2,2	2,1	1,9	0,3	0,1	0,3	6,2	6,2	0,1
3.1.2. Vlade	35,3	44,0	48,8	49,5	52,3	7,9	17,5	12,0	8,3	7,5	6,5	6,1
3.2. Privatni kreditori	115,4	198,8	271,9	281,1	293,1	18,6	84,6	22,2	25,7	24,7	17,7	19,8
3.2.1. Banke	109,8	191,6	263,7	275,5	287,7	13,3	50,7	14,3	17,1	15,3	11,8	12,6
U tome: Osigurano od vladinih agencija	16,6	18,7	14,4	14,6	14,3	7,7	28,5	7,6	8,2	7,6	4,8	5,1
3.2.2. Ostalo	5,6	7,2	8,2	5,6	5,4	5,3	33,9	7,9	8,6	9,4	5,9	7,2
U tome: Osigurano od vladinih agencija	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
4. Kratkoročni krediti	0,3	0,5	1,6	1,9	2,7	2,9	43,2	3,9	4,5	3,2	3,2	4,2
4.1. Banke	0,1	0,2	0,3	0,6	1,3	0,8	14,9	1,2	1,8	1,6	1,4	1,7
4.2. Ostalo	0,2	0,3	1,3	1,3	1,4	2,1	28,3	2,7	2,7	1,6	1,8	2,5
Ukupno (3+4)	152,4	245,1	324,5	334,7	350,2	31,3	27,6	38,2	38,8	41,6	33,6	30,2
UKUPNO (1+2+3+4)	2 638,3	3 066,6	3 660,9	3 742,1	3 920,8	4 542,9	4 719,3	4 881,2	4 847,2	4 746,0	4 999,7	5 038,9

**Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države
U milijunima kuna**

	1994.	1995.	1996.				1996.						1997.	
			Q1	Q2	Q3	Q4	III	VI	IX	X	XI	XII	I	II
PRIHODI I POTPORE														
1. Državni proračun	23 142,6	27 980,8	6 836,8	8 773,0	7 894,8	7 863,0	2 487,5	3 285,6	2 598,7	2 579,5	2 514,1	2 769,4	2 064,7	2 276,2
2. Republički fondovi	13 739,6	15 302,3	3 978,9	4 197,5	4 403,5	4 449,2	1 394,6	1 441,2	1 375,7	1 487,1	1 338,0	1 624,1	1 401,4	1 467,9
2.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	7 165,1	8 720,4	2 219,0	2 384,9	2 479,9	2 501,0	791,6	809,4	757,1	857,4	715,8	927,8	770,7	844,6
2.2. Fond zdravstvenog osiguranja	3 775,2	4 558,1	1 230,6	1 263,6	1 370,6	1 331,5	428,7	439,2	454,5	431,7	435,2	464,6	426,7	436,4
2.3. Fond za zapošljavanje	556,7	691,2	181,0	185,1	161,6	148,5	61,7	63,3	37,6	45,5	46,4	56,6	47,5	49,2
2.4. Sredstva doplatka za djecu	689,4	782,1	198,3	215,1	231,6	233,5	69,8	75,1	76,2	74,9	76,5	82,0	71,9	73,2
2.5. Hrvatske ceste ¹⁾	1 117,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6. Hrvatska vodoprivreda	435,7	550,5	150,0	149,0	159,7	234,9	42,8	54,2	50,3	77,7	64,1	93,1	84,7	64,4
A. Ukupno (1+2)	36 882,3	43 283,1	10 815,6	12 970,5	12 298,3	12 312,2	3 882,1	4 726,7	3 974,3	4 066,6	3 852,1	4 393,5	3 466,1	3 744,1
RASHODI I NETO POSUDBE (umanjeni za otplate)														
3. Državni proračun	20 732,4	26 189,3	6 390,1	7 333,8	6 934,3	6 933,7	2 381,1	2 655,4	2 101,8	2 099,1	2 052,3	2 782,3	1 939,3	2 491,0
4. Republički fondovi	14 736,9	17 976,8	5 166,7	5 005,8	5 361,5	5 748,1	1 642,8	1 580,7	1 753,7	1 859,8	1 884,9	2 003,4	1 858,3	1 932,7
4.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	6 685,6	8 860,7	2 448,1	2 541,6	2 641,7	2 828,4	820,0	838,4	879,4	949,2	928,7	950,5	1 008,8	1 075,4
4.2. Fond zdravstvenog osiguranja	5 255,7	7 083,1	2 108,3	1 959,8	2 103,6	2 185,8	642,6	571,4	665,4	697,1	713,1	775,5	605,4	651,3
4.3. Fond za zapošljavanje	416,1	445,9	193,1	144,9	174,9	163,3	58,4	32,4	61,1	47,8	58,0	57,4	53,3	62,0
4.4. Sredstva doplatka za djecu	665,2	820,6	208,6	200,6	221,7	222,3	67,6	74,3	71,3	65,6	78,5	78,2	101,0	76,9
4.5. Hrvatske ceste ¹⁾	1 207,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.6. Hrvatska vodoprivreda	507,4	766,6	208,6	158,9	219,7	348,3	54,2	64,3	76,6	100,1	106,5	141,6	89,8	67,1
B. Ukupno (3+4)	35 469,3	44 166,1	11 556,8	12 339,6	12 295,8	12 681,8	4 023,9	4 236,2	3 855,5	3 958,9	3 937,2	4 785,6	3 797,6	4 423,7
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	1 413,0	- 883,0	- 741,2	630,9	218,2	- 585,3	- 141,7	490,6	334,6	- 108,1	- 85,1	- 392,2	- 331,5	- 679,6
5. Državni proračun (1-3)	2 410,3	1 791,5	446,6	1 439,1	960,5	929,3	106,5	630,1	496,9	480,4	461,8	- 12,9	125,3	- 214,8
6. Republički fondovi (2-4)	- 997,3	- 2 674,6	- 1 187,8	- 808,3	- 958,0	- 1 298,9	- 248,2	- 139,6	- 378,0	- 372,7	- 546,9	- 379,3	- 456,9	- 464,8

¹⁾ U 1995. godini uključene u državni proračun.

Izvor: Ministarstvo finansija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.				1996.				1997.	
					Q1	Q2	Q3	Q4	III	VI	IX	XII	I	II
1. Ukupni prihodi	547,4	8 382,2	23 142,6	27 880,8	6 836,8	8 773,0	7 894,8	7 863,0	2 487,5	3 285,6	2 598,7	2 769,4	2 064,7	2 276,2
1.1 Tekući prihodi	547,0	8 371,2	22 788,9	27 287,1	6 698,0	8 045,8	7 778,9	7 721,6	2 442,1	2 863,7	2 548,5	2 692,4	2 047,5	2 247,0
1.1.1 Porezni prihodi	502,1	7 891,8	22 377,5	26 505,4	6 398,0	7 466,5	7 336,1	7 329,8	2 319,0	2 546,8	2 301,9	2 564,2	1 977,5	1 969,2
1.1.2 Neporezni prihodi	45,0	479,3	411,4	781,8	300,0	579,3	442,8	391,8	123,1	316,9	246,6	128,2	70,1	277,7
1.2 Kapitalni prihodi	0,3	11,0	353,8	593,7	138,7	727,1	115,9	141,4	45,4	421,8	50,2	77,0	17,1	29,3
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0									
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	547,4	8 382,2	23 142,6	27 980,8	6 836,8	8 773,0	7 894,8	7 863,0	2 487,5	3 285,6	2 598,7	2 769,4	2 064,7	2 276,2
3. Ukupni rashodi	564,6	8 403,4	22 282,8	28 475,6	7 119,2	8 148,0	7 773,8	7 931,8	2 725,0	2 900,7	2 460,8	2 982,1	2 353,8	2 722,8
3.1. Tekući rashodi	519,8	7 738,1	20 360,5	25 495,2	6 649,3	7 091,7	6 277,3	5 911,8	2 537,3	2 569,3	1 923,3	1 991,5	2 155,4	2 478,7
3.2. Kapitalni rashodi	44,5	661,3	1 922,3	2 980,4	469,9	1 056,2	1 496,5	2 020,0	187,7	331,4	537,5	990,6	198,4	244,1
4. Neto posudbe umanjene za otplate	- 9,7	- 88,8	316,0	220,6	112,3	198,6	94,2	123,5	- 42,4	73,8	- 24,1	82,3	0,9	190,3
B. Ukupno rashodi i neto posudbe (3+4)	554,9	8 314,6	22 598,8	28 696,2	7 231,5	8 346,6	7 868,0	8 055,3	2 682,5	2 974,6	2 436,8	3 064,4	2 354,6	2 913,0
5. Višak na tekućim računima bez potpora (1.1.-3.1.)	27,3	633,1	2 428,4	1 791,9	48,7	954,1	1 501,7	1 809,8	- 95,2	294,4	625,1	700,9	- 107,8	- 231,7
6. Višak na tekućim računima s tekućim potporama (5+2.1.)	27,3	633,1	2 428,4	1 791,9	48,7	954,1	1 501,7	1 809,8	- 95,2	294,4	625,1	700,9	- 107,8	- 231,7
7. Stvaranje bruto fiksнog kapitala¹⁾	44,2	650,3	1 235,0	1 040,5	60,1	- 291,9	550,1	795,6	2,1	- 308,2	231,3	382,8	84,2	100,1
8. Stvaranje bruto kapitala²⁾	44,2	650,3	1 415,0	1 040,5	60,1	- 291,9	550,1	795,6	2,1	- 308,2	231,3	382,8	84,2	100,1
C. Ukupni višak/manjak (A-B)	- 7,5	67,6	543,9	- 715,4	- 394,8	426,3	26,8	- 192,4	- 195,0	311,0	161,9	- 295,0	- 290,0	- 636,8
9. Strano financiranje	0,0	0,0	47,3	686,0	168,6	- 60,0	- 8,0	703,3	- 7,4	- 160,2	- 144,0	270,7	- 91,3	1 087,4
10. Domaće financiranje	7,5	- 67,6	- 591,2	29,4	226,2	- 366,3	- 18,8	- 510,9	202,4	- 150,8	- 17,9	24,3	381,3	- 450,6
10.1. Od središnje i lokalne države	0,0	- 18,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,0	- 30,0
10.2. Od monetarnih vlasti	0,0	67,0	- 617,3	396,0	226,2	- 364,9	- 2,9	- 11,0	202,4	- 149,3	45,5	27,3	92,6	- 92,4
10.3. Od depozitnih banaka	- 4,0	- 106,2	- 63,8	0,0	0,0	- 1,4	143,5	- 450,4	0,0	- 1,4	85,9	- 26,8	47,4	- 429,2
10.4. Ostalo domaće financiranje	11,5	- 9,9	89,9	- 366,6	0,0	0,0	- 159,4	- 49,5	0,0	0,0	- 149,4	23,8	211,3	101,0
D. Ukupno financiranje (9+10)	7,5	- 67,6	- 543,9	715,4	394,8	- 426,3	- 26,8	192,4	195,0	- 311,0	- 161,9	295,0	290,0	636,8

¹⁾ Neto kupnja fiksнog kapitalne imovine

²⁾ Neto kupnja fiksнog kapitalne imovine i neto kupnja dionica
Izvor: Ministarstvo finansija

Tablica J1: Indeksi cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri prozvođačima

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Medugodišnji mjesečni indeksi			Medugodišnji kumulativni indeksi		
		Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvodača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvodača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvodača
1992.	prosinac	122,4	125,3	129,1	1 053,4	1 026,3	1 120,9	745,4	694,7	846,6
1993.	prosinac	99,5	100,6	98,5	1 249,7	1 225,1	1 175,6	1 616,6	1 591,3	1 610,4
1994.	prosinac	100,2	100,9	100,2	97,0	102,5	94,5	197,5	207,2	177,7
1995.	lipanj	99,6	98,1	99,8	102,7	103,5	101,8	100,9	104,5	100,3
	srpanj	100,0	99,0	100,1	102,0	102,1	101,2	101,1	104,2	100,5
	kolovoz	99,9	99,2	100,3	102,0	102,0	100,8	101,2	103,9	100,5
	rujan	101,6	101,9	100,3	103,1	103,5	100,7	101,4	103,8	100,5
	listopad	100,5	101,0	100,5	103,5	104,4	101,4	101,6	103,9	100,6
	studeni	100,1	100,5	100,5	103,7	104,8	101,3	101,8	104,0	100,7
	prosinac	100,2	100,7	100,5	103,7	104,6	101,6	102,0	104,0	100,8
1996.	siječanj	100,2	101,0	100,1	103,2	104,8	101,8	103,2	104,8	101,8
	veljača	100,5	100,8	100,0	103,6	104,4	101,3	103,4	104,6	101,6
	ožujak	99,9	100,3	99,0	103,3	104,4	100,7	103,4	104,4	101,3
	travanj	99,7	99,3	100,4	102,4	102,1	101,6	103,2	103,9	101,4
	svibanj	101,1	101,4	99,6	103,3	103,1	101,2	103,1	103,7	101,4
	lipanj	100,5	100,9	100,4	104,1	105,5	101,7	103,4	104,0	101,4
	srpanj	100,4	99,5	100,0	104,5	106,1	101,7	103,5	104,3	101,5
	kolovoz	100,0	99,2	100,0	104,7	106,0	101,3	103,6	104,5	101,5
	rujan	100,1	100,1	100,1	103,1	104,2	101,1	103,5	104,4	101,4
	listopad	100,6	100,7	100,0	103,2	104,0	100,6	103,5	104,4	101,3
	studeni	100,5	100,6	101,6	103,5	104,1	101,7	103,6	104,4	101,3
	prosinac	100,0	100,4	100,3	103,4	103,7	101,5	103,5	104,3	101,4
1997.	siječanj	101,0	101,5	103,0	104,2	104,3	104,3	104,2	104,3	104,3
	veljača	100,0	100,2	100,1	103,7	103,6	102,0	104,0	103,9	101,9
	ožujak	100,1	100,3	99,3	103,9	103,6	102,2	104,0	103,8	102,0
	travanj	100,1	100,2	100,0	104,4	104,5	101,9	104,1	104,0	101,9

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Prosječne mjesecne neto plaće
U kunama, u tekućim cijenama

		Prosječne mjesecne neto plaće	Lančani indeksi	Međugodišnji mjesecni indeksi	Međugodišnji kumulativni indeksi
1992.	prosinac	74,4	120,2	681,7	409,4
1993.	prosinac	1 073,2	105,2	1 442,1	1 605,3
1994.	prosinac	1 646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	lipanj	1 843,0	100,4	150,6	150,7
	srpanj	1 798,0	97,6	144,2	154,7
	kolovoz	1 839,0	102,3	145,1	153,4
	rujan	1 826,0	99,3	145,0	152,4
	listopad	1 848,0	101,2	139,4	151,0
	studen	1 895,0	102,5	137,0	149,5
	prosinac	1 883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	siječanj	1 924,0	102,2	110,3	110,3
	veljača	1 908,0	99,2	110,6	110,4
	ožujak	1 920,0	100,6	106,7	109,1
	travanj	1 980,0	103,1	110,6	109,5
	svibanj	2 067,0	104,4	112,6	110,2
	lipanj	1 994,0	96,5	108,2	109,8
	srpanj	2 071,0	103,9	115,2	110,6
	kolovoz	2 085,0	100,7	113,4	111,0
	rujan	2 028,0	97,3	111,1	111,0
	listopad	2 071,0	102,1	112,1	111,1
	studen	2 124,0	102,6	112,1	111,3
	prosinac	2 217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	siječanj	2 274,0	102,6	118,2	118,2
	veljača	2 196,0	96,6	115,1	116,6

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama finansijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i finansijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: finansijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor finansijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, poslovne banke, ostale bankarske institucije i ostale finansijske institucije. Središnja banka je Narodna banka Hrvatske. Poslovne banke su institucije kojima je Narodna banka Hrvatske izdala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama i štedionicama. Podaci o poslovnim bankama isključuju likvidacijsku masu bivših filijala banaka sa sjedištem u bivšoj SFRJ. Ostale bankarske institucije su štedionice. Od srpnja 1995. godine štedionice su pod nadzorom te posluju uz dozvolu Narodne banke Hrvatske. Ostale finansijske institucije su finansijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (osiguravajuća društva, investički fondovi, štedno-kreditne zadruge itd.).

Središnja država obuhvaća organe državne uprave uključujući poduzeće Hrvatske ceste, Agenciju za osiguranje depozita i sanaciju banaka i Hrvatsku garancijsku agenciju, te sljedeće republičke fondove: Hrvatski fond za zdravstveno osiguranje, Republički fondovi mirovinskog i invalidskog osiguranja, Zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatska vodoprivreda i Hrvatska banka za obnovu i razvitak. Ostali domaći sektori su ostali republički fondovi (koji nisu klasificirani u sektor središnja država), organi lokalne uprave i lokalni fondovi, javna i privatna poduzeća te stanovništvo, uključujući obrtnike i ne-profitne organizacije. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća ostale republičke fondove, jedinice lokalne uprave i lokalne fondove, poduzeća, koja obuhvaćaju javna i privatna poduzeća, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne organizacije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Narodne banke Hrvatske na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesечne stope rasta.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Narodne banke Hrvatske (Tablica C1).

Novčana masa (M1) definirana je na isti način kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Narodne banke Hrvatske te depozitni novac poslovnih banaka. Novčana masa (M1a) obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac poslovnih banaka, uvećan za depozitni novac središnje države kod poslovnih banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu (M1), štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navедene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Narodne banke Hrvatske (Tablica C1) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) razlika je između sume inozemnih aktiva Narodne banke Hrvatske i poslovnih banaka i sume inozemnih pasiva Narodne banke Hrvatske i poslovnih banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih pozicija iz Bilance Narodne banke Hrvatske i Konsolidirane bilance poslovnih banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Narodne banke Hrvatske i kod poslovnih banaka.

Novčana masa je suma gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Narodne banke Hrvatske, depozita ostalih domaćih sektora kod Narodne banke Hrvatske i depozitnog novca poslovnih banaka (pozicija Depozitni novac iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, Tablica D1).

METODOLOŠKA OBRAZЛОЖЕЊА

Pozicije štedni i oročeni depoziti, devizni depoziti te obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, dok pozicija ograničeni i blokirani depoziti predstavljaju sumu pripadnih pozicija iz Bilance Narodne banke Hrvatske (isključujući blokirane depozite poslovnih banaka kod Narodne banke Hrvatske) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene pozicije pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Obuhvat poslovnih banaka i štedionica u monetarnoj statistici i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj poslovnih banaka i štedionica koje mjesечно izvješćuju Narodnu banku Hrvatske i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka, odnosno štedionica.

Do lipnja 1995. godine, štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju tako da se ukupan broj štedionica odnosi na one štedionice koje su dobrovoljno izvješćivale Narodnu banku Hrvatske. Od srpnja 1995. godine uvedena je obveza usklajivanja registracije štedionica sa Zakonom o bankama i štedionicama te njihovog izvješćivanja Narodne banke Hrvatske, tako da od tada ukupan broj štedionica koje izvješćuju Narodnu banku Hrvatske odgovara broju registriranih štedionica.

U tablici se također iskazuje i klasifikacija poslovnih banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Narodne banke Hrvatske

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunske potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: monetarno zlato, specijalna prava vučenja, efektivni strani novac u blagajni, rezervna pozicija kod Međunarodnog monetarnog fonda, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročeni depoziti kod stranih banaka, plasmani u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od Državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti Državnog proračunu su kratkoročni krediti odobreni za premoščivanje neusklađenosti između prijelicanja prihoda i izvršavanja rashoda Državnog proračuna, dugoročni krediti

odobreni temeljem posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od Državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i stranim bankama. Devizni kredit Državnog proračunu je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj po osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora.

Potraživanja od poslovnih banaka su krediti poslovnim bankama, depoziti Narodne banke Hrvatske kod poslovnih banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka. Krediti poslovnim bankama klasificirani su po vrstama finansijskih instrumenata. Krediti za refinanciranje uključuju kredite odobravane u okviru opće i namjenskih kvota do kraja 1993. godine te avanse poslovnim bankama za obavljanje mjenjačkih poslova. Krediti za refinanciranje odobravani u okviru opće i namjenskih kvota u cijelosti su naplaćeni do kraja travnja 1994. godine a formalno su ukinuti u srpanju 1994. godine. U poziciji lombardni krediti uključeni su i krediti poslovnim bankama za premoščivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamjenjeni lombardnim kreditima. Dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka uključuju dospjele kredite, prekoračenja raspoloživih sredstava na žiro-računima banaka te neurednosti banaka pri izdvajaju i održavanju obvezne rezerve.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajni banaka, depoziti banaka kod Narodne banke Hrvatske, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Narodne banke Hrvatske i depoziti ostalih domaćih sektora kod Narodne banke Hrvatske. Depoziti banaka su novčana sredstva na žiro-računima banaka, obvezne pričuve izdvojene na poseban račun kod Narodne banke Hrvatske te obvezno upisani blagajnički zapisi Narodne banke Hrvatske. Depoziti ostalih bankarskih institucija su novčana sredstva na žiro-računima štedionica te obvezne pričuve štedionica izdvojene na poseban račun kod Narodne banke Hrvatske. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiro računima ostalih domaćih sektora, koji su bili otvoreni kod Narodne banke Hrvatske do listopada 1994. godine te su od tada u postupku prijenosa u depozit kod poslovnih banaka.

Ograničeni depoziti su najvećim dijelom kunska potražnja za plaćanje uvoza, a blokirani devizni depoziti su sredstva izdvojena na poseban račun kod Narodne banke Hrvatske za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnog monetarnog fonda i obveze prema međunarodnim finansijskim institucijama.

Depoziti središnje države su depozitni novac, devizni računi kod Narodne banke Hrvatske, te blagajnički zapisi Narodne banke Hrvatske koje je dragovoljno upisala Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Narodne banke Hrvatske, osim blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske koje je dragovoljno upisala Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

Kapitalski računi uključuju rezerve, fondove, neraspoređeni profit i neto iznos obračunatih tečajnih razlika.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Narodne banke Hrvatske.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

U konsolidiranu bilancu poslovnih banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama hrvatskih poslovnih banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između poslovnih banaka.

Rezerve banaka kod središnje banke su kunska novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunske potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strana efektiva u blagajni, nistro akreditivi i ostala pokrića, depoziti kod stranih banaka, vrijednosni papiri, krediti, dionice i dospjela nenaplaćena potraživanja. Posebno su iskazana neregularizirana potraživanja od institucija iz bivše SFRJ.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunske i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri, krediti, dionice i dospjela nenaplaćena potraživanja (uključujući potraživanja po obračunatim kamatama dospjela prije trideset i više dana). Glavni oblici potraživanja od središnje države iskazani su posebno: obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske i obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunske i devizne potraživanja: vrijednosni papiri, krediti (uključujući akceptne kredite), dionice i dospjela potraživanja.

Iste oblike kunske i devizne potraživanja obuhvaćaju i potraživanja od ostalih bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju i depozite.

Pozicije Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržista novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te ostalim finansijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiro i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunske instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunske štedni depoziti po viđenju te kunske oročeni depoziti i kunske depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržista novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunske obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiro i tekući računi, loro akreditivi i ostala pokrića, štedni i oročeni depoziti, primljeni krediti i dospjeli obvezni. U okviru inozemne pasive posebno su iskazane neregularizirane obveze prema institucijama iz bivše SFRJ.

Depoziti središnje države su svi oblici kunske i devizne obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Narodne banke Hrvatske i depoziti Narodne banke Hrvatske kod poslovnih banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkaza vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze poslovnih banaka: kunske i devizne ograničeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih finansijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba, blokirani devizni depoziti stanovništva regulirani Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, devizni depoziti domaćih sektora za podmirenje dospjelih neizmirenih obveza prema inozemnim kreditorima.

METODOLOŠKA OBRAZLOŽENJA

Kapitalski računi su temeljni kapital, pričuve, rezerviranja za rizike, neraspoređeni profit ili nepokriveni gubitak, račun prihoda i rashoda i saldo tečajnih razlika.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablice D2 - D12

Ovaj skup tablica (s iznimkom tablice D5) predstavlja razrađeni prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju potraživanja poslovnih banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu, kunsку inozemnu aktivu, te potraživanja poslovnih banaka od bivše SFRJ.

U okviru devizne i kunske inozemne aktive izdvojeno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po finansijskim instrumentima), dok se u okviru potraživanja od bivše SFRJ posebno iskazuju devizna i kunska potraživanja.

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od središnje države.

Obveznice za blokirano deviznu štednju građana su obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Velike obveznice su obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti, dionice, dospjeli odgođene kamate (potraživanja po dospjelim kamatama koje se ne plaćaju do regulariziranja odnosa s inozemnim vjerovnicima) i dospjela nenaplaćena potraživanja (uključujući potraživanja po obračunatim kamatama dospjela prije 30 i više dana).

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana po finansijskim instrumentima: mjenice, komercijalni zapisi, obveznice, ostali vrijednosni papiri, krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja), dionice i dospjela nenaplaćena potraživanja.

Do listopada 1994. godine, odobravanje deviznih kredita bilo je dozvoljeno samo ako se poslovna banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime a za račun krajnjeg korisnika kredita. Kako inozemni dugovi još uvijek nisu regularizirani u cjelini, u okviru deviznih potraživanja pojavljuje se i pozicija Dospjele odgođene kamate na devizne kredite, koja se odnosi na potraživanja po kamata dospjelim po izvornom roku dospjijeća, ali je obveza plaćanja tih kamata odgođena do regulariziranja odnosa s inozemnim vjerovnicima.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kunske i devizne kreditima poslovnih banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite i kupljena potraživanja.

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod poslovnih banaka, klasificiran po domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je suma novčanih sredstava na žiro i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija te obveza banaka po izdanim kunske finansijske instrumente plaćanja, umanjena za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju kunske štedni depoziti stanovištva te oročeni kunske depoziti i kunske depoziti s otkaznim rokom ostalih domaćih sektora, ostalih

bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija kod poslovnih banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija kod poslovnih banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otakznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze poslovnih banaka po izdanim vrijednosnim papirima i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih finansijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka po izdanim blagajničkim zapisima, izdanim mjenicama, akceptiranim mjenicama i izdanim ostalim vrijednosnim papirima.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka po izdanim kunkim i deviznim obveznicama.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze poslovnih banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, uz iznimku ograničenih kunkih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu, kunku inozemnu pasivu, te obveze poslovnih banaka prema bivšoj SFRJ.

U okviru devizne i kunske inozemne pasive izdvojeno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po finansijskim instrumentima), dok se u okviru obveza prema bivšoj SFRJ posebno iskazuju obveze u stranoj valuti i obveze u lokalnoj valuti.

U okviru devizne inozemne pasive pojavljuje se i pozicija Dospjeli odgođene kamate na devizne kredite,

koja se odnosi na obveze po kamatama dospjelim po izvornom roku dospijeća, ali je obveza plaćanja tih kamata odgođena do regulariziranja odnosa s inozemnim vjerovnicima.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze poslovnih banaka prema središnjoj državi, s iznimkom ograničenih (kunkih i deviznih) depozita središnje države kod poslovnih banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunki i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunki depoziti obuhvaćaju depozitni novac, kunske oročene depozite i kunkske depozite s otakznim rokom te kunkske kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju devizne depozite po viđenju te oročene devizne depozite i devizne depozite s otakznim rokom.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih finansijskih institucija te stranim fizičkim i pravnim osobama kod poslovnih banaka.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunkse i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske te depozite domaćih sektora regulirane Uredbom o podmirivanju dospjelih neizmirenih obveza prema inozemnim kreditorima.

Tablica E1: Konsolidirana bilanca štedionica

U konsolidiranu bilancu štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama štedionica. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između štedionica.

Pričuve štedionica kod središnje banke su kunka novčana sredstva štedionica u blagajni i kunka novčana sredstva štedionica na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva odnosi se na efektivni strani novac koji štedionice posjeduju ili u okviru poslova koji su u

METODOLOŠKA OBRAZLOŽENJA

likvidaciji zbog prilagodbe novom Zakonu o bankama i štedionicama ili u okviru ugovora s poslovnom bankom o vođenju mjenjačkog poslovanja.

Potraživanja od središnje države su sva kunska i devizna potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su sljedeći oblici kunske i devizne potraživanja: vrijednosni papiri, krediti, dionice i dospjela potraživanja. U okviru ove pozicije izdvojeno se iskazuju potraživanja od lokalne države, potraživanja od poduzeća i potraživanja od stanovništva

Potraživanja od banaka uključuju sljedeća kunska i devizna potraživanja od domaćih poslovnih banaka: štedni i oročeni depoziti, vrijednosni papiri, krediti, dionice i dospjela nenaplaćena potraživanja. Iste oblike kunske i devizne potraživanja obuhvaća i pozicija Potraživanja od ostalih finansijskih institucija.

Depozitni novac obuhvaća kunske žiro i tekuće račune ostalih domaćih sektora i ostalih finansijskih institucija te obveze po izdanim instrumentima plaćanja u domaćoj valuti.

Štedni i oročeni depoziti su kunske štedne depozite stanovništva te oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom ostalih domaćih sektora, domaćih poslovnih banaka i ostalih finansijskih institucija.

Devizni depoziti su devizni štedni i oročeni depoziti stanovništva, ali ti depoziti predstavljaju poslove koji su u likvidaciji zbog prilagodbe novom Zakonu o bankama i štedionicama.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze ostalih bankarskih institucija po izdanim vrijednostnim papirima te krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, domaćih poslovnih banaka i ostalih finansijskih institucija.

Inozemna pasiva su štedni i oročeni depoziti stranih osoba u stranoj valuti, ali ti depoziti predstavljaju poslove koji su u likvidaciji zbog prilagodbe novom Zakonu o bankama i štedionicama.

Depoziti središnje države su kunske oročeni depoziti i kurski depoziti s otkaznim rokom Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Krediti primljeni od središnje banke su kunske krediti primljeni od Narodne banke Hrvatske.

Kapitalski računi su temeljni kapital, pričuve, rezerviranja za rizike, neraspoređeni profit ili nepokriveni gubitak, račun prihoda i rashoda i saldo tečajnih razlika.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske

U tablici su iskazane kamatne stope po kojima Narodna banka Hrvatske obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Narodne banke Hrvatske na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Narodna banka Hrvatske je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamatu po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, u slučaju kad je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. Sukladno tome, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujan 1996. predstavlja vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana tog mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996. godine.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove, uslijed izmjena instrumentarija Narodne banke Hrvatske. Tako su u koloni 4 do studenog 1994. godine iskazane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na temelju portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine, kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u koloni 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni krediti se vraćaju istog dana.

Kamatne stope iskazane u koloni 9 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, koja su banke do rujna 1994. godine mogle koristiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u koloni 10. Od listopada 1994. godine, na svako korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje se

kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike finansijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezne kamate (iskazane u koloni 11).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiro-računima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u koloni 10). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna stopa na ovo korištenje sredstava primarne emisije iznosila je 21 %, a od listopada 1994. godine primjenjuje se ista kamatna stopa kao i na ostale oblike finansijske nediscipline, iskazana u koloni 11.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Narodne banke Hrvatske

U tablici su iskazane kamatne stope po kojima Narodna banka Hrvatske obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Narodne banke Hrvatske te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Narodne banke Hrvatske na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Narodne banke Hrvatske. Do 07. listopada 1993. godine Narodna banka Hrvatske utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po videnju i na oročene depozite pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (kolona 3). Od 08. listopada 1993. godine do kraja veljače 1994. godine Narodna banka Hrvatske nije plaćala kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ova sredstva obračunavaju se i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske utvrđuju se odlukom Savjeta Narodne banke Hrvatske.

Do listopada 1993. godine, odlukom Savjeta Narodne banke Hrvatske utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske, a od studenog 1993. godine kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske oblikuje se na aukcijama blagajničkih zapisa. Sukladno tome, od studenog 1993. godine u kolonama 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske.

Do listopada 1994. godine, iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske s rokom dospijeća od 30 dana (kolona 6), odnosno 90 dana (kolona 7).

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesecnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuba poslovnih banaka kod Narodne banke Hrvatske.

Obračunata obvezna pričuba (kolona 3) je propisani iznos sredstava koje su banke dužne ili izdvojiti na poseban račun obvezne pričube kod Narodne banke Hrvatske ili održavati u prosjeku na svojim žiro-računima i u blagajni. Ovaj iznos poklapa se s instrumentom obvezne pričube od siječnja 1995. godine, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanjem minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke ovom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske).

U koloni 4 iskazana je vagana prosječna stopa obvezne pričube, kao postotni udjel ukupno obračunate obvezne pričube (kolona 3) u njenoj osnovici za obračun (Narodna banka Hrvatske propisuje različite stope obvezne pričube za različite kategorije depozita).

U koloni 5 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričube koji su banke bile dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričube kod Narodne banke Hrvatske (do prosinca 1994. godine, ovaj iznos poklapa se s instrumentom obvezne pričube, a od siječnja 1995. godine banke su dužne izdvojiti na poseban račun kod Narodne banke Hrvatske najmanje 75% od ukupno obračunane obvezne pričuve).

U koloni 6 iskazan je postotni udjel izdvojene obvezne pričuve u ukupno obračunatoj obveznoj pričubi.

U koloni 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Narodne banke Hrvatske, koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Narodne banke Hrvatske, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti te posebna obvezna pričuba.

U koloni 8 iskazuju se ukupno imobilizirana sredstva, kao suma ukupno obračunate obvezne pričuve i ostalih obveznih depozita kod Narodne banke Hrvatske, a u koloni 9 iskazuje se postotni udjel ukupno imobiliziranih sredstava u osnovici za obračun obvezne pričuve.

U koloni 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika imobiliziranih sredstava.

U koloni 11 iskazuje se ukupno korištenje imobiliziranih sredstava, koje obuhvaća korištenje izdvojenih sredstava obvezne pričuve (dozvoljeno i nedozvoljeno), neizdvojenu obveznu pričuvu, neodržavanje

METODOLOŠKA OBRAZLOŽENJA

propisane minimalne likvidnosti, odnosno (od siječnja 1995. godine) neodržavanje minimalnog prosječnog stanja žiro-računa i blagajne (utvrđenog prema obračunu obvezne rezerve), neupisani iznos obveznih blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske te neizdvojenu posebnu obveznu pričuvu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

U tablici se iskazuju mjesечni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti poslovnih banaka.

Kolona 3 iskazuje slobodna novčana sredstva, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na žiro-računima i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje žiro računa i blagajne, propisano instrumentima Narodne banke Hrvatske (do prosinca 1994. godine zahtjevom za održavanjem minimalne likvidnosti banaka, a od siječnja 1995. godine obveznom pričuvom).

U koloni 4 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udjel mjesecnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u mjesecnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U koloni 5 iskazuje se mjesечni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredit za održavanje dnevne likvidnosti (do studenog 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiro-računu banke (do listopada 1994. godine), inicijalni kredit (od listopada 1994. godine), lombardni kredit (od prosinca 1994. godine), interventni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine) te dospjele neplaćene obveze prema Narodnoj banci Hrvatske.

U koloni 6 iskazuje se mjesечni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske (do prosinca 1994. godine, ovaj iznos umanjen je za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Narodne banke Hrvatske koje su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

Tablica G1: Aktivne kamatne stope poslovnih banaka

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesecnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kunske i devizne kredite, iskazani na godišnjoj razini.

U kolonama 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankarskom dnevnom i prekonočnom tržištu novca, prema podacima dobivenim od tržišta novca Zagreb. Od prosinca 1993. godine do svibnja 1995. godine, za prekonočne međubankarske kredite koristila se kamatna stopa u visini eskontne stope Narodne banke Hrvatske, dok se u razdoblju do studenog 1993. godine te od lipnja 1995. godine na ove kredite obračunava i naplaćuje kamatna stopa u visini dnevne vagane prosječne kamatne stope postignute na dnevnom tržištu novca.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka na kunske i devizne kredite dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiro i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na temelju stanja ovih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

U koloni 5 iskazuju se kamatne stope na ukupne (kratkoročne i dugoročne) kunske kredite bez valutne klauzule, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kunske kredite (iskazane u koloni 6) obuhvaćaju i kamatne stope na diskont kratkoročnih vrijednosnih papira (bez valutne klauzule), vagane na temelju njihove nominalne vrijednosti.

U kolonama 8, 9, 10 iskazuju se kamatne stope na ukupne, kratkoročne i dugoročne kunske kredite s valutnom klauzulom, analogno uključujući i kamatne stope na diskont kratkoročnih vrijednosnih papira s valutnom klauzulom.

Kamatne stope na devizne kredite (kolone 11, 12 i 13) odnose se na kredite puštene u tečaj u valutama DEM ili USD u izvještajnom mjesecu, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni u ovoj tablici.

Relativno značenje pojedinih kamatnih stopa (iskazano u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udjel pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni pri izračunavanju vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Pasivne kamačne stope poslovnih banaka

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesecnih kamačnih stopa poslovnih banaka na kunske i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamačnim stopama na depozite poslovnih banaka dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesecnih kamačnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite po viđenju, štedne i oročene depozite) bez valutne klauzule, dok su vagani prosjeci mjesecnih kamačnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom iskazuju u koloni 6.

Kamačne stope na devizne depozite odnose se na depozite zaprimljene u valutama DEM ili USD, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti zaprimljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su stanja depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Iznimka su kunki i devizni štedni i oročeni depoziti, za koje se vagani prosjeci (od srpnja 1995. godine) izračunavaju na temelju iznosa depozita koji su zaprimljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamačnih stopa na ukupne kunske, odnosno devizne depozite (kolone 3 i 7), sve komponente vagane su na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunki i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G3: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovini poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja obuhvaćaju transakcije kupnje i prodaje inozemnih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, banke, Narodna banka Hrvatske). Izvor podataka su izvješća poslovnih banaka o trgovini inozemnim sredstvima plaćanja, koja se redovito dostavljaju Narodnoj banci Hrvatske. Iznosi su iskazani u njemačkim markama (DEM), prethodnom konverzijom iz originalnih valuta

prema prosječnom tečaju NBH-a za izvještajno razdoblje.

Tablice H1 - H4: Platna bilanca

Platna bilanca sastavljena je na temelju metodologije Međunarodnog monetarnog fonda (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993. godina). Izvori podataka su: izvješća Državnog zavoda za statistiku, izvješća transportnih poduzeća, te izvješća poslovnih banaka i Narodne banke Hrvatske.

Podatke o međunarodnim robnim tokovima izrađuje Državni zavod za statistiku na temelju carinskih deklaracija. Prema postojećoj metodologiji DZS, robni uvoz uključuje i privremeni uvoz. Ostale podatke potrebne za sastavljanje platne bilance izravno prikuplja i obrađuje Narodna banka Hrvatske.

Usluge su, osim podataka za međunarodni robni i putnički transport, iskazane na principu naplaćene realizacije.

Prihodi od putovanja - turizam izračunavaju se kao ukupna vrijednost: otkupa efektivnog stranog novca i čekova od stranih osoba, doznaka iz inozemstva na račune poduzeća koja se bave pružanjem turističkih usluga, prodaje domaće valute i putničkih čekova u inozemstvo, prodaje domaće robe i usluga stranim osobama za stranu valutu, čekove i kreditne kartice u zemlji, prodaje strane robe stranim osobama, otkupa efektivnog stranog novca u kockarnicama, te 25 posto vrijednosti otkupa efektive i putničkih čekova od domaćih osoba i 25 posto vrijednosti pologa efektive i putničkih čekova na devizne račune građana.

Rashodi od putovanja - turizam izračunavaju se kao ukupna vrijednost: odljeva za službena putovanja, stipendije i specijalizacije, odljeva za turistička putovanja u organizaciji domaćih poduzeća, 25 posto vrijednosti prodaje efektivnog stranog novca i putničkih čekova građanima i 20 posto vrijednosti podignute efektive i putničkih čekova s deviznih računa građana.

U ostale usluge uključeni su investicijski radovi u inozemstvu, zastupnička provizija, usluge osiguranja, usluge otpremništva, poštanske usluge, troškovi hrvatskih predstavništava u inozemstvu, neklasificirane usluge i 25 posto vrijednosti doznaka s deviznih računa građana u inozemstvo.

Tekući transferi klasificirani su na transfere državi i transfere ostalim sektorima. Transferi državi uključuju isplate mirovina i ostalih socijalnih potpora, novčane pomoći i darove, te uvoz i izvoz robe bez obveze plaćanja. Prihodi od transfera ostalim sektorima pred-

METODOLOŠKA OBRAZLOŽENJA

stavljaju ukupnu vrijednost primljenih deviznih doznaka. Rashodi od transfera ostalim sektorima predstavljaju 75 posto vrijednosti doznaka s deviznih računa građana u inozemstvo.

Izravna inozemna ulaganja izračunavaju se djelomično iz podataka o uvozu robe radi uloga u domaća poduzeća, a drugim dijelom iz podataka o plaćanjima inozemnih rezidenata s naslova ulaganja u Republiku Hrvatsku.

Ostale investicije klasificirane su na sljedeće institucionalne sektore: Narodna banka Hrvatske, država, banke i ostali sektori. Obuhvat sektora djelomično se razlikuje od obuhvata u bilancama finansijskih institucija. Sektor država obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i lokalne fondove. Sektor banaka uključuje uz poslovne banke.

Pozicija Aktiva - valuta i depoziti - banke predstavlja promjenu ukupnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom.

Priljev iz inozemstva, koji je iskazan u poziciji Aktiva - valuta i depoziti - ostali sektori, izračunava se kao razlika između sume 75 posto vrijednosti pologa efektive i putničkih čekova na devizne račune građana i 75 posto vrijednosti otkupa efektive i putničkih čekova od domaćih osoba, te sume 80 posto vrijednosti podigneute efektive i putničkih čekova s deviznih računa građana i 75 posto vrijednosti prodaje efektive i putničkih čekova građanima.

Podaci o kreditima, kao i o kašnjenjima, prema ročnosti i za sve navedene sektore temelje se najvećim dijelom na prvo bitno zaključenim i registriranim kreditnim ugovorima koji su obuhvaćeni bazom podataka Narodne banke Hrvatske, a ne uključuju tzv. nealocirani inozemni dug.

Promjene operativnog stanja deviznih pričuva Narodne banke Hrvatske izračunavaju se korištenjem tekućih tečajeva valuta od kojih su pričuve oblikovane, a denominiraju prema tečaju USD na dan iskazivanja platne bilance (kraj mjeseca, tromjesečja ili godine).

Tablica H8: Inozemni dug

U tablici je iskazano stanje inozemnog duga na kraju razdoblja, u milijunima USD, prema srednjem deviznom tečaju Narodne banke Hrvatske na kraju razdoblja.

Inozemni dug definiran je kao ukupna vrijednost slijedećih obveza po inozemnim kreditima: dospjele neplaćene glavnice, dospjelih neplaćenih kamata i budućih dospjeća glavnice.

Podaci su oblikovani po kriteriju krajnjeg korisnika, odnosno uključuju inozemne kredite koje su koristili krajnji korisnici iz Republike Hrvatske (što znači da kreditni dužnik prema inozemstvu može imati sjedište izvan Hrvatske, u okviru bivše Jugoslavije).

Dospjele neplaćene kamate procijenjene su korištenjem izvorno ugovorene kamatne stope i ne uključuju zatezne kamate.

Kratkoročni krediti banaka ne uključuju korištenje kratkoročnih međubankarskih kreditnih linija.

Podaci o inozemnom dugu ne uključuju tzv. nealocirani dug.

KRATICE I ZNAKOVI

BDP	- bruto domaći proizvod
blag.	- blagajničke
dep.	- depoziti
dev.	- devizna
DZS	- Državni zavod za statistiku
inv.	- invalidsko
mil	- milijun
mirov.	- mirovinsko
mlrd	- milijarde
MMF	- Međunarodni monetarni fond
MO	- Ministarstvo obrane
MUP	- Ministarstvo unutrašnjih poslova
NBH	- Narodna banka Hrvatske
obv.	- obvezna
OP	- obvezna pričuva
oroč.	- oročena
ost.	- ostalih
Q	- kvartal
prič.	- pričuva
rn.	- račun
sred.	- sredstva
tek.	- tekući
val.	- valutna

KRATICE ZA VALUTE

HRK	- hrvatska kuna
ATS	- austrijski šiling
FRF	- francuski franak
DEM	- njemačka marka
CHF	- švicarski franak
GBP	- britanska funta
ITL	- talijanska lira
USD	- američki dolar
XDR	- specijalna prava vučenja
SIT	- slovenski tolar
XEU	- europska obračunska jedinica

ZNAKOVI

-	nema pojave
....	ne raspolaže se podatkom
( )	podatak manji od 0,5 upotrebljene jedinice mjere
Ø	prosjek
¹⁾	oznaka za napomenu ispod tablice
*	ispravljen podatak
( )	nepotpun, odnosno nedovoljno provjerjen podatak

Izdaje: NARODNA BANKA HRVATSKE
TRG BURZE 3
10000 ZAGREB

Tel. centrale: 01 / 4564 555
Fax: 01 / 441 684
Telex: 22 569

Oblikovanje sloga: Miš, Zagreb
Oblikovanje naslovnice: Kristina Cukrov
Tisak: Tiskara Znanje d.d.
Tiskano u 800 primjeraka

Molim korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor

Mišljenje Ministarstva kulture (kl. oznaka: 008-02/93-01-01, ur. broj: 389-03-5/2-93-01/336 od 8. srpnja 1993.) ova je publikacija oslobođena plaćanja poreza na promet proizvoda i usluga

ISSN 1330-9366

ISSN 1330 - 9366